

Notulen raadsvergadering

Notulen van de raadsvergadering van 5 juni 2025

Notulen van de raadsvergadering van 5 juni 2025 (ochtendzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 7

Voorzitter: mevrouw drs. C.J. Schouten

Tegenwoordig zijn 44 leden, namelijk mevrouw I. van Wifferen, mevrouw P.J.H.D. Verkoelen, de heer L.P.A. Dekkers, de heer T.S.J. Coşkun, de heer M.R. van Campenhout, de heer M. Verhoef, de heer J.M.D. de Waard, mevrouw C. Aafjes-van Aalst, de heer G.F.E. Koster, de heer T. Roskam, de heer M. Crielaard, de heer R.G.C. Segers-Hoogendoorn, de heer S. Ceulemans, de heer T.J. Vonk, mevrouw J. Bokhove, mevrouw V.A. Bruin, de heer B. van Schaik, de heer R.T.J. van der Velden, de heer S.M. Bonte, de heer A.R. Oostdijk, mevrouw A. Kockelkoren, de heer R.N. Dahoe, de heer D.P.A. Tak, mevrouw S. Reitema, mevrouw D. Yildirim, mevrouw J.M. Nunnely, de heer J. Vicario, mevrouw E. Rehim Zadeh, de heer S. Soytekin, de heer S.J.C. Becker, de heer M.H. Biljoen, mevrouw L.S. Vlieger, mevrouw M.S. Abrahamse, de heer T. de Haan, de heer D.J. van Dommelen, mevrouw S. van de Peppel, mevrouw M.Y. Morkoç, mevrouw A.J.A. Maassen, mevrouw D.A. van Groningen, de heer N. Akhatab, de heer E.P.J. Verweij, de heer F. Elbay, mevrouw M.E. Vogelaar en mevrouw M.S.S. de Jong

Afwezig zijn: de heer T. Kind

Namens het college zijn tegenwoordig: mevrouw C.M. Zeegers, de heer F. Achbar, de heer B.J. van Rij

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders, met dien verstande dat zij van 11.13 tot 11.18 is waargenomen door de heer W. de Bel

1.1 Opening

De VOORZITTER: Goedemorgen allemaal. Mag ik jullie verzoeken om allemaal jullie plaats in te nemen? We hebben weer beeld, dus we kunnen zo gaan beginnen. Dan open ik deze vergadering en heet ik u allen van harte welkom. Ook welkom aan degenen die op afstand onze vergadering volgen, dat kan nu weer, de vertegenwoordiger van onze media en de medewerkers. Er is één bericht van verhindering: de heer Kind is afwezig en wethouder Simons komt later vandaag. Hij zou er rond 13:00 zijn, vanwege een buitenlandse dienstreis, maar wij horen dat zijn vliegtuig wat vertraging heeft. Dus we moeten even gaan kijken, zo meteen, wat dat betekent voor de agenda, uiteraard als uw raad daarmee instemt. De heer Ceulemans heeft daar gelijk een vraag over, zo te zien.

De heer CEULEMANS (Iv): Meer een opmerking. Ik vind het bijzonder ongelukkig en ook heel irritant dat we eigenlijk een dag voor de raadsvergadering meer bezig zijn met het overhoop gooien van de agenda onderling dan met de inhoudelijke voorbereiding van de raadsvergadering. Een wethouder, ongeacht of het wel of geen belangrijke reis is, moet om 10:00 gewoon hier achter zijn bankje zitten. Het maakt me ook niet uit dat hij van onze partij is. Dit gebeurt veel te vaak. Dat moet een keer afgelopen zijn.

Mevrouw VERKOELEN (50plus): We kunnen er wel een goed agendapunt aan wijden, voorzitter. Dat hebben we al een keer eerder gedaan. Het is echt schande, serieus.

De VOORZITTER: Wij zullen de opmerkingen hierover doorgeleiden naar het college. Maar we hebben wel heel goede andere wethouders. Mevrouw Bokhove.

Mevrouw BOKHOVE (gl): Dank u wel. Ik ben blij dat de heer Ceulemans hier het voortouw neemt, maar ik dacht dat dat niet de enige afwezige wethouder was en dat er nog meer problemen waren met het vaststellen van de agenda.

De VOORZITTER: Dit is wat wij hebben vernomen het enige punt qua afwezigheid.

1.2 Toelating van mevrouw M.E. (Merel) Vogelaar als lid van de gemeenteraad

De VOORZITTER: Dan komen we bij agendapunt 1.2, de toelating van mevrouw Merel Vogelaar als lid van de gemeenteraad. Ik heb de commissie tot onderzoek van de geloofsbrieven gevraagd om onderzoek in te stellen naar de geloofsbrieven van mevrouw Vogelaar. Ik neem aan dat de commissie haar werkzaamheden al heeft verricht en ik geef het woord aan de voorzitter, de heer Coşkun.

De heer COŞKUN (sp): Voorzitter, ik deel u mede dat de commissie de geloofsbrieven van het nieuwbenoemde lid M.E. (Merel) Vogelaar heeft onderzocht. De commissie heeft de geloofsbrieven en de daarbij behorende bescheiden onderzocht en in orde bevonden. De commissie adviseert u M.E. (Merel) Vogelaar toe te laten als lid van de gemeenteraad ter voorziening in de vacature van G.J. (Co) Engberts. Dat was het, voorzitter.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Dan stel ik voor het advies van de commissie tot onderzoek van de geloofsbrieven over te nemen en mevrouw Vogelaar toe te laten als lid van uw raad.

1.3 Beëdiging van mevrouw M.E. (Merel) Vogelaar als lid van de gemeenteraad

De VOORZITTER: Dan gaan we nu over tot de beëdiging. Mag ik de griffier verzoeken om mevrouw Vogelaar binnen te leiden door de hoofdingang van deze raadzaal. Ik verzoek u allen, indien mogelijk, te gaan staan, ook de aanwezigen op de publieke tribune, voor zover mogelijk. Mevrouw Vogelaar, u hebt aangegeven de verklaring en belofte af te willen leggen. Klopt dat? De raad heeft besloten tot uw toelating als lid van deze gemeenteraad. Alvorens uw functie te kunnen uitoefenen, legt u overeenkomstig artikel 14 van de gemeentewet de eed of de verklaring en belofte af. U hebt aangegeven de verklaring en belofte af te leggen. Na het voorlezen van de tekst door mij, verzoek ik u uit te spreken: dat verklaar en belooft ik. Ik verklaar dat ik, om tot lid van de raad benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik verklaar en belooft dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik belooft dat ik trouw zal zijn aan de grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van de raad naar eer en geweten zal vervullen.

Mevrouw VOGELAAR (pvda): Dat verklaar en belooft ik.

De VOORZITTER: Dan mag ik u hartelijk feliciteren, namens de gehele raad. Welkom terug in ons midden. Succes bij uw werkzaamheden als lid ook van deze raad.

1.4 Toelating burgercommissielid

De VOORZITTER: Dan gaan we schorsen na de beëdiging van de volgende persoon, want er is nog iemand die beëdigd gaat worden. Dan kan iedereen u dan ook feliciteren, wederom.

Hartelijk dank. U mag weer even gaan zitten. Mevrouw Femke Bouwer-van Schie is door de fractie van VOLT aangewezen als burgercommissielid voor de commissie WIOSSAN. Ik heb de commissie tot onderzoek van de geloofsbrieven gevraagd een onderzoek in te stellen naar de geloofsbrieven van mevrouw Bouwer en ik neem aan dat de commissie haar werkzaamheden al heeft verricht en ik geef het woord wederom aan de voorzitter, de heer Coşkun.

De heer COŞKUN (sp): Dank u wel, voorzitter. Ik deel u mede dat de commissie de geloofsbrieven heeft onderzocht van mevrouw F. (Femke) Bouwer-van Schie, die door de fractie van VOLT is aangewezen als burgercommissielid. De commissie heeft de geloofsbrieven en de daarbij behorende bescheiden onderzocht en in orde bevonden. De commissie adviseert u mevrouw F. (Femke) Bouwer-van Schie toe te laten als burgercommissielid voor de raadsperiode 2022-2026 voor zover het lidmaatschap van de commissie zonder onderbreking voortduurt.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Ik stel ook voor het advies van de commissie tot onderzoek van de geloofsbrieven over te nemen en mevrouw Bouwer-van Schie toe te laten als burgercommissielid van uw raad.

1.5 Beëdiging burgercommissielid

De VOORZITTER: Dan gaan we nu over tot de beëdiging. Mag ik de griffier verzoeken om mevrouw Bouwer-van Schie binnen te leiden door de hoofdingang van deze raadzaal. Ik vraag u wederom te gaan staan indien mogelijk. Goedemorgen. Mevrouw Bouwer, u hebt aangegeven de eed af te willen leggen. Klopt dat? Dan gaan we de tekst nu voorlezen. De raad heeft besloten tot uw toelating als burgercommissielid. Alvorens uw functie te kunnen uitoefenen, legt u overeenkomstig artikel 4, 9de lid van de commissieverordening de eed of de verklaring en belofte af. U hebt aangegeven de eed af te leggen. Na het voorlezen van de tekst, door mij, verzoek ik u beide voorste vingers van uw rechterhand op te steken en uit te spreken: zo waarlijk helpe mij God almachtig. Ik zweer dat ik, om tot burgercommissielid benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik zweer dat ik, om iets in het ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik zweer dat ik getrouw zal zijn aan de grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als burgercommissielid van de commissie naar eer en geweten zal vervullen.

Mevrouw BOUWER-VAN SCHIE (volt): Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

De VOORZITTER: Dan mag ik ook u hartelijk feliciteren namens de hele raad en welkom heten in ons midden. Succes bij uw werkzaamheden als burgercommissielid in de commissie WIOSSAN. Dan schors ik nu de vergadering voor enkele ogenblikken. Van harte gefeliciteerd. Dan mag u zowel mevrouw Bouwer-van Schie als mevrouw Vogelaar feliciteren.

(De vergadering is geschorst.)

Heropening

1.6 Aanbieden van adviesrapport van de commissie tot onderzoek van de rekening en het accountantsverslag m.b.t. de jaarstukken 2024 aan de voorzitter van de raad

De VOORZITTER: Mag ik u verzoeken allemaal weer uw plaats in te nemen? Dan heropen ik de vergadering. Aan de orde is het aanbieden van het adviesrapport van de commissie tot onderzoek van de rekening en het accountantsverslag met betrekking tot de jaarstukken

2024 aan de voorzitter van de raad. Mag ik even stilte, de beste mensen, want we zijn alweer begonnen. Dan nodig ik de voorzitter van de commissie tot onderzoek van de rekening, de heer Biljoen uit om het advies van de COR en het verslag van de accountant aan te bieden en aan de voorzitter van de raad. De heer Biljoen. Het lijkt wel een nieuwe minister van financiën. Ze moeten er toch nog eentje zoeken, dus. De heer Biljoen, u hebt het woord.

De heer BILJOEN (gl): Voorzitter, leden van de raad, aanwezigen in de raadzaal en iedereen die de livestream volgt of terugkijkt. Vandaag is een bijzondere dag. Voor het eerst presenteert de commissie tot onderzoek van de rekening, of zoals de meesten van jullie het wel kennen: de COR, in deze vorm haar advies over de jaarstukken van 2024. Niet alleen in cijfers, woorden en documenten, maar in ceremonie, met een houten koffer, met uiterste zorg samengesteld en symbolisch overgedragen aan de u, de raad. Hiermee is hopelijk een nieuwe traditie geboren, een tastbare overdracht van verantwoording, net zoals we dat kennen in de Tweede Kamer. Want verantwoording afleggen, is meer dan cijfers presenteren. Het is de kern van goed bestuur. Het aanbieden van de jaarstukken is niet zomaar een moment in dit jaar. De technische controle van de COR eindigt ook hiermee en dit is ook het einde van het boekhoudkundige jaar van 2024. Maar zoals u weet: een einde in de politiek, is nooit alleen een afsluiting, het is ook altijd een begin. De planning- en controlcyclus is niet voor niets een cyclus. We kijken terug om vooruit te kijken. Met een rapport als ons kompas. Het COR-rapport is dan ook meer dan een rapport. Het is een resultaat van een jaar lang Rotterdamse euro's volgen, een jaar lang vragen stellen, een jaar lang doorvragen, onderzoeken, kritische gesprekken en scherpe analyses. Technisch degelijk, maar altijd met het oog voor wat het betekent voor het bestuur en ons beleid. We begonnen dan ook met 3 simpele vragen aan het college van burgemeester en wethouders, oftewel de 3 W's. Welke plannen zijn uitgevoerd, wat hebben we bereikt en wat heeft dit de Rotterdammer gekost? Het antwoord: een onafhankelijke accountant heeft in opdracht van de gemeenteraad de jaarrekening gecontroleerd en de uitkomst was een goedkeurende verklaring op de getrouwheid van de rechtmatigheid. Dat geeft ons de zekerheid dat de cijfers kloppen. Er is extra toelichting gegeven over het externe fraudeonderzoek bij klussen stadsontwikkeling en de financiële onzekerheid die dat met zich meebrengt. Ik kan u zeggen: de COR is tevreden met de uitkomst. Een compliment aan het college en de ambtelijke organisatie is hiermee zeker op zijn plaats. Maar daarmee zijn we er niet. Want de hamvraag blijft: waar staat Rotterdam nu eigenlijk, financieel gezien? Ons antwoord is genuanceerd. De financiële positie van onze gemeente is goed. Dat is een geruststellende basis. Tegelijkertijd zien we dat het structurele en reële evenwicht van de begroting en daarmee dus de financiële positie van de stad op diverse plaatsen onder toenemende druk staat. Onze weerbaarheid, de middelen die we achter de hand hebben voor onverwachte tegenvallers, die staat op groen en dat is goed nieuws, maar onze wendbaarheid, dus onze flexibiliteit om snel te kunnen schakelen en aan te passen aan de begroting, dus de ruimte om zelf echt keuzes te maken, die staat op het meest risicovol, dus rood. Dat is een waarschuwingssignaal en ook echt een groot punt van aandacht, zeker gezien de enorme maatschappelijke en fysieke opgaven waar Rotterdam voor staat: de hoge inflatie, een grillig rijksbeleid en de realiteit dat de middelen uit het gemeentefonds vanaf 2026 en zeker vanaf 2028 zullen afnemen. Daarmee neemt de druk toe. Niet alleen op het college, maar ook op u, als gemeenteraad. Want u moet besluiten nemen over beleid, terwijl het zicht op de financiële consequenties vaak nog troebel is. Troebel zicht is geen goede basis voor koersvast beleid. Daarmee kom ik op onze aanbevelingen, die geen kritiek zijn, maar een uitnodiging om samen te werken aan verbeteringen, oftewel de handvatten voor de toekomst die u als raad kunt gebruiken om de financiële koers van Rotterdam nog scherper te bepalen en te bewaken. Een samensmelting van de inzichten van de accountant, financial audit en ons eigen diepgaande onderzoek. Dat is één: maak complexe stukken begrijpelijk. Leesbaarheid, het is geen detail, het is essentieel voor onze democratische controle. Financiële termen als schuldquote en solvabiliteitsratio zijn voor de meeste mensen veel te abstract, de cijfers zelfs vaak nog meer. Dus leg het goed uit, duid de technische termen en geef inzicht, zodat iedereen kan zien en begrijpen waar we financieel

staan. Twee, geef programma overstijgend advies. Als het algemene financiële beeld een advies behoeft dat veel verder gaat dan één specifiek programma, voeg dit dan expliciet toe. Dit helpt de raad om het bredere gesprek te voeren over het financiële beleid van de hele stad. Drie, elke afwijking verdient een verhaal. Als er onder- of overbestedingen zijn of andere financiële wijzigingen, dan moet er een heldere toelichting zijn. Wat is er gebeurd, waarom is het gebeurd en wat is het effect? Het financiële spoor moet voor iedereen te volgen zijn, zodat financiële mutaties altijd gekoppeld zijn aan beleid dat is gevoerd. Geen losse eindjes, maar een stevig samenhangend verhaal. Vier, breng huurstijgingen van vastgoed in beeld. Wij adviseren om de huurstijgingen van het vastgoed inzichtelijk te maken, want dat is cruciaal voor een goed inzicht in de relatie tussen huurinkomsten en bijvoorbeeld subsidies, zoals in de cultuursector. Zo kunnen we tijdig anticiperen. Vijf, periodieke checks op beleidsactiviteit. Maak van de gemeente met 213a onderzoeken een vast periodiek agendapunt van het college. Deze onderzoeken zijn er niet alleen voor incidenten, maar dienen juist voor een continue reflectie en verantwoording van de effectiviteit en doelmatigheid van het gevoerde beleid. Dit helpt dus om blinde vlekken te voorkomen. En zes, transparantie over overhead. Neem de 2 manieren van weergeven van overhead, dus de Rotterdamse en de BBV-methode, neem ze op in de financiële verordening en geef bij tabellen duidelijk aan welke methode is toegepast. Dit voorkomt verwarring en maakt de stukken nog beter navolgbaar voor u als raadslid en zorgt ervoor dat we zelf geen detective hoeven te spelen. Deze aanbevelingen zijn gericht op het versterken van uw kaderstellende en controlerende rol. Ze moeten u helpen om scherpere keuzes te maken, ook als deze pijnlijk zijn, omdat ze goed onderbouwd en duidelijk uitgelegd kunnen worden. Maar de COR is een technische commissie. Wij geven dus geen politiek oordeel, dat is echt aan u, maar we geven u wel de gereedschappen om dat oordeel goed te kunnen vormen. Een open en duaal proces bij het maken van de keuzes is hierbij cruciaal. We hopen dan ook dat dit rapport helpt bij het voeren van het verantwoordingsdebat. Afrondend wil ik graag van dit moment gebruikmaken om de mensen te bedanken die dit alles mogelijk hebben gemaakt. In het bijzonder de leden van de COR: Fatih Elbay, Diederik van Dommelen en mijn Agniese burens, Theo Coşkun en Thomas Roskam. Dank voor jullie scherpste, toewijding en collegialiteit. Maar ook de mensen die niet altijd zichtbaar, maar onmisbaar, hun werk verrichten achter de schermen. Onze griffie, concerncontroller, financial audit en de accountant. Jullie expertise en toewijding zijn van onschatbare waarde voor onze stad. Ook dank aan u, leden van de raad, voor het vertrouwen in het proces en vertrouwen in de COR. Zoals ik net zei: dit is ook weer het moment van een nieuw begin. De controle en planning van de financiën van onze stad is de verantwoordelijkheid van ons allemaal. Het is een gezamenlijke opgave. Ik wil daarom nu graag met gepaste trots de inhoud van deze prachtige koffer in vol vertrouwen overhandigen aan onze voorzitter. Hiermee komen de stukken officieel in de politieke arena. Ik wens u allen wijsheid toe bij het debat over de definitieve jaarstukken op 19 juni. Laten we samen zorgen voor een financieel gezonde, weerbare en transparante stad, nu en in de toekomst. *(Applaus.)*

De VOORZITTER: Hartelijk dank voor het mooie betoog, maar nog meer ook voor al het werk dat verricht is, inderdaad, om deze raad beter beslagen ten ijs te laten komen. Daar zit er een hoop werk in. De commissieleden zijn al bedankt, maar ook de mensen die achter de schermen dit hebben meegedaan. Wij geleiden deze stukken dan ook door naar de commissies, zodat ze ook betrokken kunnen worden bij de bespreking van de jaarstukken. De heer Biljoen, ik zie een heel mooie nieuwe traditie geboren. We hebben gewoon nu ons eigen koffertje en die gaan we koesteren, zodat die elk jaar ook weer hier gebracht kan worden. Heel veel dank daarvoor.

1.7 Mededelingen

De VOORZITTER: Dan komen we nu bij de mededelingen. Mevrouw Maassen heeft aangegeven een initiatiefvoorstel te willen indienen. Het woord is aan mevrouw Maassen. U krijgt maximaal 5 minuten om uw voorstel toe te lichten.

Mevrouw MAASSEN (d66): Voorzitter, er is niets zo aanstekelijk als enthousiasme. Enthousiasme van mensen die een passie hebben voor dat wat ze doen. Dat heb ik de afgelopen maanden ook gezien. Ik sprak heel veel enthousiastelingen over AI en dit is naar aanleiding van het ambitiedocument voor een Rotterdam AI zone die ik recentelijk ook in de commissie WIOSSAN al heb gepresenteerd. Hierin hebben we de ambitie uitgesproken, als D66 Rotterdam, om van Rotterdam dé AI-stad te maken, maar we deden ook vooral een oproep aan de stad: denk met ons mee. Zo sprong ik de afgelopen maanden in de wondere wereld van de AI. We gingen langs bij het House of AI aan de Erasmus Universiteit en we waren aanwezig bij de lancering van de eerste supercomputer van Nederland, hier in Rotterdam, in een datacenter in Zestienhoven. Maar we spraken ook heel veel met experts en enthousiastelingen voor AI. Daarom hebben we ook onder andere een rondetafelbijeenkomst georganiseerd met 50 ondernemers, onderzoekers en andere experts in het veld. Ik heb ook gisteravond hen de eer gegeven om als eerste kennis te nemen van het initiatiefvoorstel wat ik vandaag ga indienen. Dan wil ik ook hierbij op deze plek speciale dank uitspreken aan Harmen van Sprang en Jos van Dongen voor alle hulp en toewijding die ze hebben getoond voor dit initiatiefvoorstel. Het laat zien dat er heel veel enthousiasme leeft in heel veel verschillende sectoren in Rotterdam. Al deze gesprekken hebben mij ook doen realiseren dat er ook al ongelooflijk veel gebeurt in Rotterdam op het gebied van AI. Dit voorstel is dan ook een pleidooi om in ieder geval die bestaande initiatieven en betrokkenen mee te nemen in dit plan. Maar, voorzitter, ik ben ook politica en ik geloof natuurlijk ook dat het nog beter kan in Rotterdam. Want deze tijd vraagt om dappere keuzes. Keuzes voor de toekomst van Rotterdam. AI is ook steeds meer een geopolitiek machtsmiddel geworden en de geopolitiek is stevig gaande op dit moment. Daarom is het ontzettend belangrijk dat we in Europa, maar ook zeker in Nederland, een inhaalslag gaan maken op het gebied van AI. Amerika, China en ook de Arabische Emiraten zetten al langere tijd vol in op AI en we kunnen er niet meer omheen. AI zal onze dagelijkse levens blijven domineren. In Europa lopen het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk al flink voor op ons, maar het is nog niet te laat. Daarom vindt D66 Rotterdam dat Rotterdam nu het voortouw moet nemen in de Nederlandse AI-ontwikkelingen, zeker nu we met een kabinetsval weer in Nederland tot stilstand lijkt. We moeten in Rotterdam de daadkracht tonen. Voorzitter, het initiatiefvoorstel 'Rotterdam AI Zone' bevat een aantal concrete plannen voor zowel de korte, middellange en lange termijn. Ik hoop ook dat we hier als raad dit in gezamenlijkheid met elkaar kunnen gaan bespreken, dus dat het niet een initiatiefvoorstel is van D66, maar dat we periodiek dit onderwerp als beleidskader laten terugkomen en dat het een gezamenlijke taak en opgave wordt. Dan toch een stukje over de inhoud van het voorstel. De eerste fase bevat een aantal kortetermijnmaatregelen. Zo willen we een fysieke locatie creëren in de start met de juiste hardware en software waar onderzoekers, ondernemers, bedrijven, studenten en andere creatieve geesten samenkomen om te werken aan de beste en nieuwste AI-toepassingen. Wat zou die fysieke locatie dan moeten zijn? Denk aan Merwe-Vierhavens, het Groot Handelsgebouw of bijvoorbeeld het Brainpark. Er is genoeg plek. Daarnaast horen we vaak van ondernemers, dat heb ik ook teruggehoord in de gesprekken die ik heb gevoerd, dat ze moeite hebben met de grote hoeveelheid regelgeving. Die regelgeving gaat niet zomaar ineens weg. Ze hebben geen moeite omdat de regelgeving niet goed is, maar gewoon vooral heel erg ingewikkeld. Daarom stellen wij in dit AI-plan voor: gemeente, maak nou een juridisch loket waar al die mensen naartoe kunnen met hun vragen, juridische vragen, over

privacy, over de AI-act, maar ook bijvoorbeeld over fiscale regelgeving en doe dat samen met andere overheden. Zo blijft er meer tijd en geld over voor innovatieve ideeën. Innovatieve ideeën die ons bijvoorbeeld ook kunnen helpen bij de stedelijke uitdagingen waar we als Rotterdam ook tegen aanlopen, zoals klimaatadaptatie en de verdichting van de stad. Tot slot pleiten we voor gereguleerde experimenteerruimtes, *sandboxes*, waar ondernemers kunnen innoveren en experimenteren met AI. Zo krijgen we beter zicht op wat er mogelijk is en wat er wel of niet werkt. Voorzitter, dit is nog maar het begin en we zien fase 1 als een solide basis om van start te gaan. Maar om tot de absolute top te horen, moeten we ook ambitie tonen als stad. Denk bijvoorbeeld aan een Rotterdamse AI-fabriek, een AGA datacentrum en ook het aanboren van flinke investeringen uit Europa. Want ik geloof dat dat goed is voor de Nederlandse economie, belangrijk is voor een rechtvaardige samenleving en bijdraagt aan onze datasoevereiniteit. Heel erg belangrijk in de huidige geopolitieke context waarin we op dit moment leven.

De VOORZITTER: Mag ik u vragen af te ronden?

Mevrouw MAASSEN (d66): Ja. En zoals ik al zei: ik wil er graag een levend beleidskader van maken. Ik wil dit samen doen met de hele raad en dat we hier periodiek over met elkaar terugkomen, omdat ik echt geloof dat dit een belangrijke en goede stap kan zijn voor de stad Rotterdam. Dat heeft Rotterdam toch echt verdiend? En is volgens mij ook het Rotterdam van de toekomst. Dank jullie wel.

De VOORZITTER: Dank u wel voor het initiatiefvoorstel 'Rotterdam AI Zone - koploper in de AI revolutie'. Wij vragen aan het college om een advies en geleiden het initiatiefvoorstel 'Rotterdam AI Zone - koploper in de AI revolutie' door naar de commissie MHEK. Dan heeft mevrouw Reitema ook aangegeven een initiatiefvoorstel te willen indienen. Het woord is aan mevrouw Reitema en ook zij krijgt maximaal 5 minuten om haar voorstel toe te lichten.

Mevrouw REITEMA (pvda): Een neerwaartse spiraal met weerhaken. Dat waren zijn woorden over het schuldenmoeras waar hij in zat. Je wordt naar beneden getrokken, dieper het schuldenmoeras in en het is steeds moeilijker om daaruit te komen. Hij zat in een metro, hij was bij Beurs ingestapt en ging met metrolijn C naar Capelle. Een bloemetje halen, want zijn moeder was jarig, toch? Of had hij zich daarin vergist? Bram had schulden en zoveel stress dat hij er psychisch compleet aan onderdoor ging. In de metro zat hij en hij las het krantje De Metro, je weet wel, dat dunne krantje met die groene dikke band met die witte letters Metro erop. Zijn blik viel gelijk op een reclame advertentie: geldstress, wij kunnen je helpen, wij zorgen voor groen licht bij de Kredietbank. Bram gaat af op deze reclame en vraagt budgetbeheer aan bij dit bedrijf. Budgetbeheer, zeiden ze, nee joh, we kunnen je nog veel beter helpen als je onder bewind komt bij ons en zo geschiedde. Ik zag van heel dichtbij hoe Bram zijn situatie onder bewind eigenlijk alleen maar slechter werd. Zorgpremies werden niet betaald, de bewindvoerder was onbereikbaar en hij moest handjeklap met 40 euro geleend geld, cash, een rekening in termijnen afbetalen bij een random tandarts in de buurt die acuut een kies moest trekken omdat die zo verrot was. Zijn bewindvoerder, daar kon Bram niet op rekenen. Het was zowat een fulltime job voor mij om de noodzakelijke gaten te vullen waar de bewindvoerder naliet. Jarenlang stond ik naast Bram en zo zijn er nog veel meer mensen waar de omgeving bij moet springen, omdat de professionele hulp niet alleen nalaat, maar er gewoon een potje van maakt. Bram was de Sjaak. Bram belandde van de regen in de drup. Laat dit duidelijk zijn: je bent geen expert als je eenmaal in de schulden belandt. Je bent geen expert als je in armoede moet overleven of als je een beperking hebt. Je bent geen expert in waar je recht op hebt, waar je hulp moet zoeken, welke hulp goed is en welke hulp risico's kent. Terug naar die advertentie in De Metro, die reclame die Bram zag.

Daar moet gewoon een waarschuwing van de overheid naast staan. Daar moet bijstaan dat iedereen recht heeft op gratis schuldhulpverlening van jouw gemeente. Daar heb je geen BV voor nodig. Maar zolang we dit toestaan in Nederland, zolang er geen verbod op een verdienmodel op schulden bestaat, zolang moeten wij in Rotterdam alles op alles zetten om de mens te beschermen tegen deze markt, deze industrie met perverse systeempraktijken. De PvdA wil een gemeente die als kritische partner naast jou staat, een stad waar je kan aankloppen voor laagdrempelige en toegankelijke schuldhulpverlening. Een stad die interesse in jou toont en jou serieus neemt. Maar niet alleen Bram, ook Samantha, slachtoffer van het toeslagenschandaal. Zij had 1 ton schulden en onder bewind werd dat verdubbeld naar 2 ton schulden. Bram en Samantha zijn niet de enigen. De PvdA Rotterdam heeft in korte tijd meer dan 100 meldingen binnengekregen op ons meldpunt. Vandaag presenteren we dit initiatiefvoorstel met verbeterpunten die stoelen op deze meldingen van mensen onder bewind, maar ook van bewindvoerders en andere partners in de schuldenketen die zien dat het anders moet en dat het anders kan en dat de gemeente daarin een grotere rol kan pakken. De rode draad van de meldingen is duidelijk: dat mensen niet gehoord worden, dat ze geen inzicht hebben in hun situatie en dat ze zich afhankelijk en verloren voelen. Dat is niet alleen moreel verwerpelijk, het is ook in strijd met fundamentele mensenrechten, zoals vastgelegd in het VN-verdrag Handicap. Het gaat veel verder dan de schuldenindustrie alleen, want bewindvoering gaat niet alleen over schulden, het gaat ook over toestandsbewind, je geestelijke toestand. Via de rechter kan namelijk bewind ook worden ingesteld voor mensen vanwege een lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking. Dat is een ingrijpende maatregel die mensen hun zeggenschap over hun financiële zaken tijdelijk of langere tijd ontnemt. Het vormt zo'n grote inbreuk op het privéleven dat ook de Europese jurisprudentie benadrukt: deze inbreuk dient zo beperkt mogelijk gehouden te worden. Voorzitter, ik kom tot een afronding. Vorige week sprak ik een man in Den Haag en die man vertelde mij: verrek, ik ben bewindvoerder voor mijn gehandicapte dochter. Ik kan en wil me niet voorstellen dat dit een commercieel bedrijf zou zijn die dit voor haar doet. Ik ben blij dat ze mij heeft. Maar niet iedereen heeft een vader of een partner die naast hen staat als het niet goed gaat met je bewindvoerder. Mensen hebben recht op goede en eerlijke hulp. Rotterdammers hebben het recht om gehoord te worden. We hebben het recht op participatie in beleid wat over ons gaat. Niets over ons, zonder ons en daarom geloof ik in mens boven markt.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Wij vragen het college om een advies en geleiden het initiatiefvoorstel 'Mens boven markt', naar een sterke stem voor Rotterdammers onder bewind' door naar de commissie WIOSSAN.

2. *Vaststelling van de agenda voor de raadsvergadering van 5 juni 2025*

De VOORZITTER: Dan komen we nu bij agendapunt 2, de vaststelling van de agenda. Ik zal de agenda met u doornemen en aan het einde zal ik u ook de gelegenheid geven om nog aanvullende opmerkingen te maken. Het college heeft verzocht om de agendapunten waarbij wethouder Simons betrokken is, na de lunchpauze te behandelen. Stemt u hiermee in? Ja, mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw KOCKELKOREN (gl): Ik zou eerst even graag willen weten welke agendapunten dat ook weer precies zijn.

De VOORZITTER: Eens even zien. Dat zijn de agendapunten 6.1, 6.4, 6.5, 6.6 en 7.4. Daar dient hij bij te zijn. Dus dat zijn degenen waar hij bij is. Zal ik eerst eens een voorstel doen voor de agenda, ik denk dat dat handiger is dan. Dan zouden we kunnen beginnen met agendapunt 6.3, dat is het initiatiefvoorstel van de heer Segers-Hoogendoorn, dan 6.2 en dan 6.1. Nu ben ik even de kluts kwijt, want ik krijg nu andere informatie momentje. *(Er wordt*

buiten de microfoon gesproken) Dan zou het voorstel zijn: 6.3, 6.4 en 6.1, in die volgorde te doen, want 6.4 kan overgenomen worden. 6.3, 6.4, 6.1. Hebt u hem scherp?

Mevrouw VERKOELEN (50plus): 6.3, 6.2, 6.1.

De VOORZITTER: Nee, 6.3, 6.4 en 6.1, dat zou dan de volgorde zijn.

Mevrouw VERKOELEN (50plus): Wat doen we dan met 6.2?

De VOORZITTER: Die gaat daarna gewoon in de reguliere volgorde komen, dus die komt gewoon na 6.1 vervolgens. Helder?

Mevrouw VERKOELEN (50plus): En dan hoeven die tweeminutendebatten en dergelijke, dat blijft gewoon wat het is.

De VOORZITTER: Uw raad kennende, zijn we dan wel even verder. Mevrouw Vlieger.

Mevrouw VliegEER (gl): Voorzitter, het voorstel wat ik ook eerder voorbij heb zien komen zou juist zijn 6.3 en dan 6.2, wat ook de voorzitter als eerste voorstelde. Ik zou het wel waarderen als dat kan. Dus eerst 6.2, dan 6.3 en dan 6.4.

De VOORZITTER: Dus dan beginnen we bij 6.2, dan 6.3 ... Even wachten, want anders snap ik hem ook niet. Mevrouw Vlieger, wilt u even voorstellen wat uw verzoek is?

Mevrouw VliegEER (gl): Het verzoek is om te beginnen met 6.3, het initiatiefvoorstel, dan 6.2, toeslagen en dan 6.4. En dan dus de normale volgorde.

De VOORZITTER: 6.3, 6.2, 6.4, 6.1, dat zou dan de gevraagde volgorde zijn. De heer De Haan.

De heer DE HAAN (d66): Dank u wel. Vanuit mijn fractie had ik het verzoek om juist zoals u het net voorstelde, dat was wel een prettig voorstel met 6.2 iets verder. Dat heeft wel te maken omdat de woordvoerder van ons nu nog even verhinderd is. Dus ons zou het op zich goed uitkomen als hij in uw initiële voorstel vorm zou krijgen. Maar goed.

De VOORZITTER: Dus u zou de voorkeur er voor hebben: 6.3, 6.4, 6.1. Helder. De heer Ceulemans.

De heer CEULEMANS (lr): Wij steunen de volgorde zoals u hem voorstelde, dus dat zou 6.3, 6.4, 6.1 zijn.

De VOORZITTER: Mevrouw Vlieger.

Mevrouw VliegEER (gl): Voorzitter, ik vind het wel een beetje flauw, want zo hebben we het niet in de app met elkaar afgesproken. Het voorstel is gedaan om één onderwerp voor 6.2 zetten. Daar heb ik rekening mee gehouden. Daarna zouden we 6.2 doen. Maar goed, als er een meerderheid is, dan doen we het zo. Maar ik vind het wel jammer.

De VOORZITTER: De heer Ceulemans.

De heer CEULEMANS (lr): Het is oprecht niet flauw bedoeld. Ik was juist in de veronderstelling dat er ook afgesproken was dat toeslagen iets verder naar achteren ging. Dit is gewoon het gevolg van dat we als raad een hele dag aan het puzzelen zijn omdat die agenda overhoop moet. Het is gewoon heel irritant. Maar dit is niet flauw bedoeld, maar er zijn nu ook weer logistieke problemen als toeslagen wel vroeg op de agenda staat. Dus wij steunen in ieder geval het voorstel van de burgemeester.

De VOORZITTER: Mevrouw Bokhove.

Mevrouw BOKHOVE (gl): Voorzitter, dit is inderdaad echt heel vervelend en ik steun inderdaad van dat er ten eerste een wethouder is die de boel nu echt in de war gooit. Maar het vervelende is: nu proberen we hier met elkaar een oplossing te verzinnen, maar dan gaan er weer andere systemen, ook andere raadsleden komen hiermee in de problemen en dan is het heel vervelend dat die volgorde zo gaat veranderen. Ik zou eigenlijk willen voorstellen: laten we het dan houden bij de volgorde zoals die net door mevrouw Vlieger werd voorgesteld. Dat doet nog het meeste recht aan de volgorde en het is ook voor de kijkers thuis dadelijk niet meer te snappen als wij zelf ook nog een keer de hele volgorde gaan omgooien. Dus ik zou zeggen: dan doen we 6.3, 6.2, 6.4 en dan gaan we zo dat rijtje zo veel mogelijk af zoals we dat hebben afgesproken.

De VOORZITTER: Dit is nu het voorstel wat van mevrouw Bokhove ligt. Ik scan even. Sommige leden hebben aangegeven dat het wat lastiger is, maar hoe bezwaarlijk is dit? Dit is een nadrukkelijk verzoek van mevrouw Bokhove. De initiële volgorde was natuurlijk al wel dat 6.2 eerder kwam. Dus even de check of dit echt heel bezwaarlijk is. De heer Soytekin.

De heer SOYTEKIN (denk): Voorzitter, dit is ook niet flauw bedoeld, want ik snap ik snap de consternatie en het ongemak ook wel. Maar 6.2 werd echt ook via de app voorgesteld om dat later te doen, dus daar ben ik zelf ook van uitgegaan om die na de lunch te doen. Ik dacht ook dat dat was afgestemd. Dus 3, 4, 2 leek mij ook de juiste volgorde.

De VOORZITTER: Ik heb allemaal geen inzicht in alle appgroepen en appberichten en wat niet meer. Er ligt hier nu een concreet verzoek van mevrouw Bokhove. Graag daar even de reactie op aan mevrouw Van Groningen.

Mevrouw VAN GRONINGEN (vvd): Voorzitter, dank. Ik heb gewoon meer even een verduidelijkende vraag. Agendapunt 6.4 weet ik dat er ook een aantal moties voor de heer Simons tussen zitten.

De VOORZITTER: Die worden overgenomen. Die kunnen overgenomen worden.

Mevrouw VAN GRONINGEN (vvd): Die worden overgenomen, oké. Want ik denk wel dat dat belangrijk is, ook voor een aantal raadsleden die wellicht nog in afstemming met hem zijn, dat dat dan ook allemaal goed gaat, want als het debat relatief vroeg is, dan is dat natuurlijk vervelend.

De VOORZITTER: Ik ga het even overzien. Ik ga toch voorstellen het verzoek van mevrouw Bokhove, omdat die het dichtst bij de oorspronkelijke agenda zit, om die te honoreren. Dus dat zou dan worden: 6.3, 6.2, 6.4 en 6.1. Dus ik zou ook willen verzoeken om dat aan uw woordvoerders door te geven, zodat iedereen daar rekening mee kan houden. Het ingewikkelde is een beetje dat ik geen zicht heb op appgroepen en dat individuele verzoeken allemaal onderling worden gedaan. Ik kan hier beoordelen wat hier het verzoek is en niet wat er onderling allemaal geschoven is, want dat zie ik niet. De heer Ceulemans.

De heer CEULEMANS (lr): Dat u dat niet kunt zien, dat begrijp ik en ik heb zelf het overzicht ook helemaal niet eens meer vanwege alle appgroepen waarin agendapunten zijn rond geschoven. Ik was in dezelfde veronderstelling als de heer Soytekin, namelijk dat in de app ook was afgesproken dat toeslagenaffaire na de lunchpauze was. Wij komen met overleg ook weer in het probleem, Dus als die vroeg op de agenda komt, prima, dan ga ik iets uit losse pols roepen, maar ik denk dat we er gewoon beter over kunnen stemmen. Want er is een voorstel van mevrouw Bokhove en er is een voorstel van de burgemeester en volgens mij ligt het een beetje fiftyfifty.

De VOORZITTER: Dan gaan we stemmen. Maar nogmaals, dit soort zaken echt via de agenda, niet via de appgroepen, want dit wordt ook chaos aan onze kant. Wij kunnen dit ook niet meer overzien. Dan probeer ik zo dicht mogelijk bij de agenda te blijven zoals die voorligt. Dan gaan we nu stemmen over het voorstel. Let u op, even: we gaan stemmen over het voorstel van mevrouw Bokhove. Mag ik even stilte, beste mensen? Mevrouw Nunnely, wilt u even plaatsnemen, want ik wil nu echt gaan stemmen. Wij gaan stemmen over het voorstel van mevrouw Bokhove om te beginnen met 6.3 en dan daarna meteen 6.2 te doen. Dat is eigenlijk het grootste verschil om die daarachteraan te doen. Als u daar voor bent, dan mag u dat nu stemmen, als u daartegen bent ook. Dan is dit voorstel met 25 stemmen tegen verworpen, wat betekent dat wij gaan beginnen met agendapunt 6.3, dan 6.4, 6.1 en dan 6.2. Aldus besloten. Dan heb ik vernomen dat de VVD-fractie het agendapunt 7.4 over het Rotterdams vestigingsklimaat om wil zetten naar een regulier debat. Klopt dat? Hallo, de VVD-fractie. Jullie willen een regulier debat? Hoeft niet.

Mevrouw ABRAHAMSE (vvd): Sorry, er is gewoon alom verwarring over de hele agenda. Ik zou graag het vestigingsklimaat inderdaad een regulier debat maken.

De VOORZITTER: Ik kijk even rond. Ja.

De heer TAK (pvda): Voorzitter, kort. Steun, mits de spreektijd dus daar ook conform op wordt aangepast.

Mevrouw VERKOELEN (50plus): Even wachten, zover zijn we nog niet.

De VOORZITTER: Even wachten, mevrouw Verkoelen. We gaan eerst even dit punt doen, besluiten of dat dit een regulier debat is. Volgens mij kan iedereen daar wel mee instemmen. Dan zetten wij agendapunt 7.4 om naar een regulier debat. Dan zetten we die meteen achter 6.6. Ja. Hebt u dat scherp? Dan is er vanuit de raad 1 verzoek gekomen voor een tweeminutendebat: een vervolg op de actualiteit doorvoer van militaire onderdelen naar Israël via de Rotterdamse haven van BIJ1. Ik stel voor om dat te agenderen als agendapunt 7.8. Ja, aldus besloten. Dan zijn er geen verzoeken motie vreemd aan de orde van de dag ontvangen. Zijn er nog andere leden die iets willen opmerken met betrekking tot deze agenda? Nogmaals, de spreektijd komt zo, het is alleen de agenda. Nee, oké. Dan is de agenda hierbij vastgesteld. Dan kom ik nu bij de spreektijd voor vandaag. Het voorstel is om 3 uur spreektijd op de klok te zetten. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw VAN GRONINGEN (vvd): Voorzitter, ik heb nu een beetje de grap dat ik probeer sneller op te staan dan mevrouw Verkoelen, dat is weer gelukt. Wij willen graag voorstellen om er in ieder geval drieënhalf uur van te maken. Zeker ook nu we nog een extra regulier debat erbij hebben.

Mevrouw VERKOELEN (50plus): Ik overbied.

De VOORZITTER: Dat is het risico als mevrouw Van Groningen weer eerder gaat staan, dan komt mevrouw Verkoelen er altijd toch weer achteraan. Maar drieënhalf uur lijkt mij redelijk. Dan gaan we dat zo besluiten. Dan is het stemvenster aan het eind van de vergadering. Dus u weet: als het nodig is, dan zullen we voor het stemvenster kort schorsen voor het fractieoverleg. Rond 12:45 uur is er een lunch beschikbaar op De Omloop en er is een diner voorzien rond 18:30 uur op de gebruikelijke locatie.

3. *Vaststelling van de notulen van de openbare raadsvergadering van 15 mei 2025*

De VOORZITTER: Dan komen bij agendapunt 3, vaststellen van de notulen van de openbare raadsvergadering van 15 mei 2025. Wenst iemand nog het woord naar aanleiding van deze notulen? Dat is niet het geval. Dan stel ik voor deze notulen vast te stellen.

4. *Mededeling van de ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2025 week 20 tot en met 22*

De VOORZITTER: Dan de mededeling van de ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2025 week 20 tot met 22. Ik stel voor de behandelwijze zoals vermeld bij het desbetreffende stuk vast te stellen. Maar als u een opmerking hebt met betrekking tot het stuk, dan verzoek ik u het bijbehorende PB-nummer te noemen. U wenst het woord.

De heer VERHOEF (Ir): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, ik wil graag een punt van orde maken bij de ingekomen stukken en dat gaat over de niet ingekomen stukken. Daar bedoel ik mee de achterblijvende beantwoording van schriftelijke vragen. Ik heb dat al verschillende malen in onze commissie naar voren gebracht. Ik weet dat we daar nu een actua over kunnen aanvragen, maar als voorbeeld mogen dienen, ik heb schriftelijke vragen ingediend in januari. Daar heb ik nog geen tussenbericht van gehad, maar ook geen antwoord. Ik kan dan een actua aanvragen, volgende week. Er kunnen 2 dingen gebeuren: of mijn punt van mijn 4 maanden oude vragen komt bovenaan de lijst waardoor een echt actueel punt misschien wel van de lijst afvalt, of mijn 4 maanden oude vragen komen onderaan de lijst, worden niet behandeld tijdens de actua en worden omgezet in schriftelijke vragen die ik al had ingediend. Ik zou graag het college erop willen wijzen dat een van de instrumenten van ons is schriftelijke vraag stellen om aan waarheidsbevinding te doen en misschien wordt het tijd om een keer met de vuist op tafel te slaan.

De VOORZITTER: Helder, de heer Verhoef, u hebt helemaal gelijk. De schriftelijke vragen moeten tijdig worden beantwoord en anders moet een uitstelbriefje worden gestuurd. Om welke schriftelijke vragen gaat het? Want dat is ook wel handig om even te weten voor mij. Kunt u dat toelichten, de heer Verhoef. De WhatsApp is weer lastig, want daar zit ik weer niet bij. Jullie doen veel te veel via de app.

De heer VERHOEF (Ir): Het waren schriftelijke vragen, ze zouden beantwoord worden door wethouder Kasmi. Ik weet niet precies het nummer, maar ze zijn in januari ingediend. Het ging over Holocaust-onderwijs.

De VOORZITTER: Holocaust-onderwijs. Wij gaan sowieso nu verzoeken om die schriftelijke vragen per omgaande bijna te beantwoorden. Mocht dat niet het geval zijn, dan is dit eigenlijk al een aanmelding voor een actua voor u, zodat die gewoon al hoog op de lijst komt te staan. Maar er is nog een kans dat die niet doorgaat als ze nog voor die tijd beantwoord worden. Zullen we het zo afspreken? Hartelijk dank. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw MORKOÇ (gl): Dank, voorzitter. Ik heb nog een lijstje met stukken die ik graag zou willen agenderen voor de commissie, het zijn er 5. Het begint met het afdoeningsvoorstel van wethouder Zeegers over impactanalyse netcongestie. Dat is 25BB003441, graag naar de commissie MHEK. Hetzelfde voor toezegging burgemeester over voortgang uitvoeringsplan horeca belevingsonderzoek, 25BB003708, ook naar MHEK, ook voor toezegging burgemeester over voortgang uitvoeringsplan horeca Oude Haven, 25BB003376, ook naar MHEK. Dan collegebrieven over landelijke handhavingsstrategie omgevingsrecht,

25BB003672, ook naar MHEK en als laatste onze schriftelijke vragen over gezonde singels voor gezonde vogels, 25BB003913, naar de commissie Buitenruimte. Dank u wel.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Zijn er nog anderen die het woord wensen? Dan met de genoemde stukken stel ik dit agendapunt vast en wij zullen dat ook doorgeleiden naar de commissies.

5. HAMERSTUKKEN

De VOORZITTER: Dan komen we bij de hamerstukken.

5.1 *Het voorstel tot vaststelling van een zienswijze op de ontwerpbegroting 2026 van het recreatieschap Rottemeren*

De VOORZITTER: Hamerstuk 5.1, het voorstel tot vaststelling van de zienswijze op de ontwerpbegroting 2026 van het recreatieschap Rottemeren. Niemand? Aldus besloten.

5.2 *Het voorstel tot vaststelling van het projectambitiedocument en de nota van uitgangspunten 'Tijdelijke studentenhuysvesting Toepad'*

De VOORZITTER: Het voorstel tot vaststelling van het project ambitiedocument en de nota van uitgangspunten tijdelijke studentenhuysvesting Toepad. Niemand? Is besloten.

5.3 *Het voorstel tot vaststelling van een zienswijze op de ontwerpbegroting 2026 van de GR Jeugdhulp Rijnmond*

De VOORZITTER: Het voorstel tot vaststelling van een zienswijze op de ontwerpbegroting 2026 van de GR jeugdhulp Rijnmond. Niemand? Is vastgesteld.

5.4 *Het voorstel tot vaststelling van een zienswijze op de ontwerpbegroting 2026 van de GGD Rotterdam Rijnmond*

De VOORZITTER: Het voorstel tot vaststelling van de zienswijze op de ontwerpbegroting 2026 van de GGD Rotterdam Rijnmond. Niemand? Is vastgesteld.

5.5 *Het voorstel tot het intrekken van de Verordening Rotterdams Restauratiefonds 2006*

De VOORZITTER: Het voorstel tot het intrekken van de Verordening Rotterdams Restauratiefonds 2006. Niemand? Besloten.

5.6 *Het voorstel tot vaststelling van een zienswijze op de ontwerpbegroting 2026 van de DCMR*

De VOORZITTER: Het voorstel tot vaststelling van een zienswijze op de ontwerpbegroting 2026 van het DCMR. Aldus besloten.

5.7 *Het voorstel tot vaststelling van de Noodverordening NAVO-top 2025 Rotterdam*

De VOORZITTER: Het voorstel tot vaststelling van de noodverordening NAVO-top 2025 Rotterdam. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw VERKOELEN (50plus): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, hier zal mijn fractie tegen zijn. Ik wil ook echt kwijt: ik vind het onvoorstelbaar dat wij anno 2025 waar we 1 Europa willen hebben, Brussel steenworpafstand hiervandaan ligt, wij hier zo nodig in Den Haag en Rotterdam een NAVO-top moeten gaan organiseren, wat ons verschrikkelijk veel geld gaat kosten, wat ons enorm veel ellende gaat kosten in mensen die daar last van gaan krijgen. Wij zijn er dus grandioos op tegen dat we hier ook nog geld voor vrijmaken.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. De heer Van der Velden.

De heer VAN DER VELDEN (pvdd): Wij stemmen hier ook tegen.

De VOORZITTER: De heer Coşkun.

De heer COŞKUN (sp): Voorzitter, de SP begrijpt niet waarom er een noodverordening is vanwege het bezoek van enkele mensen uit de wereld.

De VOORZITTER: De heer Van Campenhout.

De heer VAN CAMPENHOUT (bij1): Ook vanuit BIJ1 sluiten we ons hierbij aan.

De VOORZITTER: Met deze opmerkingen stel ik vast dat dit voorstel is aangenomen.

5.8 *Het voorstel tot opheffen van de geheimhouding en openbaarmaking van de brief inzake Ruimte voor Defensie*

De VOORZITTER: Dan het voorstel tot opheffen van de geheimhouding en openbaarmaking van de brieven inzake ruimte voor defensie. Niemand? Besloten.

6. REGULIERE DEBATTEN

De VOORZITTER: Dan komen we nu bij de reguliere debatten.

6.3 *Initiatiefvoorstel Segers-Hoogendoorn en Kockelkoren over 'De volgende stap op weg naar een Rookvrij Rotterdam'*

De VOORZITTER: Dan beginnen we dus, zoals zojuist besloten, bij agendapunt 6.3. Dat is het initiatiefvoorstel van de heer Segers-Hoogendoorn en mevrouw Kockelkoren over de volgende stap op weg naar een rookvrije Rotterdam. Beide personen mogen achter de collegetafel plaatsnemen. Dus wees welkom. De indieners mogen ook eerst een korte toelichting geven op hun initiatiefvoorstel. Dus ik vraag de heer Segers-Hoogendoorn of hij als eerste daar het woord over wil voeren.

De heer SEGERS-HOOGENDOORN (cda): Dank, voorzitter. Voor u ligt een initiatiefvoorstel voor rookvrije terrassen. Rook is ongezond, ik denk dat ik daar niemand meer van hoeft te overtuigen in deze zaal. Dat is wel een goed begin om even te markeren. Ik ga u gelijk ook een technisch ding uitleggen, wat ik zelf ook uitgelegd heb moeten krijgen. Je hebt natuurlijk roken zelf is ongezond voor degene die rookt, meeroken, erbij staan, dat is ook bij de meesten wel bekend. Dat noemen we dan tweedehands roken. Maar er is ook derdehands roken, dat is alles wat neerdaalt op allerlei plek op je kleren, op een tafel, waar dan ook en wat ook uiteindelijk ongezonde kenmerken heeft. Dat ik u niet meer hoeft te overtuigen van het feit dat roken ongezond is, is mooi. Dan gaan we een stap verder: we zijn met zijn allen in dit land ook op weg naar een rookvrije generatie. Volgens mij is ook daar niemand het mee oneens. Het is goed om ook te markeren dat we op dat punt aangekomen zijn. En dan, wat doen we als Rotterdam? Ik breng in herinnering, enkele jaren geleden, wellicht niet voor iedereen, maar toch wel voor enkelen in deze raad nog bekend: de toenmalige verantwoordelijk

wethouder Sven de Langen die een rookvrije zone introduceerde bij het Erasmus MC, met blauwe lijnen omgeven. En ik weet nog, zeg ik ook maar eventjes, dat we daar in onze fractie van het CDA, de heer De Langen was een CDA-wethouder of een wethouder van CDA-huize, een beetje meewarig op reageerden: echt moet dat nou? Het is buiten. En als ik daar nu naar terugkijk, dat dat dan enkele jaren geleden is, vinden we dat nu op heel veel publieke plekken al hartstikke logisch. Dat is ook bij OV-haltes zo. Dus is het tijd om een stap verder te zetten, het gaat over onze horeca. Wij hebben dit initiatief ingediend, we zijn daar heel zorgvuldig in geweest. Overigens moet gezegd worden dat dat met name zeer te danken is aan degenen die het hebben bedacht en opgeschreven en er heel veel werk in hebben zitten, dat is Sigrid Oosterwegel van GroenLinks en Sam Mak van het CDA, nu volgende stappen te zetten met dit initiatiefvoorstel bij de horeca. We zijn er heel zorgvuldig mee omgegaan. We hebben uiteindelijk ook nog een afweging gemaakt de nachthoreca hier nog even buiten te laten. Het gaat vooral over de daghoreca. Dat is ook omdat het voor ons extra gericht is op bijvoorbeeld de gezondheid van kinderen die op terrassen met hun ouders zitten. Voorzitter, dit voorstel heeft 4 punten. Wij willen eigenlijk een publiekscampagne Rotterdam rookvrij is gastvrij. We willen horecaondernemers stimuleren, dus het gaat niet over dwingen, maar het gaat over stimuleren, is ook onze rol, denk ik, als lokale overheid, om die stap te zetten. Daar hoort ook bij dat we hier in dit huis als bestuur moeten durven een doelstelling neer te zetten. Daartoe roepen wij dus ook op met een doelstelling 50 procent van de terrassen rookvrij te hebben en dit vast te leggen in Gezonder 010, ons gezondheidsprogramma. Ten slotte, voorzitter, en dan rond ik af: een onderzoek te doen naar ook de juridische mogelijkheden om het verder via wettelijke trajecten nog net iets makkelijker te maken en net iets meer te stimuleren voor horecaondernemers om hun omgeving rookvrij te maken. Dank u wel.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Mevrouw Kockelkoren, hebt u nog een toelichting?

Mevrouw KOCKELKOREN (gl): Jazeker, voorzitter. We zijn op weg naar een rookvrije generatie in 2035. Dat is hard nodig, want de gezondheidsverschillen in Rotterdam zijn nog steeds relatief groot. Het is nog steeds zo dat in sommige wijken Rotterdammers gemiddeld 7 jaar eerder sterven. Daarbij leven mensen in onze stad 15 jaar korter in goede gezondheid dan mensen elders in het land. Een van de belangrijkste oorzaken van die gezondheidskloof is roken. GroenLinks vindt het ontzettend belangrijk dat we die gezondheidsverschillen aanpakken, want we kunnen daar gewoon wat aan doen. Daar hebben wij natuurlijk dit mooie initiatiefvoorstel voor, want om werkelijk tot een rookvrije generatie te komen, zijn er gewoon een aantal stappen te zetten. Zeker omdat we zien dat het percentage rokende jongeren niet meer daalt en dat vaperen, waar onze welbekende staatssecretaris onlangs een voorstel voor heeft ingediend, een enorme vlucht neemt onder jongeren. Dus we kunnen daar wat aan doen en dat moeten we ook doen. Naast de bestaande inzet om sportverenigingen, speelplekken, tramhaltes en zorginstellingen, daar had de heer Segers-Hoogendoorn het al over, rookvrij te maken, kunnen we nu de volgende stap zetten naar rookvrije terrassen. Het draagvlak hiervoor stijgt onder de bevolking, want 64 procent van de Nederlanders vindt het een goed idee om dat te doen. Ter vergelijking: toen 67 procent van de Nederlanders het een goed idee vond om de perrons rookvrij te maken, hebben we dat aangepast met het resultaat dat we nu zien. Gewoontes kunnen we gewoon aanpassen. Nog niet zo lang geleden werd er in deze raadzaal gerookt. En ik denk dat we allemaal blij zijn dat dat niet meer aan de orde is heden ten dage. Rokers willen wel stoppen, maar het lukt ze vaak niet, want zien roken, doet roken. Wij zetten nu met dit initiatiefvoorstel we stappen om mensen te stimuleren om dat niet meer te doen op terrassen. Er zijn voor mooie voorbeelden al van horecaondernemers die dit ook graag willen, die zelf de stap al hebben gezet naar een rookvrij terras. Veel mensen vinden het gewoon fijn om op een rookvrij terras te zitten. Horecaondernemers vinden het prettig om die helderheid ook te bieden. Dat geeft hen ook, als het nodig is, maakt het

makkelijker om mensen aan te spreken en ook voor het personeel is het prettig. Rookvrij is daarmee dus ook een gastvrij terras en wij helpen horecaondernemers daar graag bij. Voorzitter, we hebben hierover al een constructief debat gevoerd in de raadszaal met de initiatiefnemers Sigrid Oosterwegel en Sam Mak en wij hebben daarbij een positieve houding gezien van uw raad om rookvrije terrassen te stimuleren. Dat is de kant die we nu ook meer op zijn gegaan naar aanleiding van de input die we hier hebben gehoord. We hopen dat wij nu ook kunnen stimuleren om dit voorstel te omarmen.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Dan gaan we nu over naar de termijn van de raad. Wie wenst hierover het woord? De heer Verweij.

De heer VERWEIJ (vvd): Voorzitter, ik ben abuis. Ik dacht dat ik al een termijn mocht voordragen, maar het gaat alleen om vragen, dus ik ga met schaamrood op de kaken weer zitten. Ik ga zo meteen mijn bijdrage doen, want ik had niet scherp dat het nu alleen nog om vragen ging. Ik dacht dat het om de bijdrage was, maar dat is pas later.

De VOORZITTER: Het is ook de bijdrage. *(Er wordt buiten de microfoon gesproken.)* Jazeker. U kunt gewoon uw bijdrage leveren. Even de volgorde, we zullen hem even toelichten. Zij hebben een inleiding gegeven, de indieners. Vervolgens kan de raad een bijdrage leveren, maar ook daarin de vragen verwerken. Dat doet u aan de initiatiefnemers. Dan gaan zij daarop reageren, ook de wethouder, indien er ook nog vragen aan de wethouders zijn gegeven en hij kan daar ook nog zijn eigen oordeel over geven, wat hij hiervan vindt en kunnen de indieners tot slot ook nog reageren op de bijdrage vanuit de raad en het college. Dus u mag gewoon nu in één keer uw bijdrage leveren, waar u uiteraard ook vragen in kunt verwerken. De heer Vonk.

De heer VONK (cu): Toch even de vraag, want voor 6.3 staan ook 2 sprekers aangemeld, dus als het inderdaad zo is zoals u nu voorstelt, dan is het toch logisch dat dan eerst de mensen die zich hebben aangemeld het woord nemen? Of zie ik dat dan weer verkeerd?

De VOORZITTER: Excuus. We moeten allemaal even een beetje wakker worden deze ochtend. Ik zal voor mezelf spreken. Excuus. Ik had hem even niet scherp dat er al leden waren aangemeld hier, maar ik zie inderdaad nu dat de heer Vonk is aangemeld. Dus wat een toeval, hij mag als eerste het woord.

De heer VONK (cu): Dank u wel, voorzitter, voor het woord. Ik wil inderdaad vanuit de ChristenUnie echt benadrukken dat wij ongelooflijk blij zijn met dit initiatiefvoorstel. We hebben gezien dat vanuit Den Haag de strijd tegen de tabaksindustrie gevoerd is, ook met onder andere ChristenUnie-bewindvoerders, ik noem even Paul Blokhuis en Maarten van Ooijen in deze. Het blijkt ook nodig te zijn, want zonder die strijd ga je het roken niet uitbannen en dat is wel nodig, want roken, zoals ook terecht door de heer Hoogendoorn is gezegd, is niet alleen een slechte gewoonte of iets wat schadelijk voor jezelf is, maar ook gewoon voor de gezondheid van de ander. Daarmee is het gewoon een bedreiging van de volksgezondheid. Dus nogmaals heel blij dat dit wordt gedaan. Een vraag die ik nog wel heb, om even te checken, het vaperen wordt wel ook expliciet genoemd als naast het roken gaat het ook over vaperen, dat is op één lijn. Ik neem aan dat het roken van wiet, de joint, dat dat daar ook onder valt, maar dat wilde ik even bij u controleren. In die zin wil ik dan ook nog de hoop uitspreken, natuurlijk, dat als wij echt gaan voor een rookvrije generatie, dat we dan ook eindelijk die strijd natuurlijk tegen de coffeeshops ook zullen blijven voeren, maar dat valt buiten de scope van dit plan. Wel even graag de duidelijkheid over dat het roken van wiet daar ook invalt. Ik vind eerlijk gezegd het voorstel nog vrij vriendelijk. We hebben ook gezien dat bijvoorbeeld het uitbannen van roken in cafés, dat daar echt nog wel wat hardere maatregelen voor nodig zijn. Het is best soft, eigenlijk, wat u zegt. Ik ben vaak wat voor de

stevige aanpak, wat meer repressie. Maar in dit geval ligt er in ieder geval al iets moois en wil ik dat alleen maar *endorsen* en ik hoop dat ook het college dit echt ten volle zal ondersteunen en het voorstel als geheel ook zal overnemen. Dank u wel.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. De heer Elbay, u stond ook aangemeld. Ik probeer nu de aanmelding netjes te doen.

De heer ELBAY (d66): Dank, voorzitter. Allereerst mijn waardering voor de indieners GroenLinks en CDA die hier de tijd voor hebben genomen om met zo'n prachtig stuk te komen. De inzet voor een rookvrij Rotterdam is een belangrijk streven. Laten we dat dan ook zo vasthouden. Deze notitie zet daar een volgende concrete stap. Als D66 staan wij voor een stad waar iedereen gezond kan opgroeien, wonen en ontspannen. Een stad waar kinderen kunnen spelen en mensen kunnen genieten van een drankje op het terras zonder blootgesteld te worden aan tabaksrook. Daarom steunen wij van harte het uitgangspunt van deze notitie, een gezonde rookvrije leefomgeving voor alle Rotterdammers en in het bijzonder voor onze jongste generatie. Voorzitter, ik wil toch wel een aantal zaken meegeven, zowel aan de indieners als aan het college. Draagvlak is ontzettend belangrijk. Blijf echt in gesprek met de ondernemers. De afgelopen jaren, we weten het van de corona, was het ontzettend zwaar voor onze ondernemers en het is belangrijk dat zij deze stap als haalbaar en logisch ervaren, niet als een extra verplichting. Rechtszekerheid, ik lees allerlei zaken, zoals juridische mogelijkheden et cetera. Wees transparant over wat wel en niet kan en laten we dit ook op een juiste wijze gaan terugkoppelen aan onze ondernemers. Voorzitter, wat deze notitie dan ook zo mooi maakt, is dat het niet een verplichtend karakter heeft, niet belerend overkomt, maar juist uitgaat van een draagvlak om ondernemers te overtuigen welke negatieve nadelen roken kan hebben, zoals collega Kockelkoren ook zei, zien roken, doet roken. Laten we dit dan ook stevig aanpakken met zijn allen. Tot zover.

De VOORZITTER: Dank u wel. Dan is nu echt het woord aan de heer Verweij.

De heer VERWEIJ (vvd): Dank u wel, voorzitter. Ik heb, net als veel andere raadsleden, sympathie voor het voorstel en ook de tijd en moeite erin gaat zitten om beleid niet alleen te beoordelen, maar ook aan te vullen en beter te maken. We hebben ook sympathie voor het doel: namelijk een rookvrijere generatie. Dat is, denk ik, iets waar we naar moeten streven. Ik denk dat het belangrijk is om te benadrukken: roken is een vrije keus, meer roken is dat niet. Je kiest er niet zelf voor om rook van je buurman in te ademen. Dus het is best te rechtvaardigen om daar maatregelen voor te nemen. Een kort politiek-filosofisch intermezzootje ook: het was Montesquieu die zei dat je eigen vrijheid eindigt waar die van een ander begint. Ik heb de vrijheid om mijn glas Weizenbier naar binnen te gieten zonder 69 kankerverwekkende chemicaliën van de buurman in te ademen. In principe zijn we dus ook best voor het idee om roken te ontmoedigen, om mee-rokers te beschermen. Maar dat betekent niet dat we alle specifieke middelen ook ondersteunen. Een van de middelen waar we in het commissiedebat ook veel over gesproken hebben, was dat belasting verheffen of -lagen om ondernemers aan te moedigen. Ik moet het de indieners meegeven, die hebben ook tijdens het commissiedebat meebewogen, die hebben in het raadsvoorstel het iets anders opgeschreven, namelijk: we gaan kijken naar financiële incentives om ondernemers aan te moedigen om meer rookvrije terrassen te maken en we gaan verkennen welke mogelijkheden er eigenlijk zijn. Hoe sympathiek ook, ik heb toch moeite met die verkenning, want we zien het niet zitten om met belastinggeld horecaondernemers onder druk te zetten of bij te sturen in hoe zij hun onderneming het beste kunnen inrichten. We denken dat ondernemers eigenlijk zelf het beste in staat zijn om mee te wegen de belangen van zowel rokers als mee-rokers, zelf er voor te kiezen voor gedeeltelijk rookvrije terrassen of misschien hebben ze helemaal geen terras. Nog belangrijker vinden wij het volgende: het gaat een financieel administratieve rompslomp

opleveren als wij ondernemers gaan vragen om een soort formuliertje in te vullen: wel rookvrij, niet rookvrij. Hoe ga je om met vapes, waar je geen asbak voor op tafel nodig mag hebben, maar iemand steekt af en toe een vape in zijn mond. Heb je dan wel of niet een rookvrij terras? Wie moet het dan gaan handhaven? Moet dan het personeel wat al overbelast is, vaak Engels spreekt, moeten die dan gaan handhaven dat iemand een vape af en toe in zijn mond steekt? We hebben het ook over het ambtelijk apparaat dat dit moet controleren. Die moeten verwerken welk terras wel of niet zijn bonus krijgt. Als het een heel grote bonus is, heb ik vragen over de dekking. Als het een heel kleine bonus is, heb ik de vraag: wegen de lasten op tegen de lusten? Ik heb het ook over ongelijkheid. Sommige horecaondernemers zullen geen terras hebben, zullen dus ook geen rookvrij terras kunnen maken. Die ondernemers kunnen dan geen aanspraak maken op een financiële incentive, terwijl anderen dat wel kunnen. Hoe onrechtvaardig is dat? Ik ben dus ook benieuwd naar de reactie van het college op dit specifieke punt. Er zijn ook een paar andere punten waar ik vragen over heb. Het gaat bijvoorbeeld over de haalbaarheid van een doelstelling. Als je niet ook heel dwingende maatregelen oplegt, is het dan wel realistisch om te zeggen: halvering van het aantal terrassen waar je nog mag roken? Ik heb daarom ook gevraagd, want ik vind, nogmaals, het initiatiefvoorstel heel sympathiek, om per punt zo meteen te mogen stemmen, zodat in ieder geval de sympathieke onderdelen, waar ik wel mee in kan stemmen, dat die eruit kunnen worden gered? Ik hoop dat de indieners daarmee in kunnen stemmen, dat we dat op die manier doen. Voor zover dat überhaupt aan de indieners is. Met die noot wil ik mijn bijdrage afsluiten.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. De heer Dekkers.

De heer DEKKERS (volt): Voorzitter, dank u wel. Ook dank, CDA en GroenLinks voor de tijd en de effort die in het initiatiefvoorstel is gestoken. Ik ben even door de aantekeningen van een rokende collega gegaan ter voorbereiding van dit debat. Ik zal geen namen noemen. Daar kwam ik ook wel wat dingen tegen als: is dit eigenlijk geen betutteling of waar moet ik dan in het weekend het terras doorbrengen? Maar nee, zonder gekheid, we vonden het best een lastige afweging. Want we hebben het oprecht wel over de beperking van de vrijheid van de een, ten behoeve natuurlijk van de schone lucht van de ander. Dus hebben we het daar intern best wel over gehad en als we kijken waar we als maatschappij naartoe willen, zeker voor onze kinderen, willen we deze beweging wel maken en staan we ook echt achter het initiatiefvoorstel. We hebben mogelijk nog wel een leuke aanvullende suggestie om de horeca te enthousiasmeren om ook de rookvrije locaties aan te melden. Er is namelijk een website rookvrije generatie, daar kun je als burger gewoon kijken waar in je stad plaatsen zijn waar het rookvrij is. Dus dat nog als suggestie zouden we graag mee willen geven. Dank u wel.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. De heer Crielaard.

De heer CRIELAARD (lr): Dank u wel, voorzitter en dank ook aan de collega's voor dit initiatief. We willen allemaal een gezondere stad, daar is geen discussie over mogelijk. Maar de manier waarop we dat willen bereiken, dat doet er wel toe. Dan hebben we het ook over de toon en de maatregelen. De toon voelt voor mij, voor Leefbaar, toch weer als dat opgestoken vingertje. Qua maatregelen maken wij ons met name zorgen over 2 punten in deze notities, dat zijn punt 3 en 4. Allereerst punt 3, het is net ook al aangehaald, de zogenaamde incentives. Dat klinkt positief, maar in de praktijk betekent dit een ongelijke behandeling van de ondernemers. Want waarom zou de ene ondernemer meer terrasruimte of financiële voordelen krijgen dan de ander enkel en alleen omdat hij een bepaalde gezondheidsnorm volgt. Daarmee creëren we een scheve verhouding en druk op ondernemers die hun klanten wel keuzevrijheid willen geven. Daarnaast punt 4. Daarin wordt voorgesteld om via de

omgevingswet te kijken naar de mogelijkheden voor rookvrije terrassen. Maar, voorzitter, de omgevingswet is er voor de ruimtelijke ordening, voor zaken als geluid, luchtkwaliteit in zijn algemeenheid en bouwen en niet voor gedragsbeïnvloeding op volksgezondheidsbeleid. Roken op een terras in de buitenlucht hoort daar gewoon simpelweg niet onder. Dit voelt als een juridische sluiptrouwe nu het via de APV of precariobelasting niet kan, wat in de eerdere notitie stond. Dat is niet zuiver. We moeten niet de regels ombuigen om via een achterdeur toch ondernemers te beperken. Voorzitter, dat is namelijk niet de Rotterdamse manier. Geen bevoordeling van wie het beleid volgen, laat de ondernemers gewoon ondernemen, daar zijn ze goed in en gebruik de wetten die er zijn daar ook waar ze voor bedoeld zijn. Tot zover.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. De heer Akhatab.

De heer AKHATAB (denk): Dank u wel, voorzitter. Als fractie onderschrijven wij de nieuwe norm rookvrij Rotterdam. Roken schaadt de gezondheid, niet alleen van de roker zelf, maar ook van de mensen om hen heen. Daarnaast zien we een zorgelijke toename in het aantal jongeren dat rookt of vapt, wat minstens zo schadelijk is. Daarom is het goed dat dit onderwerp via deze initiatiefnotitie opnieuw aandacht krijgt. Voorzitter, we zijn voor het stimuleren van rookvrije terrassen, maar vinden dat dit op vrijwillige basis moet gebeuren. Het blijft de keuze van de horecaondernemer om wel of niet voor een rookvrij terras te kiezen. Voor sommige horecaondernemers is dit immers een kernactiviteit. Wat we wel zien, is dat veel horecaondernemers al gedeeltelijk naar rookvrije terrassen zijn gegaan of nog gaan. Er gebeurt immers ook megaveel rondom rookvrij Rotterdam. Denk bijvoorbeeld aan rookvrije sportaccommodaties of aan rookvrije tram- en bushaltes of bijvoorbeeld de rookvrije zones rondom scholen en ziekenhuizen. Voorzitter, allemaal mooie voorbeelden en daarom ook goed als we doorgaan met de campagne en bewustwording van een rookvrij Rotterdam. In het ontwerpbesluit wordt een aantal positieve stappen genoemd: het stimuleren van rookvrije daghoreca en het uitdelen van een rookvrij gastvrij pakket. Ook de publiekscampagne is waardevol om mensen bewust te maken van het belang van een rookvrije horeca. Voorzitter, waar we nog wel moeite mee hebben, is punt 7: bij de rijksoverheid aan te dringen op verdere maatregelen om het aantal rookvrije plekken, waaronder rookvrije terrassen, te vergroten en gemeenten daarbij ook meer instrumenten te bieden. Ik heb een vraag aan de indieners: waar moet ik dan aan denken als het gaat om meer instrumenten bieden aan een gemeente? Tot slot wil ik de indieners de heer Segers-Hoogendoorn en mevrouw Kockelkoren bedanken voor hun inzet en het onder de aandacht brengen van dit belangrijke onderwerp. Dank u wel.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Anderen? De heer Tak.

De heer TAK (pvda): Voorzitter, ik moet iets bekennen. Ik was jarenlang die roker op het terras. Ook in vorige raadsperioden kon ik mij inderdaad het ongemak nog enigszins herinneren toen we de eerste rookvrije zone invoeren. Maar inmiddels ben ik een vader van 2 jonge dochters en ik ben heel bewust gestopt met roken, juist omdat ik ook mijn dochters oud wil zien worden. Ik kan dit voorstel hartgrondig onderschrijven, omdat ik juist zou willen zien dat ook mijn dochters nooit gaan roken. En de verschrikking die ik in mijn hoofd heb, is dat zij straks, als ze 16 zijn, verslaafd zijn aan de sigaret of aan het vaperen of nog erger, van het vaperen zijn gestopt en dan maar zijn gaan roken omdat het minder erg is. Dus voorzitter, ik wil bij dezen mijn hartgrondige steun uitspreken voor dit voorstel. Dank u wel.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Anderen? De heer Coşkun.

De heer COŞKUN (sp): Voorzitter, komt nog uit de tijd dat in elk café hing: een tevreden roker is geen onruststoker. Dat werkte bij mij niet, want ik heb gewoon 30 jaar gerookt en ook onrust gestookt. Maar voorzitter, toch is het mij gelukt om 30 jaar lang niet meer te roken.

Dus je kunt er van afkomen om allerlei goede redenen. Ik heb met aandacht geluisterd naar de heer Verweij en ook naar Leefbaar Rotterdam, die eerst allemaal zeggen: wat geweldig dat mevrouw Oosterwegel en de heer Mak dit allemaal met verve hebben bepleit, ook in onze commissie ZWCS, maar dan toch allerlei redenen gaan verzinnen waarom we dat toch weer moeten afschalen. Ik zou willen pleiten om dit wel te omarmen. Het is gewoon heel erg goed om dit verder te doen en ik ben heel benieuwd naar wat de indieners vinden van de reactie van het college, die alleen met wortels dit wil aanpakken en zelfs het kleine stokje van het CDA of de ChristenUnie niet wil hanteren om ook een beetje aan gedragsverandering te doen met een beetje meer duwen en trekken dan alleen met een worteltje.

De VOORZITTER: Dank u wel. De heer Van der Velden.

De heer VAN DER VELDEN (pvdd): Dank u, voorzitter en dank aan de indieners. Wij zullen het voorstel steunen, dat kan ik alvast zeggen, ook vanwege de gezondheid. Maar het blijft toch bijzonder dat je op een terras niet mag roken, maar je mag je wel helemaal volgieten met alcohol en toeter lampionnetjes daar allerlei mensen lastig vallen. Maar goed, dat is nou eenmaal zo. Wat zegt u? Dan graag in de microfoon, mijnheer Bonte, dan hoor ik het ook graag.

De heer BONTE (lr): Even een punt van orde, dat was ik niet. Maar ik ben het er wel mee eens, toeter lampionnetje is prima, maar niemand lastigvallen.

De heer VAN DER VELDEN (pvdd): Precies, dank u voor de bijval, en al helemaal geen kinderen lastigvallen met het gedrag. Maar ik heb nog wel een vraag aan de indieners. Ik hoorde mijnheer Segers-Hoogedoorn het over de nachthoreca hebben, dat dat dus uitgezonderd is. Bedoelt u daar ook de avondhoreca mee? Want het college zet avondhoreca en nachthoreca op één lijn. Dus mijn vraag is: geldt dat ook voor u?

De VOORZITTER: Mijnheer Oostdijk.

De heer OOSTDIJK (fvd): Voorzitter, dank u wel. FvD Rotterdam waardeert het initiatief van de indieners. Een rookvrije generatie is een nobel streven. Voorkomen dat jongeren beginnen met roken, zijn we het helemaal over eens. Voorlichting, ondersteuning, cruciale instrumenten. Maar, voorzitter, wij geloven in stimuleren en niet in verbieden. In overtuigen en niet in opleggen. Afgelopen jaren zijn rokers al uit cafés en restaurants naar buiten verwezen en nu dreigt er zelfs op het terras geen plek meer te zijn voor rokers. Wat ons betreft, is het een stap te ver, niet alleen richting de roker, maar ook richting de ondernemer. Want het is de horecaondernemer die zijn eigen terras beheert, zijn eigen gasten ontvangt en zijn eigen afweging maakt. Voorzitter, roken is schadelijk, dat weet iedereen, maar mensen die roken zijn geen onverantwoordelijken. Zij zijn vaak verslaafd en een verslaving los je niet op met verboden of uitsluiting, maar met begrip, hulp en eerlijke keuzes. Langs deze weg worden alle omgevingen ook rookvrij. Want iemand die niet rookt, rookt nergens, ook niet op terrassen. Dergelijke voorstellen, hoe goed bedoeld ook, dragen bij aan een klimaat van overregulering. We zien het op steeds meer terreinen: een overheid die optreedt als morele scheidsrechter en bepaalt wat wel en niet mag in het publieke domein. Forum voor Democratie verzet zich daartegen. Niet uit gebrek aan zorg, maar juist uit zorg voor vrijheid en voor een samenleving waar mensen als volwassenen worden behandeld en verantwoordelijk zijn voor hun eigen keuzes. Voorzitter, tot slot: wij steunen de lijn van het college waarin wordt gekozen voor ondersteuning in plaats van dwang, voor eigen verantwoordelijkheid, niet voor overheidsbetutteling, voor vertrouwen in de inwoners en ondernemers. Een gezonder Rotterdam? Absoluut, maar dan wel op een manier die past bij onze waarden. Vrijwillig, volwassen en vrij. Tot slot, voorzitter, het voorstel van de heer Verweij over het onderdelen, die ondersteun ik ook graag van harte en DENK was mij voor

met de vraag over de instrumenten. Daar zijn wij ook heel erg benieuwd naar. Tot zover, dank u.

De VOORZITTER: Anderen nog? Niet. Dan vraag ik de indieners of zij in staat zijn om meteen te antwoorden.

De heer SEGERS-HOOGENDOORN (cda): Voorzitter, dank, dat zijn wij. Ik zal vooral de vragen die gingen rondom belasting heffen enzovoorts beantwoorden en mijn collega Kockelkoren zal dat doen rondom het juridische kader. Dan nog even de praktische vraag van de heer Vonk: gaat het over alle vormen van roken? Ja. Dus het gaat over alle vormen waar ook andere rookverboden voor zijn. Dus daar moet u het gewoon meer vergelijken. En de concrete vraag van de heer Van der Velden: is nachthoreca ook avondhoreca? Ja, wij maken diezelfde afweging dus dat is ja, ook. Dan, voorzitter een opmerking vooraf, want het gaat hier, ik denk dat dat ook heel erg, dat is mooi ook in deze zaal, dat is ook het kompas van ieder natuurlijk, ieders politieke kompas van hoe kijk je hier nou naar? Vooral ook de bijdrage van de heer Oostdijk, leest dit voorstel dus heel erg als verplichten en dwingen, terwijl ik hier juist zou zeggen: dit voorstel ademt in alles, volgens mij, stimuleren. Alle aanpassingen die wij ook in de loop van de tijd hebben gemaakt, gaan allemaal ook die richting op. Maar uiteindelijk gaat het erom van zie je een instrument van belasting mogen heffen of een wettelijk kader mogen opleggen direct als een verplichtend kader of zie je dat als een stimulans? Ik zou in zijn algemeenheid voor dat tweede kiezen. Dat is ook waar dit voorstel helemaal op gestoeld is. Ik zou u ook allemaal willen uitnodigen om het voorstel ook met die bril te bekijken. Dan kom je al heel snel op het punt, maar goed, dat ga ik niet helemaal met u uit debatteren, hoewel ik dat wel interessant vind natuurlijk als je niet op je spreektijd wordt gepakt. Maar goed, ik zal daar geen misbruik van maken, voorzitter. Welke rol heeft de overheid dan? Dan zou ik willen zeggen: het is al gestart. Dat hebben we met elkaar hier allemaal ook geconcludeerd. We weten allemaal dat die rookvrije generatie een doel is wat we eigenlijk allemaal nastreven en die stappen die gaan vanzelf gezet worden. Ook dan verwijs ik weer naar wat de heer Oostdijk zei: vanzelf gaat dat verder. Maar dan moet je dus wel als overheid hier en daar ook stimuleren. Dat is wat dit voorstel doet. Dan specifiek op de punten die met name de heer Verweij van de VVD over belastingen vertelde. Kijk, je zou een rechtsongelijkheid krijgen. Ik zou zeggen: het middel van het heffen van belastingen dient volgens mij altijd 2 doelen. Het eerste doel is belasting ophalen. Met die middelen doen we aan publieke voorzieningen. Daar zult u het niet met mij over oneens zijn. Dat is een inkomstenbron van een overheid. Het tweede middel is dat je belasting ergens over heft waar je ook van vindt dat er eigenlijk een prijs aanhangt. Dus een hondenbelasting, een hond neemt ruimte in. Een wegenbelasting, een auto neemt ruimte in en dan is het logisch dat je daarvoor betaalt. Dan kom ik eigenlijk ook terug op het betoog van de heer Verweij, waar hij precies de spijker op zijn kop sloeg, volgens mij inderdaad van: daar waar de vrijheid die jij neemt om te roken, ten koste gaat van de vrijheid van de ander, want die neem je eigenlijk deels af, want die rookt vanzelf mee, heb je dus eigenlijk iets wat ruimte inneemt. Dat is, wat mij betreft, 100 procent het tweede doel van waarom je belastingen heft. Het is volkomen logisch dat hier een publieke prijs aan zou hangen. Daarom hebben wij dus niet alleen het middel van het wettelijk kader waar mevrouw Kockelkoren zo meer over gaat vertellen, maar dus ook het middel van de belastingen expliciet onderzocht. En nogmaals, en daar sluit ik dan mee af, voorzitter, ook dat weer op een manier opgeschreven waarbij we zeggen: dat kun je onderzoeken, je kunt kijken: kan ik met dat middel iets zonder dat we het hier nou zo expliciet hebben opgeschreven? Ik rond nu af met een laatste opmerking dat het mij een lief ding waard zou zijn, ook in de soort van collegialiteit die we hier met elkaar hebben, om dit voorstel op zijn merites te beschouwen. Het voorstel is een samenhangend voorstel met alle punten die erin zitten. Om die reden zou ik er ook echt geen voorstander van zijn om het punt

voor punt in stemming te brengen, want het voorstel is 1 en integraal. Wat ik me wel heel goed kan voorstellen, maar goed, dat is aan de raad, is als er bijvoorbeeld een amendement op een of 2 punten ingediend zou worden, dan kunnen we kijken of daar een meerderheid voor is. Dus ik zou een tegenstander zijn van het punt voor punt inbrengen ter stemming.

De VOORZITTER: De heer Verweij.

De heer VERWEIJ (vvd): Mevrouw de voorzitter, mijnheer Segers-Hoogendoorn maakt het punt dat je belastingen kan gebruiken om de werkelijke kosten bij de gebruiker neer te leggen. Dat is op zich fair, dat is ook de reden dat we ondertussen, volgens mij, 12 euro accijns over een pakje sigaretten betalen wat qua kostprijs ongeveer 2 euro is. Daar ben ik op zich als liberaal ook niet op tegen. Maar het punt is: wie betaalt deze belasting nu? Dat is de horecaondernemer. Dat is niet degene die er voor kiest om sigaretten te gebruiken. Ik denk dat het belangrijk is om die kosten ook inderdaad bij degene neer te leggen die de sigaretten koopt. Dat je dan de belastingmiddel functie het beste gebruikt, maar dat je dat niet bij de horecaondernemer moet leggen. Dat je dat echt bij degene neer moet leggen die sigaretten koopt. Dat doen we op het niveau van de rijksoverheid, maar ik denk dat dat de meest efficiënte manier is om dat belastinggeld te gebruiken om die gedragsverandering te stimuleren, maar dat het niet per gemeente een soort lappendeken van regelingen zou moeten worden.

De VOORZITTER: De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer SEGERS-HOOGENDOORN (cda): Ware het niet, voorzitter, dat zit dus op het gebruik en dat is precies wat het punt is van dat tweede- en derdehands roken en waar u zelf verwijst naar Montesquieu: de vrijheid die de één neemt, kan ten koste gaan van de vrijheid van de ander. Als jij als horecaondernemer de ruimte biedt, volkomen begrijpelijk, zeer uitlegbaar, voor mensen om op je terras te roken, dan neem je ruimte in van een ander. Dat daar een publieke prijs aanhangt, vind ik volstrekt logisch en ook echt de zuivere vorm van waarom je er ergens belastingen over zou heffen. Dus het is wat mij betreft meer dan terecht dat je kijkt naar bijvoorbeeld die precario, wat een belasting is, inderdaad, op dat moment voor de ondernemer die dus ruimte biedt aan iets wat ruimte kost voor een ander. Dus daar hoor je niet te heffen op het gebruik, maar op de ruimte die je inneemt. Voorzitter, ik denk dat voor de rest van de vragen ik mijn collega het woord wil geven. Via u, natuurlijk.

De VOORZITTER: Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw KOCKELKOREN (gl): Voorzitter, dank. Dank ook aan de collega's en de steun die ik heb gehoord voor dit voorstel. Daar zit een aantal goede vragen bij. Allereerst de heer Elbay zegt ook van: zorg dat je ook in gesprek blijft met ondernemers, omdat het draagvlak zo belangrijk is. Daar ben ik het ontzettend mee eens. De reden dat we dit voorstel indienen, is natuurlijk ook dat ondernemers aangeven van de helderheid die je ondernemers verschaft, maakt het ook makkelijker om gewoon dat gesprek met bezoekers op het terras te voeren. Dus ik denk dat dat een heel goed aandachtspunt is en dat we dat ook zeker op die manier meenemen. Dat is ook wat wij dus terug hebben gekregen van ondernemers. Veel vragen zijn al beantwoord. Ik denk dat ik met name even inga op de vraag van de omgevingswet: is dat nou een instrument dat hiervoor bedoeld is? Ik denk dat uw interpretatie van waar de omgevingswet voor bedoeld is, niet helemaal klopt met hoe de wetgever dat heeft bedoeld. Een gezonde leefomgeving is zeker ook een van de doelen van de omgevingswet. Sterker nog: gezondheid in de omgevingswet, dat is daarin opgenomen, maar ook bijvoorbeeld veiligheid is expliciet in de omgevingswet vastgelegd. Dus misschien ook interessant vanuit uw portefeuille op dat onderwerp. De omgevingswet biedt daarvoor dus kansen, omdat een gezonde leefomgeving ontzettend belangrijk is en dat dus de gezondheid bij de inrichting

van de leefomgeving een van de aanknopingspunten is om zaken te reguleren. Wat wij nu zeggen is: joh, ga dat niet onmiddellijk helemaal vastleggen, maar onderzoek nou eens op welke manier je dat dus beter kan verankeren in je omgevingswet om die gezondheid voor Rotterdammers beter te borgen. Dat is dus de reden waarom wij dat punt hebben opgenomen in ons voorstel en niet als van onmiddellijke verplichting, maar meer: college, kijk nou eens even wat de ruimte is en kom dan met een voorstel naar ons als raad, hoe je die dan ook wil opnemen.

De VOORZITTER: Mijnheer Crielaard.

De heer CRIELAARD (lr): Voorzitter, dank u wel voor het lesje omgevingswet. Maar de omgevingswet kijkt ook naar milieunormen en wilt u dan een milieunorm aan het roken plakken?

Mevrouw KOCKELKOREN (gl): Wij vragen nu om ook u tegemoet te komen: kijk eens even wat de mogelijkheden zijn om dat in die omgevingswet vast te leggen, in de Rotterdamse variant en kom daarmee met een voorstel. Dus of dat is door meteen een verplichting op te leggen of dat je dat ook meer op een stimulerende manier, waar ik meer draagvlak voor proef hier in de raad, doet, dat is dan van latere besluitvorming. Maar ik denk het zetten van de stap om te kijken wat is nou het instrumentarium wat je in die omgevingswet kan doen, dat dat een heel zinvolle is, want hier weten wij met elkaar nu op dit moment onvoldoende voor. Daarmee kan je dus het instrumentarium in je koffertje, als gemeente Rotterdam, ook gewoon vergroten. Misschien dan de laatste vraag van DENK. Die vroeg nog van: wat bedoelt u dan bij punt 7 met meer instrumenten inzetten? U kunt dan bijvoorbeeld denken, zoals nu de staatssecretaris heeft gedaan voor vapes, een landelijk actieprogramma, dat wij dat hier weer oppakken om daarmee ook onze eigen stimulerende maatregelen uit te breiden. Dus ik denk dat het een soort wisselwerking is van wat kan je op landelijk niveau doen om te stimuleren en te reguleren, wat kan je op lokaal niveau doen? Zorg nou dat die 2 elkaar versterken, zodat we sneller bij dat doel van een rookvrije generatie in 2035 komen.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Dan vraag ik of de wethouder ook een reactie kan geven op het initiatiefvoorstel.

De heer ACHBAR (wethouder): Jazeker, voorzitter. Maar voordat ik inga op het initiatiefvoorstel, wil ik ook even mijn dank uitspreken voor het werk dat is verzet door de heer Mak en mevrouw Oosterwegel en hierbij overgenomen door de heer Segers-Hoogendoorn en mevrouw Kockelkoren. Ik denk dat we echt wel een goed gesprek daarover hebben gehad tijdens de commissie en ook wel goed de gedachte met elkaar hebben gewisseld en dat er nu wel een nieuw voorstel ligt. Ik moet u eerlijk zeggen: als niet-roker stoor ik mij ook regelmatig aan rokers die dan in de buurt bij mij staan. Zeker als vader van 3 kinderen, als mijn kinderen erbij staan vind ik het ook best vervelend. Ik stond wel eens bij de bushalte op Zuidplein en dan staat er een moeder met een kinderwagen en dan staat er iemand te roken. Eigenlijk is het idee ontstaan toen om ook bij tram- en bushaltes zo'n tegel neer te leggen. Dat was de aanleiding voor mij om te zeggen: jongens, we moeten veel meer aandacht creëren voor plekken waar kinderen, andere mensen die niet roken, bij elkaar komen en die gedeelde openbare ruimte met elkaar hebben. Dat zie je ook terug in de inzet en interventies die we hebben bij sportverenigingen. Al onze sportverenigingen, maar ook speeltuinen, zetten we er natuurlijk ook erg op in dat we die rookvrij willen hebben. Desondanks, ook weer als vader, structureel langs die langs die lijn op zaterdag bij verschillende sportverenigingen. Het blijft een uitdaging. Maar ik denk dat we wel met elkaar moeten blijven inzetten op die bewustwording. We moeten niet normaliseren dat het roken zomaar overal kan plaatsvinden. Ik moest even terugrekenen toen mijnheer Coşkun, voorzitter, zei dat hij 30 jaar geleden was gestopt met roken en 30 jaar lang heeft gerookt, dat

die redelijk vroeg was begonnen met roken. Dat vind ik eigenlijk wel een schrijnend schrijnende situatie. We zetten juist in op jeugd om te voorkomen dat ze vroeg roken en zeker op weg naar die rookvrije generatie. Maar ik schat zo in dat u, als die berekening, klopt zo'n 14 jaar was.

De VOORZITTER: De heer Coşkun.

De heer COŞKUN (sp): Mijn vader beloofde mij 100 gulden als ik tot mijn achttiende niet zou roken, maar ik was iets jonger al een onruststoker geworden, dus toen ben ik toch gaan roken. Ik rookte een pakje Samson-shag in de 2 dagen. Je stond ermee op en je ging ermee naar bed. Dat was heel gebruikelijk, maar je moet een keer stoppen, dat heb ik 30 jaar geleden gedaan dus. Op mijn twaalfde, dertiende, veertiende ben ik begonnen.

De heer ACHBAR (wethouder): Fijn dat u bent gestopt. Maar goed, daarmee, dit was natuurlijk wel een grap even tussendoor, maar je ziet: we willen juist op die jonge generaties inzetten om te voorkomen dat ze überhaupt daaraan beginnen. Want als je er eenmaal aan begint, is er vanaf komen natuurlijk veel ingewikkelder. Dan het initiatiefvoorstel, voorzitter. Een uitdaging op zich. U hoort wel: de ambities die het college heeft, de interventies die het pleegt om te werken naar die rookvrije generatie, nu specifiek ten aanzien van die terrassen waarin verschillende belangen moeten worden afgewogen. Enerzijds heb je rokers die ook recht hebben op die openbare ruimte, anderzijds de niet-rokers die ook gebruikmaken van diezelfde ruimte, maar waar eindigt dan die gedeelde ruimte voor elkaar? Maar niet te vergeten, de ruimte die gebruikt wordt, is veelal van een ondernemer. Dan is de vraag: hoe zorg je er voor dat je met een goed gesprek, met een aantal maatregelen, toch kunt komen tot die ambitie die we hebben op weg naar een rookvrije generatie in heel Rotterdam. Dan knelt hij. Daar hebben we het over gehad. Hier en daar knelt hij in de verschillende belangen waarbij je enerzijds die ondernemer de ruimte wil geven en zelf de afwegingen wil maken en anderzijds het belang en bewustwording creëren dat roken zowel schadelijk is voor de roker, maar zeker ook voor de mee-rokers en mensen in de omgeving. Dat maakt dat ik dan op die aangepaste punten die er liggen, wil ik wel een voor een toelichten, voorzitter. Heel veel punten kan ik me redelijk in vinden waarvan ik zeg: dat onderschrijf ik, dat is in lijn met wat wij hebben als ambitie en daar kunnen we zeker iets mee. Maar een aantal worden in de uitvoering iets ingewikkelder en dat strookt niet helemaal met de lijn van het college. Dan begin ik gewoon bij punt 1: een publiekscampagne op te zetten in het kader van rookvrij is gastvrij op het terras lijkt me een heel goede, kan ik echt wel onderschrijven. Rookvrije terrassen binnen de daghoreca te stimuleren door het gesprek met horecaondernemers aan te gaan. Dat lijkt me ook een heel goede. Uiteindelijk moeten zij het doen, moeten zij daar op handhaven, moeten zij daar de ruimte voor creëren. Dan punt 3: te verkennen om in de vorm van een incentive iets te doen. Het idee van een incentive kan ik me enigszins in vinden, maar de voorbeelden die dan genoemd worden, vind ik ingewikkeld. We kunnen niet vormen als extra terrasruimtes gaan toezeggen of een financiële stimulans. Dat lijkt me een ingewikkelde. Dus incentive, ja, willen we best over nadenken. Maar zoals financiële stimulans of extra uitbreidingen, daar voelen wij niet zoveel voor. Dan het uitzoeken van welke juridische mogelijkheden de omgevingswet biedt. Dat weten we, dat hebben we in de commissie ook met elkaar besproken. Artikel 1.3 van de omgevingswet geeft aan dat er wel ruimte is om ten aanzien van de fysieke gezonde omgeving iets op te nemen. Maar tegelijkertijd, ook daar knelt het. We hebben de Tabakswet die dus aangeeft dat binnen roken niet is toegestaan, maar niets zegt over buiten roken en een hogere wetgeving gaat voor een maatregel of APV op lokaal niveau. Dus om die reden: we weten dus al wat de mogelijkheden zijn. Je kunt het opnemen binnen de omgevingswet, want die ruimte is er, dat is artikel 1.3 als het gaat om de fysieke gezonde omgeving, het bevorderen van gezondheid. Alleen hij gaat knellen met de landelijke wetgeving als de Tabakswet die ruimte dan weer niet biedt, oftewel

wel biedt, om buiten te kunnen roken. Dan als het gaat om iets opnemen in het gezondheidsbeleid 'Gezonder 010'. Als doelstelling, ja, maar als er staat: concrete doelstelling, de indiener heeft aangegeven: lees het even in de geest van werk ergens naartoe oftewel, interpreteer hem redelijk ruim. Maar als er staat: concrete doelstelling, interpreteer ik hem als: maak even inzichtelijk, cijfermatig, wat er nu ligt en geef dan in aantallen ook aan waar je naartoe werkt. Dat vind ik een ingewikkelde. Maar als er staat: streef naar meer rookvrije plekken als doelstelling in Gezond 010, als ik hem zo mag lezen, kan ik hem omschrijven. Als u zegt nee, dan moet ik hem helaas ontraden. Dan ook de ambitie om ernaar te streven in 2030 tenminste 50 procent van de terrassen in de daghoreca rookvrij te maken. Ook dat expliciete getal maakt het ingewikkeld, omdat daar een afhankelijkheid is van die ondernemers zelf zolang er geen aanpassing is van wet- en regelgeving. 7 geldt hetzelfde als wat ik bij 5 zei: als ik hem mag in interpreteren van ga in gesprek met de met de rijksoverheid om te kijken wat voor maatregelen er bedacht kunnen worden om sneller tot een rookvrije generatie te komen, dan zeg ik ja. Ik heb natuurlijk ook recentelijk samen met Utrecht en Amsterdam een opiniestuk geschreven. Dat ging dan heel specifiek over het vergunningsstelsel, waarbij we hebben gezien dat supermarkten sinds 1 juli geen aanbod meer mogen hebben voor tabak of geen tabak meer mogen aanbieden. Dus ja, ik ben ermee bezig. Maar als ik hem zo mag lezen als: blijf dat voortzetten en kijk of u daar nog iets in kunt doen, zonder daarop aan te dringen, want dat is het woord waar ik dan op aansla, aan te dringen, dan kan ik daarmee leven. Als u zegt nee, hij moet er zo in blijven staan, dan wordt hij voor mij iets ingewikkelder. U daarover te rapporteren, dat lijkt me goed.

De VOORZITTER: Hartelijk dank voor deze reactie. Dan is tot slot het woord aan de indieners waarin ze nog kunnen reageren op de bijdrage van dan wel de raad, dan wel de wethouder.

De heer SEGERS-HOOGENDOORN (cda): Voorzitter, op 3 dingen, wat mij betreft. Het eerste, eigenlijk de woorden die de wethouder gebruikte van hij wordt ingewikkeld op het moment dat we op dat terrein komen van die ondernemer en dat ook eigenlijk expliciteerde. Daar zou ik toch tegenin willen brengen, eigenlijk hetzelfde debatje als wat we net hadden, die ruimte is van die ondernemer. Daar kun je natuurlijk over twisten op het moment dat er ruimte wordt ingenomen voor mensen die daar dus niet voor kiezen. Dat komt op het beroemde punt van die vrijheid die die ander neemt, die gaat ten koste van die vrijheid van degene die daar last van heeft. Dus ik zou niet willen zeggen, maar misschien heeft de wethouder het ook zo niet bedoel van het moment dat je op dat terras van die ondernemer komt, is die ruimte helemaal van die ondernemer, want het is daadwerkelijk ook publieke ruimte. Dat ten eerste. Ten tweede, als het gaat over die concrete doelstelling. Ik snap wel heel erg wat de wethouder zegt in de trant van je wilt niet een hele controletoren gaan bouwen, waarop je moet bewijzen dat je dat percentage hebt gehaald. Zo kan je het natuurlijk vertalen. Tegelijkertijd zou ik het heel erg vertalen als: je hebt als stadsbestuur met elkaar, met college en raad, een bepaalde ambitie en die ambitie die maak je ook expliciet en dat streven maak je expliciet. Dat wil niet zeggen dat je afgerekend wordt op een getal, wat misschien op een gegeven moment 49 procent is in plaats van 50. Het gaat over dat doel, punt op de horizon, die maak je concreet en die maak je dus ook kwantitatief, want anders is hij veel minder waard. Dus ik zou dat zo willen vertalen. Ik hoop dat de wethouder op die manier misschien ook wel zegt, want ik ken deze wethouder ook als een man met ambities, dat hij dat ook best wel op die manier verwoord zou willen zien. Ten slotte, voorzitter, als het gaat over die lobby bij de rijksoverheid, slaat de wethouder aan op het op het woordje 'aandringen', maar dat is precies het punt eigenlijk, denk ik. Dus als wij lobbyen in het rijk, als tweede stad van Nederland, voor bepaalde wetgeving die wij graag zouden zien, omdat wij onze ambities dan beter kunnen verwezenlijken, dan is dat natuurlijk wel aandringen en lobbyen. Dat is net even wat meer, inderdaad, dan het gesprek voeren. Dus dat is even mijn reactie. Dank.

De VOORZITTER: Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw KOCKELKOREN (gl): Voorzitter, dank. Ik zal nog op 2 punten ingaan. Allereerst dank dat de wethouder, ik denk dat we aan hetzelfde touw proberen te trekken. Dat zag ik ook natuurlijk in het opinieartikel waarin, mede gesteund door deze wethouder die ook zegt van: we kunnen niet passief toekijken hoe een nieuwe generatie verslaafd raakt aan nicotine. Laten we deze kans grijpen om echt werk te maken van een toekomst waarin opgroeien zonder tabak de norm is. Met deze uitsmijter van uw opinieartikel, had ik wellicht verwacht dat u iets ruimhartiger had gekeken naar de frases, want als u dan vervolgens aanslaat op ons voorstel, onder punt 3, dat horecaondernemers een passende incentive kunnen ontvangen, bijvoorbeeld. Dat legt zoveel ruimte bij u om een passende invulling te geven, maar wel een stimulans voor die ondernemer te verzinnen om hun terras rookvrij te maken, dat ik eigenlijk had gedacht: dat kunt u ruimhartig omarmen. Dus ik hoop dat u daar toch ook nog een keertje met die bril naar wil kijken. Dan nog één laatste punt waar ik nog even over op in wil gaan. Dat gaat namelijk over dat punt van de omgevingswet. U zegt dat dat niet kan, want de omgevingswet biedt wel ruimte, artikel 1.3, maar dat kunnen we vanwege landelijke wetgeving niet verder uitwerken. Nou, dat is uitgezocht door juristen in Groningen met de specialisatie rookvrij en die omgevingswet biedt wel degelijk mogelijkheden. Juist bij het verschil aan inzicht van wat is er landelijk, wat doet de verschillende wetgeving, is het dus goed om uit te zoeken van hoe kun je die stimulans oppakken? En als laatste: in Arnhem doen ze dat bijvoorbeeld ook al. Dus het is ook niet dat wij echt iets heel raars gaan doen. Dus ik zou zeggen: spring op die kar en laat er mensen nog eens goed naar kijken. Ik denk dat ook daarmee dat punt voor nu echt is opgeschreven als een stimulans en niemand bang hoeft te zijn dat daar stappen mee worden gezet die niet helpen in het verder rookvrij maken van onze stad, waarmee een jongere generatie hopelijk gezond kan opgroeien.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Sowieso aan de indieners, maar ook aan de wethouder en aan anderen die hier het debat over hebben gevoerd. Dan zijn we daarmee aan het eind gekomen van dit debat. De stemmingen zijn in het stemvenster. Dan gaan wij door naar agendapunt 6.4, de evaluatie burgerberaad klimaat. Daarvoor is ook wethouder Van Rij aangeschoven. *(Er wordt buiten de microfoon gesproken.)* Wethouders Zeegers was hier wel, maar die gaan we ook weer oproepen.

De heer VERWEIJ (vvd): Voorzitter, een punt van orde.

De VOORZITTER: De heer Verweij.

De heer VERWEIJ (vvd): Om het even scherp te hebben, we gaan nu dus wel per los onderdeel stemmen. Want de indieners waren het er eigenlijk niet mee eens, maar dat is niet aan hen om te blokkeren, toch?

De VOORZITTER: U gaat zelf over de stemming. Dus als u het verzoek hebt om per punt te stemmen, dan moet u dat ook bij aanvang van het stemvenster melden.

De heer VERWEIJ (vvd): Dat zal ik doen.

6.4 Evaluatie burgerberaad klimaat

De VOORZITTER: Dan zijn wij aangekomen bij agendapunt 6.4, evaluatie burgerraad klimaat. Hartelijk welkom aan de wethouders. Mevrouw Abrahamse heeft als eerste het woord bij dit debat. U mag ook even later, als u zegt dat u dat liever wil. Dan is mevrouw Morkoç aan de beurt.

Mevrouw MORKOÇ (gl): Voorzitter, wat goed dat Rotterdam voor het eerst een burgerraad heeft georganiseerd. En wat mooi dat het ook nog eens was voor een enorm belangrijk onderwerp: het halen van onze klimaatdoelen. Nogmaals danken we iedereen die alle tijd en liefde en energie erin zat en er nog steeds in zit. Het is wel met een bittere nasmaak dat wij moeten concluderen dat door de gegeven kaders, zo blijkt uit de evaluatie, de burgers niet gesterkt waren in hun mogelijkheden om buiten door de college geijkte paden met adviezen te komen om hun klimaatdoelen op hun manier ook te kunnen halen. Dit was het eerste burgerberaad van Rotterdam en Rotterdam is voornemens, op basis van de evaluatie van dit burgerberaad, meer burgerberaden te organiseren en dat is een goed idee. Op basis van de evaluatie waren de kaders het meest belemmerend voor het gedachteproces. Daarom vinden wij belangrijk om voor de volgende keer dat wij zo'n burgerberaad organiseren, zo min mogelijk tot geen kaders vooraf mee te geven. Daarvoor dienen wij een motie in. Ook hebben wij 2 vragen. Het burgerberaad heeft helaas niet bijgedragen aan meer vertrouwen in de overheid. Hoe reflecteert de wethouder hierop? Met 2 verkiezingen die eraan komen, was dit wel erg mooi geweest. De Rotterdamse haven, de plek waar we het verschil kunnen maken om onze klimaatdoelen te halen, was nu wegens onduidelijke communicatie onvoldoende in zicht bij dit burgerberaad. Dat is echt immens teleurstellend. Daarom eindig ik mijn betoog met één vraag: wethouder, komt er een burgerberaad over de haven?

De VOORZITTER: Is mevrouw Abrahamse zover? Dan heeft zij het woord.

Mevrouw ABRAHAMSE (vvd): Ik hoef niet per se als eerste te spreken bij dit debat, maar ik ga graag van start. Laten we beginnen met een compliment aan de wethouder, want ik ben eigenlijk wel heel erg blij dat dit experiment, want dat was het toch wel, ook een keertje gewoon onder het budget is uitgevoerd. Dat zien we niet altijd bij dit soort nieuwe manieren. Daar zijn we in ieder geval als VVD ontzettend blij mee, dat het gewoon, eigenlijk 3 ton zelfs, onder het budget is uitgevoerd. Maar wat ons betreft is het dan dus ook niet nodig om alsnog dit geld uit te geven. Wij willen eigenlijk het liefst ook het burgerberaad zelf volgen en de adviezen die zij hebben aangenomen en niet dan ook nog eens aanvullende adviezen van de monitoringsgroep volgen, want over die groep hebben wij ook nog wel een aantal vragen. Dit wordt nu ook genoemd in de afdoening van de toezegging vanuit de wethouder dat zij eigenlijk die groep volgt om vervolgens nog een aantal adviezen ook goed te keuren en daar ook geld aan uit te geven. Maar wat ons betreft: het is op zich logisch dat er een monitoringsgroep is om ook te kijken: wat gebeurt er nou met de resultaten? Alleen nu worden er op basis van hun inbreng weer nieuwe aanbevelingen, best wel zwaarwegend, meegenomen. Maar hoe representatief is deze monitoringsgroep? Omdat uiteindelijk hebben ze ook nog zelf een enquête uitgezet over de evaluatie van dit burgerberaad. Daar hebben maar 9 mensen op gereageerd en juist het burgerraad was zo nauw vormgegeven dat het juist heel representatief is voor de Rotterdammer. En wat we nu zien, bij zo'n monitoringsgroep, goed dat deze mensen betrokken blijven, maar dat zijn natuurlijk ook wel mensen die al heel veel met het onderwerp hebben. Dus wat ons betreft zijn zij niet meer representatief voor wat het burgerberaad zelf wilde en is dus ook het burgerberaad leidend in wat we dan wel en niet nog aannemen als voorstellen. Aangezien zij een *threshold* hebben gemaakt van een bepaald percentage wat voor aanbevelingen moet stemmen om ze echt aan te nemen, zullen wij dus ook niet deze aanvullende voorstellen nog willen financieren. Daarnaast wil ik ook nog 1 punt uitlichten en dat is de rol van de klimaatcoalitie in dit burgerberaad. Wij vinden het als VVD zeer kwalijk dat zij toch hebben kunnen inmengingen met het burgerberaad, dat zij echt mensen gefotografeerd hebben tijdens het burgerberaad, dat ze actief naar hen toe zijn gegaan om nog andere onderwerpen onder de aandacht te brengen. De klimaatcoalitie is juist gehoord, ook, in het burgerraad op vraag van de mensen van het burgerberaad, maar vervolgens gingen zij nogmaals hun mening opdringen. Juist het

idee van een burgerraad is dat je zonder die ruggenspraak dit kon doen. Ook zijn wij als raadsleden, ook de pers en zo, is heel terughoudend geweest in hun aanwezigheid en toch gaat die klimaatcoalitie mensen echt actief benaderen. We hadden ook gehoopt dat er wat eerder was ingegrepen, maar dit was ook natuurlijk een nieuwe situatie. Kijk, als dit over abortus was gegaan, dit burgerberaad, dan was de wereld te klein als zij allemaal foto's voor de neus hadden gedrukt van ongeboren kindjes van de mensen van het burgerberaad, maar omdat het nu klimaat is, vindt iedereen het opeens oké. Dus wat ons betreft, zouden we dit echt gelijk moeten stellen aan inmenging met andere democratische processen, zoals verkiezingen. We willen dan ook dat de gemeente sneller ingrijpt.

De VOORZITTER: Mevrouw Abrahamse, er is een vraag van mevrouw Morkoç.

Mevrouw MORKOÇ (gl): Voorzitter, ik heb een vraag aan mevrouw Abrahamse. In de evaluatie van het burgerraad wordt de beïnvloeding van de beperkende kaders als een veel groter probleem omschreven. Mijns inziens is het zo dat als de VVD moeite heeft met beïnvloeding, hun aandacht daarnaartoe zou moeten gaan. Ik hoop dan ook dat de VVD meestemt op onze motie. Het grootste deel van invloed was legitiem geborgd door de deelname aan het proces als experts. Een veel kleiner deel was het uiten van demonstratierecht. Daar is het ook net in de commissie overgegaan. Toen het burgerberaad begon, hield de demonstratie ook op. Dus ik wil dan graag mevrouw Abrahamse vragen: wil zij juist onderzoeken hoe het demonstratierecht dan beperkt kan worden? Want de vraag zou niet moeten zijn: hoe beperk je betrokken bewoners, maar hoe zorgen we ervoor dat betrokken bewoners juist van buitenaf beter in het proces worden meegenomen en beter mee kunnen gaan als maxipubliek.

De VOORZITTER: Mevrouw Abrahamse.

Mevrouw ABRAHAMSE (vvd): Mevrouw Morkoç verdraait nu echt het hele idee van beïnvloeding. Wat dat betreft vind ik dat eerste punt dat ze maakt dus complete onzin. Waar het mij om gaat is: het is geen demonstratie als jij mensen die naar zo'n democratisch proces gaan, allemaal op de foto loopt te zetten. Dat jij op privaat terrein van De Doelen hen gaat benaderen en jouw mening nogmaals onder hun neus drukt. Nogmaals, als dit over abortus was gegaan, was de wereld te klein geweest, maar het is klimaat en dan is alles opeens gehoord. Dat vind ik een probleem. Dat is geen demonstratie, want dan had je op afstand of in ieder geval buiten op het terrein gewoon iets kunnen zeggen. Het probleem hier is dat je echt, ook al werd je gehoord en gevraagd door burgerberaad, nogmaals tijdens dat proces hen ging beïnvloeden. Daar zijn wij tegen, dus onze motie gaat er ook om dat we gaan onderzoeken hoe je dit kan voorkomen. Bij een stembus, als je dat zou doen, wordt je bestraft. Het staat gewoon in het strafrecht. U bent jurist, dus u zou dit ook moeten weten. Dus wat ons betreft, om dit ook juridisch sluitend te krijgen, willen we dit onderzoeken. Maar ik vind het nog steeds ontzettend kwalijk en ik vind het echt heel jammer dat blijkbaar, omdat het klimaat is, een aantal partijen dit opeens oké vinden en democratisch en juridisch allemaal akkoord, terwijl dit echt, ook de evaluatie stelt dat dit kwalijk is. Dus daarbij dien ik deze motie in.

De VOORZITTER: Mevrouw Morkoç heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Onbegrensd burgerberaad, laat de kaders los!

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 5 juni 2025 ter bespreking van agendapunt 6.4 ‘Evaluatie burgerberaad klimaat’.

constaterende dat;

- één van de belangrijkste aanbevelingen uit het evaluatierapport Burgerberaad klimaat luidt: "Zorg als gemeente voor zo min mogelijk vooraf opgelegde kaders die het denkproces van deelnemers mogelijk kunnen sturen of beperken.";
- in de startnotitie voor het burgerberaad klimaat 4 kaders genoteerd waren, te weten het coalitieakkoord, het budget van 1 miljoen euro, het "Klimaat Actieplan Rotterdam" (KAR), en inventarisatie lopend gemeentelijk beleid;
- deze kaders bij de allereerste bijeenkomst al door de projectorganisatie zijn aangestipt, en bij de vierde sessie wederom uitgebreid zijn besproken;
- over deze kaders aan de burgerberaadsleden werd gecommuniceerd: "De gemeenteraad heeft toegezegd dat de adviezen van het Rotterdamse Burgerberaad Klimaat worden overgenomen wanneer deze binnen de raad gestelde kaders vallen" (PowerPoint burgerberaad bijeenkomst 4);

overwegende dat;

- het burgerberaad juist werd geïnitieerd om ideeën op te doen en uit te voeren die buiten de geijkte paden vallen, en het zonde is om dit gedachtenproces bij aanvang van het traject te verstoren met kaders;
- een burgerberaad als geslaagd kan worden gezien als de deelnemers aan de voorkant van het proces zo min mogelijk worden gestuurd bij het vormgeven van hun ideeën;

verzoekt het college;

- bij een volgend burgerberaad zo min mogelijk tot geen kaders mee te geven bij de start van het proces;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.Y. Morkoç, S. Reitema en T.J. Vonk

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Mevrouw Abrahamse heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Leve de democratie

"De gemeenteraad, in vergadering bijeen op 5 juni 2025, ter bespreking van agendapunt 6.4 'Evaluatie burgerberaad klimaat';

constaterende dat;

- uit de evaluatie van het burgerberaad Klimaat blijkt dat er beïnvloeding van de deelnemers van het burgerberaad heeft plaatsgevonden door de Klimaatcoalitie;

overwegende dat;

- het uiterst onwenselijk is dat een democratisch proces als het burgerberaad onderhevig is aan politieke beïnvloeding;
- beïnvloeding de legitimiteit van het burgerberaad klimaat schaadt;
- het Wetboek van Strafrecht in artikelen 126 en 129 vergelijkbare activiteiten als kiesdelicten benoemt, en daarmee strafbaar stelt:
 - Artikel 126 Sr; het dwingen van een kiezer tot een bepaalde stem of om niet te stemmen is strafbaar;
 - Artikel 129 Sr: Belemmering van stemgerechtigden of ambtenaren tijdens de verkiezing (bijvoorbeeld door het verstoren van het stemlokaal) is strafbaar;

- hoewel een burgerberaad formeel geen verkiezing betreft, het wel een democratisch instrument is dat bescherming verdient tegen beïnvloeding;

verzoekt het college om;

- te onderzoeken wat er nodig is om soortgelijke inmenging bij een burgerberaad (het beïnvloeden van de mening van de deelnemers) te voorkomen;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. M.S. Abrahamse

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Het woord is aan mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw VAN WIFFEREN (d66): Voorzitter, D66 is echt heel blij dat we dit burgerberaad hebben gedaan en dan ook nog wel over zo'n belangrijk onderwerp als het klimaat. Ik wil daarom nogmaals alle leden van het burgerberaad bedanken voor hun inzet en de mooie adviezen. Want het is helemaal niet niets om hier zoveel vrije tijd in te steken en daar je zoveel voor in te zetten. Dus alle waardering vanuit D66. Net als leren fietsen, gaat het niet altijd volledig goed, maar je leert alleen maar door het te proberen en door te gaan. Ditzelfde geldt, wat ons betreft, voor het burgerberaad. We zijn blij dat de deelnemers in de evaluatie positief waren en ook dat de monitorgroep positief terugkijkt naar het beraad. We blijven echter leren, want er zijn voldoende punten die beter kunnen en de evaluatie schetst die dan ook. Wat ons betreft neemt het college alle punten ter harte en gaat het het volgende beraad weer een stukje beter. D66 is van mening dat we een instrument als het burgerberaad vaker moeten gebruiken, maar we zijn nuchter genoeg om te zeggen dat niet alles een burgerberaad nodig heeft. We dienen daarom ook graag samen met Volt motie in om te kijken hoe en waar we de beraden voor kunnen inzetten. Dat doet Volt overigens, het is hun motie, wij sluiten ons daarbij aan en om ook te kijken of dat dan ook het gewenste effect heeft. Verder is er nog een klein beetje geld over van het burgerberaad. We zijn het eens met het advies van de wethouder om deze te verdelen aan een paar van de punten die zowel haalbaar zijn, veel stemmen hebben gehad van het beraad zelf, en het meeste CO2-effect hebben. Dit is goed voor het klimaat en toont ook waardering voor de inzet die het burgerberaad gedaan heeft. Wat D66 betreft, zijn we begonnen met leren fietsen en moeten we daar dus mee doorgaan. Daarbij nemen we alle lessen mee die het beraad ons te bieden heeft. Tot zover.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Dan is het woord aan de heer Coşkun.

De heer COŞKUN (sp): Voorzitter, we kunnen Rotterdammers niet genoeg laten meedenken en ons meehelpen in ons proces om die stad goed te besturen. Dus in die zin hartstikke positief. Het is op zich niet helemaal nieuw, natuurlijk, we hebben een keer een top van Zuid gehad met 1000 mensen, in een grijs verleden zelfs een heel stadscongres om mensen mee te laten denken. Wat ons betreft kan dat heel vaak. We hebben natuurlijk ook 39 wijkraden met bijna 300 mensen die elke maand ook meedenken met ons van hoe kunnen we die stad mooier en beter maken? Het is wel jammer dat het dan meteen weer zo ingeperkt wordt, als je het over klimaat hebt. Want wat is Rotterdam zonder haven en wat is de haven zonder Rotterdam? Die mensen zaten hier ook netjes naast elkaar hoor, mevrouw Abrahamse, de actievoerders en de mensen van het klimaatberaad. De kennis die ze hebben opgedaan en hun enthousiasme, dat we dat kunnen vasthouden en wat mij betreft en wat ons als SP betreft ook voor de havenvisie. Dus wij pleiten er erg voor om bij de ontwikkeling van de havenvisie, die we na de zomer gaan bespreken, ook uitgebreid met deze mensen te

consulteren over wat zij hebben geleerd in die weken dat ze zich over ons klimaat hebben bekommerd. Wat vindt de wethouder ervan om ze daar actief bij te betrekken? En ja, ik vind het dan wel een beetje jammer dat de VVD dit weer aangrijpt om af te leiden naar wat gesprekken die aan de start van het klimaatberaad hebben plaatsgevonden. Want daar gaat het helemaal niet om, het gaat over de adviezen, het gaat om het klimaat, wat er uitgekomen is. Die Rotterdammers, het zijn allemaal betrokken Rotterdammers, gaan in vrede met elkaar om. Dus waarom hier dan een punt van maken en nog een motie ook? Ik vind het volstrekt overbodig.

De VOORZITTER: Dank u wel. Dan het woord aan de heer Bonte.

De heer BONTE (Ir): Dank u, voorzitter. De belangrijkste conclusies uit de tussenrapportage door de onafhankelijke onderzoekers: het burgerberaad klimaat is overwegend succesvol verlopen en de deelnemers ervaren het als positief en geven het zelfs een rapportcijfer van een 8. Er was sprake van een sterke representatie, een goede afspiegeling van Rotterdam en 9 van de 10 voorstellen zijn aangenomen. Een belangrijk leerpunt, is eerder aangehaald, was een duidelijker afbakening van het vraagstuk, want dat geeft meer kans op succes van zo'n burgerberaad. Leefbaar Rotterdam ziet een burgerberaad als een externe denktank voor goede ideeën. De aanbevelingen waren haalbaar en betaalbaar. Dus complimenten aan de deelnemers. Het burgerberaad klimaat, als democratisch experiment, lijkt geslaagd. Uiteraard moeten we nu met de aanbevelingen aan de slag en we wachten de definitieve evaluatie nog af. Een smet op het burgerberaad klimaat was de verstoring van een bijeenkomst door actievoerders. Zij probeerden de deelnemers te beïnvloeden. Deelnemers moeten verschoond blijven van bemoeienis en inmenging door actievoerders, want dat verstoort de zorgvuldig gekozen representatie. Leefbaar Rotterdam blijft ook kritisch op de hoge kosten, zeker in verhouding tot het budget van het burgerberaad klimaat. Er is 3 ton over, begreep. Gebruik dat voor de dekking van de kosten of voor het isoleren van woningen. Leefbaar Rotterdam blijft ook kritisch op het uitbreiden van het politieke mandaat van een burgerberaad, want dat ligt te allen tijde bij de volksvertegenwoordiging en bij het bestuur van de stad. Als je kijkt naar de voorstellen, was er maar 1 voorstel, dus de voorstellen die het niet gehaald hebben en die nu worden betrokken door die monitorgroep, dat én haalbaar én betaalbaar was en leidde tot de CO2-reductie. Dus ik denk, het burgerberaad klimaat heeft zelf de drempel van 80 procent gekozen. 9 van de 10 aanbevelingen zijn aangenomen. Ik denk dat we daar een punt kunnen zetten. Over tot de orde van de dag en die 3 ton gebruiken voor dekking van de kosten. Dank.

De VOORZITTER: Dank u wel. Dan is het woord aan mevrouw Rehim Zadeh.

Mevrouw REHIM ZADEH (denk): Dank, voorzitter. Zoals wij al eerder hebben aangegeven, is voor ons een voorwaarde voor een sterk burgerberaad het gegeven dat het een afspiegeling van de stad zou moeten zijn. We hebben in het voortraject gezien dat de wethouder hierop heeft geprobeerd te sturen op verschillende manieren, maar helaas zien we toch in de uitvoering dat het op enkele punten toch nog ietwat tekortschiet. Zo waren er relatief minder deelnemers met het opleidingsniveau tot mbo-1. De verdeling is naderhand beter geworden, omdat er hbo'ers en wo'ers zijn afgevallen. Maar DENK Rotterdam vindt het belangrijk dat we hier scherp op zijn, tijdens een burgerberaad, maar ook als we het hebben over andere grootschalige participatietrajecten. Daarom hebben wij de motie 'burgerberaad: een daadwerkelijke afspiegeling van de stad'. Voorzitter, in het verlengde daarvan lazen we in de evaluatie dat de communicatie niet altijd toegankelijk was en bleef tijdens de uitvoering. We herkennen dat in meerdere participatietrajecten. Het is wat DENK betreft een harde voorwaarde dat we als gemeente structureel B1-communicatie als uitgangspunt hanteren. Daarom hebben wij ook een tweede motie: 'toegankelijk burgerberaad: communicatie op

orde'. Voorzitter, tot slot, het burgerberaad is een mooie mijlpaal, waar ook deze wethouder de complimenten voor verdient. Het blijft een proces van trial en error, maar bovenal een goede manier om de Rotterdammer te betrekken bij het maken van beleid. Dank u wel.

De VOORZITTER: Mevrouw Rehim Zadeh heeft de volgende moties ingediend.

Motie 3. Burgerberaad: een daadwerkelijk afspiegeling van de stad

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op donderdag 5 juni 2025, ter bespreking van agendapunt '6.4 Evaluatie Burgerberaad Klimaat';

constaterende dat;

- de evaluatie laat zien dat er bij de selectie van deelnemers relatief weinig mensen met een opleidingsniveau tot en met mbo-niveau 1 aanwezig waren;
- dit pas na uitval van hbo-/wo-deelnemers enigszins is bijgesteld;
- opleidingsniveau een van de selectieve criteria was, maar niet leidde tot voldoende balans;

overwegende dat;

- opleidingsniveau van invloed is op hoe burgers informatie verwerken, in gesprek gaan en beleidsvoorstellen beoordelen;
- de diversiteit in opleiding belangrijk is voor een goed functionerend burgerberaad.

verzoekt het college;

- bij toekomstige grootschalige participatietrajecten zoals burgerberaden in het lotingskader specifiekere waarborgen op te nemen voor betere spreiding naar opleidingsniveau;
- daarbij expliciet aandacht te besteden aan de ondervertegenwoordiging van praktisch opgeleide bewoners;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. E. Rehim Zadeh

Motie 4. Toegankelijk burgerberaad: communicatie op orde

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op donderdag 5 juni 2025, ter bespreking van agendapunt '6.4 Evaluatie Burgerberaad Klimaat';

constaterende dat;

- de evaluatie van het burgerberaad laat zien dat taalniveau, informatievoorziening en beschikbaarheid van tolken niet voor alle deelnemers toereikend waren;
- begrijpelijke communicatie op B1-niveau en het inzetten van tolken wenselijk was, maar niet structureel en tijdig is geborgd tijdens de gesprekken;
- dit een directe invloed heeft gehad op de effectiviteit van deelname, met name onder minder taalvaardige deelnemers;

overwegende dat;

- een inclusief burgerberaad alleen werkt als álle Rotterdammers kunnen begrijpen wat er wordt besproken;

- heldere communicatie en het tijdig inzetten van tolken gemeentebreed de norm zou moeten zijn en dat dit bij een burgerberaad extra urgent is;

verzoekt het college;

- bij toekomstige grootschalige participatietrajecten zoals burgerberaden structureel B1-communicatie als uitgangspunt te hanteren;
- deze communicatievereisten expliciet vast te leggen in het uitvoeringskader voor toekomstige burgerberaden;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. E. Rehim Zadeh

Beide moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Zijn er anderen die het woord wensen? De heer Dekkers.

De heer DEKKERS (volt): Dank u, voorzitter, Volt is een groot voorstander van het burgerberaad. Wij zien dit als een mooi middel om mensen te betrekken bij grote maatschappelijke vraagstukken. We hebben dat voor het eerst gedaan en ik kan wel zeggen dat we dat gewoon een succes vinden. We zien veel positieve punten. Het proces verliep goed, deelnemers voelden zich serieus genomen en, het werd al eerder gezegd, gaven het als een rapportcijfer een 8. Dus het zijn veel mooie punten. Ook willen we natuurlijk kijken waar het beter kan en die verbeterpunten die zien we. Op sommige punten zagen we dat het mandaat wat onduidelijk was en we zagen soms ook weinig ruimte voor creativiteit. Dit zat zeker ook aan de voorkant als je kijkt naar de kaders die zijn gezet. De haven buiten scope plaatsen. Wat ons betreft hadden we dat niet moeten doen. Ook achteraf zien we dat we nu ook weer een beetje naar de spelregels gaan kijken. Het burgerberaad had zelf de lat gelegd op 80 procent. Dat is ook om draagvlak voor de initiatieven te hebben. Nu zien we dat er 300.000 euro over is en hebben we eigenlijk de discussie: kunnen we dat ook voor de andere zaken inzetten? Wat ons betreft dus niet. Wat wij wel graag zouden zien, dat is ook de vraag aan de wethouder: kunnen we uitwerken of we die 300.000 euro niet in kunnen zetten voor extra inzet, juist voor de aangenomen adviezen die gewoon boven de 80 procent zitten. Daarnaast, als we kijken naar het burgerberaad, willen we daar graag mee verder. Dus zoals mijn collega van D66 al zegt, zij hebben daar een motie voor die heet: 'van experiment naar democratisch instrument'. Wij zouden graag het college verzoeken om verschillende mogelijkheden uit te werken om het instrument eigenlijk structureel in te gaan zetten hier in Rotterdam. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. Mevrouw Reitema.

Mevrouw REITEMA (pvda): Voorzitter. De PvdA steunt het burgerberaad klimaat. Wij vinden het belangrijk dat Rotterdammers mee kunnen praten over zaken die impact hebben op hun leefomgeving, zoals over hoe we samen zorgen voor een gezonde en eerlijke toekomst. Het evaluatierapport laat zien dat we op de goede weg zijn, maar ook dat er knelpunten zijn, zoals onduidelijke kaders, tijdsdruk en gebrekkige informatie. Als we burgerparticipatie serieus nemen, dan moeten we van die knelpunten leren. Daarom pleiten wij voor duidelijke spelregels, ruimte voor creativiteit en inclusiviteit. We tekenen dan ook mee op de motie van GroenLinks over zo min mogelijk tot geen kaders bij een volgend burgerberaad. We wachten de adviezen over de voorstellen die het niet hebben gehaald af. De PvdA Rotterdam wil alle

deelnemers van het burgerberaad hartelijk bedanken voor hun tijd, inzet en betrokkenheid en we hopen dat jullie ook in de toekomst met ons in gesprek blijven over onze stad. Dank.

De VOORZITTER: De heer Dekkers heeft de volgende motie ingediend.

Motie 5. Van experiment naar democratisch instrument

“De Gemeente Rotterdam, in vergadering bijeen op 5 juni 2025 ter bespreking van het agendapunt 6.4 'Evaluatie burgerberaad klimaat';

constaterende dat;

- in 2024 het eerste Rotterdamse burgerberaad heeft plaatsgevonden;
- uit de evaluatie blijkt dat burgerberaad over het algemeen als positief is ervaren, en dat er ook gekeken wordt welke leerpunten er uit dit burgerberaad kunnen worden getrokken voor eventuele toekomstige burgerberaden in Rotterdam;
- het op dit moment nog niet duidelijk is op welke manier het college van plan is om het middel burgerberaad als instrument structureel in te zetten;

overwegende dat;

- een burgerberaad bij uitstek een middel is om Rotterdammers actief te betrekken bij complexe maatschappelijke vraagstukken;
- een burgerberaad namelijk inzicht geeft in verschillende perspectieven en de te maken afwegingen, waardoor het een goed middel is om de betrokkenheid en daarmee het vertrouwen in de politiek te herstellen;
- er in verschillende Europese landen, zoals Ierland, positieve ervaringen zijn opgedaan met een structurele inzet van burgerberaden, waarbij deze regelmatig worden ingezet voor complexe maatschappelijke vraagstukken;¹
- een burgerberaad zelfs permanent kan worden ingezet, zoals in Oostbelgië;²
- het van belang is om te kijken naar frequentie, context en de verschillende soorten onderwerpen waarbij een burgerberaad in Rotterdam het effectiefst zou kunnen zijn;
- er behoefte is aan inzicht in de verschillende manieren waarop een burgerberaad kan worden vormgegeven binnen de Rotterdamse beleidswereld;

verzoekt het college;

- de gemeenteraad te informeren over de verschillende mogelijkheden om het instrument burgerberaad vaker in te zetten in Rotterdam;
- de verzamelde informatie met de verschillende mogelijkheden voor het einde van 2025 aan de raad voor te leggen in de vorm van een brief;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. L.P.A. Dekkers, I. van Wifferen en M.Y. Morkoç

1 Nee. een burgerberaad is niet links of rechts (en nog vijf antwoorden op veelgestelde vragen)-De Correspondent
2 Shortcut 7- The Oostbelgië Model

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: De heer Van der Velden.

De heer VAN DER VELDEN (pvdd): Dank u, voorzitter. Wij zijn altijd voorstander geweest van een burgerberaad. Een heel mooi instrument om het vertrouwen in de politiek te vergroten. Het is uitstekend om politiek niet uitsluitend aan politici over te laten, want de problemen van nu vragen om een meerkoppige aanpak. Wij danken de deelnemers aan het burgerberaad. Wij danken ook het college voor het mogelijk maken van het burgerberaad. Het is jammer dat er verwarring ontstond over die afbakening. Maar ja, daar leren we van. Wat ik ook wel interessant vond, was dat de groepsstructuur eigenlijk radicale voorstellen remde. Dus ik hoop dat we dat de volgende keer beter gaan doen, want we hebben juist in deze tijd radicale voorstellen nodig. Ik zou zelf ook nog een voorstel willen doen, dat is gewoon wat ik al eerder heb geprobeerd via een motie, dat is de eiwittransitie. Dat we echt de vlees-, vis- en zuivelproducten, dat we dat echt gaan minderen. Het klimaatprobleem ligt op je bord. Dus ik wou dat nog als suggestie meegeven. Maar wij zijn heel blij dat Rotterdam doorgaat met de burgerberaden. We kunnen er alleen maar van leren en het helpt ons.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Zijn er nog anderen die het woord wensen? Dat is niet het geval. Dan vraag ik de wethouders om te reageren. Eerst wethouder Zeegers.

Mevrouw ZEEGERS (wethouder): Dank u wel, voorzitter. Fijn om te horen dat de afdrank van ons eerste grote burgerberaad, althans, niet het eerste, maar in ieder geval sinds recent, dat dat goed is bevallen en dat we, denk ik, met elkaar ook wel dezelfde verbeterpunten hebben gezien. Dat zit hem met name dus in het begin dat er onduidelijkheid was rond die afbakening van de vraagstelling. Ik denk ook, als ik zelf terugblik, van ja, je kunt beter een wat scherpere vraagstelling neerzetten zonder kaders, dan een wat bredere met nog wat kaders. Dat levert dan toch te veel verwarring op en we hebben gezien dat dat dus in het proces ruis oplevert. Dat is eigenlijk heel zonde. Dus ik denk dat dat een heel mooie, belangrijke les is voor de volgende keer. Maar ik kijk er in ieder geval ook, net als u, heel positief op terug. Een 8 vind ik een heel mooi cijfer. Representativiteit die niet op alle vlakken een 10, maar wel echt een grote voldoende heeft gehaald, aar hebben we heel erg op ingezet, vind ik zelf ook heel erg belangrijk. Dat we met al die adviezen ook aan de slag kunnen, ben ik natuurlijk ook heel tevreden over. Dat is, denk ik, even als algemene aftrap. Het merendeel van de moties zal door mijn collega, wethouder Van Rij, beantwoord worden. Ik heb een aantal vragen nog die aan mij gesteld zijn. Van de VVD over de monitoringsgroep. Die hebben we gekozen uit de leden van het burgerberaad die mee wilden doen van we hebben nu al die adviezen, hoe gaat dat nou in de uitwerking zijn plek krijgen. Voor ons was eigenlijk ook wel 2 lessen die we hadden geleerd van vorige burgerberaden. Eentje daarvan was: wees helder over wat wel en niet uitgevoerd kan worden. Want als mensen allemaal meepraten en ze komen met adviezen die we allemaal niet gaan uitvoeren, dat is natuurlijk een enorme frustratie. Dat was overigens ook de reden voor die kaders, natuurlijk. Maar goed, dat hadden we dan misschien toch anders moeten doen. Dus die voorkant die helderheid bieden, maar ook aan de achterkant mensen meenemen in hoe gaat dat nou met de uitvoering van die adviezen? Doen wij dat op een goede manier? Daar kan die monitoringsgroep ons goed bij helpen om over die uitvoering van de adviezen mee te denken. Dus dat is hun reden. Toen wij over dit onderwerp spraken in de commissie, is er natuurlijk ook gevraagd van: wat doen we nou met dat geld dat over is, kunt u daar niet een voorstel voor doen? Dat voorstel heb ik toen gedaan van laten we dan in ieder geval de niet-aangenomen adviezen die dan nog wel de meeste stemmen hadden als criterium nemen en die ook het meeste effect hebben op CO2-reductie en die ook binnen dat budget haalbaar en betaalbaar zijn. Dus met die lens hebben wij gekeken. Daar heeft de monitoringsgroep ook nog naar gekeken met die bril als suggestie van: stel u zou die 3 ton nog willen inzetten, dan zou dit mijn suggestie zijn voor de projecten waar dat voor kan. Dat heb ik op uw verzoek gedaan. Vandaar dat het ook in de veegbrief stond. Dat even ter

verduidelijking van die rol van die monitoringsgroep. Dan was er nog de vraag van de heer Coşkun over.

De VOORZITTER: Mevrouw Abrahamse.

Mevrouw ABRAHAMSE (vvd): Dank u wel, voorzitter. Ik stel deze vraag ook een beetje vanwege wat de heer Dekkers zei. Want dat was natuurlijk ook een toezegging die ik had gevraagd van kunt u nog meer uitleggen hoe we het binnen de bestaande aangenomen voorstellen van het klimaatberaad, wat we daar nog meer kunnen doen voor dit geld? In die afdoening wordt gezegd: ik wil liever de monitoringsgroep volgen die zei: we willen andere voorstellen die eigenlijk niet zijn aangenomen door het klimaatberaad, alsnog uitvoeren. Maar deze mensen, u hebt nog niet beantwoord of ze ook representatief zijn voor de hele afspiegeling die het burgerberaad van Rotterdam was. Dat vind ik in de redenering, ik hoor dat heel veel terug hier in de raad van de monitoringsgroep zegt dat ze eigenlijk nog extra voorstellen willen aannemen. Maar als dat gewoon mensen zijn die voor die voorstellen hebben gestemd in het burgerberaad, dan zegt dit niet iets over wat het hele burgerberaad zou willen. Dus we gaan nu nieuwe adviezen krijgen van een monitoringsgroep die eigenlijk vooral moet kijken of de adviezen worden opgevolgd. Dat is een beetje het probleem wat ik hiermee heb. Als uiteindelijk u als wethouder een bepaald voorstel heeft, dat is uw recht, daar hebben we om gevraagd Alleen dan heb ik liever dat het is op basis van criteria die u hebt, dan dat er wordt gezegd: maar een monitoringsgroep zegt dit of dat, terwijl dat eigenlijk gewoon niet representatief is voor het hele burgerberaad.

De VOORZITTER: De wethouder.

Mevrouw ZEEGERS (wethouder): Toen mij dit gevraagd is door u, want het is 2 keer gevraagd, we hebben 2 keer over dit onderwerp gesproken. De eerste keer heb ik gezegd van komt u maar met een voorstel. Toen zei u: dat is voor ons veel te ingewikkeld. Toen werd aan mij gevraagd een voorstel en toen heb ik 3 criteria genoemd. Dat zijn deze criteria. Dus het moet het meeste aantal stemmen, het moet effect hebben op CO2-reductie en het moet binnen het budget passen. Die criteria heb ik toen mondeling gegeven in de commissiebehandeling. Die staan ook in deze brief. Er is ook de monitoringsgroep gevraagd, maar het is gedaan op uw verzoek. De legitimiteit die u hecht aan de adviezen van de monitoringsgroep, dat laat ik bij u. Als u zegt: ze zijn representatief voor de Rotterdammer of voor een weerspiegeling van het burgerberaad, dat zou ik, denk ik, niet zo hard kunnen zeggen. Het is natuurlijk een wat kleinere groep. Het is een groep die eigenlijk gekozen was om te kijken naar de implementatie van de adviezen en dat deed vanuit persoonlijke belangstelling om betrokken te zijn. Daar was nooit het criterium dat zij representatief zouden moeten zijn. Dus zo kijk ik naar die monitoringsgroep. Hoe u dit vervolgens zelf duidt, dat is aan u. Dan de vraag van de heer Coşkun over hoe we de mensen die betrokken zijn bij het burgerberaad nog goed betrokken kunnen houden. Nou, 1 is natuurlijk de monitoringsgroep die we daarvoor hebben ingesteld, daar konden mensen zich voor aanmelden. Maar het is ook wel zo dat andere mensen ook nog wel benaderd worden. We zijn bijvoorbeeld bezig nu met een warmteplan, de wat en wanneer kaart, als eindelijk die warmtewet er hopelijk wel doorheen gaat komen, door de Tweede Kamer. Dan benaderen we ook nog wel die mensen die mee hebben gedaan in het burgerberaad van is dit iets waar je nog over mee wil denken? Dus het is wel een groep die periodiek nog bevraagd wordt. Maar zij moeten dat ook willen. Dus zo doen we dat. Dat waren, volgens mij, de vragen.

De VOORZITTER: Waren er nog moties aan uw adres? *(Er wordt buiten de microfoon gesproken)* Dan gaan we meteen door met wethouder Van Rij.

De heer VAN RIJ (wethouder): Voorzitter, dank u wel. Het zal u niet ontgaan zijn dat dit eigenlijk in de portefeuille van mijnheer Simons valt. Het voordeel daarvan was, er zijn een aantal vragen gesteld over de haven en een aantal vragen over het burgerberaad, het concept, zelf. Ik ga proberen me wat meer te richten op die vragen over het concept zelf, omdat ik daar wat meer zicht op heb. Omtrent de haven zal ik ook toch even met hem in een overleg treden. Dan kom ik ook gelijk even op de vraag van mevrouw Morkoç en mijnheer Coşkun in hoeverre dat in de monitorgroep die wordt meegenomen in de havenvisie en de vraag of er een burgerberaad komt over de haven, vraag ik even of ik daar middels hem een terugkoppeling op kan geven. Dus dat is het eerste. Het tweede punt is over het hanteren van de burgerraad zelf. Dat is natuurlijk een prachtig democratisch geheel, wat we weer hebben toegevoegd aan toch ook al, zoals mijnheer Coşkun zei, de wijkraden. Ik denk dat we daar trots op moeten zijn in Rotterdam, dat we dat kunnen doen. Ik ben ook heel blij, ook als persoon, dat je als bewoner van Rotterdam ook wordt betrokken bij dit soort belangrijke zaken, zoals in dit geval het milieu. Dan is er een aantal moties ingediend waar ik graag over wil vertellen hoe wij daarnaar gekeken hebben. Ik begin met de eerste motie van GroenLinks, van mevrouw Morkoç zelf. Het probleem is dat als we de kaders aan de voorkant niet meegeven ... U kijkt wat. *(Er wordt buiten de microfoon gesproken)* Ik zag u om u heen kijken, maar ik dacht: ik sta toch hier? Het gaat mij eventjes om het volgende, bij de motie die u neer heeft gelegd. Ergens begrijp ik het, want mensen moeten vrij kunnen praten en dat geldt ook vooral op zo'n burgerraad. Maar wat je wel ziet, dat was ook de informatie die ik kreeg, is dat het best lastig is ook om mensen enthousiast te maken om deel te nemen aan zo'n burgerraad. Dat hebben we overigens ook gezien bij de wijkraden en bij alle instrumenten die we eigenlijk de afgelopen 20 jaar hebben we toegepast, dat het altijd best lastig was om mensen ook enthousiast te krijgen. En als je dan niet aan de voorkant gaat aangeven waar mensen over gaan praten en wat het verwachtingspatroon ook is, ik heb zelf ook wel eens 10 jaar geleden bij een participatie gezeten over iets aan de Noordsingel en vervolgens was de avond ervoor het besluit al gevallen in de deelraad. Dat zijn van die kolossale fouten die je niet moet maken. Dus het lijkt me heel verstandig om wel kaders aan de voorkant mee te geven en daar ook wel zoveel mogelijk u bij te betrekken in hoe dat er dan uit ziet. Maar ik moet hem daarom wel ontraden. Want om het geheel los te laten, is denk ik niet goed voor de opbrengst die we verwachten uit zo'n burgerraad.

De VOORZITTER: Mevrouw Morkoç.

Mevrouw MORKOÇ (gl): Dank, voorzitter. Ik begrijp wat de wethouder zegt. Het is belangrijk om wel duidelijk te maken waar wordt op een gegeven moment op getoetst, welke dingen zijn uiteindelijk haalbaar met het budget dat je hebt. Wat wel jammer is, is dat ook wat uit de evaluatie blijkt, is dat de manier waarop over de kaders is gesproken, uiteindelijk heeft geleid tot warrigheid en troebelheid in het proces. Daarom zeg ik in mijn motie ook niet: helemaal geen kaders, maar zo min mogelijk kaders en uitleggen wat je met die kaders zou moeten doen als je daarover nadent. Nu ben je al zo erg gekaderd door de stukken die zijn meegegeven, het blijkt ook echt uit de evaluatie, zorgt het ervoor dat de ideeën best soft zijn en dat is heel jammer. Dat is ook teleurstellend. Dus daarom heb ik zeker in mijn motie gezegd: zo min mogelijk en die betere communicatie over die kaders.

De heer VAN RIJ (wethouder): Ik denk dat aan de ene kant het goed is om te zeggen van laten we het loslaten, maar ik denk dat het belangrijker is dat we met elkaar op het resultaat sturen. Ik geloof niet dat uw motie daar op dit moment, zoals die nu verwoord is, daar voldoende toevoeging aan geeft. Ik denk zelfs dat het praten over de kaders aan de voorkant van iedere burgerraad die je gaat houden, dat dat een beter effect heeft dan dat we aan de voorkant zeggen: zo min mogelijk. Want het gaat uiteindelijk om het resultaat en ook om hoe

degene die deelneemt, ervaart dat er ook wat met zijn input wordt gedaan. Want daar schort het nogal eens aan.

De VOORZITTER: Eerst de vraag van mevrouw Abrahamse, want die heeft nog een vraag.

Mevrouw ABRAHAMSE (vvd): Dank u wel, voorzitter. Ik had nog wel een korte vraag aan mevrouw Morkoç, want ze zegt heel stellig van mensen vonden dit allemaal veel te veel gekaderd, maar er kwamen juist ook best wel veel verzoeken terug in die evaluatie van we hadden juist meer kaders gewild, we hadden meer informatie gewild over wat er allemaal wel en niet mogelijk was. Dus ik denk dat we dit wel een beetje in de nuance moeten stellen dat het echt niet zo was dat iedereen zoiets had van we hadden eigenlijk geen enkel kader gewild. Er werd ook juist door een deel gezegd: we vonden het ook wel fijn om te weten wat een beetje wel en allemaal niet beleid is en dat ze eigenlijk daar nog meer informatie over hadden gewild, omdat het zo'n ingewikkeld thema was.

De VOORZITTER: Mevrouw Morkoç.

Mevrouw MORKOÇ (gl): Voorzitter, dit is een heel goed punt van de VVD, want het burgerberaad heeft er toen om gevraagd. Het burgerberaad vraagt om een bepaald kader, meer uitleg, een stuk waar ze adviezen op kunnen baseren en dus niet voorafgaand aan het überhaupt kunnen nadenken over de adviezen. Heel iets anders. Ik zou dit onderwerp misschien ook naar de commissie BOFV willen sturen, want dat is een instrument voor meer participatie. Dat lijkt me op zich ook wel een goed idee. Ik ben benieuwd of de wethouder zich daar ook in kan vinden.

De VOORZITTER: De wethouder.

De heer VAN RIJ (wethouder): Ik denk dat dat altijd goed is. Dit zijn typisch onderwerpen om verder over te praten. Dan maak ik toch stiekem dat bruggetje naar uw opmerking over dat vertrouwen in de politiek. Ik ben ergens maar blij dat niet één evenement wat wij organiseren direct leidt tot meer vertrouwen, want dat zou wel heel eenvoudig zijn. Ik denk dat dat veel dieper zit, maar dit is wel ook een onderdeel daarvan. Maar ook het leren omgaan met zo'n burgerberaad door ons en door ook u als raad zijn allemaal stappen om dat dichterbij te brengen en om dat vertrouwen te vergroten. Overigens denk ik dat men al vaak wel spiegelt op landelijk niveau en daar kun je sowieso wel wat vraagtekens op dit moment zetten over het vertrouwen in de politiek. Ik ga door, met uw goedvinden, naar de motie van de VVD. Dat gaat over de inmenging. U hebt gevraagd in de motie om te onderzoeken wat er nodig is om een dergelijke inmenging, beïnvloeding te voorkomen. Ik denk dat dat onderzoek sowieso goed is en dat we dat altijd moeten te voorkomen, ook als het een burgerberaad is. Maar zelfs op een informatieavond over heikele onderwerpen vind ik het altijd belangrijk dat de mensen zich vrij en ongedwongen voelen om hun mening te uiten en vooral deel te nemen aan dat soort zaken. Dus ik zou die met alle plezier willen omarmen. Dan ga ik naar de motie van DENK. Daar gaat het even over de motie 'burgerberaad: een daadwerkelijke afspiegeling van de stad. U vraagt in het eerste bullet om specifieke waarborgen. Precies in het woordje 'waarborgen' zit nu even het probleem, want het burgerberaad wordt samengesteld in 2 fases van loting. Die eerste fase die kan uitsluitend op leeftijd en postcode. Dat betekent dat we in die eerste fase uw waarborg niet kunnen uitvoeren. Het is wel goed om hiernaar te kijken in hoeverre we in de fase 2, want in de fase 2 wordt de mensen gevraagd om aan te geven wat voor opleiding ze hebben enzovoort en op basis van een vragenlijst wordt die fase 2 samengesteld. Vervolgens wordt dat dan weer, ik noem het maar even anoniem, weer in een pot gegooid en wordt er weer een keuze gemaakt, want het blijft loten. Maar heel specifiek, het woord 'waarborgen' kunnen wij niet waarmaken vanwege die fase 1, omdat daar niet wordt gekeken naar de gegevens waar u naar wijst, namelijk beter opleidingsniveau. Dat zit

niet in die selectie van de loting. Dus we zouden hem kunnen omarmen, maar met in ieder geval de waarschuwing dat we het niet kunnen gaan waarborgen. Als u daarmee akkoord bent, dan willen we hem omarmen.

De VOORZITTER: Mevrouw Rehim Zadeh.

Mevrouw REHIM ZADEH (denk): Prima dat het college het niet kan waarborgen in fase 1, maar wel in fase 2. Als ik hem zo goed begrijp. Dan is het akkoord.

De heer VAN RIJ (wethouder): De volgende motie van u met betrekking tot de communicatie. Helemaal mee eens. Dat ligt ook een beetje eigenlijk in die eerdere motie. Dat is een soort verlengstuk, zou ik bijna zeggen. Daar kan ik altijd alleen maar voor zijn. Dus die omarmen we zeker. Dan kom ik bij de motie van D66 en Volt, experiment democratisch instrument. Ik hoorde bij de toelichting van deze motie het woord 'structureel' vallen, maar ik denk dat het wel goed is dat het niet een soort automatisme wordt om een burgerberaad neer te leggen. Ik denk ook dat de sturing daarop echt wel vanuit uw raad moet komen. Want als het een soort automatisme wordt, dan heb je ook nog het gevaar van sleets en dat vind ik zelf altijd heel gevaarlijk met participatie. Participatie moet wel echt gericht zijn op een onderwerp waar ofwel controversieel is ofwel dat de stad de behoefte uitspreekt om daarover mee te denken. Wat mij betreft omarmen, maar wel met deze toelichting.

De VOORZITTER: Mijnheer Dekkers.

De heer DEKKERS (volt): Dus het woord 'structureel' was, denk ik, wat verwarrend, dus het moet structureel onderdeel worden van de set die we gebruiken. Niet dat we structureel het eens in de 3 maanden inzetten. Dank voor uw toelichting.

De heer VAN RIJ (wethouder): Dat waren mijn toelichtingen.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Kijk ik nog even of er een veegronde nodig is. De heer Bonte.

De heer BONTE (lr): Even heel kort, er is geld over, 3 ton. Ik had voorgesteld om dat te gebruiken ter dekking van de kosten. Is dat mogelijk? Graag een reflectie.

Mevrouw ZEEGERS (wethouder): Daar hebben we het een aantal keer over gehad. Het is aan u wat u daarmee wil. Mij is gevraagd: wat zou je kunnen doen? Mij is gevraagd aan welke adviezen kan het besteed worden in de serie adviezen die niet zijn aangenomen. Dat heb ik in die brief neergezet. Er is ook gevraagd: kan het besteed worden aan de adviezen die wel zijn aangenomen? Daar heb ik ook een antwoord op gegeven in de veegbrief. Het is aan u wat u wilt. Dus u kunt zeggen van: besteed het daaraan of aan die of besteed het niet. Je kunt het ook niet besteden, dan valt hij gewoon terug in de DTB. Dat kan ook. Dus ik heb de opties inzichtelijk gemaakt, maar het is voor mij volstrekt helder dat u daarover gaat.

De VOORZITTER: De heer Dekkers.

De heer DEKKERS (volt): Dank u, voorzitter. U geeft aan: u hebt de opties inzichtelijk gemaakt, maar wij gaan erover. Hebt u er ook een advies over voor welke optie u zou willen gaan?

Mevrouw ZEEGERS (wethouder): Die laat ik lekker bij u. Hier hebben we het veel over gehad, u kunt het niet besteden, dan gaat het terug naar het DTB. U kunt het besteden aan de niet-aangenomen adviezen, daar heb ik een rangorde voor voorgesteld. U kunt het ook besteden aan de adviezen die zijn aangenomen. U mag het helemaal zeggen.

De VOORZITTER: Mevrouw Abrahamse.

Mevrouw ABRAHAMSE (vvd): Een punt van orde eigenlijk. Dan ligt er nu dus ook geen voorstel, dus als wij nu nergens over stemmen, wordt het niet uitgeven. Ga ik even van uit.

Mevrouw ZEEGERS (wethouder): Dat klopt.

De VOORZITTER: Dan vraag ik of er nog behoefte is aan een tweede termijn. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw MORKOÇ (gl): Voorzitter. Ook weer een punt van orde, want we probeerden bij de commissie te voorkomen dat we op een punt zouden komen hier dat we niet zouden weten wat er zou gebeuren met dat budget en dat iedereen een advies zou kiezen waar dat geld naartoe zou gaan of niet naartoe zou gaan. Dus ik weet niet zo goed hoe we nu verder gaan en wat ik wil voorkomen, is dat er nu met haast aan alle kanten moties worden geschreven om iets te gaan doen met dat geld. Dus ik ben even de weg kwijt. Ik denk de rest ook.

De VOORZITTER: De wethouder.

Mevrouw ZEEGERS (wethouder): We hebben hier inderdaad, toen heeft u gevraagd: welke adviezen zou u het dan doen, als we het uit de niet aangenomen adviezen zou zijn. Daar heb ik een suggestie voor gedaan. Als u zegt: daar wil ik het aan besteden, dan helpt het als u daarvoor een motie indient. Iemand kan ook een motie indienen van besteed het aan de adviezen die wel zijn aangenomen. Het burgerberaad, het budgetrecht daarvan en hoe u met uw adviezen wil gaan, is aan u. Ik zou misschien een persoonlijke voorkeur hebben, maar ik wil het ook wel echt zuiver houden in dat ik het ook wel iets vind van uw raad. Ik heb gewoon technisch inzichtelijk gemaakt wat er mogelijk is. Volgens mij kunt u daar met moties dan een voorstel voor doen.

De VOORZITTER: Mevrouw Morkoç.

Mevrouw MORKOÇ (gl): Voorzitter, een vervolg van mijn punt van orde. Ik zou graag even 5 minuten willen schorsen, want iedereen gaat met elkaar praten nu over mogelijke moties en het wordt verwarrend.

De VOORZITTER: Wat we dan doen, dan gaan wij schorsen ook meteen voor de lunch. Dan kunnen we de lunchpauze gebruiken ook om even te overleggen. Dan heropenen wij om 13:30 en dan beginnen we gelijk even met de tweede termijn van dit debat. Dus ik schors dit agendapunt nu.

(De vergadering is geschorst)

Notulen raadsvergadering

Notulen van de raadsvergadering van 5 juni 2025

Notulen van de raadsvergadering van 5 juni 2025 (middagzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 7

Voorzitter: mevrouw drs. C.J. Schouten

Voor de presentielijst wordt verwezen naar de ochtendzitting van deze raadsvergadering

Namens het college zijn tegenwoordig: De heer F. Achbar, De heer S. Kasmi, De heer P.J.P. Lansink-Bastemeijer, mevrouw A.I. Norville, de heer B.J. van Rij, de heer T.B. Versnel en mevrouw C.M. Zeegers

Griffier: I.C.M. Broeders, met dien verstande dat het griffierschap van 14.50 uur tot 15.39 uur is waargenomen door de heer W. de Bel

Heropening

6.4. Evaluatie burgerberaad klimaat

De VOORZITTER: Aan de orde is de tweede termijn van agendapunt 6.4, 'Evaluatie burgerberaad klimaat'. Mevrouw Morkoç was aan het woord en vroeg net voor de lunchpauze schorsing, dat hebben we gecombineerd. Dus het woord is aan mevrouw Morkoç.

Mevrouw MORKOÇ (gl): Dank voorzitter en dank voor de mogelijkheid om te schorsen. Wij hebben in goed overleg met Volt een motie opgesteld en Volt gaat hem indienen, de heer Dekkers. Sorry, grapje. Gaat helemaal mis. We hebben net heel veel overlegd en ik heb goed overleg gehad met alle partijen en uiteindelijk zijn we tot de conclusie gekomen dat mevrouw Van Wifferen van D66 een motie gaat indienen, waar we op staan en heel blij mee zijn.

De VOORZITTER: Hartelijk dank, dan maar meteen het woord aan mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw VAN WIFFEREN (d66): Voorzitter, het moest snel gebeuren, dus de naam van GroenLinks staat er nog niet op, maar die dien ik dan nog een keer in met wel de juiste tekst. Sorry, want alle ere wie ere toekomt. Deze motie verzoekt het college om de resterende middelen in te zetten conform het advies van de wethouder, namelijk voedselverspilling tegengaan, duurzaam energie-efficiënt gebruik en medicijnafval reduceren. Dus deze wil ik indienen en er komt nog een correcte aan, want dit is een beetje slordig.

De VOORZITTER: De heer Dekkers heeft de volgende motie ingediend.

Motie 6. Inzet resterende middelen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 5 juni 2025, ter bespreking van agendapunt 6.4 evaluatie burgerberaad klimaat,

Constaterende dat:

- het burgerberaad diverse voorstellen heeft gedaan;
- er bij de behandeling nog financiële middelen zijn overgebleven;

- deze 310.000 euro ingezet kan worden voor aanvullende activiteiten voortkomend uit de adviezen van het burgerberaad;

Overwegende dat:

- de commissie de wethouder gevraagd heeft om een voorstel te doen voor de inzet van de resterende middelen;
- dit voorstel rekening houdt met CO2 impact, haalbaarheid en in grote mate ondersteund worden door het burgerberaad;

Verzoekt het college:

- om de resterende middelen van 310.000 euro in te zetten conform het advies van de wethouder klimaat zijnde: voedselverspilling tegengaan, duurzame energie efficiënt gebruiken en medijafval reduceren,

En gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. I. van Wifferen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De heer DEKKERS (volt): Voorzitter, dank u wel. Vanuit Volt eigenlijk nog 2 zaken, één meer een mededeling. We vinden het wel wat jammer dat we eigenlijk weer in het debat erachter komen dat het advies ook impliciet wat betekent. Namelijk als we zelf niks doen, dat het dan komt te vervallen. Dus graag wel in de volgende communicatie dit soort zaken wat explicieter benoemen, want anders worden er impliciet keuzes gemaakt. Tweede is, en dat is dan meer vooruitkijkend op een volgend burgerberaad, er stond nu een norm van 80 procent in. Eigenlijk is het niet zo helder van wat zien we daar nou in. Is dat een harde eis of hoe gaan we daarmee om? Dus dat is misschien een lesson learned die we mee kunnen nemen.

De VOORZITTER: De wethouder zal daar op zich inhoudelijk op reageren denk ik. Alleen ik wil wel benadrukken dat dit op zich een normale gang van zaken is, dat het wel aan de raad is om te beslissen of er, als er geld over is, dat daar nog wat mee moet gebeuren. Ik zou zeggen laat u die kans niet ontnemen, want als het alleen maar kan als het college iets voorstelt, dan denk ik dat we een ander probleem hebben. Mevrouw Abrahamse.

Mevrouw ABRAHAMSE (vvd): Ik heb toch het idee dat u de toezegging en hoe die is afgedaan, die is aan mij echt al 2 keer toegezegd en de minimale mate waarin die uiteindelijk ik is afgedaan, dat dat echt wel voor verwarring en informatieachterstand daartoe heeft geleid. Normaal gesproken als het een commissie was geweest had ik gezegd ik zou hem nog niet afdoen. Nu moeten we gewoon een beslissing nemen en staan we voor een voldongen feit, maar ik zou wel zeggen de volgende keer, als er echt ook al in een eerder stadium wordt gevraagd om dingen uit te werken, dat het wel meer wordt gedaan dan hoe dat nu uiteindelijk in deze toezegging stond, want er liggen letterlijk moties die zijn aangenomen maar niet kunnen worden afgedaan omdat er geen budget is op deze onderwerpen, maar dat wordt niet meegenomen in deze afdoening. Dus dat vind ik wel teleurstellend, want het maakt wel dat er nu andere keuzes worden gemaakt en andere kunnen worden gemaakt.

De VOORZITTER: Bedankt. Zijn er nog andere leden die een tweede termijn wensen? Mevrouw Van Wifferen heeft al een aangepaste motie.

Mevrouw VAN WIFFEREN (d66): Ja, ik heb de aangepaste motie.

De VOORZITTER: Is alleen x ondertekenaars, dus het nummer blijft hetzelfde. Dan kan die gelijk door. Anderen nog? Niet het geval, dan kijk ik even naar wethouder Zeegers.

Mevrouw ZEEGERS (wethouder): Dank u wel. Ik vind het natuurlijk altijd vervelend als er verwarring is, laat ik dat vooropstellen. Tegelijkertijd dacht ik dat toch 2 keer in de commissie te hebben gezegd. Er is geld over, het is aan u en toen heeft u mij de hele tijd gevraagd maar waaraan moet dat dan besteed worden. Toen zei ik dat is aan u, u kunt het niet besteden. U heeft toen gevraagd, kan het niet aan de aangenomen adviezen? Daar kunnen we naar kijken. Dat hebben we de laatste keer toegezegd, om dat uit te zoeken, en er is mij gevraagd om een soort rangorde te geven van de niet aangenomen adviezen die je daarvoor in aanmerking zou willen brengen. Dus ik zag mijzelf als de persoon die u van informatie zou voorzien, maar dat de beslissing wel bij u ligt daarover, in gedachten wat de burgemeester ook zegt, dat het uw budgetrecht is. Maar goed, dat is volgens mij nu opgehelderd en daar ligt dan een motie voor. Voor mij zou alles mogelijk zijn, mits het allemaal binnen het budget past. Dus dat geldt voor deze ook, deze motie, en daarmee is dat oordeel raad wat mij betreft. Dan nog een vraag van Volt. U zegt ook die 80 procent, dat is een norm die burgerberaad zelf heeft bedacht. Wij hebben ook tegen burgerberaad gezegd u bent eigenaar van zowel de vraag, als uw adviezen, als het proces, als de manier waarop u wil kiezen en ik denk dat dat ook wel de kracht is van een burgerberaad, dat wij niet al te veel voorschrijven over dat soort zaken, en dit is wat ze zelf als norm hebben gehanteerd. Dus dat was de beantwoording.

De VOORZITTER: De heer Dekkers.

De heer DEKKERS (volt): Dank u, voorzitter. Toch nog wel even aanvullende vraag daarover, over die normen. Waar het om gaat is als we een norm hanteren, waartoe dient die dan? Dus nu hebben wij hem gelezen als dat gaat om draagvlak, dus laten we voorzichtig zijn met zaken daaronder te doen. Nu middels het advies wijken we daarvan af. Dus het gaat erom dat als er zo een norm is, dat we alles snappen. Wat betekent die norm? Daar zit bij mij in ieder geval wat onduidelijkheid.

De VOORZITTER: Wethouder.

Mevrouw ZEEGERS (wethouder): Die norm is door het burgerberaad zelf gekozen. Die hebben gezegd adviezen die minder dan 80 procent instemming hebben gehad, die dragen wij niet voor als advies van het burgerberaad. Maar u heeft gevraagd welke adviezen zijn er nog meer gegeven? Dat kunnen wij natuurlijk inzichtelijk maken en dat waren die adviezen onder de 80 procent. Maar zo heeft het burgerberaad dat aan ons overgedragen, dat zij met name die adviezen van die 80 procent wilde honoreren. Dat zagen zij als aangenomen adviezen. Vervolgens bleek er geld over te zijn, heeft u mij een aantal keer gevraagd wat kunnen we met dat geld doen, is door u, volgens mij mevrouw Morkoç destijds, gevraagd kan dat dan niet naar die adviezen die onder de 80 procent zitten? Dat is geheel aan u. Toen de vraag welke zouden dat dan moeten zijn? Dat is ook aan u, maar ik werd gevraagd om daarvoor een voorzet te geven. Als je dat hele proces zo reconstrueert, dan zou ik in mijn beleving niet echt een onduidelijkheid rond die 80 procent vermoeden, maar wel denk ik dat er veel impliciete aannames in zo een proces zitten. Waar gaat u nou over? Waar ga ik nou over? Wat is wat ik aan informatie verstrek, van wie? Dat dat wat scherper uitgewerkt had kunnen worden, dat krijg ik wel terug nu.

De VOORZITTER: Er was nog één vraag gesteld over de Havenvisie in relatie tot het burgerberaad. Wethouder Van Rij stelde dat hij die beantwoording door zou geven aan wethouder Simons en wethouder Simons is hier inmiddels, dus de vraag is nog even aan de wethouder Simons of hij daar ook al op in kan gaan.

De heer SIMONS (wethouder): Er wordt een selectie van het burgerberaad meegenomen in een zogenaamde monitoringgroep voor de Havenvisie. Dus op die manier worden er ook actieve burgers bij betrokken. Dat proces hebben we natuurlijk nogal een tijdje geleden met elkaar afgesproken. Ik moest ook wel even graven in mijn geheugen, maar dat is het antwoord.

De VOORZITTER: Tot zover. Dan zijn we hiermee aan het einde gekomen. Mevrouw Morkoç nog.

Mevrouw MORKOÇ (gl): Dank voorzitter. Of dit wordt wel een veegvraag, maar dat laat ik aan u, de wethouder, over, maar ik had ook gevraagd of er nog een burgerberaad haven zou kunnen komen.

De heer SIMONS (wethouder): We hebben maar beperkte tijd, mensen en middelen. We zijn nu met zijn allen druk om een nieuwe Havenvisie te maken. Daarvoor is alle hens al aan dek. We moeten echt zowel ambtelijk, als u, als alle andere betrokken partijen echt scherp aan de wind zeilen om alle doelen te halen, dat we na de zomer gewoon een concept hebben liggen waar we in het najaar over kunnen besluiten. Dus op dit moment niet, zie ik daar geen ruimte voor. Dus dat is het antwoord op uw vraag.

De VOORZITTER: Dan zijn we hiermee wel echt aan het eind gekomen van agendapunt 6.4 en de stemmingen over de moties vindt vanavond plaats tijdens het stemvenster.

6.1. *Renovatie Museum Boijmans van Beuningen*

De VOORZITTER: Dan gaan wij starten met agendapunt 6.1, het debat Renovatie Museum Boijmans van Beuningen, en daar vallen ook onder de Voortgangsrapportage Renovatie Boijmans van Beuningen, inclusief het Voorlopig ontwerp april 2025 en de Herijking Nota van Uitgangspunten Renovatie Museum Boijmans van Beuningen en museumtuin en Ambitiedocument Museumtuin. De heer wethouder Lansink moet nog even binnenkomen. Hij wordt gehaald. Ik stel wel voor dat we gewoon van start gaan en dan wordt er wel meegeluisterd. De heer Coşkun staat als eerste op mijn lijst.

De heer COŞKUN (sp): Voorzitter, het drama Boijmans, daar zullen we het nog vaker over hebben. Het is natuurlijk te gek voor woorden dat het zo lang dicht is en nog zo lang dicht blijft. De door een aantal betrokken Rotterdammers opgerichte Boijmans Burger Beweging is daar absoluut niet blij mee en we zoeken steeds opnieuw naar gaten hoe we nu toch dat Boijmans niet kunnen laten afsterven, maar tot leven kunnen houden. Ik heb een paar vragen aan de wethouder. We hadden dat eigenlijk de afgelopen 6 jaar ook kunnen doen, maar er zat geen gram asbest in de vleugel van Robbrecht en daarom hadden we die niet kunnen gebruiken. Kunnen we niet alsnog al voorproefjes doen met Rotterdamse kunstenaars, wat we later in die villa aan de Westersingel willen doen? Hadden we dat niet kunnen gebruiken, Robbrecht en Daem, en kunnen we dat niet alsnog doen? We zijn er onlangs geweest. Het is een fantastische ruimte die je voor dat soort dingen kan gebruiken en hetzelfde geldt eigenlijk voor de tuin. Ik was gisteren toevallig nog in het park en het is nu zo een beetje helemaal klaar. Je kan daar van alles en nog wat al mee doen, alleen staan er nog van die afschuwelijke hekken bovenop die ingang naar de parkeergarage, alias de blunderput. Kunnen die hekken niet weg? Een beetje stadsbestuur zou die hekken toch onmiddellijk moeten kunnen weghalen? De rest ziet er mooi uit, zodat we daar ook leuke dingen kunnen gaan programmeren in de stijl van Boijmans, tussen het oude Boijmans en het depot in, om dat Boijmans tot leven te kunnen houden. Dat is het voorzitter. Rotterdam is wel de stad van niet lullen maar poetsen en over Boijmans wordt er veel te lang geluld. Wat ons betreft dat definitief ontwerp nu snel naar de raad, door de raad en start gewoon met het verbouwen van Boijmans. Tot slot, dat hele nieuwe Boijmans moet wel passen in de Museumvisie die wij met

zijn allen gaan vaststellen. Dus ik ben wel benieuwd wanneer we dan die Museumvisie krijgen, waarom deze raad bijna unaniem heeft gevraagd.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Dan is nu het woord aan de heer Verhoef.

De heer VERHOEF (Iv): Dank u wel, voorzitter. Vandaag bespreken we de voortgangsrapportage van de renovatie van Museum Boijmans van Beuningen, een project dat gaat om behoud in de toekomst van een van de meest iconische culturele instellingen van onze stad. Voorzitter, de voortgangsrapportage laat zien dat het project in controle is. De indicatoren voor geld, tijd, kwaliteit en risico staan, met uitzondering van het bekende dekkingstekort bij de museumtuin, op groen. Dat bevestigt dat de koers, die we met het raadsbesluit van oktober vorig jaar zijn ingeslagen, ook in de uitvoering zijn vruchten afwerpt. We zijn nog steeds erg blij met de worstcase begroting die wethouder Struijvenberg destijds voor dit project heeft ingezet, zodat we niet continu voor onaangename verrassingen komen te staan. De samenwerking tussen gemeenten, museum, architect en erfgoed instanties verloopt goed, dat is weleens anders geweest, en ook de marktconsultatie voor de aanbesteding is in gang gezet. Dat zijn belangrijke bouwstenen voor een succesvol vervolg. Tegelijk zijn we realistisch, we zien dat prijsontwikkelingen, juridische procedures en ruimtelijke ordeningstrajecten risico's blijven die aandacht vragen. Die onzekerheden zijn echter bekend, benoemd en worden actief beheerst. Dat is ook wat we mogen verwachten van een project van deze omvang. Voorzitter, met de keuze voor de ambitievariant hebben we als raad duidelijk uitgesproken dat we niet kiezen voor minimale oplossingen, maar voor een toekomstbestendig en aansprekend museumgebouw. Leefbaar Rotterdam heeft er vertrouwen in dat het college dit project voortvarend blijft aansturen. Toch blijven we scherp op de beheersing van de kosten, die aanzienlijk hoger zijn uitgevallen dan oorspronkelijk geraamd. Waar in het oorspronkelijke plan nog werd uitgegaan van een bedrag van 178 miljoen euro, bleek in 2021 al dat de kosten waren opgelopen tot 223 miljoen euro. In 2024 steeg dit bedrag verder naar 262 miljoen euro en dankzij steun van externe partijen werd dit nog een beetje voor de gemeente verlaagd tot een gemeentelijke bijdrage van 253 miljoen. Met de gift van Stichting Droom en Daad lopen de projectkosten op tot 360 miljoen euro, waarvan er dan 270 voor rekening van de gemeente komen. Voor 17 miljoen euro meer krijgen we dan geen lapwerk of compromis, maar een volledig nieuw en toekomstbestendig museumgebouw, een investering in de culturele toekomst van onze stad. Deze bedragen zijn dus worst case nog. Daar heeft Leefbaar Rotterdam uiteindelijk mee ingestemd, maar voorzitter, zoals ook in voorgaande commissievergaderingen herhaaldelijk gezegd, vindt Leefbaar Rotterdam dat de bal hiermee dan ook bij het museum zelf komt te liggen. Het museum dient een sluitende exploitatiebegroting te krijgen en er echt voor te zorgen dat de bezoekersaantallen substantieel omhooggaan. Niet alleen in totaal, maar ook onder de Rotterdammers zelf. Een museum en collectie van Rotterdam moet immers zeker laagdrempelig toegankelijk worden gemaakt voor haar inwoners. Tot slot, voorzitter, vandaag spreken we niet alleen over het museum zelf, maar ook over de directe omgeving ervan. Dan doel ik natuurlijk op de museumtuin en het park daarnaast. Voorzitter, laat ik er geen doekjes om winden, dat is niet altijd een pretje. We krijgen mails, worden gebeld en horen van bewoners dat het daar regelmatig misgaat. Er worden openlijk drugs gebruikt, er ligt troep en het trekt vaak hele obscure figuren aan. Het net voor 2 miljoen gerenoveerde G.J. de Jongh-monument is een hangplek geworden voor zwervers, acoliëten en junks en als klap op de vuurpijl lezen we bovendien in het jaarverslag van de MRDH dat zij een pand aan de Westersingel verdergaand hebben moeten beveiligen om ongewenste bezoekers uit het naastgelegen park te kunnen weren, een schande voor deze mooie plek in Rotterdam. Voorzitter, dit is niet alleen hinderlijk, het is ronduit onveilig en ondermijnt het plezier dat mensen aan deze groene plek zouden moeten beleven. Natuurlijk lossen we dit niet op met alleen een nieuwe inrichting. Dit vraagt om een breder gesprek over veiligheid en leefbaarheid, een gesprek waar Leefbaar Rotterdam graag het voortouw in neemt. Wel vinden we dat we nu al een stap in de goede richting kunnen zetten. Daarom willen we dat

veiligheid en overlast expliciet worden meegenomen in het programma van eisen. Dat is wat we met een motie willen beogen en die dien ik hierbij dan ook graag in. Dank u wel.

De VOORZITTER: De heer De Haan heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Veilig door het park

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 5 juni 2025 ter bespreking van 6.1 Renovatie Museum Boijmans van Beuningen,

Constaterende dat

- Het Museumpark een prachtige, groene oase is midden in het drukke hart van onze stad;
- Deze locatie op warme dagen veelvuldig wordt gebruikt door Rotterdammers om te ontspannen, ontmoeten en recreëren;
- Het Museumpark desondanks nog te vaak het toneel is van overlast, waaronder zichtbaar drugsgebruik en groepen straathangers;
- De huidige situatie bijdraagt aan gevoelens van onveiligheid bij omwonenden, bezoekers en andere gebruikers van het park;

Overwegende dat

- Het Museumpark, als onderdeel van het culturele hart van Rotterdam, meer aandacht en zorg verdient dan het op dit moment krijgt;
- Het park met relatief eenvoudige maatregelen veel prettiger, veiliger en leefbaarder gemaakt kan worden voor alle Rotterdammers;
- De renovatie van Museum Boijmans Van Beuningen een kans biedt om ook de directe omgeving, waaronder het park, structureel te verbeteren;

Verzoekt het college

- Om in het programma van eisen van de museumtuin expliciet aandacht te richten op veiligheid en het tegengaan van overlast in en rondom het Museumpark, zodat het park een prettige en toegankelijke plek blijft voor iedereen;

en gaat over tot de orde van de dag,”

w.g. M. Verhoef en G.F.E. Koster

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De heer DE HAAN (d66): Dank u wel, voorzitter. Nog steeds is het museum dicht, vandaag precies 6 jaar en 10 dagen toen op 26 mei 2019 de poort sloot. Maar misschien dat het door het recente lenteweer kwam, of het besluit wat we eerder als raad in 2024 namen of misschien de voortgangsrapportage in combinatie met het bezoek ruim een maand geleden aan Boijmans van Beuningen, wil ik niet gelijk zeggen dat de zon weer in Nederland of rond Boijmans gaat schijnen, maar er gloren toch weer wat zonnestraaltje doorheen, perspectief wat lonkt. Voor een belangrijk deel zal dat in kwartaal 4 zijn, waarin er een hoop van die hoop definitief op zijn plek moet vallen met het definitief ontwerp met zicht op een exploitatie. Ik hoop dat we daarbij ook de potentie van bijvoorbeeld een museumhoreca daarin zien. Maar om de klankbordgroep te citeren in een advies van enkele maanden geleden, waar de verschillende plannen gelukkig ook veelvuldig op enthousiasme kunnen rekenen, uiteraard met vragen en kanttekeningen, maar met de afsluiting dat de quote klankbordgroepleden niet kunnen wachten tot ze door het vernieuwde museum kunnen lopen. Ik denk dat velen in de stad dat hebben. De openstelling vorig jaar snakken dat Boijmans daarop inging en dat het

met het zien van de planning van een proces van de renovatie dat nog eens extra slikken is, met name richting die oplevering, een fasering van medio 2029 tot aan medio 2032, al dan niet gefaseerd staat er dus haakjes achter. Dat drukt je toch weer even met de neus op de feiten. Het is al regelmatig benoemd en genoemd. Wat is nou mogelijk in die tussentijd met het museum? De museale functies in die monumentale delen en wat is er mogelijk in de tussentijd van die enorme renovatie en verbouwing, in tijdelijkheid? Vooral zo langzaam richting een opening, wat is er mogelijk in de fasering daarvan? Ik vermoed dat we die vragen nog wel vaker in de raad voorbij zullen zien komen en zullen stellen, maar ik ben er nog steeds nieuwsgierig naar. Dan nog enkele woorden over het ontwerp, het voorlopig ontwerp. Ik hoop en ik verwacht dat de basis die we daar nu inzien zijn weg zal vinden richting het definitief ontwerp. Daar zitten zaken in waar we blij van worden. Hoe Henket op zijn plek valt, inmiddels als monument, hoe het Binnenhof ontstaat en de fraaie overkapping, hoe je vanaf de binnenplaats naar beneden cirkelt het museum binnen en hoe het hoekpand eigentijdse kunst en Rotterdamse kunstenaars een plek geeft, hoe het museum in de Museumstraat de connectie maakt met de passanten en ik begrijp, dat is ook nog wel even een vraag, dat we met Robbrecht en Daem nu toch echt tot een vergelijk zijn gekomen. De enige plek waar ik nog iets meer verbeeldingskracht voor nodig moet hebben, dat is het loading dock, essentieel voor de aan- en afvoer van bijvoorbeeld de kunst. Niet meer nodeloos complex met een belvédère, maar iets meer rechttoe-rechtaan gecombineerd met de stuurmanskunst en het rood rijbewijs van bijvoorbeeld een kunstvervoerder, functioneel dus. Ik hoop straks met het definitief ontwerp op iets meer verbeelding en comfort, op een ingewikkelde maar essentiële plek voor dat museum. Tot die tijd zou ik zeggen moedig voorwaarts. Dank u wel.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Dan is nu het woord aan mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw KOCKELKOREN (gl): Voorzitter, dank u wel. We hebben vorig jaar natuurlijk een nieuw besluit genomen en dit is een voortgang daarop. Dus eigenlijk het moment suprême komt weer eind dit jaar, dus daar hebben wij dan ook alle focus op gericht. Voor nu is het voor ons gewoon belangrijk wij blijven koersen op dat toekomstbestendige, financieel gezonde museum, zodat de prachtige kunstcollectie ook weer te bezichtigen is voor de generaties Rotterdammers na ons. Want zoals onze landelijke partijvoorzitter zegt, we moeten ook beschermen om te kunnen vieren wat we nu hebben en daar is cultuur een ontzettend groot onderdeel van. Daar is Boijmans zo belangrijk voor onze stad en snakken zoveel mensen nog steeds naar Boijmans. Voor nu heb ik 3 vragen nog voor dit moment. We hebben een goed document gekregen met projectgrenzen, zowel voor het museum als voor de museumtuin. Eén vraag had ik daar nog over. Voor die museumtuin hebben we een raming van 11,1 miljoen. Daar is nog 6 miljoen geen dekking voor. Er wordt gesproken over need to have en nice to have. Ik vroeg mij af, is die raming van 11,1 miljoen voor beide of alleen voor de need to have? Daar was ik wel nieuwsgierig naar. Tweede punt daarover, er staat een projectgebied Rozentuin en een studiegebied. Ik vraag mij af, is die raming alleen voor projectgebied Rozentuin of zit daar ook het studiegebied bij in? Dat is belangrijk, want daar zit ook het Melkkoppad in, met die doorsteek eigenlijk van het nieuwe instituut naar de kunsthall. Dat is echt een doorn in het oog van veel Rotterdammers en ik vind dat we daar ook wat aan moeten doen. Als dat nu dus eigenlijk buiten elke hele raming valt, dan maak ik me toch een beetje zorgen. Belangrijk om mee te geven aan het college dat voor ons echt die exploitatie van het museum en de duidelijkheid daarover eind dit jaar noodzakelijk is. Dus dat is een oproep om daar vooral op te sturen. Het laatste punt, de logistiek, die vrachtwagens die achteruitrijden, de aansluiting met het museum, het park, de achtertuinen. Ik was blij met de aanvullende informatie die daarover is gegeven, mede op vragen gesteld door GroenLinks, maar met name ook hoe ga je nou die bewoners meenemen in het feit dat er zo een loading dock in hun achtertuin komt en hoe ziet dat er dan uit. Dat blijft onze nadrukkelijke aandacht hebben en ik hoop ook die van het college. Tot zover, dank.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Dan is nu het woord aan de heer Vonk.

De heer VONK (cu): Dank voorzitter. Het zal u niet zijn ontgaan dat de ChristenUnie zich al een tijdje verzet tegen deze megalomane plannen voor het museum Boijmans. Honderden miljoenen euro's om onze kunstschaten te beschermen en tentoon te stellen, terwijl duizenden Rotterdammers wanhopig zoeken naar een dak boven hun hoofd en op straat slapen of van bank naar bank moeten hopen. Ondertussen bezuinigt het college op sociale en maatschappelijke initiatieven. Museumstukken gaan voor mensen, zo blijkt toch met dit college nog steeds de situatie. Dan nu een nieuw feit, de sloophamer mag in Boijmans. Het deel dat door Robbrecht en Daem ontworpen is mag nu ook van de architecten tegen de vlakte, een gebouw van nog geen 25 jaar oud. Wat een verspilling. Waar architecten zich eerst met hand en tand hebben verzet tegen deze niet duurzame kapitaalvernietiging, zijn ze nu door de bocht. Maar waarom? Wat maakt dat de strijdbare architecten zich nu wel hebben neergelegd bij de vernietiging, wat zij zelf sleutelwerk in hun oeuvre hebben genoemd, een gebouw waar we als stad in 2003 17 miljoen euro voor hebben betaald? Komende tijd gaan wij nog 3 keer betalen voor deze vleugel. 3 keer, voorzitter, voor iets waar we al 17 miljoen aan hebben betaald. Over die 3 keer mijn 3 vragen aan het college. Eén, hoeveel gaan we nu als stad betalen aan sloopkosten van Robbrecht en Daem? Twee, welke afkoopsom wordt aan Robbrecht en Daem overgemaakt? Drie, wat gaat het kosten om het gesloopte perceel opnieuw te bebouwen? Dan tenslotte over de voortgangsrapportage, ook hier vinden we dat de Rotterdammer meer en gemakkelijker inzicht moet hebben. Voor de simpele vraag zien die wij als technische vraag hebben gesteld bij de jaarrekening, hoeveel is er in totaal uitgegeven aan Boijmans in 2024, had het college maar liefst 315 woorden nodig en er is geen concreet bedrag genoemd, terwijl de raad en de Rotterdammers recht hebben om te weten wat dit gigantische project ons kost. Om dat helder in beeld te brengen dienen wij de motie in 'Boijmansbouwbarometer'. Met deze motie verzoeken wij het college om op een hele simpele en transparante manier aan ons en ook aan de Rotterdammer duidelijk te maken wat Boijmans ons kost, ieder half jaar opnieuw.

De VOORZITTER: De heer Van der Velden heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Boijmansbouwbarometer

"De gemeenteraad van Rotterdam bijeen op donderdag 5 juni 2025 ter bespreking van 'Renovatie Museum Boijmans van Beuningen',

Constateerend dat:

- De gemeente ongelooflijk veel geld uitgeeft aan de verbouwing van Museum Boijmans van Beuningen;
- De gemeenteraad elk halfjaar een uitgebreide rapportage krijgt over de voortgang van het project,

Overwegende dat:

- Rotterdammers geen idee hebben hoeveel geld de gemeente precies uitgeeft aan deze verbouwing, terwijl ze na jaren van pijnlijke bezuinigingen op kwetsbare Rotterdammers het recht hebben om te weten om hoeveel geld het gaat;
- Blijkens de beantwoording van de technische vragen bij de jaarstukken 2024 (/a 59) ook het college geen idee lijkt te hebben hoeveel geld de gemeente uiteindelijk precies uitgeeft aan deze verbouwing,

Verzoekt het college:

- Elk halfjaar de voortgang van de verbouw en het totaal van de gemaakte kosten weer te geven in een simpele bouwbarometer, en deze permanent weer te geven op de

online projectpagina van de verbouwing (i.e. <https://www.rotterdam.nl/renovatie-museum-boijmans-van-beuningen>),

En gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. T.J. Vonk en T.S.J. Coşkun

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De heer VAN DER VELDEN (pvdd): Dank u wel, voorzitter. In oktober hebben we natuurlijk gesproken en gestemd over de scenariokeuze voor museum Boijmans en vandaag ligt er geen raadsvoorstel voor, maar een herijking van de nota van uitgangspunten, een kader voor de ruimtelijke inpassing. Dus daar ga ik me dan ook op richten. Allereerst een bedankje aan de raadsleden Kockelkoren en mijnheer Roskam voor hun rol als rapporteur. Daar heb ik als raadslid veel aan gehad. Dat wou ik toch nog even zeggen. Voorzitter, wij zijn blij om te vernemen dat het uitgangspunt is dat de nieuwe aanpassingen het oorspronkelijke museumcomplex niet overschaduwen. Wij vinden dat een verstandig uitgangspunt en fijn ook, wil ik vermelden, dat we met de commissie een bezoek hebben gebracht aan het museumgebouw, waar voldoende tijd was om vragen te stellen. Dat heeft mij in ieder geval geholpen om bepaalde dingen in een juist perspectief te zien. Laat ik maar gelijk even overgaan naar de museumtuin, het Museumpark, waarbij tevens een gat nog steeds is van 1 miljoen om de ambities voor deze tuin goed uit te voeren. Mijn vraag is, hoe staat het er nu mee? Ik had eigenlijk precies dezelfde vraag als mevrouw Kockelkoren over die 11 miljoen. Welk stuk behelst dat nou? Dus ik zie het antwoord tegemoet. Maar we zijn blij dat de ambitievariant zich richt op de gehele museumtuin tot aan de Westzeedijk en dat het uitgangspunt is om tot een hoog kwaliteitsniveau te komen voor deze museumtuin. Laten we dat dan ook gelijk maar doen. Ik heb het al eerder aangekaart, maar die ingangen van de parkeergarage, waar de mensen naar binnen gaan, die zijn mij nog steeds een doorn in het oog. Deze ingangen zijn van zo een verschrikkelijke lelijkheid dat hier echt een oplossing voor moet komen, want dit past gewoon niet in het plan waarvan het uitgangspunt is dat je een hoog kwaliteitsniveau nastreeft. Ook vanuit het Henket-paviljoen, ik noem het nog steeds maar Henket-paviljoen, is het echt een weerzinwekkend gezicht, die lelijke ingangen van die parkeergarage. Verder, laten we de biodiversiteit in de museumtuin vergroten. In museumtuinen bij andere Nederlandse musea kan je al zien wat er op dit gebied allemaal mogelijk is. Ik noem museum Voorlinden, het Singer Museum en wij zijn daarom heel benieuwd naar de uitwerking van de museumtuin en hoe dit uitgewerkt gaat worden in het plan van eisen. Voorzitter, bij de behandeling van het raadsvoorstel in oktober 2024 hebben wij een pleidooi gehouden voor behoud van het deel Robbrecht en Daem, omdat wij staan voor duurzaamheid, hergebruik en wij zijn tegen sloop van gezonde gebouwen. We vinden dit ook economische en ecologische verspilling. Maar de raad heeft ingestemd met de ambitievariant, waarin dit gebouw dus geheel gesloopt gaat worden, en bij mij riep het precies dezelfde vraag op als mijnheer Vonk, hoe zit het precies ook met het geld. Dus die vraag gaat niet herhalen. Voorzitter, dan de oplossing voor de logistiek. Wij hebben nog steeds onze twijfels over de uitwerking van de oplossing die nu wordt gepresenteerd. Ons bezoek aan het gebouw kon die twijfel niet helemaal wegnemen. Wij zijn heel benieuwd naar de verdere uitwerking hiervan, ook vanwege het visuele aspect vanaf de straat, de zijkant, maar ook wel degelijk voor de bewoners. Voorzitter, de meest belangrijke vraag is eigenlijk hoe houd je het museum Boijmans actueel en hoe houd je het museum levend in Rotterdam als het zo lang dicht is? Ik denk dat we daar echt een enorme opgave over hebben, maar daar zullen we in het cultuurdebat nog wel over komen te spreken. Voorzitter, dan heb ik nog wel één motie en dat betreft de motie met de titel 'Geen horizonvervuiling in het Museumpark' en dat pleit ervoor, wij verzoeken het college om in de nota van uitgangspunten voor de museumtuin op te nemen dat de ontsierende bezoekersingangen van de parkeergarage in de

museumtuin verdwijnen of zodanig worden aangepast dat deze ingangen het uitzicht niet meer bederven. Ik dank u.

De VOORZITTER: Mevrouw Vogelaar heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3. Geen horizonvervuiling in het Museumpark

“Constaterende dat:

- Het Museumpark een fijne groene plek is midden in het stadscentrum
- Dat de renovatie van Museum Boijmans een mooie kans biedt om de omgeving te verbeteren

Overwegende dat:

- het ambitiescenario uitspreekt dat de museumtuin een hoog kwaliteitsniveau krijgt
- de renovatie van het museum de band met de Museumtuin versterkt
- dat de huidige bezoekersingangen van de parkeergarage een visueel storend element zijn in het Museumpark
- dat de huidige bezoekersingangen van de parkeergarage het mooie uitzicht van het Henketpaviljoen ontsieren
- dat de huidige bezoekersingangen van de parkeergarage regelmatig het doelwit zijn van vandalisme en daarmee de beleving en uitstraling van het Museumpark aantasten

Verzoekt het college:

- Om in de Nota van Uitgangspunten voor de museumtuin op te nemen dat de ontsierende bezoekersingangen van de parkeergarage in de museumtuin verdwijnen of zodanig worden aangepast dat deze ingangen het uitzicht niet meer bederven.”

w.g. R.T.J. van der Velden

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Mevrouw VOGELAAR (pvda): Voorzitter, tijdens mijn studententijd was ik op de woensdagen regelmatig in het Boijmans te vinden, want dat was dan namelijk gratis en een mooie onderbreking als je bijvoorbeeld in een tentamenweek zat. Voor mij, en ik vermoed voor velen met mij, is dwalen door het Boijmans onderdeel van het leven in Rotterdam. Ze blijft dan ook een zware dobber en eerlijk gezegd ook gewoon zuur dat het Boijmans pas in 2030 weer opengaat voor het publiek, 11 jaar na sluiting. In het tussenbericht van de wethouder geeft hij aan dat hij qua planning op koers ligt en op verzoek van de raad ook naar eerdere openstelling wil gaan kijken. Mijn vraag aan de wethouder is, hoe groot acht de wethouder de kans dat het Boijmans, al dan niet gedeeltelijk en gefaseerd, in 2029 open kan, eigenlijk dezelfde vraag als de heer De Haan? Klopt het dat in de brief staat dat in het worstcasescenario Boijmans pas in 2033 uiteindelijk weer open gaat? Want in de brief staat oplevering 2032 en er is ons uitgelegd dat het een jaar duurt voordat het museum dan daadwerkelijk heropend wordt voor het publiek. Voorzitter, wanneer u denkt dat 11 jaar verbouwing een record is, dan heeft u het mis, want het Museumpark wordt eigenlijk al sinds 2005 vrijwel constant in de steigers gezet en dat is al 20 jaar. Ook al is het evenementendek nu open, het ziet er eerlijk gezegd niet uit. Er liggen nog pellets, dranghekken liggen overal, plastic, stenen, er ligt nog van alles wat niet is opgeruimd en er ligt ook gewoon heel veel afval op en rondom dat dek. Laten we alsjeblieft zo snel mogelijk ervoor zorgen dat het Museumpark weer een visitekaartje wordt van deze stad, in plaats van een rommelige bouwput. Hiertoe dien ik een motie in om het college hier extra in aan te moedigen, want het zou mij niets verbazen dat straks het Boijmans wel weer open is, maar het park nog vol

dranghekken en graafmachines staat. Tot slot, ik zou zo graag weer willen kunnen staren naar de eindeloze woestijn met het touwtje springende meisje. Ik blijf snakken naar Boijmans.

De VOORZITTER: Mevrouw Verkoelen heeft de volgende motie in gediend.

Motie 4. Museumpark geen bouwput maar een visitekaartje

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 5 juni 2025, ter bespreking van de 'Renovatie Museum Boijmans van Beuningen';

Constaterende dat:

- Er al 20 jaar wordt gewerkt aan het Museumpark en het einde nog niet in zicht is;
- De buitenruimte die al wel is aangepakt tot forse verbeteringen heeft geleid, bijvoorbeeld rondom het Nieuwe Instituut;
- Het evenemententerrein en de uitgangen van de parkeergarage nog steeds als een bouwplaats ogen terwijl deze al opgeleverd hadden moeten zijn;

Overwegende dat:

- Niemand zit te wachten op een permanente bouwplaats op een van de meest aantrekkelijke locaties van onze stad;
- Het Museumpark en directe omgeving weer een plek wordt, waar Rotterdammers en bezoekers naar hartelust kunnen recreëren;
- Het Museumpark een groene corridor vormt tussen de kunst- en cultuurinstellingen rondom het Museumpark;
- Het Melkkoppad tussen de Museumparkstraat en de Kunsthal veel te smal is en niet goed toegankelijk voor mindervalide mensen;
- Fietzers veelvuldig gebruik maken van het pad om hun route in te korten en daarmee vlotte doorgang het toch al te smalle pad nog verder bemoeilijken;

Verzoekt het college om:

- De vernieuwing van het evenementenplein in Museumpark en parkeergaragetoegangen nog in 2025 af te ronden;
- Er zorg voor te dragen dat ook de overige verbeteringen en werkzaamheden in en rond het Museumpark, de rozentuin en het studiegebied rondom de Kunsthal en het Natuurhistorisch museum zo spoedig mogelijk worden opgeleverd. In ieder geval ruimschoots voor de heropening van het museum Boijmans van Beuningen;
- Prioriteit te geven aan het toegankelijk en structureel verbreden van het Melkkoppad tussen de Museumparkstraat en de Kunsthal;
- De mogelijkheid voor een gescheiden fietspad tussen de Museumstraat en Westzeedijk te onderzoeken en dit te betrekken bij de verdere vernieuwing van het Museumpark;

En gaat over tot de orde van de dag.”

M.E. Vogelaar, T.J. Vonk en A. Kockelkoren

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Mevrouw VERKOELLEN (50plus): Hele dag niets kunnen zeggen, dan ga ik maar eens los. Voorzitter, wat begon met asbestsanering, eindigt in een gebed zonder eind, een eindeloze cyclus van herplannen, overschrijden en doorschuiven. In januari 2019 moest Boijmans van Beuningen acuut sluiten. Ad van der Steur, prachtig gebouw uit '35, bleek vanbinnen een

vezelrijk risico voor de volksgezondheid. Maar voorzitter, Rotterdam zou Rotterdam niet zijn als we een urgent en technisch probleem niet konden ombouwen tot een monumentale bestuurlijke draaimolen. Wat begon als een noodzakelijke sanering, groeide uit tot een project waar de hoogmoed van afdruipt, maar de logica volledig van zoek is. Voorzitter, we hadden nu al een fris museum kunnen hebben, maar wat hebben we? Een gesloten monument dat pas in 2033 weer open zal gaan, 14 jaar dicht. Generaties Rotterdammers zullen straks niet eens meer weten wat Boijmans van Beuningen was en waarvoor? Voor een zogenaamde ambitievariant van inmiddels 359 miljoen euro, een bedrag dat groeit bij elke raadsvergadering waarin het woord herijking of het woord ambitie valt. Van 120, naar 223, naar 359 miljoen euro, exclusief risicoservices. Dames, heren, het is exclusief. Voorzitter, zo renoveer je geen museum, zo bouw je een piramide, groot, duur en alleen toegankelijk voor de elite. Dan de museumtuin, ooit een rustpunt in de stad.

De VOORZITTER: De heer Van Dommelen heeft een vraag.

De heer VAN DOMMELEN (vvd): Dank u wel, voorzitter. Ik gun mevrouw Verkoelen haar vaste riedeltje, maar nieuw is risicoservices. Kunt u mij uitleggen wat u daarmee bedoelt?

Mevrouw VERKOELEN (50plus): Wat dacht u van het geld van onze filantroop, 80 miljoen? Maar wij nemen de risico's hoor, wij nemen de risico's als het fout gaat, niet de filantroop. Alles wat er aan geld in is gestopt, wordt het risico van de gemeente en van niemand anders. Dus ik ga verder. Dan de museumtuin, ooit een rustpunt in de stad, een oase, en nu een groene façade voor een financiële valkuil. We praten over ophoging, bodemverbetering, herstel van zichtlijnen. Luister wat er in de plannen staat, verwevenheid van binnenuit, een beleving die optilt. Het klinkt bijna poëtisch, totdat je ziet dat er minstens 6,1 miljoen extra voor nodig is. Een begroting die wegzakt in diezelfde slappe grond, waarin ooit een tunnel had moeten komen, die zogenaamde belvédère, maar die tunnel sneuvelde, te duur, te riskant en te gevoelig voor wegroten. Wat krijgen we ervoor terug? Een reusachtige logistieke doos, een container aan de Museumparkzijde, een inpandige laad- en losruimte, een esthetisch wangedrocht, gecamoufleerd met klimop. Dames, heren, alsof groen alles goed maakt. Voorzitter, het enige wat ontbreekt is een waterglijbaan voor de kunst en een droneplatform voor de VIP-bezoekers. Voorzitter, het wordt tijd dat we ons eens serieus afvragen, voor wie doen we dit nou eigenlijk allemaal? Voor de kunst? Nou die ligt veilig in het depot opgeslagen. Voor het publiek? Dat krijgt straks 1100 vierkante meter minder expositieruimte voor veel meer entreegeld. Voor het personeel? Dat had geholpen kunnen worden met een sobere, doelgerichte renovatie. Voorzitter, dit project is volledig losgezongen van zijn oorsprong. We begonnen uit noodzaak, asbest, veroudering en ontoegankelijkheid, maar intussen zijn we beland in een spel van stedenbouwkundige herverkaveling, architectonisch egocentrisme en een bestuurlijke grootspraak. De raad heeft inmiddels al 5 keer, dames en heren al 5 keer, moeten besluiten zonder een technisch plan, zonder een onderbouwing en zonder een exploitatiezekerheid. Weet je wat we wel krijgen? Moodboards, impressies, intenties. Het is net alsof je een taart bestelt en vervolgens alleen de ingrediënten geleverd krijgt. Voorzitter, dan de beeldentuin, ooit vrij toegankelijk met sculpturen van Rodin, Moore en Zadkine, een culturele ademruimte in de open lucht voor iedereen, maar sinds 2019, sorry, gesloten, verwaarloosd en de culturen, sculpturen zijn opgeborgen. Wordt de tuin echt weer openbaar? Weet ik niet. Uitnodigend en van ons allemaal of wordt het een exclusief binnenhof voor bezoekers met een ticket? Voorzitter, het wordt tijd dat we stoppen. Niet met renoveren, maar met verdwalen in luchtkastelen. Niet met herstellen, maar met het klakkeloos volgen van architectonische dogma's. Wat we nodig hebben is helderheid, eerlijkheid en bestuurlijke moed. Daarom roept mijn fractie op om te kiezen voor realisme. Heropen het museum met behoud van wat goed is. Schrap de megalomane plannen. Houdt de tuin historisch verantwoord en betaalbaar, geef de regie en de inhoud terug aan de gebruikers en hiervoor heb ik een motie. Voorzitter, het werd al eerder genoemd door de heer Vonk, in een stad waar armoede groeit, de zorg onder druk staat en mensen in onzekerheid

leven mogen we geen half miljard euro steken in een museum, dat straks minder biedt voor veel meer geld. Dat is geen ambitie, dat is arrogantie. Dat is geen cultuurbeleid, dat is bouw politiek zonder fundament. Dus college, trek die grote broek uit, zet de voeten in de Rotterdamse klei en kies voor gezond verstand.

De VOORZITTER: De heer Van Dommelen.

De heer VAN DOMMELEN (vvd): Dank u wel, voorzitter. Mevrouw Verkoelen maakt het zichzelf heel makkelijk, want ze heeft gewoon haar bijdrage van november 2024 herhaald.

Mevrouw VERKOELEN (50plus): 5 keer, mijnheer Van Dommelen, al 5 keer.

De heer VAN DOMMELEN (vvd): Dat is haar van harte gegund, maar u moet me toch even helpen, want waar ik wel moeite mee heb, en ik ga u toch daar een vraag over stellen, we hebben in november '24 een uitgebreide discussie gevoerd met commissie, met raad en toen is in de raad met grote meerderheid gekozen voor een ambitieus renovatieplan. We zijn nu een half jaar verder en zover ik kan inschatten hebben zich geen nieuwe feiten voorgedaan die het rechtvaardigen om dit meerderheidsbesluit weer te heroverwegen. Ik zou dus graag van u willen weten, mevrouw Verkoelen, wat is nu precies de aanleiding om dit democratisch genomen besluit door deze raad weer ter discussie te stellen?

De VOORZITTER: Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw VERKOELEN (50plus): Het was niet mijn besluit, het was uw besluit. Waarom zeg ik dat? We krijgen een container terug voor wat Robbrecht en Daem zogenaamd zo lelijk was als opening van het geheel. Ik heb toen niet gezien hoe die logistiek georganiseerd werd. Het is een schande dat we dat tegen de muur aanplakken, daar 359 miljoen voor geven, precies hetzelfde als met de tuin. Het werd zojuist al gezegd door mevrouw Kockelkoren, 11 miljoen, maar 6 miljoen moeten we zelf nog opboeren. Wist ik allemaal niet toen. Ik was er toen al op tegen en nu nog meer.

De VOORZITTER: De heer Van Dommelen.

De heer VAN DOMMELEN (vvd): Nogmaals, we hebben een democratisch besluit genomen. 5 mensen hebben tegengestemd, waaronder u, waaronder ook de heer Vonk. Ik had deze interruptie ook overigens bij de heer Vonk kunnen doen, want die heeft ook zijn oproep herhaald van november '24. Waar ik moeite mee heb, los van de onwaarheden die u zegt, want die 6 miljoen was allang bekend, is dat wij hier in dit huis nemen wij democratisch besluiten, met grote meerderheid is een besluit genomen. U grijpt nou één deel van het voorlopig ontwerp aan om het hele besluit weer ter discussie te stellen. Wat u eigenlijk daarmee doet, mevrouw Verkoelen, is dat u zegt tegen de raad allemaal leuk en aardig wat we gedaan hebben in november, maar ik heb een schijt aan. We gaan gewoon alles weer opnieuw doen omdat mij dat goed valt. Maar we hebben met grote meerderheid dit besluit genomen en daarom mijn vraag opnieuw aan u, wat is nu precies de aanleiding, los van het feit dat u graag aandacht wil hebben en er een mooi toneelstuk van wil maken, om dit besluit weer ter discussie te stellen?

Mevrouw VERKOELEN (50plus): De volgende 30 seconden. 1100 vierkante meter minder expositieruimte, wist ik toen niet. Wist ik allemaal niet. Het plan is gewoon, u laat u elke keer, daarom zeg ik al 5 keer, op moodboards, intenties en impressies, geen serieuze plannen, mijnheer Van Dommelen, geen serieuze plannen. Als we dan wat krijgen, vind ik het behoorlijk matig voor veel meer geld.

De VOORZITTER: Mijnheer Van Dommelen.

De heer VAN DOMMELEN (vvd): Mijn laatste opmerking, voorzitter, we hebben een VO voorgelegd gekregen, hebben een uitstekende, de heer Van der Velden zei het al, rondleiding en uitleg over gekregen. We zijn nu in het proces naar het definitief ontwerp. Als u aanmerkingen heeft op het voorlopig ontwerp, fair enough, doet u dat dan, maar ga niet het hele besluit weer ter discussie stellen. Dat past niet binnen de manier waarop wij in de democratie afspraak hebben gemaakt hoe we omgaan met dit soort besluiten.

De VOORZITTER: Wilt u nog reageren?

Mevrouw VERKOELEN (50plus): Jazeker. Dat is gewoonweg niet zo. We zijn de trechter in aan het gaan, keer op keer, ook u mijnheer Van Dommelen, was zeer teleurgesteld over die enorme container die tegen het gebouw aangeplakt wordt. Kom op nou, voor 359 miljoen euro. Sorry, ik stuurde mijn architect naar huis en ik zou zeggen ik wil een ander huis hebben. Het is niet mooi. Doe het met klimop. Het is letterlijk gezegd, we zetten er plantjes tegenaan, dan ziet het er over 10 jaar wel mooi uit. Alsjeblieft, 360 miljoen euro.

De VOORZITTER: De heer De Haan.

De heer DE HAAN (d66): Dank u wel, voorzitter. Ik wist even niet waar ik moest beginnen, er werd zo een emmer over uitgestort. Maar ik dacht uiteindelijk had ik toch wel een haakje, dat is logistiek. Ik wil toch wel even weten van mevrouw Verkoelen, ik dacht dat is een heel concreet punt, vindt u het niet van belang dat museum Boijmans van Beuningen een duidelijke heldere logistiek heeft, waar ook onder andere de kunst, maar ook een aantal andere zaken, goed worden afgevoerd? Ik kreeg even de indruk dat u ook nog een soort van pleidooi ging houden voor de belvédère, ik dacht dat kan niet waar wezen, want dat zou nog meer geld betekenen. Dus ik dacht dat zou mevrouw Verkoelen toch moeten aanspreken, dat ook op dat punt concessies zijn gedaan, dat ook wel degelijk naar de portemonnee is gekeken. Maar hoe ziet u dat dan in vredesnaam?

Mevrouw VERKOELEN (50plus): Uit nood geboren. U moet u eens voorstellen, dames en heren, stelt u zich voor, in het depot komt een kunststuk, dat gaat in de vrachtauto, dat rijdt langs bijna het ziekenhuis, om de Arminius heen, moet met zijn kont naar achteren om vervolgens binnen te draaien in een container om alles uit te laden. Dat noemen wij gewoon vernuft, dat noemen wij serieus een plan en dan wordt dat hele gebied wat daarvoor nog ligt, voor dat museum, wordt loopgebied, wordt allemaal ingericht, kost ons ook nog miljoenen en dan komt er elke dag zo een containerauto langsrijden. Alsjeblieft. Dat is toch geen oplossing voor onze logistiek van de kunststukken?

De VOORZITTER: De heer De Haan.

De heer DE HAAN (d66): Dat noemen we volgens mij een dichtbebouwde stad en ik hoop, althans ik mag hopen, dat als de chauffeur dat niet voor elkaar krijgt, dat hij gelijk zijn grote rijbewijs in mag leveren.

Mevrouw VERKOELEN (50plus): Afrondend, voorzitter, prachtig met 30 seconden. Daar gaan we dus met zijn allen dik 360 miljoen euro voor geven. Ik vind het een schande naar elke Rotterdammer in deze stad.

De VOORZITTER: Dank u wel. Dan is het woord aan de heer Dahoe.

De heer DAHOE (denk): Dank u wel, voorzitter. Namens DENK Rotterdam willen wij nogmaals benadrukken dat museum Boijmans van Beuningen van grote culturele waarde kan zijn voor onze stad. We erkennen de inzet van het college en de betrokken partners om dit project

zorgvuldig te realiseren en toch moeten we scherp blijven op de financiële kaders. In eerdere fases is herhaaldelijk toegezegd dat het project binnen het bestaande en eerder vastgestelde budget gaat blijven. Dat is voor ons ook een harde voorwaarde en die afspraak moet dus wat ons betreft ook overeind blijven. We zien nu dat de museumtuin nog een tekort heeft van 6,1 miljoen. Laten we helder zijn, DENK Rotterdam is van mening dat er geen extra gemeentelijke middelen meer bij moeten, geen cent. Dus de uitdaging om die 6,1 miljoen te dekken moet dus binnen het bestaande projectbudget worden opgelost. Dat vraagt om keuzes en prioriteiten, maar dat is ook wat wij als raad van begin af aan hebben afgesproken. Als er ruimte voor een mooie, prachtige tuin is, dan graag, maar wel binnen het financiële kader. Wij vragen dus ook aan het college om hier met creatieve oplossingen te komen en te zoeken naar de fondsen samen met de directie van Boijmans, maar niet extra geld uit de gemeentekas. We zien graag in de volgende voortgangsrapportage concreet terug hoe de college en directie dit waar gaat maken. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank. Zijn er nog anderen die het woord wensen? De heer Van Dommelen.

De heer VAN DOMMELEN (vvd): Dank u wel, voorzitter. Ik heb in de commissie al gezegd dat ik enthousiast ben over het voorlopig ontwerp, met uitzondering overigens van het loading dock, maar daar kom ik zo meteen nog op terug. Het is dus nu zaak om in de hoogste versnelling door te pakken. Dat geldt voor het definitief ontwerp, dat geldt voor het rondkrijgen van de exploitatie en alles wat nodig is om het museum zo snel als mogelijk open te krijgen. Dat geldt ook voor de herinrichting van het totale Museumpark, want het blijft fascinerend dat de gemeente zoveel moeite heeft en zoveel tijd nodig heeft om dit hele kleine parkje eens een keer fatsoenlijk en veilig in te richten. Ik heb 3 vragen aan de wethouder. Uw toelichting in de brief van 20 mei over de voortgang is helder. Ik ga er wel van uit dat u bij de hele voortgang van het project blijft zoeken naar mogelijkheden om het project te versnellen, want de nachtmerrie open in 2033, dat wil niemand. Dus ik zou u willen vragen de raad regelmatig te blijven informeren over de voortgang van dit project en met name de mogelijkheden om het verder te versnellen. Twee, en dat is, via de voorzitter, voor wethouder Kasmi. U bent in Brussel geweest en u zou daar informeren hoe Brussel nog een bijdrage kan leveren aan het museum en/of het park. Belangrijk, zeker nu het Rijk ons heeft afgescheept met een fooi in dit project. Mijn vraag is, hoe groot is de zak geld die u mee heeft teruggenomen vanuit Brussel? Als derde, u zou onze zorgen over het ontwerp van de loading dock overbrengen aan de architect, zodat zij daar in het traject richting het definitief ontwerp iets mee kan doen en met een beter voorstel kan komen. Heeft u dat inmiddels gedaan en wat is uw reactie? Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank. Anderen nog? Ja, de heer Dekkers.

De heer DEKKERS (volt): Dank u, voorzitter. Als Volt willen we niet terug in het proces. We zijn blij met het besluit dat we hebben genomen. We hebben ambitie getoond, Droom en Daad staat achter ons en het was ook de optie waarbij we het museum goed exploitabel konden maken. We zijn een ambitieuze wereldstad, dus het is mooi dat we ambitie hebben getoond. Wel herken ik de zorgen die net door mevrouw Verkoelen zijn geuit, want we missen wel wat urgentie, ook wel ideeën en visie vanuit het museum zelf. We zijn inmiddels al 6 jaar dicht, werd al eerder gezegd, maar ook de plannen die liepen, bijvoorbeeld de zichtbaarheid op Zuid, dat is er niet meer. Dat is stopgezet. Voor een generatie Rotterdammers lijkt het museum daar dadelijk niet te zijn geweest. Ook de exploitatie is nog niet rond. Kortom, wij voelen de urgentie, er is werk aan de winkel. Vandaar dat wij de volgende vraag hebben voor de wethouder. Hoe denkt u in samenwerking met het museum ruim op tijd, voordat de raad in moet stemmen met het definitieve ontwerp, ook echt een sluitende begroting voor elkaar te krijgen? Want we hebben een ambitieus project dat veel geld kost, maar het kan niet zo zijn dat dit maar op en op blijft lopen.

De VOORZITTER: De heer Kasmi heeft de volgende motie ingediend.

Motie 5. Terug naar een realistische renovatie!

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 5 juni 2025, ter bespreking van de Renovatie Museum Boijmans van Beuningen,

Constaterende dat:

- Het museum sinds januari 2019 gesloten is vanwege asbest en technische gebreken;
- De begrote kosten van € 120 mln inmiddels zijn opgelopen tot € 359 mln (exclusief risicoreserves) en nog verder kunnen stijgen;
- De sluiting inmiddels is verlengd tot ten minste 2033, waardoor Rotterdam veertien jaar lang verstoken blijft van zijn belangrijkste kunstmuseum;
- De huidige "Ambitievariant" 1100 m² expositieruimte schrappt, een monumentaal gedeelte (Robbrecht & Daem) sloopt en een omstreden logistiek volume in de Museumparkstraat introduceert;
- Voor de Museumtuin nog € 6,1 mln ongedekt is, terwijl de toegankelijkheid voor het publiek onduidelijk blijft;
- Er nog altijd geen sluitende exploitatiebegroting is, terwijl de raad al 5 keer om extra krediet heeft moeten besluiten.

Overwegende dat:

- De primaire aanleiding- asbestsanering en modernisering- kan worden opgelost met een sobere, technisch verantwoorde renovatie;
- De culturele waarde van het museum niet gebaat is bij jarenlange sluiting en een financieel risicovolle verbouwing;
- Vergelijkbare megaprojecten (Warmtebedrijf, Schiekadeblok, Feyenoord City) hebben aangetoond dat bestuurlijke overmoed tot financiële fiasco's leidt;
- Rotterdam zich in een periode van toenemende armoede en druk op de publieke voorzieningen bevindt, waardoor budgettaire prioriteit geboden is;
- Transparantie, kostenbeheersing en snelle heropening voor de Rotterdammer zwaarder weegt dan prestigieuze uitbreidingsfantasieën.

Verzoekt het college:

- Per direct te stoppen met de verdere uitwerking van de huidige Ambitievariant en de daaruit voortvloeiende kostenverhogingen;
- Binnen 3 maanden 2 concrete varianten aan de raad voor te leggen:
 - o Minimumvariant: snelle asbestsanering, herstel & modernisering installaties, behoud bestaande expositieruimte, minimale aanpassingen voor toegankelijkheid;
 - o Functionele renovatie: idem, plus beperkte publieksverbeteringen (hoofdentree, daglicht, tuinherstel) binnen een budgetplafond van € 200 mln;
- De Museumtuin in beide varianten openbaar toegankelijk te houden, met respect voor het ontwerp van Van der Steur en zonder onnodige logistieke bebouwing in het zicht;
- De raad halfjaarlijks te informeren over voortgang, risico's en budgetbewaking;
- Totdat de raad over de nieuwe varianten beslist, geen onomkeerbare contracten af te sluiten of aanbestedingen te starten.

En gaat over tot de orde van de dag,”

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De heer KASMI (wethouder): Voorzitter, dank u wel. Er liggen een aantal vragen op mijn terrein en de resterende vragen, die zullen opgepakt worden door mijn collega, mijnheer Simons. Ik pak met name de vragen uiteraard, zult u begrijpen, die mijn portefeuille op het cultuurdeel raken. Dan begin ik bij de heer Coşkun van de SP, had een vraag over Robbrecht en Daem. Hadden we de ruimte niet kunnen gebruiken of kan dat niet alsnog? Het korte antwoord daarop is nee, dat had helaas niet gekund. Dat is, zoals u weet, ook omdat er allerlei werkzaamheden hebben plaatsgevonden. De heer Coşkun zit even niet op zijn plaats, zie ik. Dat zorgt ervoor dat je dan allerlei extra kosten en allerlei maatregelen zou moeten nemen om een deel van het museum open te stellen voor publiek, terwijl er gewoon gewerkt wordt en er ook asbestverwijdering plaatsvindt, enzovoort. Dus dat was niet opportuun. We hebben natuurlijk wel allerlei andere gelegenheden aangegrepen om alsnog het museum open te stellen daar waar het kon, een voorbeeld daarvan is natuurlijk tijdens de Open Monumentendagen in september verleden jaar. Ik kan u melden dat dat ook weer dit jaar in ieder geval in de planning staat om dat te doen. Dus daar waar er ruimte is, en waar dat dat veilig kan en waar dat niet heel veel extra financiën betekent, zullen we dat ook zo veel mogelijk doen. Dan ten aanzien van de Museumvisie. De vraag die daarover gesteld was door de heer Coşkun is wanneer kunnen wij die nou verwachten? Het antwoord daarop is eind november staat die nu in de planning. Eind november moet die af zijn en dan komt het document ook uw kant op.

De VOORZITTER: De heer Van Dommelen.

De heer VAN DOMMELEN (vvd): Ik zie dat de heer Coşkun er niet is, maar ik heb die motie ingediend samen met de heer Coşkun, dus ik kan daar nog wel een vraag over stellen. Er is mij verteld dat die eerder zou komen zodat we er nog een debat over zouden kunnen hebben in deze collegeperiode. Als de afdoening in november komt, dan ben ik bang dat dat er niet meer van gaat komen. Dus ik ben eigenlijk teleurgesteld. Ik had verwacht dat die eerder zou komen en ik vraag me af of u daar nog eens naar kunt kijken, zodat wij nog bijvoorbeeld in oktober of november dat debat kunnen voeren over de museumnota.

De heer KASMI (wethouder): Ik kan daar altijd naar kijken, zonder daar nu een hele harde belofte op te kunnen doen. Volgens mij zou het natuurlijk wel mogelijk moeten zijn, als hij begin november bijvoorbeeld opgeleverd wordt, om daar nog in november of zelfs in december nog het debat over aan te gaan met elkaar, maar ik zal nog eens nagaan wat het precieze tijdsplan is. Dit is wat ik even zojuist door heb gekregen. Mocht daar enige ruimte zijn voor versnelling, dan kan ik u beloven dat ik daar achteraan zal gaan zitten, maar voor nu is dit de info. Dan, voorzitter, ga ik door met de beantwoording van de resterende vragen. Dan kom ik denk ik uit bij mevrouw Kockelkoren, als ik mij niet vergis. Mocht ik wat over het hoofd zien, hoor ik dat graag. Meerdere collega's van u die de vraag hebben gesteld over een toekomstbestendig museum met een gezonde exploitatie. Dat is precies waar we op sturen en dat is ook de vraag die echt ligt bij de museumdirectie. Die weten ervan. Dat is niet alleen een wens vanuit ons als college en u als raad, ook Droom en Daad, die een hele grote bijdrage heeft geleverd, heeft gezegd we gaan ervan uit, met de bijdrage die wij hebben geleverd en de bijdrage die de gemeente levert, dat de museumdirectie gewoon een gezonde exploitatie gaat opleveren. Dat is de afspraak die we hebben gemaakt met de museumdirectie en u kunt ervan uitgaan dat, straks met ook de stukken voor het DO, één pakket, ook de exploitatiebegroting, krijgt u dan van ons. Ik ga ervan uit dat die gewoon sluitend is, want dat is ook het duidelijke verzoek van ons college, ook van uw raad, maar ook van ons college, aan de museumdirectie. Dan, voorzitter, even kijken wat dan nog op mijn terrein ligt. Mevrouw Vogelaar, PvdA, u vroeg mij, aan het college, als ik mij niet vergis, hoe groot is de kans op opening in 2029? Vooralsnog lopen we op schema. Ik kan niet weten wat er allemaal nog in de toekomst gaat gebeuren, dus met enige onzekerheidsmarge moet ik u vertellen we koersen nog steeds af op 2029 de oplevering en dan zou dat betekenen dat toch de opening

in 2030 zou zijn, met nu ook de overeenkomst met Robbrecht en Daem, daar zag dat natuurlijk ook uit als er bezwaar zou worden aangetekend, dat dat eventueel ook tot vertraging zou kunnen leiden. Dat ziet er nu niet naar uit met de afspraken die we hebben gemaakt. Dus dat maakt de kans op vertraging al wat kleiner. Maar vooralsnog koersen we af op 2029 en heb ik nu geen redenen om te denken dat we dat niet gaan halen. Dan had u volgens mij ook nog de vraag van in het worstcasescenario, is dat dan 2032 of 2033? Ook hier geldt, als we moeten gaan koersen op worstcasescenario, nogmaals daar gaan we niet vanuit, dan is nu, zoals in de planning staat, 2032 opleveren en 2033 opening. Het duurt altijd ongeveer een jaar tussen oplevering en daadwerkelijke opening. Maar nogmaals, daar gaan wij vooralsnog niet van uit.

De VOORZITTER: Mevrouw Vogelaar.

Mevrouw VOGELAAR (pvda): Dank aan de wethouder voor die verheldering, met name over dat worstcasescenario. Ik zou zeggen volgens mij wil iedereen dat we zo veel mogelijk gaan voor het realistische scenario van oplevering in 2029, opening 2030. Er is natuurlijk ook in de brief aangegeven we gaan kijken, naar aanleiding van het commissiedebat, zou er gefaseerd, gedeeltelijk al iets mogelijk zijn eerder dan 2030? Daar vroeg ook de heer De Haan naar. Kunt u daar nog nader op ingaan?

De heer KASMI (wethouder): Die stond inderdaad ook nog op mijn lijstje van beantwoording. We hebben met elkaar besproken dat we fasering eigenlijk alleen maar willen inzetten in geval we weten dat we echt gaan koersen op worstcasescenario, omdat we dan weer zouden moeten gaan vertragen en dat we het dan opportuun vinden om te kijken of we toch niet al eerder, met alle mitsen en maren, want het is makkelijker gezegd dan gedaan, laat ik dat ook erbij zeggen, die optie echt serieus willen bekijken. Vooralsnog is dat niet aan de orde op dit moment. Daarbij natuurlijk ook goed op te merken, we hebben natuurlijk een prachtig mooi depot, waar kunststukken, de top kunststukken, op dit moment ook vertoond worden op de vijfde verdieping, die ook dezelfde stichting Droom en Daad ter beschikking heeft gesteld aan het museum. Ik kan u melden dat het depot, wellicht heeft u dat ook meegekregen, ongeveer hetzelfde aantal bezoekers nu al krijgt als museum. Dus het is goed bezocht. Ook ten aanzien van het educatieve programma voor leerlingen, hetzelfde aantal leerlingen als toen nog het museum open was wordt nu ook bereikt. We hebben de Open Monumentendagen, wat ik net al zei, waar we gaan kijken, er is samenwerking met allerlei andere musea, niet zo lang geleden de Kunsthal bijvoorbeeld. Dus op die manieren houden we het museum, en met name natuurlijk de kunststukken, levend en zichtbaar voor de Rotterdammers en iedereen ook daarbuiten.

De VOORZITTER: Mevrouw Vogelaar.

Mevrouw VOGELAAR (pvda): Voorzitter, het was nog de heer Engberts, mijn voorganger, die het commissiedebat heeft gevoerd, maar daar hebben we wel vanuit het college volgens mij een ander soort toezegging gehad, en die is ook bevestigd in die brief, namelijk dat er wel gekeken gaat worden, met wel allerlei mitsen en maren die daarbij horen, want we moeten als politiek ook zeker geen dingen beloven die we vervolgens niet waar kunnen maken, helemaal als het gaat om planningen, maar om toch te kijken is er dan, als we in 2030 opengaan, toch voor die tijd al iets mogelijk. Daar hoor ik de wethouder nu eigenlijk op terugkomen.

De heer KASMI (wethouder): Nee. Naar mijn weten is dit altijd mijn lijn geweest, waar we misschien 2 dingen door elkaar heen lopen, tenzij ik het nu even niet scherp heb. Dat kan. Maar naar mijn weten is mijn antwoord altijd geweest waar we naar zouden kijken, en daar is denk ik op gevraagd en daar doelt u op, er lopen nu die 2 discussies door elkaar heen, is ten aanzien van de opening en oplevering. Want het museumgebouw wordt in 2029 opgeleverd

en de opening zou in 2030 zijn en ik heb daar de toezegging op gedaan om te kijken of we dat eventueel, maar dan gaat het over dat deel, misschien kunnen verkorten, met alle mitsen en maren, omdat je zit met allerlei facilitaire dingen die ingeregeld worden, klimaatbeheersing, noem maar op. Dus daar heb ik het over. Ten aanzien van de andere fasering, waar ik het net over had, dat komt naar boven als blijkt dat we echt verder gaan uitlopen en dan hebben we gezegd moeten we kijken of we delen van het museum al open kunnen maken. Dus dat zijn 2 verschillende discussies. Voorzitter, dan ga ik door met de beantwoording van de vragen op mijn terrein. Een klein beetje raakt het mijn portefeuille aan, ten aanzien van het evenementendek. Ik heb toen ook al in de commissie gezegd er waren zorgen. Ik kan me herinneren dat was met name bij de collega van mevrouw Kockelkoren, bij mevrouw Bokhove, ten aanzien van de evenementen en of die daar dan gewoon plaats kunnen vinden. Ik heb toen al in de commissie gezegd ten aanzien van evenementen, dus dat deel wat mij aangaat, daar hoeft u zich geen zorgen over te maken. De evenementen kunnen gewoon plaatsvinden. Het evenementendek is nu opgeleverd. Er moeten nog laatste werkzaamheden aan gebeuren, maar dat gebeurt dan na het evenementenseizoen. Dus nu is het evenementendek gewoon in principe klaar, evenementen kunnen er plaatsvinden en de laatste werkzaamheden die dan nog eventueel plaats moeten vinden gebeuren nadat het evenementenseizoen is geweest. Dus dat gaat elkaar niet bijten. De heer Van Dommelen vroeg terecht u bent naar Brussel geweest, dat was de opdracht die ik had meegekregen van u naar aanleiding van uw prachtige initiatiefnota, waarin u oproept beste college en heel specifiek nog eens gericht aan deze wethouder, is er niet meer geld extern nog binnen te halen? Dat gesprek had een hele brede insteek, kan ik u vertellen, sowieso breed op cultuur. U weet dat we met die hele transitie natuurlijk bezig zijn en een van de onderdelen daarvan is hoe kunnen we de cultuursector weerbaarder maken door ook te kijken naar financiering vanuit andere domeinen. Daar heb ik het gesprek ook over gehad in Brussel. Er wordt opvolging gegeven uiteraard aan het gesprek wat ik in Brussel had. Het was niet zozeer dat daar meteen een toezegging is gedaan van ja, u krijgt een miljoen van ons beste wethouder, maar naar aanleiding van dat gesprek is er wel weer een opvolging. Ook ga ik in juni, als ik me niet vergis, nog naar Manchester, dat heeft er ook mee te maken, om met name gezondheid en cultuur, op dat vlak te kijken. Daar is de samenwerking ook met de stad van Lille heel belangrijk, omdat we daar ook al op dat terrein mee samenwerken. Dus daar wordt nog opvolging aan gegeven.

De VOORZITTER: Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw VERKOELLEN (50plus): De voorzitter mag wat mij betreft ook bellen.

De heer KASMI (wethouder): Als het via een telefoontje had gekund, had ik dat zeker gedaan, mevrouw Verkoelen, maar dank voor de tip. Voorzitter, volgens mij heb ik mijn vragen op mijn terrein zo gehad en mocht ik toch iets over het hoofd hebben gezien, dan kom ik daar graag op terug.

De VOORZITTER: De heer Van der Velden heeft nog een vraag.

De heer VAN DER VELDEN (pvdd): Dank. Ik heb nog een vraag, aanvulling op de vraag van mijnheer Van Dommelen. Er is meer dan Brussel, dat is ook het Rijk. Er is nu een prachtige serie, de geheimen van museum Boijmans, op de televisie, dus het lijkt mij ook een extra aanleiding om toch nog eens een keer naar het Rijk te gaan om geld te vragen. Dus ik ben benieuwd, wanneer staat die afspraak gepland? Dat kan gewoon met de trein of met de fiets naar Den Haag.

De heer KASMI (wethouder): Voorzitter, ik zal op dat laatste niet ingaan, maar ten aanzien van uw vraag, uiteraard ook die gesprekken, maar u weet ook wat de stand van zaken is nu in Den Haag. Volgens mij is dat nieuws ons allemaal niet ontgaan. We laten geen, neemt u dat

echt van mij aan, gelegenheid voorbijgaan zonder ook daar echt op te wijzen. Alleen tot nu toe is het zo dat ten aanzien van Boijmans vanuit het Rijk daar nu niet positief op wordt. Misschien wellicht bij een volgend kabinet nieuwe kansen, nieuwe ronde. Wat we wel sowieso doen, is dat er van tijd tot tijd komen er middelen vrij voor erfgoed en daar hebben we eerder ook al op ingeschreven. Toen hebben we daar 7,5 miljoen van gekregen. Wij houden dat heel nauwkeurig in de gaten. Als zich weer zo een gelegenheid voordoet, dan zullen we daar zeker ook weer meteen op reageren. Maar vooralsnog krijgen we niet extra nu van het huidige kabinet.

De VOORZITTER: Mijnheer Van Dommelen.

De heer VAN DOMMELEN (vvd): Dank u wel, voorzitter. Heb ik nog een suggestie voor de wethouder, want die gelegenheid doet zich voor. Voor Boijmans, ik zie dat ook als een kansloze zaak, hoe belachelijk ik dat ook vind, maar inmiddels is er weer nieuw geld vanuit het potje erfgoed beschikbaar gesteld. Er is nog een groot project in deze stad, namelijk de Rivièrahal van Blijdorp, wellicht kunt u zich daar revancheren en zorgen dat wij een heel groot deel van het aandeel van dat erfgoed beschikbaar krijgen om de Rivièrahal in Blijdorp op te knappen. Dank voor even deze suggestie.

De heer KASMI (wethouder): Voorzitter, ik weet niet of hij het scherp heeft of niet, we hebben een bijdrage gehad voor de Rivièrahal van het Rijk van 7,5 miljoen. Daar hebben ze al een bijdrage op geleverd. Ik betwijfel heel erg of ze daar nog iets bovenop gaan doen. We kunnen het altijd vragen uiteraard, maar het is wel goed om te weten dat ook daar, naast Boijmans, ook daar 7,5 miljoen is geleverd door het Rijk, vanuit dat potje waar u naar verwijst. Dank u, voorzitter.

De VOORZITTER: Dan is nu echt het woord aan wethouder Simons.

De heer SIMONS (wethouder): Dank u, voorzitter. Aantal vragen, aantal moties, dus ik ga beginnen met de heer De Haan. Mocht er een vraag tussen wal en schip vallen, dan hebben we nog een veegronde. De status van de afspraak met Robbrecht en Daem, daar is een vaststellingsovereenkomst getekend, die heeft u van ons ontvangen. Die ligt in de kluis, dus die kunt u zorgvuldig bestuderen. Museumtuin, mevrouw Kockelkoren, de raming voor need to haves. Ik begrijp dat er wat verwarring is ontstaan. We gaan een nieuwe raming maken met het plan van aanpak en daar wordt duidelijk wat is nice to have en need to have en die krijgt u. Dat moet natuurlijk allemaal binnen die 11 miljoen en daar zijn we ook nog op zoek naar 6 miljoen, dat weet u ook. Dus daar krijgt u nog een reactie op, want dat wordt opnieuw uitgewerkt, omdat dat gebied wat is veranderd, studiegebied, dat wordt nu allemaal volgens mij één, maar dat wordt nog uitgewerkt, dus dat krijgt u nog separaat zo snel mogelijk natuurlijk en dan kan ik ook vragen beantwoorden, want ik weet het nu ook niet. Logistiek, omgevingsmanager. We gaan natuurlijk met de burens in gesprek, met de Vereniging van Eigenaren en dergelijke. Dat wordt opgepakt. Ik denk dat die mensen ook blij zijn als het een keer allemaal af is. De heer Vonk, waarom hebben de architecten zich neergelegd bij het ontwerp? We hebben natuurlijk een heel proces, er is ook al eerder aan gememoreerd, doorlopen. De raad heeft besloten tot dit traject, dus ja daar is dit al meegenomen. We hebben besloten om dat gebouw te slopen. Waarom hebben de architecten zich daarbij neergelegd? Dat is nou eenmaal onderdeel van het hele proces geweest. Dus daar wou ik het ook bij laten, want daar heeft u zelf al over besloten. Dus waarom hebben architecten zich daarbij neergelegd? Als u doelt op die vaststellingsovereenkomst, die ligt bij in de kluis. Daar kunt u zelf gewoon naar kijken. Het is vertrouwelijke informatie.

De VOORZITTER: De heer Vonk.

De heer VONK (cu): De wethouder begrijpt de achtergrond van deze opmerking, neem ik aan. De vraag is hier gewoon om in de openbaarheid te zeggen wat het gekost heeft, want de Rotterdammer heeft er ook recht op om dat te weten. Dat is natuurlijk de achtergrondvraag. Ik weet natuurlijk ook dat ik dat in de kluis kan lezen, maar dat is de achtergrond, snapt u ook. Dus de vraag is, wat is die afkoopsom geweest, die de architect heeft ertoe bewogen om inderdaad akkoord te gaan? Daar willen we gewoon graag voor de Rotterdammer duidelijkheid over.

De heer SIMONS (wethouder): Met een vaststellingsovereenkomst maak je een aantal afspraken. Die kunt u vinden, die kent u ook, dus ik kan geen antwoord geven op uw vraag.

De VOORZITTER: De heer Vonk.

De heer VONK (cu): Waarom kunt u niet in de openbaarheid zeggen waarom het geheim is dat die afkoopsom niet openbaar mag worden gemaakt? Dus niet het bedrag, maar waarom is dat geheim?

De heer SIMONS (wethouder): Met de betrokken architecten zijn die afspraken gemaakt. Op grond daarvan, onder die voorwaarden is die vaststellingsovereenkomst getekend. Die heeft u en daar is ook de afspraak dat we dat niet delen in openbaarheid. Misschien kunt u nog aanvullen dat dat ook de afspraak was met de raad, omdat ik wat korter in dit dossier zit, maar dat krijg ik ook net naast mij te horen. Maar primair is gewoon dit zijn afspraken en de voorwaarden waar we onder deze vaststellingsovereenkomst hebben af kunnen sluiten.

De VOORZITTER: De heer Vonk.

De heer VONK (cu): Dus als ik u goed begrijp is het zo dat de afspraak met Robbrecht en Daem is dat, ook op hun verzoek, dit bedrag niet openbaar wordt gemaakt.

De VOORZITTER: Misschien is het goed als de wethouder Kasmi hier ook op reageert.

De heer KASMI (wethouder): Ik kan daar in zijn algemeenheid ook gewoon over zeggen, daar staat gewoon gevoelige informatie in. We hebben het zo met elkaar afgesproken dat we dat, op verzoek van jullie ook, ter beschikking in de kluis neerleggen. U kunt daar kennis van nemen, dan zult u zelf zien wat de reden is waarom we dat op die manier met elkaar hebben afgesproken. Dat is waar ik het even nu bij wil laten, tenzij de raad in zijn geheel weer iets anders wil beslissen, dan hebben we daar met elkaar weer het gesprek over. Maar dit is wat we met elkaar hebben besloten en daar heb ik dan ook uitvoering aan gegeven.

De VOORZITTER: De heer Vonk.

De heer VONK (cu): Voorzitter, van onze kant is het wel gewoon belangrijk dat we heel transparant zijn over alle kosten die er gemaakt worden in dit ongelooflijk grote project Boijmans van Beuningen, dus vandaar ook dat wij graag willen dat de Rotterdammer ook gewoon weet wat dit onderdeel gekost heeft. Dat ten eerste, ten tweede, er zijn ook andere trajecten geweest in andere steden waar ook gewoon gecommuniceerd wordt over de kosten die worden gemaakt op dit soort punten, dus dat kan best. Dan heeft de Rotterdammer in ieder geval recht op om te weten, niet ik persoonlijk, maar gewoon de Rotterdam, waarom wordt dit dan nou zo moeilijk achter de hand gehouden. Toch?

De VOORZITTER: Wethouder Simons.

De heer SIMONS (wethouder): Volgens mij heeft mijn collega Kasmi hetzelfde gezegd als ik heb, maar dan met zijn eigen woorden, dus daar wou ik het ook bij laten. Het is uiteindelijk

aan uw raad. U kunt erover stemmen, ons opdracht geven, maar het is ook een belangenafweging. Volgens mij hebben we ook een discussie, een terechte discussie, dat we voortgang moeten houden. Een van de zaken die voortgang dreigt te vertragen was dit punt, dus ik denk dat we met zijn allen blij moeten zijn dat er eindelijk gewoon een vaststellingsovereenkomst is en dat we voort kunnen met elkaar.

De VOORZITTER: De heer Coşkun.

De heer COŞKUN (sp): Voorzitter, maar democratie kan alleen functioneren als het openbaar, transparant, controleerbaar, navolgbaar is, noem al die bijvoeglijke namen worden maar op, en geheimhouding wordt door de raad opgelegd en door de raad ook weer opgeheven. Het kan zijn dat voor tijdelijke aard een bedrag even niet genoemd wordt om het proces niet in de weg te zitten, maar, zeker als het om geld gaat, altijd moet dat controleerbaar zijn, is ook het budgetrecht van de raad, zou te gek voor woorden zijn als we dat een deel geheim verklaren en een deel niet. Dat kan gewoon niet in een democratie. Dus dat u dat tijdelijk in de kluis stopt, het is aan ons ter beoordeling of het daar dan in moet blijven. We kunnen het ook eruit halen en openbaar maken. Je moet een goede reden hebben. Wij moeten die geheimhouding opleggen en het is altijd maar voor beperkte tijd. Dus vroeg of laat moet dat bedrag toch ergens in de boeken verantwoord worden. We hebben geen schaduwboekhouding, geheime boekhouding, driedubbele boekhouding. We zijn de maffia niet.

De VOORZITTER: Wethouder.

De heer SIMONS (wethouder): Dank u wel. Ik zou ten stelligste ontraden om het nu voor de eeuwigheid, niets blijft voor de eeuwigheid geheim, maar nu in dit proces, in dit delicate proces, met al die belangentegenstellingen waar we nu eindelijk zicht hebben op dat we kunnen starten, echt kunnen starten, maar het is altijd uiteindelijk aan uw raad. Nogmaals, ik ontraad het ten stelligste. U heeft het allemaal zelf kunnen bestuderen. Daar wou ik het bij laten. Hoeveel waren de sloopkosten? Dat is aanbestedingsgevoelige informatie. We zijn in een proces natuurlijk met aannemers, dus daar kan ik ook gewoon geen antwoord op geven op dit moment. Afkoopsom ook niet. Wat gaat het kosten? Dat zijn allemaal vragen naar de kosten en daar heb ik allemaal op geantwoord. Het gat van 1 miljoen van de heer Van der Velden, niet van u, maar uw vraag luidde zo, zoals we hem hebben opgeschreven. Het is 6,1 miljoen en van die 11 miljoen missen we nog, heb ik ook in de commissie gezegd, we zijn naarstig op zoek naar dat geld. We hopen dat nog te vinden en als het niet lukt, dan zullen we onze ambities naar beneden bij moeten stellen om voor het bedrag wat we wel hebben het te realiseren. Nogmaals, in december gaan we het DO vaststellen, want het VO is eigenlijk vooral om u in dit proces mee te nemen, te betrekken en mogelijkheid geven om nog wat bij te sturen, maar het DO, dat weet u ook allemaal, dan gaat het besluit echt genomen worden.

De VOORZITTER: U was klaar met uw betoog? De heer Dahoe.

De heer DAHOE (denk): Dank u wel, voorzitter. Ik had dan nog wel een aanvullende vraag hierop, want we gaan hier uit van een bedrag wat worstcasescenario is, dus daar zou daar toch nog ruimte moeten zijn al in hetzelfde bedrag om die 6 miljoen te vinden, lijkt me?

De heer SIMONS (wethouder): Als ik het goed heb is gewoon 11 miljoen voor dit onderdeel beschikbaar gesteld voor de tuin, om het maar even zo te zeggen. Dus dat is allemaal op elkaar afgestemd. We hebben een totaalbedrag, dus als je geld daarvoor vanuit de andere pot wil halen, dan betekent dat dat je in het andere deel van die pot van het project iets niet kunt doen. Naar mijn weten hebben we niet de luxe dat we nog ergens wat geld over hebben wat het kunnen schuiven en dat gat kunnen dichten. Dus dat is hoe de situatie er nu voorstaat. We hopen natuurlijk altijd op betere tijden, we doen ons best en als u gewoon nog eens iemand tegenkomt die een paar miljoen kan missen voor zo een mooi project, dan houden we ons

natuurlijk van harte aanbevolen. De vraag van mevrouw Vogelaar over de opening, daar heeft mijn collega al natuurlijk uitgebreid over geantwoord. De heer Dahoe, of we een beetje creatief kunnen zijn om financiële gaten te vullen, dat hebben we ook besproken. De heer Van Dommelen, terechte vraag, als het sneller kan, dan doen we het sneller. Maar u weet als geen ander, en natuurlijk een kenner op dit gebied, en u weet ook hoe ingewikkeld het allemaal is met alle belangen. Daarom ben ik ook wel blij waar we nu zijn eindelijk, dat we ook voortgang kunnen maken. Dan zorgen over de loading dock, ik weet niet of die al beantwoord is. Overbrengen, de uitstraling hebben we het over gehad. Bij ons thuis zeiden ze altijd over smaak valt niet te twisten. Ik als man van de haven zie er een container in, ik denk mooi, dat hoort echt bij deze stad, maar ik kan me voorstellen dat anderen daar heel anders aan denken. Maar we hebben ook in de commissie gezegd dat we met beplantingen en zo dat natuurlijk gewoon echt heel mooi kunnen maken en dat past dan ook bij de groene ambities van de VVD, denk ik.

De VOORZITTER: De heer Van Dommelen.

De heer VAN DOMMELEN (vvd): Dank u wel. Er was mij beloofd dat die zorgen zouden worden overgebracht. Ik heb het dan maar gedaan, want ik ging er een beetje van uit dat dat bij de toezegging zou blijven. Dat is overigens best wel lastig, om tegen een gerenommeerde architect te zeggen dat je je zorgen maakt over een bepaald architectonisch onderdeel van het museum. Ik begreep dat er in aanloop naar het DO nog serieus naar het loading dock gekeken zal worden, dus daar wachten we dan even op.

De VOORZITTER: Wethouder.

De heer SIMONS (wethouder): Uw advies of uw betrokkenheid wordt zeer gewaardeerd en wij hebben het ook aangeven. Maar goed, het kan elkaar erg gekruist hebben. Ik heb ook nog een aantal moties. Motie 'Boijmansbouwbarometer'. Dit is een moment dat het college verantwoording aflegt over de voortgang. We hebben al heel veel van dit soort momenten. We hebben allemaal voortgangsrapportages, dus om nu nog weer extra rapportages te gaan doen, hoe we het geld uitgeven, we hebben volgens mij elk jaar een begrotingsbehandeling, komt het ook allemaal in terug, we hebben een budget, heeft u allemaal vastgesteld, dus om deze reden, het is extra werk, het kost ook extra geld en het voegt, gezien de hele verantwoordingscyclus die we al hebben, te weinig toe. Daarom ontraad ik deze motie.

De VOORZITTER: De heer Vonk.

De heer VONK (cu): Toch even een verduidelijkingsvraag, ook omdat die wat anders is dan wat wij eerst uit de ambtelijke toets terugkregen, want zoveel werk zou dat dan waarschijnlijk niet opleveren, als wij dan toch al vrij positief daarover waren. Maar goed, los daarvan, wij hebben gevraagd om een totaal kosteninschatting over 2024. 315 woorden van het college en wij moesten nog steeds puzzelen op wat nou het totaalbedrag was. Dat is pas veel werk. Dus ons simpele verzoek is, kan niet gewoon even samengevoegd worden het totaalbedrag in een overzicht, van dit is de totale begroting, dit is waar we nu staan? Dat is denk ik 5 minuten werk voor een ambtenaar, dan heeft hij het ook nog in kleurtjes geregeld. Meer is het niet. Dat kan ook op de website worden gepubliceerd, zodat ook de Rotterdammer gewoon kan volgen van hoe gaat het nu ten aanzien van de kosten? Meer is niet wat wij vragen, voorzitter. De argumenten die ik heb gehoord kunnen toch niet echt niet de redenen zijn waarom dit niet omarmd zou kunnen worden.

De heer SIMONS (wethouder): Dank voor uw toelichting op deze motie. Ik raad hem toch af. Al zoveel mensen zijn in dit huis bezig met administratie en toelichting en we hebben volgens mij een keurige voortgangsrapportage cyclus. We hebben een begroting, alle bedragen zijn ook gewoon bekend. Als je projecten gaat uitvoeren, zeker zo een project als dit, wordt daar

ook gewoon veelvuldig over gerapporteerd. Ik denk echt oprecht dat wat u vraagt gewoon al gebeurt en dit is in die zin overbodig. 'Veilig door het park', dat is altijd belangrijk natuurlijk, in elk park. Ik zit nog even ook gewoon het dictum goed te bestuderen. Overlast, dat willen we natuurlijk ook niet. Ik was laatst bij het Museumpark, even een rondje door het gebouw gelopen, of Boijmans, en vertelden ze mij er slapen elke nacht 50, 60 mensen, of hangen daar rond. Is bijna onbegrijpelijk voor zo een mooi stukje Rotterdam. Maar goed, daar wordt hard aan gewerkt. Dus ook vanuit dat perspectief kan ik deze motie omarmen. Dan eens even kijken of ik nog andere moties heb. Ik heb ook nog de motie van mevrouw Verkoelen, 'Terug naar een realistische renovatie!'. Nou ik heb u gehoord, ik kon u goed verstaan. Maar goed, we hebben nu al zoveel tijd hieraan besteed, aan dit proces, dus laten we alsjeblieft hiermee doorgaan. Daarom ontraad ik deze motie ook. Dan heb ik nog de motie 'Geen horizonvervuiling in het Museumpark' en als ik hem goed lees, maar anders moet u maar even toelichten, gaat het vooral over de parkeergarage en dat valt eigenlijk buiten de scope van dit project. Dus ik kan wel een toezegging doen voor u, als u dat akkoord vindt, dat ik gewoon met de strekking van het dictum even op onderzoek uitga, want dat staat echt los van dit project, dat is dan een parkeergarage van vastgoed, om te kijken wat ik eventueel samen met mijn collega Lansink kan doen. Dan noteren we die toezegging, als u daarmee akkoord gaat. Anders denk ik deze valt echt buiten scope van waar we het nu over hebben, dus dan zou ik hem willen ontraden, maar ik hoor ook graag van u.

De VOORZITTER: De heer Van der Velden.

De heer VAN DER VELDEN (pvdd): Dank u. In het ambitiescenario spreken we natuurlijk uit dat we hoogwaardig die museumtuin, Museumpark willen, de uitstraling. Dat zagen we ook bij de rondleiding in het Henket. Als je daar nu staat en je kijkt naar buiten, want daar moeten dus mensen gaan verblijven om wat te drinken of wat dan ook, dan kijk je gewoon tegen die spuuglelijke voetgangersingang aan van die parkeergarage, die ook altijd kapot is door vandalisme, wat ook zelden op tijd wordt gemaakt. Dus ik zie het wel degelijk als onderdeel van het grotere geheel, dus ik wil toch het verzoek doen dat we dat wel meenemen in dat ambitiescenario.

De heer SIMONS (wethouder): Dat door vandalisme elke keer die ramen kapot worden gemaakt, is natuurlijk godgeklagd. Daarom staan er ook hekken omheen, want glas is gevaarlijk, en we gaan nu kogelvrij glas erin zetten. Dat duurt allemaal even, dus daar wordt ook aan gewerkt. Maar nogmaals, in de brede zin, alles eromheen moet natuurlijk ook net zo mooi worden als museum en het depot, maar dit gaat ook geld kosten of dat kan ik niet helemaal overzien, dus daarom wil ik hem echt lostrekken van het debat wat we nu hebben. Nogmaals, ik wil u graag die toezegging doen en anders zal ik de raad vragen om deze motie te ontraden. Volgens mij heb ik alle moties behandeld en alle vragen beantwoord en anders hoor ik het zo wel.

De VOORZITTER: Dan zijn er nog vragen aan wethouder Lansink-Bastemeijer.

De heer LANSINK-BASTEMEIJER (wethouder): Dank u wel mevrouw de voorzitter. Aan mij geen vragen, alleen één motie, motie nummer 4 van PvdA en anderen, 'Museumpark geen bouwput maar een visitekaartje'. Ik vind dit een fantastische motie en daarom ontraad ik hem ook en ik ga dat puntsgewijs per dictum eventjes uitleggen. De vernieuwing van het evenementenplein, Museumpark en parkeergaragetoegangen nog in 2025 af te ronden, dat is ook het voornemen en daar werken we ook aan. Zo voor te dragen dat bij de heropening van museum Boijmans ook de overige verbetering in en rond het Museumpark zijn opgeleverd, et cetera. Overbodig is het streven prioriteit te geven aan toegankelijkheid verbreden van Melkoppad tussen het Museumpark en Kunsthal, in april is de verbreding opgeleverd. De mogelijkheid tot gescheiden fietspad tussen Museumstraat en Westzeedijk et cetera vind ik

een fantastisch plan, maar wij hebben andere financiële afwegingen gemaakt en daar zijn derhalve geen middelen voor handen en daarmee ontraden.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Is er nog behoefte aan een veegronde? Ja, mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw KOCKELKOREN (gl): Voorzitter, één veegvraag over die herinrichting van het park. De wethouder zegt we gaan een nieuwe raming maken, die 11,1 miljoen en die 6,1 miljoen, maar ik had ook gevraagd, op dat kaartje, projectgebied Rozentuin 2A, dat hoort erbij, maar hoort nou projectgebied 2B, het studiegebied daar ook bij of niet? Ik snap wel dat u een nieuwe raming maakt, maar er is wel geraamd op iets. Dus dan moet je toch gewoon weten was dat alleen de need to haves of ook de nice to haves, even los van of je verwacht dat er straks een andere raming uitkomt?

De VOORZITTER: Ik kijk eerst even of er nog andere vragen zijn voor de veegronde. Het lijkt me goed om ze in één keer allemaal te hebben. Dan heeft u toch het woord.

De heer LANSINK-BASTEMEIJER (wethouder): Het is natuurlijk een eer voor mij dat ik dit project al een paar maanden mag doen, maar alle ins en outs van de afgelopen jaren ken ik niet. Ik ga ervan uit dat de Rozentuin en het studiegebied gewoon samen worden getrokken en daar wordt de nieuwe raming opgemaakt, natuurlijk wel binnen de financiële kaders, en dan moeten er waarschijnlijk keuzes worden gemaakt. Ik heb begrepen dat dat gebied net even weer wat anders is getekend, dus dat is echt de informatie die ik heb. Ik begrijp uw vraag ook. Ik zal er gewoon op aandringen om zo snel mogelijk duidelijkheid te verschaffen. Ik heb gewoon het antwoord nu niet. Dit is wat ik heb meegekregen. Nogmaals, ik begrijp uw frustratie, want het is natuurlijk allemaal wel leuk als we nou gewoon eindelijk eens een keer weten waar we aan toe zijn, vind ik ook fijn. Dus bij deze zeg ik toe dat ik maximale druk ga uitoefenen, natuurlijk op een vriendelijke manier, om de mensen te bewegen dat we hier snel antwoord op krijgen.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Is er nog behoefte aan een tweede termijn? Eén zin.

Mevrouw KOCKELKOREN (gl): Eén zin, voorzitter, want dank voor deze toezegging, want ik vind het echt buitengewoon belangrijk dat we scoop en budget aan elkaar koppelen, want dat is de enige manier waarop we hier kunnen sturen. Dat er hier dan weer onduidelijkheid over bestaat, vind ik heel zorgelijk. Dus graag die scoop en dat budget dan ook meenemen in die toezegging.

De VOORZITTER: Anderen nog? Dan heb ik een drietal toezeggingen genoteerd. De wethouder Simons zal de raad nader informeren, naar aanleiding van de vraag van mevrouw Kockelkoren, over de nice to haves en de need to haves met betrekking tot de 11 miljoen voor de museumtuin. Wethouder Simons zegt toe te onderzoeken of er oplossingen zijn te vinden, in lijn met het streven van de heer Van der Velden, aangaande het toonbaar maken van de toegangen van de parkeergarages in het Museumpark en de wethouder Simons zegt toe maximale druk uit te oefenen om inzicht over de scoop en het budget voor de museumtuin te krijgen.

De heer SIMONS (wethouder): Voorzitter, ik denk dat u toezegging 1 en 3 kan samenvoegen.

De VOORZITTER: Dan wordt dat één samenvoeging en houden we het op de derde, want volgens mij is dat gewoon de scoop en het budget. Volgens mij zit daar alles in. Helder. Dan zijn we heer hiermee aan het eind gekomen van agendapunt 6.1.

6.2. Concept-beleidskader 'Brede ondersteuning toeslagenschandaal' en zevende voortgangsrapportage toeslagenschandaal

De VOORZITTER: Dan gaan wij door met agendapunt 6.2 en dat is het Concept-beleidskader 'Brede ondersteuning toeslagenschandaal' en zevende voortgangsrapportage toeslagenschandaal. Wethouder, die zit heel ver weg. Kom een beetje dichterbij.

(Er wordt buiten de microfoon gesproken)

De VOORZITTER: Heel goed. Dan gaan wij meteen verder en het woord is aan mevrouw Vlieger. Mag ik enige stilte even in de zaal? Want we gaan meteen door. Mevrouw vlieger, u heeft het woord.

Mevrouw V L I E G E R (gl): Dank voorzitter. Allereerst willen we de wethouder complimenten geven voor de open houding waarmee dit commissiedebat is gegaan. De wethouder deed veel toezeggingen om zaken uit te zoeken en gaf aan open te staan voor ideeën. Dat waarderen wij, maar het toeslagenschandaal is een herstelschandaal geworden. De brede ondersteuning loopt stroperig, te langzaam. Mensen staan soms wel een jaar op de wachtrij voordat ze hulp krijgen en te veel mensen hebben hun beklag bij ons gedaan over dossiers die dan tijdens de hulp eenzijdig zijn afgesloten door medewerkers van de gemeente. We zijn blij te lezen dat deze signalen serieus worden genomen en dat dit met de nieuwe werkwijze hopelijk echt niet meer gaat gebeuren. Echter zouden wij graag zien dat mensen uit eerdere lichtingen, bij wie dit wel is gebeurd en die nog met onbeantwoorde hulpvragen zitten, terug kunnen komen bij het team Toeslagen voor hulp, ook als zij niet een dreigende levensgebeurtenis hebben gehad. Ik haal nogmaals het voorbeeld aan van de jonge dame die haar aanvraag voor spullen moest doen terwijl ze hoogzwanger en gestrest was. Haar dossier werd eenzijdig afgesloten. Nu bleek na een paar weken dat ze iets cruciaals was vergeten om aan te vragen voor de verzorging van haar baby, maar de medewerkers zeiden toen dat het al te laat was. Dat is niet de menselijke maat waar GroenLinks voor staat en daarom dien ik daar ook een motie over in. Daarnaast zijn we erg benieuwd naar de stand van zaken rondom het verkrijgen van een rijbewijs. Is het nu zo dat hier maatwerk op toe wordt gepast of niet? Tot slot, voorzitter, maakt GroenLinks zich zorgen om de signalen over onveiligheid bij onze werknemers op de afdeling Toeslagen. Voorzitter, GroenLinks vindt het opvallend dat het niet de wethouder zelf was die hiermee naar buiten kwam, maar de ombudsman. We hebben hier dan ook enkele vragen over. Wat maakt dat de wethouder niet zelf de raad heeft geïnformeerd hierover, zeker omdat het na een periode van meldingen rustig was en daarna opnieuw is opgeleid? Hoe duidt de wethouder dat er opnieuw meldingen zijn gekomen? Tot slot, wat maakt dat de wethouder het onderzoek niet met de raad wil delen, ook niet geheim? We lezen over dit laatste terug dat het ervoor zou zorgen dat werknemers niet meer durven te melden. Echter zou zo een rapport nooit herleidbaar gedeeld worden met de raad. Tegelijkertijd is het in het belang van de raad om goed geïnformeerd te zijn over zaken die misgaan, juist ook binnen de gemeente. De raad is van tevoren niet geïnformeerd door de wethouder en moet nu zelf vissen naar wat er precies aan de hand is. Zeker omdat er recent meerdere zaken binnen de gemeentelijke organisatie hebben gespeeld, moet de raad goed worden meegenomen hierin. Hoe gaat de wethouder dat doen? Tot zover en dan heb ik nog één motie.

De VOORZITTER: De heer Ceulemans heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Fouten herstellen na eenzijdig afsluiten dossiers

“De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 5 juni 2025 ter bespreking van agendapunt 6.2 Concept-beleidskader 'Brede ondersteuning voortgangsrapportage toeslagenschandaal.

Constaterende dat

- In het verleden slachtoffers van het toeslagenschandaal te maken hebben gehad met het eenzijdig afsluiten van hun dossier vanuit de gemeente;
- De wethouder aangeeft dat dit niet mag gebeuren maar dat wanneer mensen zich opnieuw melden er in principe geen aanbod vanuit brede ondersteuning mogelijk is, enkel bij "(dreigende) ingrijpende levensgebeurtenissen";

Overwegende dat

- Slachtoffers van het toeslagenschandaal geholpen moeten worden totdat ze het gevoel hebben een nieuwe start te kunnen maken en dus ten alle tijden zelf gaan over wanneer hun dossier gesloten wordt;
- Eenzijdig afsluiten van dossiers, bij uitstek bij slachtoffers van het toeslagenschandaal, afbreuk doet aan het vertrouwen in de gemeente;
- Ook wanneer er geen sprake is van 'ingrijpende levensgebeurtenissen' de brede ondersteuning van veel waarde is voor slachtoffers;
- Het toeslagenschandaal een herstelschandaal is geworden en de gemeente fouten die gemaakt worden in het proces moet herstellen;

Verzoekt het college

- Slachtoffers van het toeslagenschandaal waarbij, voorafgaand aan de nieuwe aanpak, het dossier eenzijdig is afgesloten altijd te accepteren voor hulp wanneer zij zich melden;
- Hierover te rapporteren aan de raad;

En gaat over tot de orde van de dag."

w.g. L.S. Vlieger, S. Reitema en M.R. van Campenhout

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De heer CEULEMANS (Ir): Voorzitter, dank u wel. Net als elk debat over de toeslagenaffaire, begin ik nu ook weer met te zeggen dat er een groep ouders en hun gezinnen ongelooflijk gedupeerd zijn door de toeslagenaffaire en dat dat tot ontzettend veel leed heeft geleid. Dat die mensen gecompenseerd moeten worden en dat zij moeten worden ondersteund met hun leven weer op de rit krijgen, daar is iedereen het hier in deze raadszaal over eens. Maar wat ik ook steeds benadruk, en dat is waar wij vrijwel alleen in staan, is dat de hele afhandeling van de toeslagenaffaire compleet uit de rails is gelopen, een operatie die landelijk aanvankelijk begroot werd op 310 miljoen euro en die inmiddels oploopt tot een bedrag van tussen de 12 en de 14 miljard euro. We gaan daarom van toeslagenaffaire naar compensatieschandaal. Dat is ook een schandaal wat een verdienmodel geworden is voor heel veel mensen die in de praktijk niet of nauwelijks gedupeerd zijn of zelfs heel verwijtbaar gedrag hebben vertoond, maar waarvoor wel de zilvervloot binnenvaart. Het valt mij in het debat over dit onderwerp op dat dat een taboe is, dat eigenlijk alles rond de toeslagenaffaire heilig is. Dat je daar geen op- of aanmerkingen bij kan maken, terwijl iedere ratio verdwenen is. De manier waarop tot nu toe de compensatie wordt uitgevoerd is ook niet in het belang van de echt zwaar gedupeerden, die worden namelijk ondergesneeuwd door een enorme grote berg van mensen die heel veel krijgen, terwijl ze daar in de praktijk, wat ons betreft, niet in die mate recht op zouden moeten hebben. Dat merkte je ook aan dat de heer Soytekin opstaat.

De VOORZITTER: De heer Soytekin.

De heer SOYTEKIN (denk): U kunt mij veel in de schoenen schuiven, maar het toeslagenschandaal hoop ik niet, zeg ik tegen de heer Ceulemans. Ik kan het betoog van de

heer Ceulemans enigszins volgen. Wat er namelijk gebeurt is dat de heer Ceulemans nu de mensen die gedupeerd zijn eigenlijk een trapje na geeft, door die groep ook weer weg te zetten alsof zij deelnemen aan een compensatieaffaire of een compensatieschandaal. Dus iedereen die nu iets aanvraagt, die is weer, zoals dat destijds ook het geval is geweest, verdacht en dat maakt dat deze mensen nu dubbel gestraft worden, deze groep.

De VOORZITTER: De heer Ceulemans.

De heer CEULEMANS (Ir): Nee, want, aan het begin van mijn betoog al, ik maak heel duidelijk onderscheid tussen mensen die echt zwaar gedupeerd zijn en die dus ook gewoon echt hulp van de overheid nodig hebben, of dat nou ondersteuning is of materieel. Maar we weten ook allemaal, we hebben die verhalen allemaal gehoord en het is inmiddels ook ruim gedocumenteerd, en iedereen die wel eens met wijkcoaches spreekt weet dat het ook het geval is, dat er ook gewoon mensen zijn die dit als een gouden kans zien om het onderste uit de kan te halen, dat daar mensen zijn die tot voor kort, en ik maak zo de overstap naar dit nieuwe beleidskader, want dat doet daar iets aan, wisten er is geen enkel kader, er is geen enkel normbedrag, ik kan werkelijk waar, als het om materiële verstrekking gaat, alles vragen en het is dan afhankelijk van het oordeel van één wijkcoach of ik dat krijg. Die wijkcoaches zich met de rug tegen de muur gezet. Er zijn hele Facebook groepen waarin op papier gedupeerden met elkaar communiceren je moet niet bij hem zijn, maar bij hem, hij geeft meer. Ik heb letterlijk praktijkvoorbeelden gehoord van mijn mensen die zeiden, wijkcoaches die zeiden, ik kwam bij mensen thuis die zeiden ik wil een nieuw fornuis. Ik zeg je hebt een werkend fornuis en ik word een dag later teruggebeld en er wordt gezegd ik heb mijn fornuis weggegooid, krijg ik nu een nieuw fornuis? Dat is ook gewoon de waarheid en dat is een klap in het gezicht niet alleen van de belastingbetaler en niet alleen van de mensen die voor de gemeente elke dag heel hard werken om die affaire te compenseren, maar ook voor de echte gedupeerden, die met die mensen op één hoop worden gegooid. Ik gooi die mensen niet met elkaar op één hoop, ik wil juist benadrukken dat het gedrag van sommige ten koste gaat van de echte gedupeerden.

De VOORZITTER: De heer Soytekin.

De heer SOYTEKIN (denk): Dat laatste kunnen we elkaar zeker in vinden, maar volgens mij is de heer Ceulemans ook van het minder ruimhartig compenseren van deze gedupeerden dan dat er nu het geval is.

De VOORZITTER: De heer Ceulemans.

De heer CEULEMANS (Ir): Nee, dat klopt. Daar ga ik nu op komen, want, ik zei het al, dit beleidskader dat nu voorligt is hoe je het ook wendt of keert in ieder geval een stap in de goede richting. Er gaat nu in ieder geval gewerkt worden met bandbreedtes en met richtbedragen, die er voorheen niet waren. Daar wordt heel veel geld uitgegeven. Ik heb in de afdoeningsbrief van de wethouder gezien dat er afgelopen jaar 20 miljoen euro is besteed aan de verschillende leefgebieden. Daar gaat nu wat meer kader komen, dat is ook waar wij steeds om gevraagd hebben, ook gezegd ga nou met normbedragen werken, zodat niet iemand een bank van 5000 euro kan vragen en dat het allemaal afhankelijk is van één wijkcoach die zich onder druk voelt gezet om dat dan toe te kennen. U staat nog, maar ik was eigenlijk alweer met mijn betoog bezig.

De VOORZITTER: Afrondend, de heer Soytekin.

De heer SOYTEKIN (denk): Er zal ongetwijfeld aanleiding zijn om zo meteen weer te staan, dus dan laat ik u het betoog afmaken.

De VOORZITTER: De heer Ceulemans.

De heer CEULEMANS (Ir): We hebben nu in ieder geval die lijst met bedragen binnen de Rotterdamse pakketten gehaald, dus die leefgebieden zijn omgezet naar pakketten met daarin zaken waarvoor je vergoeding kunt krijgen. Het feit dat dat gebeurt, dat is goed. Dat sluit aan bij de wens die wij eigenlijk al heel lange tijd uiten, kom met normbedragen, kom in ieder geval met een kader, waarop uitvoerders zoals wij, coaches kunnen terugvallen. Alleen, en dat heb ik in de commissie ook al gezegd, die bedragen die daar nu staan, die richtbedragen, die bandbreedtes, zijn in veel gevallen nog absurd hoog. Dan heb je het over een zithoek van 3.000 euro, 400 euro voor een tv-meubel, 1500 euro voor een koelkast en zo, en dat zijn gewoon bedragen, de gewone Rotterdammer heeft dat niet. De gemiddelde Rotterdammer heeft geen zithoek van 3000 euro. De gemiddelde Rotterdammer heeft geen tv-meubel van 400 euro. Ik ben volksvertegenwoordiger, op mijn partij stemmen heel veel mensen met een laag inkomen die iedere maand moeite hebben om de eindjes aan elkaar te knopen en ik kan aan die mensen niet uitleggen dat hun burens, omdat die misschien licht gedupeerd zijn in de toeslagenaffaire, een bank van 3000 euro vergoed kunnen krijgen. Ik kan en wil dat niet uitleggen en daarom wil ik een oproep aan de wethouder doen. Ik dacht ik kan er een motie over indienen, ik weet toch dat hij het niet gaat halen. Alles wat ik hier voorstel op dit punt is kansloos. Maar waarom sluit hij bij die normbedragen niet aan op bijvoorbeeld de bedragen die gelden in de bijzondere bijstand? Waarom sluit u niet aan op Nibud prijslijsten? Dat zijn gewoon objectieve criteria met doelmatigheid als insteek en niet met luxe als insteek. Want mensen hebben het recht om gecompenseerd te worden, want mensen hebben geen recht op luxe.

De VOORZITTER: De heer Soytekin.

De heer SOYTEKIN (denk): De heer Ceulemans heeft het over licht gedupeerden, die mensen waar u het over heeft, die zijn kei en keihard aangepakt door de overheid. Daar is ongekend onrecht aangedaan. Die mensen zijn gediscrimineerd, die zijn helemaal kapotgemaakt door de overheid. Dan snap ik wel dat die inderdaad een andere positie hebben dan de Rotterdammer die daar helemaal niets mee te maken heeft gehad al die afgelopen jaren. Ik ben gelukkig geen gedupeerde van het toeslagenschandaal, maar die andere mensen, ik kan me niet eens voorstellen hoe dat geweest moet zijn, die tijd. Als die nu spullen nodig hebben om hun leven op de rit te krijgen, dan moeten wij die mensen ook ruimhartig compenseren. We doen het niet eens vanuit Rotterdamse middelen, want het zijn rijksmiddelen. Ik weet het zijn natuurlijk belastingmiddelen, maar die mensen verdienen het wel om hun leven weer op de rit te krijgen. Of dat nou 500 euro meer of minder is, dat maakt mij helemaal niets uit.

De VOORZITTER: De heer Ceulemans.

De heer CEULEMANS (Ir): Als van begin af aan een duidelijk onderscheid was gemaakt tussen mensen die echt zwaar gedupeerd zijn en mensen die dat in de praktijk niet zijn, dan had je de luxe gehad om royaal te compenseren en dan had ik ook minder problemen gehad als het om echt zwaar gedupeerden gaat met wat meer luxe. Het punt is dat de hele operatie volledig uit de rails gelopen is, volledig. Dat er nu mensen zijn die voor een heel luttel bedrag gedupeerd zijn geweest, die eerst vervolgens 30.000 euro kunnen krijgen. Mensen die meer gedupeerd zijn dan dat kunnen naar de Commissie Werkelijke Schade. Er zijn alle mogelijke manieren om je recht te halen en we hebben de lat van wat gedupeerd is zo laag gelegd dat er zoveel mensen voor in aanmerking kunnen komen dat we nu met een onwerkbaar en monsterlijke operatie zitten. Als het zo uit de klauwen gaat lopen, vind je het dan gek dat ik vind dat je niet al die mensen een bank van 3000 euro kan geven? Ik had DENK aan mijn kant verwacht. Op uw partij stemmen mensen die, net als onze kiezers, het niet altijd breed hebben en die heel lang moeten sparen voordat ze een nieuwe koelkast kunnen krijgen, die heel lang moeten sparen om überhaupt op vakantie te gaan. U zou ook niet aan die mensen

moeten willen uitleggen dat hun burens 3000 euro voor een bank krijgen, terwijl ze dat in de praktijk niet altijd nodig hebben.

De VOORZITTER: Mijnheer Ceulemans, het mag via de voorzitter, dus niet het ge-u. De heer Soytekin.

De heer SOYTEKIN (denk): Er zitten ook heel veel mensen die op DENK stemmen, zeg ik tegen de heer Ceulemans, die ongelooflijk hard zijn geraakt door het toeslagenschandaal en dat zijn die mensen die dat inderdaad verdienen om ruimhartig gecompenseerd te worden. Op het moment dat er mensen zijn die inderdaad frauderen en op basis daarvan recht denken te hebben op compensatie, dan staan we naast elkaar. Maar het is wel de landelijke overheid die er een grote shitshow van heeft gemaakt, dat wij nu hier in Rotterdam zo goed en kwaad mogelijk proberen op te lossen. We weten dat de meeste gedupeerden hier in Rotterdam wonen. Laten we het goede voorbeeld geven om die mensen in ieder geval zo goed mogelijk te compenseren. Het blijft heel lastig om te achterhalen wie in hoeverre gedupeerd is, omdat dat ook niet grotendeels bij ons ligt.

De VOORZITTER: De heer Ceulemans.

De heer CEULEMANS (Ir): Ja, dat klopt. Landelijk is er een puinhoop van gemaakt en vervolgens wordt de afhandeling van die puinhoop over de schutting gegooid bij de gemeente. Wij zitten er daarmee, wij moeten er iets mee. We hebben überhaupt nog niet eens in beeld hoeveel gedupeerden er hier zijn. De informatie-uitwisseling gaat verschrikkelijk slecht. Het is inderdaad, daar zijn we het dan over eens, één grote shitshow. Ik vind alleen wel, ik ben hier gekozen om ook kritisch te kijken naar hoe geld wordt besteed en ik vind dat de besteding van geld doelmatig moet zijn. Ik vind 3000 euro voor een bank, overigens in de toezeggingenbrief is dat na 2000 euro gedaan, maar dat is dan ook naar aanleiding van de commissie het enige bedrag dat is aangepast, maar alle bedragen die ik net noemde, 1500 euro voor een koelkast, 400 euro voor een tv-meubel, 2000 euro voor een eettafel, 3000 euro voor een zithoek, ik vind dat geen doelmatige uitgave. Ik vind dat niet prudent omgaan met belastinggeld en ik vind dat in die zin een klap in het gezicht van de Rotterdamse belastingbetaler die het niet breed heeft en die dit allemaal mag ophoesten.

De VOORZITTER: De heer Van Campenhout.

De heer VAN CAMPENHOUT (bij1): Dank u, voorzitter. Ja. De heer Ceulemans gaf ook aan als men zwaar gedupeerd is, maar wat valt onder zwaar gedupeerd? Kunt u daar wat meer toelichting op geven?

De VOORZITTER: De heer Ceulemans.

De heer CEULEMANS (Ir): Wat ik aan het begin zei, er zijn mensen die voor ongelooflijk hoge bedragen gedupeerd zijn, waar dat allemaal gevolgen in de thuissituatie voor heeft. Ik heb geen inzicht in individuele dossiers, dat kunnen wij niet inzien. Gelukkig dat wij dat niet kunnen inzien van de eigen inwoners, maar tegelijkertijd weet u ook dat de lat, om bijvoorbeeld voor die Catshuisregeling van 30.000 euro in aanmerking te komen, heel erg laag ligt. Dat is het gros van de mensen die voor de Catshuisregeling in aanmerking komen, dat het mensen zijn die veel minder gedupeerd zijn dan die 30.000 euro. Daar is dan dus al sprake van overcompensatie en om vervolgens ook nog die mensen 3000 euro voor een zithoek te geven, 2000 euro voor een eettafel te geven, dat vind ik niet doelmatig, nee. Daar kunt u mij ook niet van af krijgen, van dat standpunt.

De VOORZITTER: De heer Van Campenhout.

De heer VAN CAMPENHOUT (bij1): Dank u, voorzitter. Ik hoef u ook niet van dat standpunt af te krijgen, alleen als we het hebben over hoe zwaar iemand gedupeerd is, dan gaan we het nog complexer maken, want dan gaan we zeggen jij bent licht gedupeerd, medium, high, XL, XXXL, dan maken we alleen maar complexer, het proces. Dus vandaar dat ik heel benieuwd was wat onder zwaar gedupeerd valt. Als er partijen zijn die in uw ogen dus licht gedupeerd zijn, dan is daar volgens mij ook voldoende onderzoek naar, om dat te concluderen, zonder dat deze mensen alles leeg kunnen trekken of kunnen pakken wat ze vinden. Dus volgens mij is daar wel een controlemechanisme op.

De VOORZITTER: De heer Ceulemans.

De heer CEULEMANS (lr): Nee, want iedereen die erkend gedupeerde is, komt in aanmerking voor ondersteuning vanuit de gemeente, inclusief materiële ondersteuning. Dus dat maakt niet uit hoe licht je ook gedupeerd bent, waaronder zelfs mensen zijn die verwijtbaar gehandeld hebben, maar die door een administratiefout van de Belastingdienst daar niet op een goede manier van op de hoogte zijn gebracht. Zelfs die mensen worden als gedupeerd gezien en die hebben dus recht op die hele trits die u in die brief kunt lezen. Dat vind ik niet goed omgaan met belastinggeld. U kunt me ook niet van het standpunt af krijgen en volgens mij worden we het er ook niet over eens. Wat ik al zei, ik ben aan het vechten tegen windmolens wat dit betreft. Ik heb het idee dat in de raad zo een beetje iedereen, behalve onze fractie, er op een andere manier in staat. Dus ik kan moties indienen bij de vleet, heeft geen enkele zin. Ik doe mijn oproep aan de wethouder, ga nou uit van doelmatigheid in plaats van luxe. Sluit aan bij nieuwe prijslijsten, sluit aan bij tarieven zoals die gelden in de bijzondere bijstand en ik vraag in ieder geval de toezegging aan de wethouder, we hebben nu gezien wat er in 2024 is uitgegeven, we gaan nu een nieuwe werkwijze in, kan de wethouder toezeggen dat zij ons meeneemt en dat ze ons laat monitoren hoeveel er nou per Rotterdams pakket de komende tijd uitgegeven gaat worden, zodat we een vinger aan de pols kunnen houden over wat dit voor financiële gevolgen heeft?

De VOORZITTER: De heer Vicario.

De heer VICARIO (vvd): Dank u, voorzitter. Don Quichot werd bijgestaan door Sancho Panza volgens mij uit het verhaal, dus bij deze wellicht. Zonder gekkigheid, natuurlijk jongens, het is te gek voor woorden wat er allemaal gebeurd is en nee, we weten natuurlijk wat er allemaal gebeurd is, we weten hoe zwaar die mensen getroffen zijn. Dus daar geef ik ook mijnheer Soytekin zeker gelijk in. Niemand moet dat ook ooit nog meemaken. Deze mensen hebben zeker recht op compensatie, maar niet oneindig, niet blind en niet zomaar. We moeten gewoon goed kijken naar datgene wat er afgesproken is en wat binnen de kaders geregeld is. Die kaders waren er niet tot onlangs geleden. Dat is gelukkig nu wel het geval, maar we zijn ook heel erg blij met het nieuwe beleidskader. Het is wat ons betreft een goed begin, waar nogmaals over een tijd opnieuw naar zou moeten worden gekeken, dat er niet nog meer verhalen boven tafel komen dat er nog steeds mensen zijn die nou eenmaal helaas, misschien wel een kleine groep, maar toch wel misbruik maakt van de gelegenheid om toch geld binnen te harken. Dat is niet de bedoeling, het is heel erg. Dat moet nooit meer gebeuren, maar we moeten nog steeds gewoon de kaders bepalen en met elkaar afspreken. Dank u.

De VOORZITTER: De volgende, mevrouw Maassen.

Mevrouw MAASSEN (d66): Voorzitter, er snakken nog zoveel ouders in Rotterdam naar herstel en rust in hun leven en we weten dat hier in Rotterdam er echt duizenden ouders zijn geweest die zijn gedupeerd door de toeslagenaffaire. We weten ook dat er nog duizenden ouders zijn die wachten totdat ze daadwerkelijk toekomen aan herstel en rust. Het is daarom goed dat we kritisch hebben gekeken naar de manier waarop we het herstel als gemeente op dit moment aanpakken en ik ben dan ook blij met de voorstellen die worden gedaan om het

proces te verbeteren, om meer duidelijkheid te creëren, duidelijkheid voor zowel de uitvoerende werkers aan de gemeente kant als ook voor de ouders die bij de gemeente aankloppen. Ik ben zeer tevreden over het feit dat we inderdaad met richtbedragen gaan werken. Dat is ook uit het onderzoek van de Erasmus Universiteit gebleken. Dat is toen een aanbeveling geweest, is toen niet overgenomen door de toenmalige wethouder. Ik ben blij dat we dat nu wel doen, niet omdat we de mensen per se zouden willen beknotten, maar wel dat, en daar ben ik het eens met de heer Ceulemans, dat die discussies over die bedragen, dat die niet bijdraagt aan het herstel. Het moet duidelijk zijn wat er mogelijk is om vervolgens ook daadwerkelijk te werken aan het emotionele herstel waar mensen behoefte aan hebben. Want we zien ook in de aanpak er zijn allerlei verschillende leefdomeinen waar herstel op moet plaatsvinden en dat is zeker niet alleen in de materiële verstrekkingen die er zijn. Dus ik vind het heel goed dat we dat doen. Waar ik ook aangenaam door verrast was in de brief van de wethouder, is namelijk dat we ook als Rotterdam erkennen dat hier in deze stad dat toeslagenschandaal keihard heeft ingeslagen als een bom en dat we dat niet gaan vergeten. We willen het achter ons laten, we willen ervoor zorgen dat mensen vooruit kunnen kijken, maar met ik zou zeggen mondelinge verhalen wel de geschiedenis blijven vertellen met elkaar. Ik ben ook benieuwd, is dit dan ook een manier om de motie van volgens mij was het GroenLinks in uitvoering te brengen, waarbij we inderdaad ook de ouders betrekken in dat herstel en in het gezien worden en voelen? Dat was het.

De VOORZITTER: Dank u wel. Dan is het woord aan heer Van Campenhout.

De heer VAN CAMPENHOUT (bij1): Dank u, voorzitter. Als kind zou je niet bezig moeten zijn met overleven, maar kinderen van toeslagengezinnen hadden dat wel. Andere kinderen die op hun 18de een woonpas kregen, draaiden toen al mee met het hoofd boven water houden en dat gold ook voor het houden van het dak boven hoofd. Dat is niet eerlijk, omdat kinderen, in tegenstelling tot hun leeftijdgenoten, dezelfde kans hadden verdiend in het vinden van een woning. Daarom dient Rotterdam BIJ1 de motie in 'Herstel de ongelijkheid voor jongeren betrokken bij het Toeslagenschandaal bij het vinden van een huurwoning'. Tot zover.

De VOORZITTER: Dank u wel. Dan is het woord aan de heer Soytekin.

De heer SOYTEKIN (denk): Dank voorzitter. Er is inmiddels en nu ook alweer veelvuldig gesproken over de pakketten voor die brede ondersteuning voor de gedupeerde ouders van het toeslagenschandaal. Wat ons betreft een aanpak waarin in ieder geval recht wordt gedaan aan de situatie van elk gezin, met ook ruimte voor maatwerk en de menselijke maat. Niet alleen vanwege de omvang van het leed, maar vooral ook omdat het raakt aan het vertrouwen van mensen in de overheid, is het belangrijk dat dit zorgvuldig wordt opgepakt. Nu zien we in ieder geval dat dat er ook wat duidelijkheid is en ik denk dat het ook wel fijn is voor de medewerkers die deze mensen moeten gaan ondersteunen. Dus de inzet van brede ondersteuning is daarin een goede stap in de richting. We waarderen ook dat Rotterdam kiest voor maatwerk en een leidraad die professionals dus handvaten biedt. De pakketten lijken uitvoerbaar, flexibel ook en wordt gehandeld vanuit redelijkheid en ruimte. Tegelijk mag niet het systeemtempo of die financiële kaders wat mij betreft leidend zijn, maar het perspectief van de gedupeerden. Wat ons betreft moet het niet blijven bij incidentele hulp, mensen moeten dus echt vooruit en niet telkens opnieuw aantonen dat ze hulp nodig hebben. Ze moeten worden ondersteund in het bouwen aan een stabiele toekomst. Goed ook dat er nu expliciet aandacht is voor jongeren. Zij hebben recht op een aanpak die ook aansluit bij hun specifieke situatie en verdienen ook toekomstperspectief. De coaches en de verschillende alliantiepartners waar samen mee wordt gewerkt, dat is zeker positief. Wat jongeren ons vooral vertellen is ik wil verder met mijn leven, geen eindeloze herhaling van dossiers, dus geen bureaucratische herbeleving van het verleden. Zij willen ook gewoon vooruit en dat vraagt om toekomstgericht werken, korte lijnen en aanwezigheid van de gemeente, wat we nu lijken te zien. Wat we ook zien is een verdubbeling van de aanmeldingen bij Toeslagen 010

en een groeiend bereik op social media. Daarmee zou je kunnen concluderen de zichtbaarheid is goed, maar roept dus ook zorg op. Hoe gaan we die groeiende vraag opvangen? Gaan die wachtlijsten verder groeien en klopt het dat mensen die zich vanaf bijvoorbeeld januari 2025 melden eerder geholpen worden dan degene die misschien net iets eerder waren met aankloppen bij de gemeente? Dus graag daar een reactie op. Hoe wordt dat behandeld? Ik neem aan op volgorde van binnenkomst, maar toch daar een reactie op. Dan zijn we ook positief over de inzet van wijkteams en het toeslagenteam, maar toch misschien iets meer duiding over de interne aansturing. Zijn er ook verschillen, bijvoorbeeld in werkwijze tussen die wijkcoaches en toeslagen coaches en heeft dat ook invloed op het soort hulp dat iemand ontvangt? Dan nog even over het Erasmus onderzoek. De relatie met de coach maakt het verschil, juist daar mag dus willekeurig verschil in benadering ontstaan, dus ik hoop dat de wethouder dat ook meeneemt. Tot slot, voorzitter, een fundamenteel herstelbeleid kan nooit los worden gezien van de onderliggende oorzaak en dat was institutioneel racisme en discriminatie. Wat duizenden ouders overkwam, overkwam hen niet ondanks hun afkomst, maar deels door hun afkomst. Het vertrouwen van burgers is geschonden door een overheid die selecteerde, uitsloot en veroordeelden op basis van vooroordelen. Dat moet actief worden bestreden, ook op rijksniveau, maar zeker ook op het niveau waarop wij acteren, namelijk de gemeenteraad. Dank u wel.

De VOORZITTER: Mevrouw Reitema heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Herstel de ongelijkheid voor jongeren betrokken bij het Toeslagenschandaal bij het vinden van een huurwoning

“De gemeenteraad van Rotterdam bijeen op 5 juni 2025, ter bespreking van agendapunt 6.2 'Brede ondersteuning toeslagenschandaal' en zevende voortgangsrapportage toeslagenschandaal'.

Constaterende dat:

- Het toeslagenschandaal grote financiële en mentale gevolgen heeft gehad voor gedupeerde gezinnen, waaronder hun kinderen;
- Veel kinderen binnen deze gezinnen financieel hebben bijgedragen om het hoofd boven water te houden, wat vaak ten koste is gegaan van hun eigen toekomstperspectieven;
- Het aanvragen van een woonpas via Woonnet Rijnmond in veel gevallen geen prioriteit of mogelijkheid was, vanwege de financiële en mentale druk binnen deze gezinnen;
- De wachttijd voor sociale huurwoningen in Rotterdam deels wordt bepaald door het aantal jaren dat men ingeschreven staat op Woonnet Rijnmond;

Overwegende dat:

- Jongeren uit deze gedupeerde gezinnen door de gevolgen van het toeslagen schandaal niet op gelijke wijze hebben kunnen starten met het opbouwen van hun toekomst;
- Het van groot belang is om recht te doen aan deze jongeren door hen een eerlijke kans te bieden op toegang tot sociale huurwoningen;
- De gemeente een rol kan spelen in het herstellen van ongelijkheid veroorzaakt door structureel falen van overheidsinstanties;

Verzoekt het college om:

- Maatwerk te ontwikkelen voor de kinderen uit gezinnen die getroffen zijn door het toeslagen schandaal zodat zij een gelijkwaardige positie krijgen op de sociale huurmarkt;

- Deze maatwerkregeling uit te werken in samenwerking met Woonnet Rijnmond en/of de daarbij behorende koepelorganisatie;
- Hierover eind Q1 2026 terug te koppelen aan de raad.

En gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. M.R. van Campenhout en L.S. Vlieger

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Mevrouw REITEMA (pvda): Voorzitter, we hebben terecht al veel commissiedebatten gehad over het toeslagenschandaal en ik wil het daarom wel kort houden, want mijn gevoel is vooral we hebben genoeg gepraat en het is wel echt tijd voor actie. Actie om de wachtlijsten weg te werken, actie om gedupeerden serieus te nemen en actie hier, juist nu het landelijk weer stilstaat. Onze eerste vraag aan het college is dan ook, welke impact heeft de kabinetsval op de brede ondersteuning van de 11.000 gedupeerde gezinnen? Wat is uw verwachting en wat gaat u nu anders doen? Want alle 11.000 ouders, hun gezinnen, kinderen, jongeren, ex-toeslagenpartners en nabestaanden hebben recht op herstel van het aangedane onrecht, het realiseren van een frisse start en het herstellen van verloren vertrouwen in de overheid. Het interesseert hen en ons eigenlijk helemaal niets of bepaalde rechtse ego's in een regering de regering laten floppen of niet. Zij hebben nu behoefte en zij hebben recht op ondersteuning van hun gemeente. We hebben uiteraard ook weer gesproken met Volhouders Rotterdam en ook zij zetten bij veel punten uit het Rotterdampakket nog wel wat vraagtekens. Het is onduidelijk waarom in sommige gevallen vrij hoge bedragen worden toegekend aan relatief kleine zaken, denk bijvoorbeeld aan een bureaustoel, terwijl het op andere belangrijkere punten juist grote tekorten zijn, bijvoorbeeld het ontbreken van een bijdrage voor het halen van een rijbewijs. Daar is juist wel behoefte aan. Andere terechte zorgen die gedupeerden aankaarten, die gaan over het toekomstperspectief voor woningzoekenden. In deze tijd van woningkrapte komt het vaak voor dat mensen noodgedwongen buiten Rotterdam moeten verhuizen en in zo een geval is het onduidelijk welke gemeente op dat moment verantwoordelijk is voor de ondersteuning. Bovendien zijn verhuiskosten nu ook niet opgenomen in het Rotterdampakket, terwijl daar wel dringend behoefte aan is. Ik hoor graag een reactie van de wethouder hierop.

De VOORZITTER: Mevrouw Reitema, de heer Ceulemans heeft een vraag.

De heer CEULEMANS (Ir): Voorzitter dank. Toch een soort van onverwachte toenadering van mevrouw Reitema. Ik hoor haar zeggen het is onverklaarbaar hoe hoog bedragen soms zijn. Vind ik haar ook aan mijn kant dan als ik een voorstel zou doen om die bedragen te verlagen?

De VOORZITTER: Mevrouw Reitema.

Mevrouw REITEMA (pvda): Voorzitter, zeker niet. Daar zijn wij geen voorstander van, maar wij willen wel juist aandacht voor andere punten waar wel meer bijdrage verwacht wordt.

De heer CEULEMANS (Ir): Conclusie is helder, de Partij van de Arbeid is voor onverklaarbaar hoge uitgaven.

De VOORZITTER: Mevrouw Reitema.

Mevrouw REITEMA (pvda): Voorzitter, dat klinkt heel leuk, maar volgens mij ligt er een heel gefundeerd voorstel, waarin heel duidelijk is aangegeven hoeveel waarheen gaat. Dus dat is zeker niet zomaar uit de lucht gegrepen.

De VOORZITTER: De heer Ceulemans.

De heer CEULEMANS (lr): Maar u zegt zelf dat het onverklaarbaar hoge bedragen zijn, dus dat bedoelt u kritisch, neem ik aan, en vervolgens zegt u maar ik wil daar helemaal niets aan veranderen en ik vind het goed dat het zo goed verklaarbaar is. Wat is uw standpunt dan eigenlijk?

Mevrouw REITEMA (pvda): Het gaat er ons omdat het wel in balans moet zijn en wij zien vooral bijvoorbeeld dat het rijbewijs, dat punt, daar zouden we juist meer aandacht voor willen. Dus we zijn niet voor het omlaag brengen ervan. We waren ook in eerste instantie helemaal geen voorstander van grensbedragen, maar we willen wel aandacht hebben voor bepaalde punten, zoals het rijbewijs, want dat mist nu naar ons inzicht. We hebben ook nog wat technische vragen gesteld na de laatste commissiebehandeling en daarop heb ik ook nog een aanvullende vraag, want wat is nou precies de definitie en de criteria voor een ingrijpende levensgebeurtenis op de leefgebieden zorg, financiën of gezin, die hernieuwde brede ondersteuning zou rechtvaardigen? Zijn er concrete voorbeelden van dergelijke gebeurtenissen die recentelijk hebben geleid tot hernieuwde, brede ondersteuning? Tot slot, wij tekenen ook mee op de motie van GroenLinks over het eenzijdig afsluiten van de dossiers en verder staat ook nog de motie over de huiskamer voor gedupeerden nog open, die is al een paar keer langsgekomen, maar de afdoening is gewoon weg onvoldoende. Het hele doel van de motie is dat de gemeente interesse toont in de gedupeerde, maar daar wordt wel totaal aan voorbijgegaan. We vinden het wel erg jammer dat er zo omgegaan wordt met de motie en stelt ons wel de vraag of het wel zin heeft om nog moties in te dienen op die manier als ze zo worden afgedaan.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. De heer Vonk.

De heer VONK (cu): Dank u wel, voorzitter. Vorige week was ik bij een indrukwekkend theater van het Rotterdams wijktheater, Verloren Jeugd, een voorstelling die laat zien wat de gevolgen zijn van de toeslagenaffaire vanuit het perspectief van de kinderen. Ik werd opnieuw geconfronteerd dat die gevolgen echt ongekend zijn door het ongekende onrecht wat hun is aangedaan door de overheid die er juist zou moeten zijn om mensen, en juist ook kinderen, te beschermen. Wat ik er ook uit meenam is dat de hoop voor het echte herstel niet ligt in wat de overheid biedt, maar wat de samenleving biedt, wat mensen elkaar kunnen bieden. Soms is er, en dat kwam ook naar voren in de voorstelling, een godswonder nodig. Wij moeten nooit als overheid de suggestie wekken dat wij kunnen herstellen wat kapot is gemaakt. Dat is een vorm van maakbaarheidsdenken waar wij niet in geloven. De overheid kan niet herstellen wat ze zelf eerder wel kapot heeft kunnen maken. Dat is de harde realiteit en die verwachting moeten we dan ook niet willen wekken. Dat zei ook een mevrouw in de Suze Groenewegzaal, toen wij met een aantal deskundigen bij elkaar waren, die zei wat wij zijn kwijtgeraakt, dat kan de overheid nooit teruggeven, de blijvende psychische schade of de kapotte rug van mijn man. In dat licht, voorzitter, is de discussie over of een bank 3000 euro of 2000 euro moet kosten of het fornuis misschien een beetje goedkoper zou moeten wat ons betreft dan ook compleet misplaatst en draagt dan ook niet bij aan een goede doorstart van deze brede ondersteuning. We moeten blijven laten zien dat het ons diep ernst is om alles te doen om mensen te steunen en een nieuwe start te geven en om ouders en ook de kinderen weer op weg te helpen. Dan moeten we niet zuinig zijn, maar wel bescheiden. We zijn blij dat de nieuwe wethouder heeft laten zien dat ze dit voortvarend wil aanpakken en ook echt prioriteit wil geven. Wij willen dan ook alle ruimte geven om dat nu ook daadwerkelijk te gaan doen, dat wel met de oproep manage de verwachtingen en ook de oproep om daarbij maximaal de samenwerking met partijen in de stad te zoeken die nog wel het vertrouwen genieten van de slachtoffers. Betrek maximaal ervaringsdeskundigen bij de planvorming, de uitvoering en de evaluatie van de brede ondersteuning. We wensen de wethouder alle succes

daarbij en we zullen juist op die punten die ik net noemde haar ook kritisch blijven volgen. Dank u wel.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Zijn er nog andere leden die het woord wensen? Ja, de heer Vicario.

De heer VICARIO (vvd): Dank u voorzitter. De VVD staat voor een betrouwbare overheid die mensen helpt als het nodig is, maar ook een overheid die duidelijke grenzen stelt. Hulp aan gedupeerden van het toeslagenschandaal is noodzakelijk en moet zorgvuldig, professioneel en menselijk blijven. Tegelijkertijd moeten we voorkomen dat het systeem doorslaat in ongerichte hulp, vage criteria of herhaald maatwerk zonder toetsing. Herstel is geen eindeloos proces zonder richting. Tot slot, voorzitter, vertrouwen herstel je niet door alles maar goed te vinden, maar juist door helderheid te bieden, heldere criteria en gelijke behandeling met realistische verwachtingen. Dank u.

De VOORZITTER: Andere mensen nog? Kijk ik even naar de wethouder of zij gelijk kan antwoorden.

Mevrouw NORVILLE (wethouder): Dank u, voorzitter, voor het geven van het woord. Ik zal beginnen met de beantwoording van de vragen die mij gesteld zijn. Allereerst van GroenLinks een vraag over rijbewijzen en wordt er maatwerk toegepast, ja of nee. Ik heb na de commissievergadering zowel intern als extern gesprek gevoerd over het vergoeden van rijbewijzen en ook met de staatssecretaris, inmiddels demissionair. Vanuit het Rijk hoeven we niet te verwachten dat rijbewijzen structureel vergoed gaan worden, maar is er wel ruimte voor maatwerk en dat is ook wat ik mijn ambtenaren meegegeven heb, dat een rijbewijs, als dat behoort tot het vinden van werk, of het doen van een opleiding of verdere ontwikkeling van je leven en om daar verder in te komen, dan kan een rijbewijs worden betaald, maar het is niet zo dat we voor alle gedupeerden en jongeren van de toeslagenaffaire dit kunnen gaan doen. Daar is het geld ook niet voor beschikbaar en het is misschien ook niet nodig, maar we kijken er wel goed naar op het moment dat deze vraag binnenkomt en dan wordt het ook verwerkt in een plan van aanpak. Dan een vraag over de veiligheid en waarom ik de raad daarover niet geïnformeerd heb, omdat het een ambtelijk onderzoek betreft waar ook ambtelijk opdracht voor gegeven is om zo beter te weten wat er leeft in de afdeling. Ik heb daar enige ervaring mee, met dergelijke onderzoeken, en om daar goed, zorgvuldig mee om te gaan, is het hartstikke belangrijk. Er worden namelijk wel mensen genoemd in onderzoeken of het is herleidbaar, mensen gaan op zoek van om wie gaat het dan. Dat is een dynamiek die je niet wil als je juist de veiligheid binnen je organisatie wilt vergroten. Het is een onderzoek waar de ambtelijke organisatie mee aan de slag moet en daar heb ik ook verschillende gesprekken over gevoerd en daar voer ik ook nog de verschillende gesprekken over. De vraag is hoe ik de raad mee ga nemen in dit proces. Ik ben bereid om de raad in het vierde kwartaal van dit jaar een algemeen inzicht te geven in de stand van zaken.

De VOORZITTER: Mevrouw Maassen.

Mevrouw MAASSEN (d66): Ik begrijp wat u zegt en ik begrijp ook waarom u dat dan niet heeft gedeeld met de raad. Ik begrijp ook dat de ombudsman eerder betrokken is geweest bij de signalen. Mijn vraag is, dat wat ze met ons heeft gedeeld, heeft de ombudsman dat ook intern gedeeld of was de eerste keer dat u kennisnam van het feit, dat er toch weer nieuwe signalen bij de ombudsman lagen, was dat op het moment dat het in de brief stond die ook naar de raad is gestuurd?

Mevrouw NORVILLE (wethouder): Dat laatste is het geval.

De VOORZITTER: Mevrouw Vlieger.

Mevrouw VLIETGER (gl): Voorzitter, ik gaf in mijn bijdrage aan dat het natuurlijk mogelijk is om gewoon de privacy van mensen te waarborgen, zodat het juist niet herleidbaar zou zijn. Wethouder geeft aan dat dat in principe juist wel zo is, maar ik geef de andere kant aan. Geef dan aan, waarom dan niet alsnog het gewoon geheim met de raad delen? Die vraag zou ik graag beantwoord willen.

Mevrouw NORVILLE (wethouder): Omdat ik vind dat het echt een ambtelijke aangelegenheid is, waar ambtenaren voor aan de lat staan en het niet gaat helpen om een rapport over geheim beschikbaar te stellen. Dan ga ik verder naar de heer Ceulemans, waarom ik niet aansluit bij de normbedragen van de bijzondere bijstand of Nibud lijst. Dat doe ik niet omdat de Wet herstel toeslagen zich beroept op ruimhartigheid. Dat is niet zomaar een woord. Er zijn gedupeerde ouders veel leed aangedaan door de Belastingdienst en het pakket is niet gebaseerd op luxegoederen. De heer Ceulemans, voorzitter, pakt telkens de hoogste bedragen uit de bandbreedte, maar het is niet gezegd dat die hoogste bedragen ook daadwerkelijk uitgekeerd zullen gaan worden. Ik heb ook mijn oor te luister gelegd bij gedupeerden, bij wijkcoaches, bij belangenorganisaties die zich hiermee bezighouden en die geven bij mij niet aan dat het hen daarom te doen is. Daar komt bij dat we ook weten dat het wel degelijk zo geweest is dat mensen hun hele huisraad hebben moeten inleveren, omdat het leeggehaald werd door deurwaarders en dat het dus wel degelijk nodig was om dit te vergoeden. Wat ook nog speelt, is dat dit schandaal nu ongeveer 10 jaar gaande is, volgens mij nog wel iets langer, en dat er ook kinderen zijn die gedupeerd zijn, jongeren die gedupeerd zijn, die nu pas uit huis gaan, die nu pas hun leven gaan leiden en die ook een beroep doen op woninginrichting en al die leefgebieden die er zijn. Op dit moment praat ik toch over zo een 6000, 7000 jongeren die gedupeerd zijn die allemaal jongvolwassen gaan worden of zijn geworden en die een beroep gaan doen op de leefgebieden die de gemeente Rotterdam bij wet verplicht is om aan te bieden. Dat is de reden waarom ik dan ook niet bereid ben om te kijken naar Nibud bedragen, omdat dit om een hele andere categorie gaat dan waar de heer Ceulemans het over heeft en dat zijn namelijk bijstandsgerechtigden.

De VOORZITTER: Mevrouw Maassen.

Mevrouw MAASSEN (d66): Ik begrijp de toelichting van de wethouder, maar ik zou het willen omdraaien. Vinden wij dan dat de bedragen in een bijzondere bijstand afdoende zijn om ook inderdaad tegemoet te komen aan de behoefte die mensen hebben die daar een beroep op doen? Want dat vind ik dus het lastige aan de spanning die erin zit. Uiteraard moeten we ruimhartig zijn, maar hoe kijken we dan aan tegen de Rotterdammers die een beroep doen op de bijzondere bijstand?

Mevrouw NORVILLE (wethouder): Hoe ik aankijk tegen die bedragen? Ik denk dat als wij het ervan moesten doen in deze zaal, zouden we best veel moeite hebben om daarvan rond te komen. Dat zijn minimale bedragen. U weet, dat heb de vorige keer in het commissiedebat ook gezegd, dat ik aan het kijken ben naar de bijzondere bijstand, hoe dat gaat. Niet in verhouding met deze actie, maar dat staat gewoon los hiervan, dus ik vind het ook lastig om dat op die manier te vergelijken. De vergelijking wordt hier telkens gemaakt, ik maak die vergelijking niet.

De VOORZITTER: Mevrouw Maassen.

Mevrouw MAASSEN (d66): Nee, dat begrijp ik, maar in uw brief heeft wel aangegeven dat u naar de nieuwe bedragen heeft gekeken. Er zijn allemaal redenen waarom er daarvan is af geweken, ook wat er in het verleden al aan materiële verstrekkingen was toegekend aan andere gedupeerde ouders. Dat begrijp ik heel goed, maar dan zeg ik nogmaals eigenlijk is dat een indicatie van wat de redelijkheid is van de bedragen die we in individuele, bijzondere

bijstand aan mensen toekennen. Maar goed, ik wacht uw onderzoek met veel plezier af, maar voor mij is het wel een signaal dat die misschien ook aan herijking toe zijn.

De VOORZITTER: De heer Ceulemans.

De heer CEULEMANS (Ir): Voorzitter, dank. De wethouder zegt de heer Ceulemans noemt de hele tijd de hoogste bedragen, ik noem gewoon de bedragen die in de lijst bij de richtbedragen staan. Er zijn bandbreedtes voor een pakket en vervolgens heeft u per product binnen dat pakket gewoon een richtbedrag staan. Dus ik ga niet expres aan de bovenkant zitten, ik lees gewoon op wat u in uw eigen brief zegt. Tegelijkertijd heeft u naar aanleiding van het vorige commissiedebat, waarin het veel over die bedragen ging en daar is met name de zithoek van 3000 euro een paar keer genoemd als voorbeeld, onder andere door mevrouw Maassen en ook door mij, in de toezeggingenbrief gezegd dan haal ik daar 1000 euro vanaf. Dat vind ik natuurlijk aan de ene kant goed, aan de andere kant toont het natuurlijk wel aan hoe arbitrair die bedragen zijn, als daar zomaar naar aanleiding van het commissiedebat een derde vanaf kan. Dat betekent dus dat u op arbitraire, hoge bedragen zit en dat vind ik nogmaals niet doelmatig.

De VOORZITTER: Wethouder.

Mevrouw NORVILLE (wethouder): Ik heb geen vraag gehoord verder. Volgens mij is mijn standpunt helder.

De heer CEULEMANS (Ir): Kunt u daarop ingaan?

Mevrouw NORVILLE (wethouder): Wij worden het daarover niet eens. De bedragen zijn niet arbitrair tot stand gekomen, ze zijn tot stand gekomen door gesprekken met gedupeerden, door wijkcoaches, door mensen die daarmee te maken hebben en die ermee moeten werken. Ook ik heb afgelopen week nog met het jongerenpanel gesproken en zij zijn juist blij met de kaders die het geeft en de rust die het geeft. Dat is ook wat ik belangrijk vind in dit verhaal. Waar mensen behoefte aan hebben, zowel ouders als jongeren, is rust en duidelijkheid over waar het naartoe gaat. Als u mij gaat vragen om bedragen aan te passen, dan geeft dat geen rust en dan geeft dat ook absoluut geen snelheid op het proces, die we toch nu echt moeten gaan maken.

De VOORZITTER: De heer Ceulemans.

De heer CEULEMANS (Ir): Nee, maar we hebben hier gewoon een debat over een beleidskader dat nu voorligt en daar kunnen we dan over in debat. Ik maak dan opmerkingen over iets dat in uw stuk staat. Volgens mij zaai ik dan geen onrust, volgens mij doe ik dan gewoon mijn werk, want anders kan ik hier gaan zitten applaudisseren voor wat u naar de raad stuurt. Dat is mijn taak ook niet. Het punt is, laat ik daarmee afsluiten, want we worden het inderdaad denk ik niet eens, begrijpt u dan niet dat het voor het gros van de Rotterdammers met een laag inkomen, die op geen enkele manier gedupeerd zijn in de toeslagenaffaire, die zich nooit een bank van 2000 euro kunnen permitteren, die zich nooit een eethoek van 2000 euro kunnen permitteren, die zich nooit een fiets van 750 euro kunnen permitteren, dat het voor die mensen heel erg wrang is om te zien dat zij belasting betalen, dat zij niets cadeau krijgen en dat, in het kader van de toeslagenaffaire, ook naar mensen die in de praktijk heel licht gedupeerd zijn, dat allemaal maar toe komt waaien? Snapt u dat?

Mevrouw NORVILLE (wethouder): Als ik goed geïnformeerd ben, is bij deze groep mensen het huis niet leeggehaald na een deurwaarder. Als ik goed geïnformeerd ben, zijn hun kinderen niet uit huis geplaatst. Als ik goed geïnformeerd ben, hebben deze mensen geen schulden gemaakt door wat hen is aangedaan door de overheid in het toeslagenschandaal.

Als ik goed geïnformeerd ben, dan hebben deze mensen een hele andere achtergrond dan de mensen waar u het over heeft en ga ik dus deze groep mensen ook niet met elkaar vergelijken. Ik vind ook dat toeslagen gedupeerden recht hebben op hun eigen pad, hun eigen herstel en hun eigen proces om te herstellen en te helen. Dat is wat ik hier probeer te doen. Ik ga het niet vergelijken met de mensen waar u het over heeft.

De VOORZITTER: De heer Ceulemans.

De heer CEULEMANS (lr): Als ik goed geïnformeerd ben, hangt u nu een beetje de demagoog uit, want u doet nu net alsof dat iedereen, die voor deze pakket in aanmerking komt, mensen zijn bij wie kinderen zijn weggehaald, waar het huis is leeggehaald. U weet dat dat niet waar is. U weet dat het gros van de mensen die in aanmerking komen voor begeleiding vanuit de gemeente, inclusief producten uit die pakketten, dat het helemaal geen mensen zijn waar de kinderen uit huis gehaald zijn, waar het huis leeggehaald is. Het gros van de mensen is dat niet het geval mee. Op het moment dat u suggereert dat al die mensen die nu hier in aanmerking voor komen op die manier slachtoffers zijn geweest, dan bent u de raad een rad voor ogen aan het draaien en dat siert u allesbehalve.

De VOORZITTER: De wethouder.

De heer SOYTEKIN (denk): Sorry, voorzitter. Ik probeer steeds het debat aan te gaan met de heer Ceulemans, maar u ziet mij niet staan of u wilt mij niet zien, ik weet niet wat het is.

De VOORZITTER: Dan krijgt u nu royaal het woord, mijnheer Soytekin.

De heer SOYTEKIN (denk): Dan ga ik royaal de tijd ervoor nemen. Wat de heer Ceulemans hier constant aan het doen is, en ik sluit me echt ook aan bij de woorden van de heer Vonk, die dat net ook zei, het is totaal misplaatst om hier te gaan muggenziften over een paar 100 euro. Natuurlijk begrijp ik dat mensen die daar geen recht op hebben, dat het kwalijk is dat die daar gebruik van maken, maar deze mensen, nogmaals, moeten gewoon ruimhartig gecompenseerd worden, omdat ze kei en keihard genaaid zijn door de overheid. Punt. Er zijn mensen die dat verdienen om hun leven weer op de rit te krijgen. Dit spelletje, door te doen alsof mensen die gedupeerd zijn allemaal luxeproducten krijgen, dit helpt die mensen totaal niet verder en het helpt het proces ook geen steek verder. Ik begrijp uw punt op het moment dat u zegt mensen die daar geen recht op hebben, die moeten dat niet krijgen. Snap ik, maar er zijn genoeg mensen, dat is het merendeel, die hebben daar recht op. Laat die mensen gebruikmaken van die compensatieregeling, van die van die pakketten en laat die mensen hun leven gewoon weer op de rit krijgen.

De VOORZITTER: De heer Van Campenhout wil niet meer. Dan de wethouder.

Mevrouw NORVILLE (wethouder): Dank u wel, voorzitter. Om toch nog even te reageren op dit alles, laten we even teruggaan naar hoe het toeslagenschandaal eigenlijk allemaal begonnen is, met de Bulgarenfraude. Als je in de stukken terugleest hoeveel procent dat uitmaakte van het totale toeslagenbudget, dan is dat 0,005, zeg even 6, procent. Daar is het mee begonnen. Nu gaan we weer een discussie hebben over mensen die hier wellicht geen recht op zouden kunnen hebben of zich anders voordoen dan dat ze zijn. 0,05 procent waarmee het is begonnen. Ik ga verder met de volgende.

De VOORZITTER: De heer Ceulemans.

De heer CEULEMANS (lr): Heel kort, laatste vraag. De wethouder verwerpt mij net voor de voeten u vergelijkt met mensen, maar daar zijn niet de kinderen weggehaald, daar is niet het huis leeggehaald. Onderschrijft de wethouder, want anders is ze hier onwaarheid aan het

verkondigen, dat het gros van de mensen die van deze pakketten gebruik zullen gaan maken, dat daar niet de kinderen weggehaald zijn en dat er niet door deurwaarders het hele huis is leeggehaald? Ja of nee?

De VOORZITTER: De wethouder.

Mevrouw NORVILLE (wethouder): De gesprekken die ik voer met gedupeerden, zowel ouders als kinderen, liegen er niet om. Ik spreek ook mensen die uit huis geplaatst zijn of wiens broertjes of zusjes uit huis geplaatst zijn. Het lastige is, de cijfers zijn in die zin heel slecht te bereiken en heel slecht toegankelijk om precies te weten wie uit huis geplaatst is, maar ik ga hier niet ontkennen dat er groot leed is aangedaan aan gezinnen, die nog steeds bezig zijn om te herstellen. Daarover ga ik me niet uitlaten, of dat wel of niet zo zou zijn. Ik doe het met de informatie die mij gegeven wordt en nog steeds krijg ik 70 mensen per maand van de rijksoverheid doorgestuurd die recht hebben op ondersteuning van de gemeente. Dat is waar we mee aan de slag moeten. Ik ga verder. Mevrouw Maassen, die vroeg of we de motie van GroenLinks op die manier in uitvoering kunnen brengen met het archiefproject. Daar ga ik niet per se over, maar daar kunnen we het natuurlijk wel over hebben, dus laten we dat op korte termijn doen. De heer Soytekin. Sorry.

De VOORZITTER: Mevrouw Maassen.

Mevrouw NORVILLE (wethouder): De heer Soytekin, aanmeldingen die binnenkomen. Hoe worden aanmeldingen nu behandeld en komen nieuwe mensen sneller aan de beurt? Alle gedupeerde Rotterdammers melden zich bij het Informatiepunt en na een eerste screening en uitvraag naar de ondersteuningsbehoefte, volgt overdracht naar het team wachtlijstbeheer. Die kijken of er urgentie is op de 3 leefgebieden, gezin, gezondheid en financiën. Als daar urgente zaken spelen, dan wordt dat gelijk opgepakt en de overige leefgebieden, met minder urgente en acute vragen, die worden vervolgens door een toeslagencoach met het gezin opgepakt. Het zou dus kunnen dat dat even moet wachten, maar we kijken dus naar de urgentie van mensen die zich aanmelden. Dan ga ik naar mevrouw Reitema met de vraag over impact van de kabinetsval op de brede ondersteuning. Mijn inschatting, maar goed, dat is mijn inschatting, is dat het voorlopig geen impact heeft, mits er door dit demissionaire kabinet, waarvan we nog moeten zien wie wat gaat doen, verwacht ik dat de middelen beschikbaar blijven, in ieder geval tot 2027. Het is dan wel zo dat die zaken ook voor 1 januari 2027 moeten zijn toegekend en aangevraagd en dan kan het doorlopen tot 2030. Maar het moet dus wel voor 1 januari 2027 worden toegekend. Ik heb daar geen signalen van ontvangen, maar het is natuurlijk ook nog vroeg. Het kabinet is pas deze week gevallen, maar ik hou zeker vinger aan de pols om te bekijken wat het betekent voor de uitvoering van waar wij mee bezig zijn. Dan is er een vraag, ook van mevrouw Reitema, over hernieuwde brede ondersteuning en hoe die wordt geboden bij ingrijpende gebeurtenissen. Dan moet u denken aan dreigende uithuisplaatsingen door een verhuurder, onvoorziene medische kosten bij ziekte, onverwachte ziekte, gezinsproblematiek, waarvoor ook gemeentelijke ondersteuning wenselijk is, bijvoorbeeld het overlijden van een ouder of wederom ziekte. Deze gevallen worden individueel beoordeeld en het heropenen van een brede ondersteuning blijft dan ook maatwerk, maar het is dus niet zo dat mensen automatisch niet meer terechtkunnen bij de gemeente. Dan was er ook een vraag van een voorbeeld. We hebben mensen die eerder bijvoorbeeld niet mentaal in staat waren om de brede ondersteuning goed te ontvangen en daardoor is een traject niet goed opgestart. Er is afgesproken dat de inwoner zich op een later moment mag melden. Een andere casus is dat een inwoner ook al eerder ondersteuning had ontvangen. Vanwege een urgentie aanvraag was hij of zij in afwachting van een van huisvesting, de overige doelen waren toen al behaald. Na die verhuizing, want dat moet moest gebeuren, is het opnieuw opgepakt. Dus we kijken goed naar wat er mogelijk is per geval. Dan had u nog een vraag over verhuizingen. De gemeente waar de gedupeerde is ingeschreven wordt ondersteuning verleend.

Verhuiskosten worden vergoed vanuit de latende gemeente en dan moet het daarna warm overgedragen worden aan de volgende gemeente.

De VOORZITTER: Mevrouw Reitema.

Mevrouw REITEMA (pvda): Het klopt dus dat deze verhuiskosten nu niet zijn opgenomen in het Rotterdampakket?

Mevrouw NORVILLE (wethouder): Die vallen daar wel onder. Volgens mij ben ik door de vragen heen en ga ik naar moties.

De VOORZITTER: Er komt nog een veegronde. Dan doen we eerst even de moties en dan komt daarna nog even een veegronde.

Mevrouw NORVILLE (wethouder): Sorry, eerst moties toch? Dan heb ik hier een motie 'Fouten herstellen na eenzijdig afsluiten dossiers'. Dat slachtoffers van toeslagenschandaal te maken hebben gehad met het eenzijdig afsluiten van hun dossier, dat dit inderdaad niet mag gebeuren. Ik ga hem ontraden omdat gedupeerden kunnen zich altijd een tweede keer melden bij het informatiepunt Toeslagen en het informatiepunt onderzoekt dan of er opnieuw brede ondersteuning nodig is. Dat richt zich op een van de 3 leefgebieden, gezondheid, financiën en gezin. Natuurlijk is het zo als de gemeente fouten heeft gemaakt bij het eenzijdig afsluiten van dossiers, worden die ook hersteld. Waar ik ook mee bezig ben is om te kijken of we dossiers toch niet kunnen afsluiten met een beschikking, zodat mensen ook een juridisch en formeel document hebben waarmee ze kunnen aangeven het er niet mee eens te zijn. Dat is nu niet het geval, dat is nu het plan van aanpak, maar dat werkt in de praktijk voor wat onduidelijkheden, werkt wat verwarrend. Dus vandaar dat we aan het kijken zijn of we dat kunnen ondervangen door mensen toch af te sluiten met een beschikking. De vorige keer in de commissie heb ik dat ook gezegd. Het is absoluut niet de bedoeling dat dossiers eenzijdig worden afgesloten. Die instructie is nogmaals gegeven, is nogmaals de nadruk op gelegd en dat zal de komende tijd ook nog zo blijven, want het is natuurlijk ook zo met ongeveer 120 wijkcoaches is het niet zo dat als je het één keer zegt, dat iedereen dan precies weet hoe het moet en hoe het zal gaan. Dus we blijven dat herhalen en blijven daar ook op sturen.

De VOORZITTER: Mevrouw Vlieger.

Mevrouw VliegEER (gl): Voorzitter, ik zie de welwillendheid van de wethouder om dat vanaf nu te veranderen, dat staat ook heel duidelijk in de brieven, maar we weten dat het wel is gebeurd bij mensen en ik snap niet zo goed waarom we ze dan niet handreiking zouden kunnen doen door middel van deze motie en zeggen jullie zijn welkom om je dan opnieuw te melden. Dat signaal lijkt me heel goed om af te geven.

Mevrouw NORVILLE (wethouder): Volgens mij is dat al zo. Mensen kunnen langskomen om te zeggen er is een fout gemaakt, ik ben het er niet mee eens en dan kijken we daarnaar. Dat is ook waarom ik hem ontraad.

De VOORZITTER: U heeft alle moties gehad?

Mevrouw NORVILLE (wethouder): Ik had één motie en mijn collega een andere.

De VOORZITTER: Wethouder Zeegers.

Mevrouw ZEEGERS (wethouder): Dank u wel, voorzitter. Ik zal de motie van de heer Van Campenhout waarderen, gaat over jongeren die zich niet hebben ingeschreven voor een woning bij Woonnet Rijnmond, omdat hun hoofd gewoon ergens anders was en toch daarmee

eigenlijk niet voldoende jaren hebben kunnen opsparen om toch ook voldoende op die wachtlijst te kunnen stijgen. Dat is natuurlijk heel schrijnend. U vraagt eigenlijk, is er niet een maatwerk mogelijk om die jongeren dan toch in het systeem beter erdoorheen te krijgen, zodat zij ook echt tijdig een woning kunnen vinden? We zijn er lang mee met elkaar aan het zoeken geweest hoe kunnen we dat doen, maar u heeft creatief een oplossing bedacht en daar kan ik goed mee uit de voeten. Dus oordeel raad, wat mij betreft.

De VOORZITTER: Dank. Dan had ik hem al aangekondigd, de veegronde. De heer Ceulemans.

De heer CEULEMANS (lr): Kort, technische tijd is dat. Ik had gevraagd over de monitoring. We hebben gezien wat nu op die verschillende leefdomeinen vorig jaar de kosten zijn geweest. Er gaat nu met die pakketten gewerkt worden. Hoe worden wij daarvan op de hoogte gehouden, zodat wij ook kunnen zien wat de kosten zijn, hoe zich dat verhoudt tot de systematiek die we tot dit moment hebben?

De VOORZITTER: Wethouder.

Mevrouw NORVILLE (wethouder): Dan begrijp ik goed dat het per pakket is en niet per gedupeerde.

De heer CEULEMANS (lr): Per gedupeerde lijkt me ingewikkeld. Dus het gaat mij in eerste instantie om u heeft nu die pakketten wonen, noem maar op, die verschillende pakketten, of we daar inzichtelijk en op de hoogte gehouden kunnen worden van de kostenontwikkeling.

Mevrouw NORVILLE (wethouder): Ik moet daar even op terugkomen. Ik ben best bereid om dat te doen, maar ik weet niet of onze systemen op die manier zijn ingericht dat het ook makkelijk eruit te halen is.

De VOORZITTER: Wanneer komt u daarop terug, een beetje een indicatie?

Mevrouw NORVILLE (wethouder): 5 minuten.

De VOORZITTER: Dat lijkt me wat overzichtelijker dan inderdaad schriftelijk erop terugkomen. Dan kijk ik nog of er behoefte is aan een tweede termijn. Dat is niet het geval, dan stel ik voor dat we even thee gaan drinken en dan kan daarna de laatste vraag van de heer Ceulemans beantwoord worden. We schorsen agendapunt 6.2, doen een theepauze tot kwart over en dan openen we gelijk even met het antwoord van de wethouder op de laatste vraag van de heer Ceulemans voordat we naar het volgende debat overgaan. Is dat helder? Dan schorsen we de vergadering.

(De vergadering is geschorst)

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering en de wethouder zou nog één vraag beantwoorden van de heer Ceulemans en dat mag nu.

Mevrouw NORVILLE (wethouder): Voorzitter, dank u wel. Ik kan daarop terugkomen, alleen kan dat niet met terugwerkende kracht, want toen hadden we die pakketten ook niet, maar we gaan het wel vanaf de vaststelling van het beleidskader door het college bijhouden op pakketniveau.

De VOORZITTER: Hartelijk dank voor dit antwoord. Dan zijn wij aan het eind gekomen van agendapunt 6.3.

6.5. Verbeterlijnen Wijk aan Zet na evaluatie

De VOORZITTER: Dan gaan wij door met agendapunt 6.5, verbeterlijnen Wijk aan Zet na evaluatie. We wachten heel even op wethouder Simons, die is onderweg, naar ik heb begrepen. We zijn weer compleet en de heer Tak rent ook naar binnen. Dat komt heel goed uit, want mijnheer Tak is de eerste op mijn lijstje die het woord zou moeten krijgen. Neem even diep adem en dan mag u gelijk uw bijdrage gaan leveren.

De heer TAK (pvda): Voorzitter, ik wil me graag richten aan onze 291 wijk- en dorpsraadsleden. Bedankt dat jullie, ondanks het systeem, het verschil maken voor de mensen in je wijk. Het is de afgelopen jaren niet altijd makkelijk geweest en soms is misschien de moed in je schoenen gezakt of kregen jullie blauwe plekken van de vele keren dat jullie tegen een muur zijn opgelopen, maar jullie hebben gelukkig niet opgegeven. Voorzitter, laat ik kristalhelder zijn, voor de PvdA is er vandaag maar één ding wat we willen bereiken, dat is een stem geven aan al die mensen die van zich hebben laten horen. Als het aan de PvdA ligt, krijgen de wijken de zeggenschap waar ze om vragen en de onafhankelijke ondersteuning waar ze recht op hebben. Wij willen dat een werkgroep bestaande uit wijk- en gemeenteraadsleden, samen met ambtenaren van de gemeente, de zeggenschap van onze wijken gaat vormgeven. Niet over een jaar of een paar maanden, nog de komende weken voor het reces. De PvdA wil dat in de nieuwe verordening de wijkraden het mandaat krijgen waar ze eigenlijk al jaren om vragen. Geen woorden, maar daden. Daarnaast willen we dat de wijkraden, net als onze gemeenteraad, ondersteuning krijgen van een onafhankelijke wijkgriffie, die hen helpt en waar nodig ondersteunt bij praktische vragen en de stukkenstroom. Voorzitter, weet je wat ik nou het allermooiste vind aan onze wijkraden? Dat onze wijkraden geen machtsbolwerk zijn van traditionele politieke partijen, zoals de partij waar ik zelf toe behoor, maar de plek is waar mensen geheel op eigen kracht in kunnen komen, waar je, als je maar genoeg mensen achter je weet te krijgen in je wijk, je gewoon op persoonlijke titel verkozen kan worden. Het is volksvertegenwoordiging in haar puurste vorm. Deze groep mag dus, ook bij een eventuele aanpassing met lijsten, niet in verdrukking komen.

De VOORZITTER: De heer De Haan.

De heer DE HAAN (d66): Nu raak ik toch in paniek, want ik dacht wat fantastisch, de Partij van de Arbeid, de heer Tak, een hartstochtelijk pleidooi voor het personenstelsel. Hou wat je hebt, koester dat. Maar toen kwam er een maar. Ik heb gehoord waar u pal voor staat, maar ik proef tussen uw woorden ook door dat u voor lijsten gaat in de wijkraden?

De heer TAK (pvda): Nee, daar gaan wij niet voor. Wij gaan voor een wijkraad waar er ruimte is voor mensen die op persoonlijke titel kunnen worden gekozen, zo zal de heer De Waard een hele mooie motie daartoe indienen, zonder dat mensen op persoonlijke titel in verdrukking komen.

De heer DE HAAN (d66): In verdrukking, dat klinkt leuk, maar u weet, net als mijzelf en uzelf, een flinke machtspartij achter u, zich, dat de politieke partijen altijd in het voordeel zijn qua slagkracht, qua organisatiekracht, qua middelen om het op te tuigen. Dus het klinkt hartstikke leuk. Het klinkt hartstikke mooi voor de Bühne, maar uiteindelijk zet u de politieke partij in de wijkraad weer op 1. Het zal ongelooflijk veel moeite kosten en ik waardeer de moeite die u doet om die personen daar weer aan bod te laten komen, maar uiteindelijk zal de politieke partij daar op 1 komen. Zonde.

De heer TAK (pvda): Voorzitter, laat ik anders mijn bijdrage afmaken, want wat de PvdA betreft kan er namelijk zonder stevig mandaat, zonder onafhankelijke ondersteuning en zonder voldoende ruimte voor partijloze wijk raadsleden geen steun komen vanuit de PvdA

voor een nieuwe verordening later dit jaar. Laat dat kristalhelder zijn. Laten we misschien zo, wanneer die motie is ingediend, met elkaar de discussie voeren, want u maakt zich over iets zorgen wat reuze mee blijkt te vallen als u het voorstel nou eenmaal heeft gezien. Voor mijn partij is het namelijk niet uit te leggen dat we wel een aanpassing zouden doen om het opvolgingssysteem voor de 1 procent van de mensen die lid is van een politieke partij makkelijker te maken, maar niet zouden doen voor die 99 procent die dat niet is. Want waar vragen onze wijkraad leden om? Die vragen al jaren om meer mandaat. Ik heb hier toevallig nog een stapel van moties uitgeprint van de vorige discussie van Wijk aan Zet. Ik weet, mijnheer De Haan, D66 en PvdA stonden ook toen al schouder aan schouder voor een krachtige wijkraad. Ik zag ook dat u toen onze moties heeft gesteund. Maar er zijn een aantal partijen in deze raad, die nu een grote mond hebben over mandaat en meer macht naar onze wijkraden, die helaas het toen hebben laten afweten.

De VOORZITTER: De heer De Haan.

De heer DE HAAN (d66): Ik heb goed geluisterd naar de wijkraadsconferentie, welke uitkomsten daaruit zijn gekomen. Ik heb goed geluisterd en gekeken naar de enquête. Waar haalt u daaruit dat een lijstenstelsel een issue is? Waar is dat naar boven gekomen?

De heer TAK (pvda): Ik ben heel blij dat u deze vraag stelt, want je hebt niet alleen de wijkradenconferentie gehad, we hebben zelf een enquête uitgestuurd onder wijkraadsleden. We hebben ook een avond georganiseerd met wijkraadsleden van de PvdA, GroenLinks, maar ook van diverse andere partijen, waaronder ook uw partij, waren daarbij aanwezig. Wat waren nou de punten die daar naar voren kwamen? Een van de punten die naar voren kwam was de opvolging. Een worsteling waar wij mee hebben gezeten is hoe zorg je er nou voor dat mensen die wel stemmen op een politieke partij, want dat kon ook in het huidige systeem al, er stond namelijk een partijnaam naast iemands naam, er toch voor zorgen dat wanneer die persoon weggaat iemand anders van die politieke partij kan doorschuiven, zonder dat het ervoor zorgt dat politieke partijen grote meerderheidsposities krijgen in die wijkraden of dat iemand meer stemmen nodig zou hebben dan nu het geval is? Mensen moeten gewoon verkozen kunnen worden op persoonlijke titel.

De VOORZITTER: De heer De Haan, tot slot.

De heer DE HAAN (d66): Met hetzelfde gemak kan ik ook een D66 avond daarbij aanhalen, waar ik ook wijkraadsleden heb gesproken. Ik heb afgelopen jaren met Ingrid van Wifferen alle wijkraden bezocht in Rotterdam, allemaal. We hebben recent ook nog een brief ontvangen van een aantal bezorgde wijkraadsleden, die zeiden doe dit niet. Alsjeblieft, doe dit niet. Haal die politiek niet op deze manier de wijkraden in. U doet het toch.

De VOORZITTER: Mevrouw Abrahamse.

Mevrouw ABRAHAMSE (vvd): Eén ding wat me heel erg opvalt aan de inbreng van de heer De Haan is dat hij altijd de wijkraadsleden aanhaalt. Maar wat vinden de bewoners er nou eigenlijk van?

De heer TAK (pvda): Ik denk dat het een vraag is of is dit een retorische vraag?

De VOORZITTER: Ik verstond het als een vraag, maar dat mag u zelf zo interpreteren.

De heer TAK (pvda): Hij zal ongetwijfeld aan VVD stemmers hebben gevraagd wat ze ervan vinden, maar we hebben het hier over de wijkraadsleden.

De VOORZITTER: Ik denk dat de heer Tak gewoon zijn betoog kan vervolgen.

De heer TAK (pvda): Dank u wel, voorzitter. Laat ik onderstrepen, uit al die gesprekken die wij hebben gevoerd de afgelopen jaren, ik richt me aan de heer de Haan, met name het punt van mandaat heel sterk is teruggekomen. Ik refereer niet voor niets en dat is niet om een jij-bak hier te doen, bijna exact op de dag van vandaag 4 jaar geleden. Ik heb vanmiddag nog even de discussie in de raad terug zitten kijken, ook toen al was er een roep vanuit diverse links partijen in deze raad voor meer mandaat en zeggenschap. Helaas is dat niet tot wasdom gekomen in het huidige stelsel. Daarom dienen wij vandaag daar meerdere voorstellen voor in. Het tweede gaat over de ondersteuning. Ook daarvan zien wij dat dat eigenlijk als belangrijkste punt is terugkomen. Waar ik mij in de commissie en nog steeds hele grote zorgen om maak, is dat het alleen maar gaat over hebben we wel of geen lijsten. Ik garandeer u, mijnheer De Haan, dat de voorstellen die wij vandaag steunen niets, maar dan ook niets zullen veranderen voor de mensen die onafhankelijk die wijkraad in willen kunnen komen. Sterker nog, ik garandeer u dat we beter dan ooit burens die samen een lijst willen vormen, gemeenschappen, speeltuinen die samen een plek willen krijgen in die wijkraad in positie brengen dan nu het geval is.

De VOORZITTER: De heer De Haan.

De heer DE HAAN (d66): Heel fijn al die garanties, maar het kan niet vullen dat u door de pomp bent op dit onderwerp, door de pomp. Jammer.

De VOORZITTER: De heer Tak.

De heer TAK (pvda): Dat is uw conclusie. Ik heb een andere conclusie. Maar goed, ik ga vrolijk verder. Ik nodig u vooral uit het voorstel te lezen in plaats van gewoon in de ruimte dingen te roepen. Deze voorstellen die ik vandaag ga indienen, en het zijn er 7, geven stuk voor stuk gehoor aan de wens van de wijkraadsleden. Zo willen we onze wijkraadsleden op weg helpen met een goed opleidingsprogramma, steunen we de wijkraadsleden wanneer escalatie nodig is, overigens een voorstel wat we dus ook 4 jaar geleden hebben ingediend en toen is afgewezen, gaan we de kwaliteiten van de voorzieningen in de wijk monitoren, komt er een nieuw communicatieplatform en organiseren we onze gemeente op wijkniveau. Maar afsluitend, voorzitter, wat ons betreft komt de echte test later dit jaar, wanneer het college de nieuwe verordening naar de raad stuurt, want dan moet het college laten zien dat ze gehoor heeft gegeven aan de wijkraadsleden en aan deze gemeenteraad. Dat brengt mij naar 2 vragen voor de wethouder. Hoe gaat de wethouder ervoor zorgen dat het hem tijdig lukt om alle aangenomen moties van vandaag juist te verwerken? Want dat zullen er nogal wat zijn, verwacht ik. Hoe zorgt hij ervoor dat de wijkraadsleden nauw betrokken worden bij de afdoening van die moties? Dank u wel.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. De heer Soytekin, nog een vraag?

De heer SOYTEKIN (denk): Dank voorzitter en dank ook voor het hartstochtelijke betoog van de heer Tak, waar ik mij grotendeels ook in kan vinden. Wel één vraag, wat de heer Tak namelijk tussen neus en lippen door zei, of ik heb het verkeerd verstaan, is dat wijkraadsleden ondanks dit systeem toch hebben kunnen functioneren. Begrijp ik dan goed dat de heer Tak ook voornemens is dat dit systeem, of eigenlijk wil, helemaal op de schop gaat, terwijl dat door het vorige college daar werd ingediend of bewerkstelligd? Of heb ik hem dan niet goed begrepen?

De VOORZITTER: De heer Tak.

De heer TAK (pvda): Voorzitter, ik ben blij dat u die vraag stelt, want ik heb hier namelijk een aantal moties bij elkaar geraapt. Wat mij dus opviel, 4 jaar geleden al hebben onder andere

GroenLinks en de PvdA meer zeggenschap voor de wijkraden proberen te realiseren. Wat viel nou op? DENK was tegen al die moties. Het zijn er hier een stuk of 5 geloof ik die ik in mijn handen hebt, gaat over salariëring voor wijkraden, meer zeggenschap. Eén heet letterlijk 'Wijk aan Zet met meer zeggenschap' van mijn collega Lammering. Dat is een van de problemen waar we nu 4 jaar later tegen aanlopen. Ik ben heel erg blij dat we dat vandaag kunnen herstellen.

De VOORZITTER: De heer Soytekin.

De heer SOYTEKIN (denk): Leuk deze jij-bak, ik kan ook allemaal interessante moties maken met titels waar je op voorhand niet op tegen kunt zijn, maar de inhoud is volgens mij bepalend. Overigens ken ik de inhoud van die moties niet. Maar mijn vraag is eigenlijk heel simpel en ik stel hem dan maar nog een keer, want ik heb daar geen antwoord op gehad. Als we dan toch gaan jij-bakken, uw partij heeft ervoor gezorgd dat dit systeem er is gekomen, een systeem met 39 wijkraden. U zegt het functioneert niet bent. Is het dan voortschrijdend inzicht dat u nu zegt we moeten het helemaal afschaffen en opnieuw gaan uitvinden of wat wilt u nu precies?

De heer TAK (pvdA): Dat vind ik een hele mooie vraag. Wat wil ik nou precies? Ik heb zojuist 7 moties ingediend die ervoor gaan zorgen dat wijkraden meer mandaat krijgen, dat ze onafhankelijke ondersteuning krijgen, dat wijkraadsleden een opleidingsprogramma krijgen. Met die 7 moties maken wij Wijk aan Zet echt de wijk aan zet.

De heer SOYTEKIN (denk): Dan is mijn conclusie, voorzitter, dat de heer Tak tot inzicht is gekomen dat het stelsel eigenlijk heel slecht was en dat hij het nu probeert bij te sturen. Daar kan ik hem op zich wel in ondersteunen.

De VOORZITTER: De heer Tak heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Een beetje hulp is meer waard dan een lange preek

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 5 juni 2025, ter bespreking van 'Verbeterlijnen Wijk aan Zet na evaluatie';

Constaterende dat:

- De ambtelijke ondersteuning voor wijkraden formeel valt onder de verantwoordelijkheid van het college;
- Dit kan leiden tot spanningen of beperkingen in de onafhankelijkheid van het advies aan wijkraden;
- De gemeenteraad en raadsleden ondersteund worden door een onafhankelijke griffie, die los staat van het college en zodoende hun rol in het duale stelsel waarborgt;

Overwegende dat:

- Wijkraadsleden hun rol als schakel tussen bewoners en gemeente pas goed kunnen vervullen als zij onafhankelijk, professioneel en laagdrempelig ondersteund worden;
- Een onafhankelijke ondersteuningsstructuur, naar voorbeeld van de gemeenteraadsgriffie, wijkraden beter toerust op hun taken;
- Er binnen bestaande gemeentelijke middelen mogelijkheden zijn om dergelijke ondersteuning te organiseren;

Verzoekt het college:

- Te onderzoeken hoe een onafhankelijke ondersteuningsstructuur voor wijkraden ingericht kan worden, bijvoorbeeld in de vorm van een 'wijkgriffie';

- Hierbij nadrukkelijk te kijken naar het gebruik van bestaande middelen en capaciteit;
- De gemeenteraad vóór het einde van 2025 de opties, randvoorwaarden en eventuele stappen voor implementatie voor te leggen;

En gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. D.P.A. Tak, J.M.D. de Waard, T.J. Vonk en R.G.C. Segers-Hoogendoorn

Motie 2. Een container hier en een boompje daar, de wijkraden krijgen het dit keer wel voor elkaar!

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 5 juni 2025, ter bespreking van de 'Verbeterlijnen Wijk aan Zet na evaluatie¹;

Constaterende dat:

- De bevoegdhedenlijst in de Verordening op de Wijkraden 2022 zeer beperkt is;
- Wijkraden regelmatig pas achteraf worden geïnformeerd over stedelijke plannen die wel degelijk invloed hebben op hun wijk;
- Wijkraadsleden ontevreden zijn over de mate waarin zij in staat zijn om gemeentelijk beleid bij te sturen¹;

Overwegende dat:

- Het versterken van de lokale democratie een kernambitie is van Wijk aan Zet;
- Wijkraden bestaan uit betrokken Rotterdammers die verwachtingen hebben gewekt bij hun achterban;
- Structurele en formele zeggenschap essentieel is voor echte invloed en samenwerking;
- Een zichtbare manier om invloed te vergroten, ligt bij de inrichting van bijvoorbeeld maar niet uitsluitend de buitenruimte (bijv. parken, straten, containers) en welzijn;

Verzoekt het college om:

- Een werkgroep in te stellen, bestaande uit gemeenteraadsleden, wijkraadsleden en met ondersteuning van relevante ambtenaren, die een voorstel uitwerkt voor versterking van de formele positie en mandaat van wijkraden;
- In deze werkgroep ten minste de volgende onderwerpen te betrekken:
 - o (Gedeeltelijke) overdracht van budgetrecht en beslissingsbevoegdheid, met wijkgebonden projecten als uitgangspunt, bijvoorbeeld maar niet uitsluitend de buitenruimte en het welzijnswerk;
 - o Automatisch adviesrecht voor wijkraden bij stedelijke of wijkoverstijgende plannen met impact op hun wijk;
 - o Eventuele aanvullende instrumenten of voorwaarden die nodig zijn om deze zeggenschap effectief en uitvoerbaar te maken;
- De eerste uitwerking uiterlijk voor het zomerreces aan de gemeenteraad voor te leggen;

En gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. D.P.A. Tak, j. Bokhove, J.M.D. de Waard, T.J. Vonk en L.P.A. Dekkers

¹Wijkraadsleden niet enthousiast over hun rol blijkt uit AD-onderzoek: 'We kunnen zaken aankaarten meer niet' Rotterdam I AD.nl

Motie 3. Naar een toegankelijk en functioneel wijkcommunicatieplatform

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 5 juni 2025, ter bespreking van ‘Verbeterlijnen Wijk aan Zet na evaluatie’;

Constaterende dat:

- Het huidige communicatieplatform Mijn.Rotterdam onvoldoende functioneert in termen van bereikbaarheid en gebruiksvriendelijkheid;
- Zowel wijkraden als bewoners regelmatig knelpunten ervaren bij digitale communicatie en informatievoorziening;
- Effectieve communicatie en laagdrempelige participatie cruciale voorwaarden zijn voor het slagen van de wijkgerichte aanpak van Wijk aan Zet;

Overwegende dat:

- Wijkraden behoefte hebben aan directe en toegankelijke communicatiekanalen met zowel het college als hun wijkbewoners;
- Transparantie en zichtbaarheid van besluitvorming en overlegmomenten essentieel zijn voor vertrouwen in het lokale bestuur;
- Er kansen liggen om met moderne middelen (zoals streaming en wijkkranten) de betrokkenheid van bewoners te vergroten;

Verzoekt het college:

- In samenwerking met wijkraden een nieuw, gebruiksvriendelijk communicatieplatform te ontwikkelen dat wél voorziet in de praktische behoeften van gebruikers;

En gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. D.P.A. Tak, J. Bokhove, T.J. Vonk en T.S.J. Coşkun

Motie 4. Inzicht in de basis

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 5 juni 2025, ter bespreking van ‘Verbeterlijnen Wijk aan Zet na evaluatie’;

Constaterende dat:

- Het niveau van publieke en sociale voorzieningen (zoals scholen, huizen van de wijk, sportaccommodaties, zorg, OV en welzijn) per wijk sterk kan verschillen;
- Structureel inzicht in het voorzieningenniveau per wijk ontbreekt, waardoor ongelijkheid niet tijdig kan wordenesignaleerd of bijgestuurd;
- Bewoners en wijkraden bij uitstek de praktijkkennis hebben om knelpunten en hiaten in het voorzieningenniveau te signaleren;

Overwegende dat:

- Een eerlijke, leefbare stad vraagt om gelijke toegang tot basisvoorzieningen in elke wijk;
- Transparantie over het voorzieningenniveau noodzakelijk is om doelgericht te kunnen investeren, monitoren en corrigeren;
- Een breed gedragen voorzieningenmonitor bijdraagt aan de kennispositie van wijkraden en aan een gerichte inzet van gemeentelijk beleid;
- Verdichting van de stad zonder gelijktijdige versterking van het voorzieningenniveau de leefbaarheid van wijken onder druk zet;

Verzoekt het college:

- Een wijkgerichte voorzieningenmonitor te ontwikkelen die inzichtelijk maakt hoe het voorzieningenniveau zich ontwikkelt per wijk, met periodieke actualisatie;

- In deze monitor expliciet aandacht te besteden aan de relatie tussen woningbouw/verdichting en het bijbenen van voorzieningen;
- De monitor samen met wijkraden en bewoners op te stellen, zodat lokale kennis en ervaringen onderdeel vormen van de indicatoren en beoordeling;
- De monitor ten minste jaarlijks te gebruiken als input voor het gesprek tussen gemeente, wijkraad en gebiedsorganisatie over beleidsprioriteiten en investeringsbehoefte;
- De gemeenteraad in het eerste kwartaal van 2026 te informeren over het voorstel, de opzet en het implementatiepad van de voorzieningenmonitor;

En gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. D.P.A. Tak, J. Bokhove en T.J. Vonk

Motie 5. Adviezen verdienen opvolging: naar een transparant en krachtig adviesproces voor de wijkraden

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 5 juni 2025, ter bespreking van 'Verbeterlijnen Wijk aan Zet na evaluatie';

Constaterende dat:

- Wijkraden zowel gevraagde als ongevraagde adviezen uitbrengen over ontwikkelingen in hun wijk;
- In de praktijk deze adviezen regelmatig blijven liggen, laat of helemaal niet worden beantwoord;
- Hierdoor onduidelijkheid ontstaat over de status en opvolging van deze adviezen, bij zowel wijkraden als ambtenaren, college en gemeenteraad;

Overwegende dat:

- Serieus genomen participatie vraagt om transparantie, tijdige terugkoppeling en formele opvolging van wijkraadadviezen;
- Het ontbreken van inzicht en doorwerking bijdraagt aan frustratie en verlies van vertrouwen bij wijkraden;
- Heldere procesafspraken bijdragen aan betere samenwerking tussen wijkraden, college en gemeenteraad;

Verzoekt het college:

- Een formeel escalatiepad te creëren, waarmee wijkraden bij uitblijvende (tijdige) reactie hun advies kunnen doorgeleiden naar de gemeenteraad, ter bespreking of agendering;

En gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. D.P.A. Tak, J. Bokhove, T.J. Vonk, R.G.C. Segers-Hoogendoorn, L.P.A. Dekkers en T.S.J. Coşkun

Motie 6. Investeren in kennis en gereedschap

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 5 juni 2025, ter bespreking van 'Verbeterlijnen Wijk aan Zet na evaluatie';

Constaterende dat:

- Wijkraden een centrale rol spelen in de lokale democratie en participatie van bewoners;

- Het huidige educatieaanbod voor wijkraadsleden te vrijblijvend, versnipperd en ontoereikend is;
- Veel wijkraadsleden aangeven onvoldoende toegerust te zijn om hun rol effectief en zelfverzekerd te vervullen;

Overwegende dat:

- Wijkraden alleen als volwaardige gesprekspartner kunnen functioneren als zij beschikken over de juiste kennis, vaardigheden en ondersteuning;
- Goed begrip van beleidsprocessen, rechten en verantwoordelijkheden, samenwerking met gemeentelijke diensten noodzakelijk is voor het goed uitoefenen van het wijkraadslidmaatschap;
- Investeren in educatie en toerusting een belangrijke en noodzakelijke randvoorwaarde is voor het slagen van Wijk aan Zet;

Verzoekt het college:

- Een structureel educatieprogramma te ontwikkelen voor zowel nieuwe als zittende wijkraadsleden;
- Dit programma te richten op de praktische kennis en vaardigheden die noodzakelijk zijn voor een effectieve invulling van het wijkraadslidmaatschap;
- Het educatieprogramma expliciet te kaderen binnen de gemeentepolitieke context, met aandacht voor het duale stelsel, de rol van de gemeenteraad, en de positie van wijkraden binnen het bredere Rotterdamse bestuur;
- Te zorgen dat dit programma tijdig en toegankelijk beschikbaar is voorafgaand aan en gedurende de gehele ambtstermijn van wijkraadsleden;
- De gemeenteraad uiterlijk begin 2026 te informeren over de inhoud, organisatie en planning van het educatieprogramma;

En gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. D.P.A. Tak, J. Bokhove, T.J. Vonk, R.G.C. Segers-Hoogendoorn en L.P.A. Dekkers

Motie 7. Van gebied naar wijk: wijkgericht werken als concrete praktijk

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 5 juni 2025, ter bespreking van ‘Verbeterlijnen Wijk aan Zet na evaluatie’;

Constaterende dat:

- Binnen de gemeentelijke organisatie nog steeds primair wordt gewerkt vanuit de gebiedsindeling en gebiedsorganisatie;
- De beweging naar wijkgericht werken vaak in abstracte termen wordt benoemd, maar onvoldoende is verankerd in beleid en uitvoering;
- Wijkraden en wijkinitiatieven gebaat zijn bij maatwerk en ondersteuning die aansluit op de schaal en realiteit van de desbetreffende wijken;
- Wijkraden onvoldoende doorzettingsmacht ervaren om op wijkniveau concrete verandering tot stand te brengen;

Overwegende dat:

- Het succes van Wijk aan Zet afhangt van het daadwerkelijk centraal stelen van de wijk in beleid, uitvoering en ondersteuning;
- Integraal en gebiedsgericht werken van waarde en noodzakelijk is, maar niet ten koste mag gaan van concrete ondersteuning en slagkracht op wijkniveau;
- Wijkgericht werken vraagt om organisatorische aanpassing, beleidsmatige concretisering en mandaat om opgaven daadwerkelijk te realiseren;

- Het verhaal van de wijk en de gezamenlijke opgaven in de wijk leidend moeten zijn bij de inzet van mensen en middelen;
- Wijkraadsleden aan hun bewoners moeten kunnen uitleggen wat er gebeurt met de door hen aangedragen opgaven;

Verzoekt het college:

- De omslag naar wijkgericht werken concreet te maken in beleid, uitvoering en organisatie;
- In te zetten op:
 - o Versterking van wijkmanagementteams met duidelijke opdracht en mandaat;
 - o Oprichting van wijkopgaveteams met ambtenaren en wijkraadsleden als volwaardige leden;
 - o Benoeming van opgavemanagers per wijkopgave met mandaat, middelen en doorzettingsmacht;
- Een pilot wijkgericht werken te starten waarin deze elementen samenkomen;
- Voor deze pilot middelen vrij te maken en de raad actief te informeren over voortgang, lessen en opschaalbaarheid;

En gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. D.P.A. Tak, J. Bokhove, T.J. Vonk en T.J.S Coşkun

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De heer DE WAARD (Ir): Voorzitter, hier was hij dan, de evaluatie van Wijk aan Zet. Hoe enthousiast wij als raadsleden ook in het begin waren, want we willen natuurlijk meteen al gaan sleutelen en dingen gaan veranderen, maar dit is nu echt het moment om te gaan bijsturen. Uiteraard indien gewenst, wat kan er nou echt beter? Ik kan u verklappen, voorzitter, ik heb heel wat mooie voorstellen. Ik heb er ook op een paar wat meegetekend, maar eerst wil ik vanuit deze positie mijn complimenten uitspreken. Mijn complimenten voor de toewijding van de wijkraadsleden, die in hun vrije tijd extra tijd hebben gestoken in de organisatie van de wijkradenconferentie. Mijn complimenten aan alle wijkraadsleden die proactief hebben meegedacht en gesproken over verbeterideeën van Wijk aan Zet. Iedereen wist, zo ook de wethouder, Wijk aan Zet is nieuw en gaandeweg gaan we kijken hoe het loopt, maar ook wat er beter kan, het kind niet met het badwater weggooien. Een vaak gehoorde wens van de wijkraadsleden is het hebben van budget en deze wens snap ik. Wanneer je als wijkraad het laaghangende fruit zelf kunt oplossen en niet de grote ambtelijke en bureaucratische molen door hoeft, hoe fijn zal dit zijn. Wijkraden hebben op deze manier meer grip op wat er gebeurt in hun eigen wijk, maar het geeft ze ook veel meer eigenschap en medezeggenschap. Daarom heb ik een motie welke oproept om het communicatiebudget, het representatiebudget en het handgeld van de wijkmanager samen te voegen tot één wijkradenbudget, wat vervolgens ingezet en uitgegeven kan worden in overeenstemming tussen wijkraad en wijkmanager. Wat mij opviel tijdens de inspreeksessie, waar diverse wijkraadsleden hebben ingesproken, is dat het platform Mijn Rotterdam niet bekend is bij deze wijkraadsleden of dat er simpelweg niets mee wordt gedaan. Ik vind dit zonde. Ik snap dat er ook niet zomaar een nieuw platform opgetogen kan worden, want ook dit kost heel veel extra geld, maar toch maak ik me zorgen over de effectiviteit van het huidige platform. Vraag aan de wethouder, hoe kan het zo zijn dat dit platform nu totaal niet wordt gebruikt of onvoldoende wordt gebruikt? Hoe kan Mijn Rotterdam beter benut worden of juist beter in de markt gezet kan worden, waardoor het doel van Mijn Rotterdam beter bediend gaat worden? We hebben nu dit platform, maar hoe nu verder? Dan een andere frustratie bij de wijkraadsleden. Het gevoel heerst dat wijkraadsleden totaal niet meegenomen of gehoord worden bij het plannen en stedelijke ontwikkelingen die de wijk raken. Het is zelfs zo dat de

wijkraadsleden het gevoel hebben dat ze een bepaald plan gepresenteerd krijgen wanneer alles al is besloten en dat ze enkel worden meegenomen om het spreekwoordelijke vakje participatie aan te vinken. Natuurlijk gaan wijkraadsleden niet over stedelijke ontwikkelingen, maar er zit wel een enorme bron van kennis en inzicht bij deze wijkraadsleden, juist wanneer het gaat om ontwikkelingen binnen de wijken. Daarom kondig ik vast een prachtige motie aan, welke wij onder andere samen met de PvdA indienen, welke wijkraadsleden beter in hun kracht zetten en die is zojuist ingediend door mijn collega Tak. Daarnaast, voorzitter, wijkraadsleden zijn enorm betrokken en nieuwsgierige dieren, maar in deze enorme honger naar informatie missen onze wijkraadsleden toch nog een bepaalde secretariële ondersteuning. Ook hierin hebben wij een samenwerking gevonden met de PvdA en een mooie motie geformuleerd, welke oproept om te onderzoeken hoe een griffiefunctie binnen de huidige capaciteit ingeregeld kan worden bij de wijkraadsleden. Dan, voorzitter, de samenwerking tussen de wijkraadsleden en de clusters. Deze wordt niet overal even positief ervaren. Sterker nog, sommige wijkraadsleden hebben het over het volledig ontbreken van deze samenwerking. Onwenselijk wat Leefbaar Rotterdam betreft. Dit moet simpelweg verbeterd worden, want we horen ook wijkraadsleden waar deze samenwerking wel goed verloopt. Daarom ook een motie als doel in de goede richting, welke oproept om binnen de doorontwikkeling van Wijk aan Zet extra aandacht te hebben voor reguliere ontmoetingsmomenten tussen clusters en wijkraadsleden, om zo een proactieve samenwerking tussen beide te bevorderen. Het is nu nog rustig gebleven, dus dan ga ik even naar het grootste discussiepunt, het zogenaamde lijstensysteem. In de commissie hebben we hier al uitgebreid over besproken. U staat al bijna, mijnheer De Haan, bijna. Maar we hebben een prachtig idee, Leefbaar Rotterdam komt namelijk met een hybride systeem, waar het lijstensysteem parallel loopt aan kiesbare individuen. Dus lang verhaal kort, individuen kunnen zich kiesbaar stellen, maar ook individuen namens een politieke partij of individuen namens een maatschappelijke stichting, het maatschappelijk middenveld. Iedereen is op deze manier vertegenwoordigd. Ik zie een interruptie, voorzitter.

De VOORZITTER: De heer De Haan.

De heer DE HAAN (d66): Dank u wel, voorzitter. Dan zijn we eindelijk inderdaad op het punt gekomen. Eigenlijk is mijn oprechte vraag, welk probleem lost u hiermee op? Ik moest een beetje aan Jay-Z denken vrij daarna, 99 problems but personenstelsel ain't one. Welk probleem lossen we hiermee op? De wijkraadsleden hebben het niet gemeld, de wijkraadsconferentie heeft het niet gemeld, is in de enquête niet gemeld. Welk probleem lossen we hier in hemelsnaam mee op?

De VOORZITTER: De heer De Waard.

De heer DE WAARD (lr): Dank voorzitter. Mocht mijnheer De Haan een carrière ambiëren als rapper zou ik het niet doen, maar er is wel degelijk een probleem en dat is namelijk het probleem van opvolging. We hebben uit ervaring gezien dat diverse wijkraadsleden uitgeput zijn. De lijsten zijn uitgeput. In Hoek van Holland zijn ze al 2 jaar op zoek naar opvolging. Deze is er niet. Dus dit probleem gaan we daar zeker mee oplossen, want nu is het dus zo dat door deze, niet alleen de individuen, maar ook de lijsten, dan gaan wij een hele grote groep met enthousiaste betrokken mensen verzamelen en als er dan eentje toevallig onverhoopt, verhuist of uitvalt, dan wordt het plaatsje weer opgevuld. Probleem opgelost.

De VOORZITTER: De heer De Haan.

De heer DE HAAN (d66): Laten we elkaar dan daar de hand reiken en kijken hoe we dat probleem rond die opvolging kunnen oplossen in plaats van hier een soort van oplossing te bedenken voor een probleem wat hier niet is. Het lijstenprobleem gaat dat punt niet per se oplossen. Dan zul je echt aan andere manieren moeten werken.

De heer DE WAARD (lr): Wij kunnen elkaar inderdaad de hand reiken en ik heb ook een hele mooie oplossing. De oplossing is dat u gewoon voor stemt bij de motie die ik zo meteen ga indienen. Daar is het probleem mee opgelost. Dank u wel, mijnheer De Haan.

De VOORZITTER: De heer Vonk.

De heer VONK (cu): Even de vraag, want in de commissie hebben we ook over dit plan van u gesproken. Is dit nou een heel afwijkend plan wat u in gaat dienen of is dat eigenlijk gewoon datgene wat u aangekondigd heeft in de commissie? Want als dat laatste het geval is, dan heeft de PvdA zich ook al uitgesproken dat ze daar niet voor zijn en dan denk ik dat het politieke draagvlak er niet voor is. Dus ik ben even benieuwd. Als het een heel ander plan is, dan is het natuurlijk vervelend dat wij dat vooraf helemaal niet hebben kunnen kijken en dat we eigenlijk ter plekke straks een reactie moeten geven. Dus wat is het?

De heer DE WAARD (lr): Bedankt voor deze vraag, mijnheer Vonk. Het is inderdaad een deels gewijzigd plan, eigenlijk gewoon the best of both worlds. Dat heb ik eigenlijk ook aangekondigd in de commissie, maar nu heb ik hem iets bijgeschaafd, waardoor eigenlijk wanneer er bijvoorbeeld 11 verkiesbare plaatsen zijn, gaan de 11 personen met de meeste stemmen simpelweg op de lijst. Valt iemand van een lijst eraf als het ware, dus bijvoorbeeld ChristenUnie heeft een hele lijst met 5 mensen, er valt iemand vanaf, dan komt er ook iemand van ChristenUnie bij. Valt een individu uit, dan wordt hij ook gewoon opgevuld, maar niet per se met iemand van ChristenUnie.

De VOORZITTER: De heer Vonk.

De heer VONK (cu): Zo had ik hem ook begrepen in de commissie. Daar hebben we met zijn allen over gesproken en daar hebben we ook onze politieke meningen als partijen over gegeven. Dus dat is volgens mij niet nieuw, het is in lijn met wat u heeft aangekondigd. Dus ik begrijp dat het eigenlijk is wat u reeds had aangekondigd en dat de politieke kaarten inmiddels ook in die commissie toen al zijn geschud.

De VOORZITTER: De heer De Waard.

De heer DE WAARD (lr): Ik denk dat de heer Vonk mij alsnog verkeerd begrijpt, want het is nu alsnog dat iedereen als individu zich verkiesbaar stelt. Iedereen moet zich alsnog individueel promoten. Het is niet dat er een lijstensysteem komt. Mensen komen verkiesbaar namens een lijst. Maar ik zal u de motie delen, dan kunt u daar rustig naar lezen en waarschijnlijk stemt u dan ook voor.

De heer VONK (cu): Voorzitter, dat zou kunnen, maar we krijgen helemaal niet de gelegenheid om hier met elkaar eerst fatsoenlijk, dat doe je in een commissie namelijk, even zo een voorstel goed te bestuderen en dan daar een politiek oordeel over te vellen. Nu moet het waarschijnlijk in de tweede termijn nog gaan gebeuren. Ik vind het wel echt buitengewoon kwalijk dat we het op deze manier doen en waarschijnlijk achter de schermen de boel al en kennelijk ook, gezien het geroezemoes, voor mij al uitgelopen is achter de schermen. Ik vind dat echt de raad buitenspel, wij niet meer aan zet.

De VOORZITTER: De heer De Waard.

De heer DE WAARD (lr): Dank voorzitter. Dat mag u vinden. Ik vind het juist eigenlijk de raad enorm betrekken. Ik heb hier een brug geslagen tussen links, rechts, boven, onder om juist met een prachtig voorstel te komen waar de wijkraden enorm mee verbeterd worden. Daar

mag je dat van vinden. Desalniettemin zal ik u zo meteen de motie doen toekomen en ik ben benieuwd wat u ervan vindt. Ik hoor het graag.

De VOORZITTER: De heer Tak.

De heer TAK (pvda): Dank u wel, voorzitter. Inderdaad, ik denk dat we hier partijen hebben getracht een brug te slaan. Wat ik al zei, er is een hele duidelijke behoefte in de wijkraden om meer mandaat te regelen. Dat regelen we vandaag. Er is een hele duidelijke behoefte om meer ondersteuning te regelen. Er is inderdaad, ik heb dat ook van diverse wijkraadsleden gehoord, een probleem met opvolging. Ik heb altijd gezegd dat het niet zo mag zijn dat individuele, onafhankelijke wijkraadsleden in verdrukking mogen komen. Dat blijft als je een volgordesysteem hanteert, wat het namelijk nu feitelijk ook is, want gewoon de eerste 10, als er 10 plekken zijn, met de 10 meeste stemmen, de personen met de 10 meeste stemmen, worden gewoon verkozen. Het is niet zo dat een lijst ineens 2 zetels krijgt als de nummer 1 toevallig heel veel stemmen heeft. Dat is dan niet zo, zo werkt ook het nieuwe systeem niet. Maar dat is het voorstel wat nu wordt voorgelegd. Ik denk dat het heel goed is dat we iedereen de tijd geven om ernaar te kijken. Wat mij betreft kunnen we nog even met elkaar schorsen of met elkaar in gesprek gaan. Maar goed, het heeft wat tijd gekost om in ieder geval ook samen tot dit idee te komen en ik ga ook graag met u het gesprek daarover aan uiteraard.

De VOORZITTER: Het is even wennen, PvdA en Leefbaar die elkaar helemaal in de armen vallen, maar ik ga naar de heer De Haan.

Mevrouw VERKOELEN (50plus): De verkiezingen zijn begonnen, voorzitter. Dat is duidelijk.

De heer DE HAAN (d66): Om hem heel veel praktisch te maken voor mijn begrip, je hebt in die eerste bak onder andere ook de PvdA met de meeste stemmen, die heeft pak hem beet een stuk of 600, die moet verhuizen. Daarna staat op de PvdA-lijst een persoon met 1 stem, die krijgt dan de wijkraadszetel, als ik mij niet vergis.

De VOORZITTER: Is het aan de heer Tak of aan de heer De Waard gevraagd? Aan de heer Tak.

De heer TAK (pvda): Om het even uit te leggen, laten we even een voorbeeld nemen van 3, want dat maakt het wat makkelijker. Dus nummer 1 heeft 600 stemmen, de nummer 2 1 en de nummer 3 bijvoorbeeld 23, laten we het even zo doen. Dan krijgt de nummer 3 de zetel.

De VOORZITTER: De heer De Haan.

De heer DE HAAN (d66): Van de politieke partij.

De VOORZITTER: Volgens mij is het goed als de heer De Waard zijn betoog vervolgt.

De heer DE WAARD (Iv): Dat lijkt me ook een prachtig idee, voorzitter. Dank u wel. Op deze manier is het inderdaad als jij een stem uitbrengt voor een politieke partij blijft dat geborgd, maar ook als je namens een individu uitbrengt, wordt dat ook gewoon geborgd. Wat dat betreft is het echt een prachtig idee. Ik was eigenlijk bijna aan mijn einde. Daarom, voorzitter, onze motie 'Om in te lijsten', dat is de titel, welke dit hybride systeem introduceert bij de komende verkiezingen. Tot zover, voorzitter. Dank u wel.

De VOORZITTER: Mevrouw Abrahamse heeft de volgende moties ingediend.

Motie 8. Wijkaanzet met open armen

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 5 juni 2025 ter bespreking van 6.5 verbeterlijnen Wijk aan Zet na evaluatie,

constaterende dat

- Wijkraden de oren en ogen van de wijk zijn en precies weten waar de behoefte in de wijk ligt;
- Wijkraden aangeven dat de samenwerking met clusters en ambtenaren op wijkniveau niet altijd even soepel verloopt;
- Wijkraden eveneens aangeven behoefte te hebben aan een nauwere samenwerking met de clusters en ambtenaren op wijkniveau;

overwegende dat

- Wijkaanzet naar ervaringen van verschillende wijkraden beter lijkt te functioneren wanneer regulier overleg plaatsvindt tussen clusters en wijkraden;
- De behoefte over het tijdstip waarop, de plaats en frequentie waarop dit gebeurt bij iedere wijkraad verschilt; • We recht willen doen aan de verschillende wensen van wijkraden, maar ook leerpunten uit de praktijk willen toepassen;

verzoekt het college

- Binnen de doorontwikkeling van Wijkaanzet extra aandacht te hebben voor reguliere ontmoetingsmomenten tussen clusters en wijkraden om zo een proactieve samenwerking tussen beiden te bevorderen;
- De raad hierover te informeren;

En gaat over tot de orde van de dag,”

w.g. J.M.D. de Waard

Motie 9. Eerlijk zullen we alles delen

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 5 juni 2025 ter bespreking van 6.5 verbeterlijnen Wijk aan Zet na evaluatie,

constaterende dat

- Wijkraden aangeven behoefte te hebben aan meer financiële middelen om laaghangend fruit in de wijk mee op te lossen;
- Er verschillende wijkbudgetten zijn zoals het representatiebudget, communicatiebudget, en het handgeld van wijkmanagers;

overwegende dat

- Wijkraadsleden als oren en ogen van de wijk vaak het best weten waar laaghangend fruit hangt en waar geld het meest effectief ingezet kan worden;
- Wijkmanagers nu eigenhandig zonder ruggenspraak met de wijkraad hun handgeld in kunnen zetten;
- Meer geld niet zozeer de oplossing is, daar waar niet alle wijkbudgetten opgemaakt worden;
- Effectievere inzet van wijkbudgetten en een groterende verantwoordelijkheid voor wijkraden over deze wel soelaas kan bieden;

verzoekt het college

- Het communicatiebudget, representatiebudget en handgeld van wijkmanagers samen te voegen tot één wijkradenbudget;
- Dit geld ingezet en uitgegeven kan worden in overeenstemming tussen wijkraad en wijkmanager, zodat wijkraadsleden meer mogelijkheden krijgen om geld in te zetten voor doeleinden in de wijk;
- Overeenstemming gevonden wordt bij een meerderheid in wijkraad met veto voor wijkmanager;
- De raad hierover te informeren voorafgaand de wijkraadsverkiezingen van 18 maart 2026

En gaat over tot de orde van de dag,”

w.g. J.M.D. de Waard en M.S. Abrahamse

Motie 10. Om in te lijsten

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 5 juni 2025 ter bespreking van 6.5 verbeterlijnen Wijk aan Zet na evaluatie,

constaterende dat

- Het Kiesreglement wijkraden 2022 voorschrijft dat lijsten worden samengesteld op basis van loting;
- Bij het wegvallen van een wijkraadslid een volgend kandidaat op de lijst benaderd wordt deze plek in te nemen;
- Verschillende wijkraden een hoge doorloop kende, wat tot verschillende wisselingen van de wacht heeft geleid;

overwegende dat

- Ieder wijkraadslid, met of zonder politieke affiliatie, op zijn of haar eigen manier campagne gevoerd heeft en daarmee de kiezer een zeker referentiekader gegeven heeft;
- De huidige opvolging van wijkraadsleden in veel gevallen, ondanks alle goede bedoelingen van ieder wijkraadslid; niet altijd recht doen aan de democratische legitimiteit van wat de kiezer bepaald heeft;
- We tegelijkertijd oog moeten hebben verdringing van individuele wijkraadsleden tegen te gaan;

verzoekt het college

- Te voorzien in een hybride systeem waar het naast politieke partijen, gemakkelijk is voor individuen of partijen uit het maatschappelijk middenveld zich aan te melden voor een lijst, waarbij de kosten registratie politieke partij en het oprichten van een vereniging met rechtsbevoegdheid voor hen niet van toepassing zijn;
- Per wijziging van het Kiesreglement wijkraden 2022 op te nemen dat wijkraadsverkiezingen gebeuren aan de hand van horizontale kieslijsten;
- Hierbij eerst op basis van loting individuen als eerste op het biljet te plaatsen, vervolgens op basis van loting partijen uit het maatschappelijk middenveld en aan te vullen met politieke partijen naar volgorde gemeenteraadslijsten;
- de meeste stemmen zetelen in de wijkraad en opvolging gebeurt aan de hand van het volgende individu met de meeste stemmen op diezelfde lijst;

En gaat over tot de orde van de dag,”

w.g. J.M.D. de Waard en A.R. Oostdijk

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

Mevrouw ABRAHAMSE (vvd): Dank u wel, voorzitter. Wat de VVD betreft is de wijkraad er in de eerste instantie voor de Rotterdammer, dus we zullen de voorstellen van vandaag ook echt vanuit die blik beoordelen. We vinden het dan ook jammer dat de Rotterdammer niet is meegenomen in de evaluatie, want er is geen enkele vraag aan Rotterdammer zelf gesteld, het is alleen aan de wijkraadsleden, ambtenaren, et cetera gesteld. Die Rotterdammer zit niet te wachten op vergadercircuits, vage beloften of stroperige processen, die wil gewoon dat er dingen in zijn wijk worden geregeld. Dan moet de wijkraad ook gewoon goed kunnen functioneren, dus daarom zijn er eigenlijk 3 dingen die wij als VVD willen. Allereerst gaat het om de kieslijsten. Dus wat ons betreft gaat het beter zijn als er wel lijsten bij zijn, want uiteindelijk gaat het er ook om dat de bewoners weten op wie ze stemmen. Voor de één is dat een buurman die zich heel erg heeft ingezet voor de vergroening van de wijk of dat wil gaan doen en dat kan ook net zo goed iemand zijn van een politieke partij. Het probleem is nu vooral wanneer deze persoon vertrekt en dat is de afgelopen jaren echt vaak gebeurd. Wat er dan gebeurt is, bijvoorbeeld in IJsselmonde zat er een wijkraadslid van Leefbaar en dan komt er iemand van GroenLinks voor terug. Dat kan je aan een bewoner niet uitleggen, want die heeft juist zijn stem uitgebracht op die partij, maar het had net zo goed kunnen zijn vanwege bewoners.

De VOORZITTER: Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw VERKOELEN (50plus): Punt van orde. U gaat nu een verordening, die echt zo niet is, verkopen als zijnde dat het een partij is geweest. Niet waar. Alle leden van de wijkraaden zijn allemaal als individu. Ze mochten er een partijnaam achter zetten, maar het was niet gekozen via een partij. Dus u moet wel eerlijk blijven in het systeem, want anders gaan we hier echt met zijn allen de mist in. Er is gekozen op individuen, nooit op een partij. Nooit.

De VOORZITTER: Mevrouw Abrahamse.

Mevrouw ABRAHAMSE (vvd): Maar dit is precies wat we niet kunnen uiten, dit was volgens mij een vraag aan mij, dit is precies wat je dus niet aan de Rotterdammer kan uitleggen. Dat wij nou hier helemaal bezig zijn met verordeningen en systeempjes en zo, die Rotterdammer denkt er zijn verkiezingen, ik ga op iemand stemmen. Er staat een partijnaam achter, ik stem op een partij. Die gaat niet denken, maar eigenlijk in die verordening staat dat dat helemaal niet zo is en dat die op persoonlijke titel is, maar hij is ook lid van een partij dus dan werkt het zus en zo. Dat kan ik niet uitleggen en ik denk dat we het ook door die bril moeten bekijken. Ik vind het heel goed dat, want we hebben het gezien, allemaal nieuwe bewoners zijn nu ook in die wijkraaden gekomen. Dat is een positief effect geweest, dat moeten we ook zo behouden. Alleen, het is nu ten nadele van bewoners die eigenlijk het liefst vanuit partijen willen kiezen hoe dit systeem is ingericht, omdat zij hun stemmen moeten spreiden in plaats van bundelen.

De VOORZITTER: De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer SEGERS-HOOGENDOORN (cda): Voorzitter, met permissie, maar volgens mij is het nu vooral niet uit te leggen als we de partijpolitiek terugbrengen in dit systeem. Dat is volgens mij de kern waarover het gaat. Er zijn hele plausibele argumenten te bedenken waarom dat sommige mensen wel op die partij stemmen, maar we hebben nou juist gekozen voor dit systeem. Ik denk dat mevrouw Verkoelen dat probeerde te doen met haar nooit opmerking, maar we hebben nou juist gekozen met dit systeem om die partijpolitiek eruit te halen. Kom ik toch terug op een vraag die eerder gesteld is, volgens mij door de heer De Haan, welk probleem proberen we hier nu eigenlijk op te lossen? Want we hebben met opvolging, dat hebben we hier duidelijk liggen. Er is echt bij mijn beste weten niemand geweest uit een

wijkraad, en wij hebben ook nog echt een soort van raadpleging gedaan bij de mensen die wij kennen, ook lang niet allemaal CDA'ers overigens, want die zijn op heel veel plekken ook verdwenen helaas, maar die komen wel weer terug, maar ik heb echt van niemand teruggekregen dat dit een oplossing is voor een reëel probleem op dit moment. Volgens mij is dat de kern. We hebben de partijpolitiek nu teruggebracht als we dit voorstel steunen in dat systeem en dat moeten we echt niet doen. Ik wil toch daar ook de wethouder in volgen, die eigenlijk volgens mij steeds bepleit laat dat stelsel nou even met rust. Dat ben ik van harte met hem eens, nog even los van of je blij bent of niet met dit systeem. Dat lijkt mij toch aan de orde op dit moment. Ik vraag dat ook eigenlijk aan de indieners, om dat ook echt mee te wegen. Ik zie ze nu allemaal staan, dus ik verwacht hele mooie betogen.

De VOORZITTER: De heer De Waard.

De heer DE WAARD (lr): Dank voorzitter. Ik wil wel voor één ding waken, want ik hoor mijnheer Segers-Hoogendoorn enorm praten over het terugbrengen van de partijpolitiek bij Wijk aan Zet en dat is juist ook helemaal niet wat er gebeurt. Wij gaan nu gewoon juist het systeem dusdanig finetunen dat meer mensen zich eigen op zo een lijst durven te zetten, volgens hoe hen zich eigen comfortabel voelen. Voel je je eigen comfortabel bij de springvereniging, ga je namens de springvereniging daar de belangen behartigen. Ga jij voor je eigen comfort bij de SP, dan ga je namens de SP daar je eigen verkiesbaar stellen. Maar ben jij comfortabel om je eigen als individu verkiesbaar te stellen, dan kan dat ook, want iedereen wordt gekozen als individu in het systeem. Daarin wordt helemaal niets aan getornd.

De VOORZITTER: Mevrouw Abrahamse.

Mevrouw ABRAHAMSE (vvd): Wat de heer Segers-Hoogendoorn doet is eigenlijk aan WC-Eend vragen hoe we het beste WC-Eend kunnen maken. Terwijl ik denk, we moeten veel breder in Rotterdam uitvragen wat nou dingen zijn die goed gaan aan het systeem en welke niet. Dan hoor ik allemaal mensen die gewoon helemaal moe zijn, van heb ik weer zo een brief gekregen of ik dan via zo een loting dit wil gaan doen, et cetera. Die willen gewoon dat het geregeld is. Dat zijn de geluiden die ik terug hoor en die geluiden, natuurlijk krijgt u die niet van de wijkraadsleden die nu erin zitten, want die hebben baat bij dit systeem. Daarmee zeg ik niet dat zij niet goed werk doen, dat is precies waarom ik het ook juist goed vind dat we het heel toegankelijk maken nog steeds voor deze bewoners om zich verkiesbaar te stellen. Maar als jij een bewoner bent, jij woont in een wijk, jouw buurman, waarvan je weet die is heel populair, die stelt zich verkiesbaar, dan denk jij dan doe ik het niet. Vervolgens hebben we dus een lijst met misschien maar 10 personen voor 9 wijkraadsleden. Terwijl als die buurman aan jou vraagt wil jij niet samen met mij op een lijst, dan denkt die persoon ik wil me wel bij die persoon aansluiten, gewoon als bewoner, als lijst van bewoners. Dat is wat we mogelijk maken en daarmee lossen we ook gelijk het opvolgingsprobleem op. Dat is het voorstel en jullie maken er nu een heel politiek systeem en weet ik veel wat van. Dat is gewoon onzin.

De VOORZITTER: De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer SEGERS-HOOGENDOORN (cda): Voorzitter, het is geen onzin, want anders had ik die interruptie niet gepleegd, want je brengt wel degelijk de partijpolitiek terug. Ik breng alleen maar even het rekenvoorbeeld van de heer De Haan in herinnering. Mevrouw Abrahamse, voorzitter, die vergelijkt nu wel echt appels met peren. Waar mensen, denk ik, nu wel mee te maken hebben is dat je moet wennen aan zo een systeem. Het is een soort hele nieuwe vorm van democratie, waarbij ook loting in één keer aan de orde is. Daar moet ik ook enorm aan wennen. Dat is waar we het volgens mij met elkaar over hebben. Waar je alleen maar meer onzekerheid en onduidelijkheid over gaat veroorzaken als je dit systeem nu weer gaat veranderen en eigenlijk lijsten terugbrengt. Ik wil gewoon met deze interruptie alleen

bepreken, voorzitter, en ook waken daarvoor dat we nu iets doen wat alleen maar de onduidelijkheid vergroot en wat niet een daadwerkelijke oplossing voor een gevoeld probleem is. Dat is mijn oproep.

De VOORZITTER: Mevrouw Abrahamse.

Mevrouw ABRAHAMSE (vvd): Volgens mij framet u dit zelf vooral als een heel groot probleem en is dit het helemaal niet, is het vooral een oplossing. Dit was ook een vraag aan mij, dus die beantwoord ik graag in de 30 seconden. Het laatste punt wat ik nog wilde maken is we willen ook wel een beetje budget, zodat die wijkraden wel daadwerkelijk ook iets voor elkaar kunnen krijgen in die wijkraad en dat ze ook iets meer worden betrokken bij beleid. Dat zijn wat ons betreft de belangrijkste punten op dit agendapunt.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Dan is nu het woord aan de heer Coşkun.

De heer COŞKUN (sp): Voorzitter, lijsten horen om een schilderij en niet om de wijkraden heen, laat ik daar duidelijk over zijn. Voorzitter, we hebben een wijkradenconferentie gehad, niemand had het over lijsten. Er zijn allerlei mensen komen inspreken uit de wijkraden, niemand had het over lijsten. We hebben zelfs brieven gekregen van doe het niet. Doe wat de wijkraden willen, tenzij je kunt uitleggen dat het in strijd is met het belang van de stad. Maak van de Wijk aan Zet niet de VVD aan zet. Dat zeg ik ook omdat in de lunchpauze allerlei VVD'ers mij duidelijk maakte dat het toch zo belangrijk was dat je een VVD-lijst kon indienen. Het lijkt PvdA wel van 20 jaar geleden, die van de deelgemeenten klasjes maakte voor hun toekomstige staatssecretarissen. Daar zijn wijkraden niet voor bedoeld, zeg ik dan tegen mevrouw Abrahamse, mijnheer Tak en mijnheer De waard. Zelfs zijn partij, bij monde van de man die nu wethouder is, heeft een broer ooit een boek over geschreven, 'De gordiaanse knoop', waarin hij pleitte om alle partijpolitiek uit de wijken te halen, want partijpolitiek is dood in de pot voor wat er in de wijk moet gebeuren. Er zijn geen PvdA-lantaarnpalen, VVD-wipkippen of SP-zandbakken, dat moet je niet willen op dat niveau. Dat werkt niet. Je moet samen een vuist maken. Als je 5 vingers hebt, een van de VVD, een van de PvdA en een van D66, dan kunnen ze een voor een gebroken worden. Je moet samen één vuist vormen en dat kan niet op wijkbasis op partijpolitieke basis. De partijpolitiek is daar niet gewenst, er zijn zelfs partijen ontstaan omdat ze op stedelijk niveau geen partijpolitiek willen en dan gaan die nog eens een keer bepreken om het in de wijken in te voeren. Voorzitter, dat is terug naar af. Er passen geen partijpolitieke spelletjes in de wijkraden, dat moet je niet willen. Je moet de wijkraden versterken, je moet ze niet onder ondermijnen door ze te reduceren tot klasjes voor VVD aankomende staatssecretarissen. Daar zijn ze niet voor bedoeld. Voorzitter, de wijk hoort aan zet.

De VOORZITTER: De heer Tak heeft een vraag.

De heer TAK (pvdA): Voorzitter, de heer Coşkun heeft een passievol betoog, maar ik vraag me af heeft u onze moties eigenlijk wel gelezen?

De heer COŞKUN (sp): We hebben van de week een paar moties gelezen, daar zitten goede dingen in over communicatie, is allemaal geweldig. Natuurlijk moet je communicatie doen, natuurlijk moet je veel meer lagen in de wijk, maar lijsten horen daar helemaal niet in thuis. Je moeten de wijkradenconferentie serieus nemen. Dat moet je doen. Zelfs als een speeltuinvereniging. Natuurlijk is het belangrijk dat er ook iemand van de speeltuinvereniging in zit als dat een goede betrokken wijkbewoner is, maar je moet het de speeltuinvereniging niet aandoen om een hele lijst te gaan samenstellen, waarop dan iemand als nummer 3 staat die helemaal geen zin heeft om in de wijkraad te functioneren. Waarom zou je dat willen? Waarom zou je iemand passeren die 80 stemmen heeft in de wijk door iemand die maar 2 stemmen heeft en die toevallig op een Partij van de Arbeid lijst

terechtgekomen is? In het verleden, mijnheer Tak, waren er heel actieve wijkbewoners die werden benaderd door D66, door GroenLinks, door de PvdA en door weet ik veel wie, kom voor ons op de lijst. Die mensen wilden voor hun wijk opkomen, die wilden niet op een lijst staan, aan partijpolitieke spelletjes meedoen. Dat wilden ze niet, maar u wil terug naar de tijd dat het klasjes waren voor aankomende staatssecretarissen. Die tijd hebben we achter ons gelaten en dat moet ook zo blijven.

De VOORZITTER: De heer Tak heeft nog een vraag.

De heer TAK (pvda): Het is inderdaad moeilijk om een gaatje te vinden in deze monoloog, waar menig communistisch leider denk ik jaloers op zou zijn, zeg ik dan tegen de heer Coşkun. Maar even in alle serieusheid, ik heb eerder deze week 7 voorstellen gedeeld in alle transparantie, met iedereen die in deze gemeenteraad, die in de BOFV app, zit, voor de verbetering van de wijkraden, gebaseerd op feedback van wijkraadsleden die wij hebben gesproken, onafhankelijk, lid van een partij, gewone Rotterdammers die betrokken zijn. 7 voorstellen om de wijkraden te verbeteren. Ik zou graag van u willen horen, wat vindt u van die 7 voorstellen die we hebben ingediend?

De heer COŞKUN (sp): Beste mijnheer Tak, dat heb ik net al gezegd, een stuk of 4 heb ik zelfs volgens mij meegetekend. Dat is geen probleem, maar dat lijstensysteem, dat schijnt zelfs een nieuwe motie van De Waard te zijn, daar ben ik niet in geconsulteerd. Daar hebben we het wel in de commissie over gehad, maar ik ben daartegen. Je moet niet met lijsten gaan, geen partijpolitieke spelletjes op wijkniveau. Dat is de dood in de pot. Eenheid maakt macht, zeg ik dan maar als communistische redevoerder. De lokale democratie is te kostbaar om het over te laten aan politieke partijen.

De VOORZITTER: De heer De Waard.

De heer DE WAARD (lr): Dank voorzitter. Dan ben ik toch even benieuwd naar mijnheer Coşkun, want we hebben mijnheer Coşkun al vaker gehoord over dat hij niet kan wachten totdat hij gaat promoveren naar de wijkraad naar waar hij naartoe gaat. Oprecht, ik kan ook niet wachten totdat u daarnaartoe gaat, maar even in het kader daarvan, gaat u dan namens de SP daar plaatsnemen of namens iets anders?

De heer COŞKUN (sp): De heer Biljoen zit hier voor me en ik ging met pensioen en toen dacht ik weet je wat, we gingen experimenteren met wijkraden in Noord en in Feijenoord en bij ons kreeg een wijkraad Agniesebuurt 5 leden. Ik dacht, weet je wat? Als persoon heb ik meegedaan aan de wijkraad Agniesebuurt. Ik kreeg niet de meeste stemmen, had ik wel verwacht, maar dat kreeg ik helaas niet, er zijn andere mechanismen die er dan werkten, maar ik kwam met een partijloos iemand als de heer Biljoen daar in die wijkraad en we hebben een fantastisch vijfmanschap gevormd. Kunnen we trots op terug zien en dat ga ik daar straks ook mee doen. Ik kom daarin omdat ik actief wil inzetten voor de wijk, samen met Leefbaar, voorzitter, Ed Arnold, daar kan ik fantastisch de wijk mee schoonmaken, daar kan ik fantastisch mee over één vloer. We doen niet aan partijpolitiek, mijnheer Arnold en ik, maar ook mijnheer Kaya van de PvdA, komen op voor Feijenoord en niet voor onze eigen partij.

De VOORZITTER: De heer De Waard.

De heer DE WAARD (lr): Dan zijn we inderdaad bij het punt waarbij ik wil komen, want daarmee hebben we dus helemaal geen democratische legitimiteit, want zo bewaken we dus helemaal niet waar mensen voor stemmen. Want als mensen stemmen op mijnheer Theo Coşkun van de SP en er komt iemand van bijvoorbeeld, ik noem maar een uithoek, Socialisten 010 erin, zou u ook niet blij worden.

De heer COŞKUN (sp): Ten eerste doen die mensen van Socialisten 010, ik weet niet of ze nog bestaan, waarschijnlijk niet meer, of ze stemmen SP, dat zou ook zomaar kunnen, sommigen zijn zelfs teruggekomen. Van mij mag mogen actieve wijkbewoners, die opkomen voor de wijk en niet omdat ze in de kleuterklas zitten voor de VVD, die horen in de wijkraad. Dat is mijn pleidooi.

De VOORZITTER: De heer Tak.

De heer TAK (pvda): Ik nodig u echt uit om die motie te lezen, want u heeft hem duidelijk niet gelezen. Maar het mooie is nou met het systeem wat wordt voorgesteld, is dat gewoon 2 burens met een biertje in de hand zich kunnen aanmelden en zeggen wij zijn samen een lijst. Zo laagdrempelig is het voor mensen om de wijkraad in te gaan. Ik kan me niet voorstellen, mijnheer Coşkun, dat dat het systeem is waar u 30 jaar geleden in bent begonnen.

De heer COŞKUN (sp): Je komt in de wijk nooit burens tegen die zeggen, met een biertje in de hand, laten wij eens een lijst beginnen. Dan moet je toch wel ontzettend dronken zijn, heb je wel heel veel biertjes gehad, als je dat gaat doen. Dat ben ik nou nog nooit tegengekomen. Ik ben wel burens tegengekomen die zeggen, bij de buurtbarbecue, weet je wat, mijnheer Tak, je kan zo goed lullen, ga jij nou eens in die wijkraad zitten. Dan stem ik op jou. Dat kom je tegen, niet laten we een lijst gaan vormen.

De VOORZITTER: De heer Tak.

De heer TAK (pvda): Het mooie is, ook voor die persoon blijft er gewoon veel plek. Sterker nog, die persoon staat zelfs bovenaan die lijst. Ik zou zeggen lees gewoon dat voorstel, denk er even rustig over na. We kunnen straks wel even schorsen, dan kunnen we met elkaar het goed over hebben, maar u maakt zich zorgen om iets wat er niet is.

De VOORZITTER: De cliffhanger. De heer De Haan.

De heer DE HAAN (d66): Voorzitter, Sjef van de Poel, in het verleden onder andere de deelgemeentesecretaris van de deelgemeente Charlois, schreef in 2017 met de treffende boektitel 'Betwist bestuur' over de soms ingewikkelde verhouding van het centrale bestuur, de Coolsingel met de decentrale lagen. Wijkraden, jawel, al kort na de Tweede Wereldoorlog hadden we de eerste en later de deelgemeente. Die complexiteit is misschien nog steeds constant en is blijven bestaan, van de gebiedscommissie, via zelfs nog even een stukje geloten wijkcomités, naar de huidige wijkraden. Ik koester ze, al die gekozen volksvertegenwoordigers, die juist in een tijd waar democratie onder druk staat, hun nek uitsteken, brug proberen te slaan. Met collega Ingrid van Wifferen, ik zei het net al, heb ik ze allemaal bezocht en in al hun variëteiten kunnen zien en leren kennen. Met goede voorbeelden misschien en soms ook met minder goede voorbeelden. Het is soms net de echte politiek. Maar hier leeft de lokale democratie en die moeten we koesteren. Wat we ook belangrijk vinden is dat er ook rust en perspectief is. We hebben daar als raad ook al vaker ons over uitgesproken. Laten we nu langer dan één periode het model eens houden en het kans en ruimte geven. Niet al te grote wijzigingen, iets minder een oorlogshospitaal om het systeem onder handen te nemen, iets meer acupunctuur. Welke ingrepen kunnen we doen binnen dat systeem punten te verbeteren, de wijkraad beter tot zijn recht te laten komen? We zijn daar zelf met elkaar veel in gesprek over geweest. We hebben daar ook een werkgroep wijkraden voor, maar nog meer hebben de wijkraden zichzelf ook over hun toekomst gebogen, recent met de wijkraadsconferentie, een mooie oogst en ook in grote lijnen een prima collegebrief, de reactie van de wethouder. Ik som een aantal zaken op die, wat D66 betreft, van belang zijn voor die verbeteringen, zaken die volgens mij ook vanuit de wijkraden zelf grotendeels zijn aangedragen. Denk aan budget om zaken zelf ook te kunnen fixen, zorgen daarvoor, invloed op stedelijke ontwikkelingen, om dat beter te verankeren. Ik mis het

bijvoorbeeld soms echt in het ruimtelijk domein, organiseer dat gewoon. Zorg dat de zichtbaarheid van die wijkraden, dat die wordt vergroot, werk eraan. Zorg ook dat die wijkwethouder steviger wordt gemaakt, daar is volgens mij ook behoefte aan, en zorg vooral ook aan ondersteuning, goede ondersteuning, ambtelijke ondersteuning aan die wijkraden en dorpsraden. Ik heb het beeld dat vanuit het college, vanuit de wethouder, als ik zo de eerste bijdragegeluiden hoor van collega's, via moties ook hoor, heb ik het idee dat we ook grotendeels op diezelfde lijn zitten. Maar wat ik ook wil benadrukken is dat het succes van de wijkraden niet enkel zit in de hoeveelheden, bevoegdheden, het mandaat, de budgetten, maar vooral hoe we met elkaar omgaan, hoe we elkaar zien, hoe we elkaar bejegenen. Dat zit veel meer in de zachte krachten van de wijkraad, in de cultuur. Wij als raad hebben daarin ook wat te doen. We hebben wijkwethouders, laten we als nieuwe raad ook wijkraden adopteren. Vandaar een motie aan onszelf, die ik samen met de Partij van de Arbeid, ook wij hebben elkaar weten te vinden, indien. Dan tot slot een onderwerp waar we het hartgrondig niet mee eens zijn, lijsten. Voorzitter, een tikje dramatisch, ik ben lid van de Democraten 66 en inspiratie haal ik zo nu en dan nog steeds uit illustere voorgangers, iconen uit de partij, recent overleden Jan Terlouw, met zijn pragmatisme en redelijkheid, het redelijk alternatief, en natuurlijk Hans van Mierlo. In zijn recente biografie van Hubert Smeets over Van Mierlo komen nadrukkelijk de idealen aan bod het doorbreken van macht, het delen van macht en met het personenstelsel van de wijkraad zie ik ruim 50 jaar later nog wel iets daarvan terugkomen, juist in een periode waarin democratie onder druk staat. Net iets meer dan 2 procent van de Nederlanders is lid van een politieke partij en als je even inroept op het aantal kandidaten voor de wijkraden, 620 stuks bij de afgelopen wijkraadsverkiezingen, dan ging 56 procent daarvan op persoonlijke titel op. 37 procent had een affiliatie met een politieke partij en nog eens 7 procent had bijvoorbeeld een bewonersorganisatie achter zich. Dan doen we iets grandioos goed, iets wat we zouden mogen, nee, moeten koesteren. In plaats daarvan, de motie van de heer De Waard en anderen, trekken we als politieke partij weer de teugels aan. Grip op de wijkraden, want hoe je het ook wendt of keert, de politieke partij, die is in het voordeel. Qua slagkracht, qua organisatie en met het inzetten op een lijst, daar schuilt een vrijgevalletje simpel door binnen de politieke partijen. Ik snap u heel goed, want ook voor mijn eigen partij zou het een enorm voordeel opleveren. We boren onze leden nog eens extra aan, we hebben een partijbestuur, we hebben commissies die dat helpen stroomlijnen, maar moeten we dit willen? Ik zeg van niet en ik ben daarin niet de enige. Een ruime hoeveelheid wijkraadsleden zegt hetzelfde via de enquête, via het inspreken en benoemde het ook niet tijdens de wijkraadsconferentie.

De VOORZITTER: De heer Tak heeft een vraag.

De heer TAK (pvda): Ik heb een vraag. D66 heeft zelf een bestuurslid wijkraden, zo belangrijk vindt u het. Dat zal ook zijn omdat u zelf in contact wil staan met uw eigen wijkraadsleden. Ik heb ook wel eens contact met wijkraadsleden, een deel daarvan was ook aanwezig bij onze bijeenkomst. Ik heb ook in de commissie gezegd hoe belangrijk ik het vind om die onafhankelijke wijkraadsleden een plek te geven. Ik hoop ook dat u die poging terugziet in dit voorstel. Ik nodig u ook echt uit dat voorstel gewoon kritisch te lezen, want ik begrijp dat u deze afdrank van tevoren heeft voorbereid, maar ik wil u graag uitnodigen het voorstel ook even te lezen en dan met een reactie te komen.

De heer DE HAAN (d66): Ik waardeer die pogingen en ik hoor ook wat u zegt en wat de heer De Waard zegt, dat zeker die personen nog een goede kans moeten krijgen om ertussen te komen, maar uiteindelijk, politieke partijen zijn machtsmachines en we weten allemaal, misschien u als PvdA nog wel het beste, hoe die werken, uiteindelijk zullen die in het voordeel zijn. Ik sluit af, de wijkraadsconferentie. Houd de partijpolitiek uit deze fantastische laag van volksvertegenwoordigers, want als er iets te verbeteren valt in de opvolging, dan zie ik dat zeker. Dat punt heb ik ook, daar hebben we nu bij de lijstuitputting het loten voor. Ik zeg het hier nogmaals, ik heb genoten van het loten. Bij uitstek een extra kans op diversiteit en ook

dat heeft het loten de afgelopen jaar bewezen, maar dat kan en het moet echt sneller en echt beter in een vervolg, om dan ook van het loten te blijven genieten en de kans op geloten volksvertegenwoordigers niet te deleten. Dank u wel.

De VOORZITTER: Mevrouw Bokhove heeft de volgende motie ingediend.

Motie 11. Adopteer een Wijk- of Dorpsraad!

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 5 juni 2025, ter bespreking van agendapunt 6.5: Verbeterlijnen Wijk aan Zet na evaluatie.

Constaterende dat:

- De wijk- en dorpsraden versterkt moeten worden in hun invloed binnen de eigen wijk en hierbij goed ondersteund moeten worden;
- Samenwerking tussen gemeenteraad en de wijk- en dorpsraden een belangrijk aandachtspunt is in deze ontwikkeling
- Ook de samenwerking tussen wijkraden, het college en de gemeentelijke organisatie nog verbeterd kan worden;
- Ook het vermogen om te lobbyen en netwerken hierbij van belang is;
- Het bereiken van de juiste mensen op het Stadhuis voor wijk- en dorpsraadleden vaak niet eenvoudig is;
- De rol, de toegankelijkheid en de (nu nog beperkte) wisselwerking met de gemeenteraad daar belangrijke factoren voor zijn.

Overwegende dat:

- In de afgelopen jaren al succesvol is ingezet op het wijkwethouderschap;
- De komende periode het instrument van wijkwethouder verder zal worden versterkt en uitgewerkt;
- De wisselwerking tussen gemeenteraad en wijk- en dorpsraden wel iets meer geformaliseerd mag worden;
- Het adopteren van een wijk- of dorpsraad door een raadslid het contact, de samenwerking en de wisselwerking tussen de gemeenteraad en de wijk- en dorpsraden verbetert en formaliseert.

Roept de volgende raad op:

- Om in de volgende raadsperiode elk van de 39 wijk- en dorpsraden te laten adopteren door één van de 45 gemeenteraadsleden.

Besluit:

- De huidige werkgroep wijkraden te vragen om een voorstel voor een werkwijze te doen waarmee de adoptie kan worden vormgegeven.

En gaat over tot de orde van de dag.”

W.g. T. de Haan, J.M. Nunnely en D.P.A. Tak

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Mevrouw BOKHOVE (gl): Dank u wel, voorzitter. We evalueren eigenlijk de eerste periode van echt raadsbreed wijkraden. We hadden daarvoor een paar wijken waar geoefend werd, maar dit is de eerste keer dat we echt zo burger nabij bestuurd hebben in al die wijken. Dat werd geëvalueerd door OBI en dat leidde tot heel veel insprekers die kwamen vanuit de wijkraden met suggesties en verbeteringen en dat was een ontzettend mooie sessie. Er werd

goed geluisterd door de raadsleden en dat sterkte ons nog een keer in het idee bij GroenLinks, het belangrijke uitgangspunt, geen nieuw systeem optuigen, want met elkaar geloven we in dat burger nabije participeren, die ogen en die oren van de politiek in de wijk. Raadsleden hebben echt goed geluisterd en in het debat daarna, in de commissie, zijn ook veel voorstellen de revue gepasseerd. De wethouder stond redelijk open en die ging nog een aantal dingen nazoeken, hebben we ook een brief over gehad. Soms waren het kleine tips die we naar voren brachten naar aanleiding van het inspringen, maar ook gewoon dus quick wins die eigenlijk al meteen kwamen, zouden kunnen worden uitgevoerd, maar er kwamen ook wat duidelijke rode draden naar boven. Daarvan de belangrijkste is dat er echt meer mandaat en zeggenschap naar de wijk moet. Daar kan al, dit laatste jaar al, van geprofiteerd worden. Dat motiveert de wijkraadsleden, maar dat zorgt er ook voor dat we de volgende verkiezing weer enthousiaste en bevlogen wijkraadsleden aan de start hebben. Naast de gezamenlijke moties die zijn ingediend door collega Tak, hebben wij nog een aantal moties. 'Meld'R de wijken in'. Er zijn hele goede resultaten in Pendrecht van ambtenaren die op de wijkhub zitten en meteen oppakken en gewoon ook echt complimenten krijgen van de voortvarende aanpak. Dan zien mensen ook echt direct terug in een wijk wat er gebeurt. De motie 'Meedenken kan alleen met dezelfde informatie', wij vinden echt dat wijkraadsleden pas echt goed kunnen adviseren als ze gelijke informatiepositie hebben en de kaders kennen zoals het college die heeft gesteld. Dat willen we graag vastleggen met deze motie. Dan hebben wij een motie 'Zicht op participatie door participatieparagraaf', zodat zowel wijkraadsleden als raadsleden kennis kunnen nemen van of en hoe de inbreng van bewoners en wijken is meegenomen. Dan hebben we nog 'Snellere respons door duidelijke deadlines' en dan is het daarna aan de raad om te zorgen dat wij structureel in BOFV zorgen dat dat op de procedurevergadering komt, zodat we ook de wethouder kunnen bevragen over de voortgang. Er is één zorgpunt wat nog leeft bij GroenLinks na het lezen van de brief van de wethouder. Mijnheer Coşkun, u praat zo hard dat ik mezelf bijna niet meer hoor. Er is één zorgpunt wat nog leeft bij GroenLinks na het lezen van de brief van de wethouder. Wij lezen de poging om extra budget vrij te maken voor de extra ondersteuning van de wijkraden, dus bijvoorbeeld door de wijkraadcoördinator meer beschikbaar te maken. Maar dat budget komt van de wijkraden zelf, juist nu ze volop draaien en steeds beter de eigen potjes weten te benutten. Ook is dat geld slechts beschikbaar tot aan de verkiezing van volgend jaar, dus alleen in het eerste kwartaal en het eind van dit jaar. Dan starten net de nieuwe wijkraden, juist dan moeten nieuwe mensen worden ingewerkt, juist dan is die ondersteuning nodig. GroenLinks vindt het financiële voorstel wat de wethouder doet in zijn brief een sigaar uit eigen doos voor de wijkraadsleden en niet structureel, terwijl dat wel zou moeten. Wij verzoeken de wethouder dan ook bij de Voorjaarsnota te komen met een structurele oplossing, tenminste voor heel 2026. We hebben veel overleg gehad met de andere partijen en denken dat als de moties vandaag worden aangenomen, we echt met elkaar zorgen voor meer mandaat en zeggenschap bij de wijkraden, dat dat daar echt komt te liggen zoals het hoort. Wij danken de wijkraadsleden voor al hun inzet en input.

De VOORZITTER: De heer De Haan.

De heer DE HAAN (d66): Dan toch nog de grote vraag die boven de markt hangt, wat gaat GroenLinks doen straks ten opzichte van het lijstenvoorstel?

Mevrouw BOKHOVE (gl): Dank u wel. Volgens mij heeft de heer De Waard een motie ingediend vandaag en volgens mij is dat ook niet dezelfde motie als die hij vorige week voorstelde. Nee, zeker niet. Die gaan we lekker goed bestuderen en dan kan het zomaar zijn dat wij daar perspectief in zien.

De heer DE HAAN (d66): Helder, duidelijk wat er gebeurt. In steun voor een aantal moties wordt het personenstelsel geofferd voor een lijstenstelsel.

De VOORZITTER: Was dat een vraag aan de heer Tak? De heer Tak.

De heer TAK (pvda): Voorzitter, ik wil gewoon de heer De Haan uitnodigen om het voorstel even rustig te lezen, want u heeft het voorstel duidelijk niet gelezen. Het is niet hetzelfde voorstel. Lees het gewoon rustig en dan hebben we het er met elkaar over. Maar ik nodig u echt uit, lees het eerst en laten we dan met elkaar het gesprek aangaan. Dat kan wat mij betreft in de tweede termijn.

De VOORZITTER: De heer Vonk heeft de volgende moties ingediend.

Motie 12. Meld'R de wijken in

“De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 5 juni 2025 ter bespreking van agendapunt 6.5 Verbeterlijnen Wijk aan Zet na evaluatie.

Constaterende dat

- In de commissie is gesproken over het inzichtelijk maken van meldingen via de Meld'R app voor wijkraden waarna de wethouder heeft aangegeven een keer per jaar en gesprek te willen faciliteren tussen Meld'R en de wijkraden;
- In Zuidwijk-Pendrecht een medewerker van Meld'R in de wijkhub werkt die direct vragen van bewoners oppakt en in nauw contact staat met de wijkraad;

Overwegende dat

- Een jaarlijks gesprek tussen Meld'R en de wijkraden weinig zal opbrengen gezien alle ontwikkelingen in de wijk reeds jaarlijks worden besproken in het kader van de jaaractieplannen;
- Direct contact tussen Meld'R personeel, bewoners en de wijkraden veel zichtbaarder maken wat de structurele problemen zijn en hoe deze worden opgelost;
- Kortere lijntjes en persoonlijk contact vertrouwen in Meld'R en de gemeentelijke organisatie vergroot;

Verzoekt het college

- In alle wijken, te beginnen met wijken waar de kwaliteit van de buitenruimte het meest onder druk staat, medewerkers van Meld'R fysiek aanwezig te laten zijn in de wijkhubs om meldingen van bewoners op te pakken en contact te onderhouden met de wijkraad;
- Hierover te rapporteren aan de raad;

En gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. J.Bokhove en D.P.A Tak

Motie 13. Meedenken kan alleen met dezelfde informatie

“De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 5 juni 2025 ter bespreking van agendapunt 6.5 Verbeterlijnen Wijk aan Zet na evaluatie.

Constaterende dat

- Het OBI onderzoek uitwijst dat ontevredenheid bestaat over de invloed van wijkraden, en daarmee bewoners, op het stadsbestuur;
- Op de momenten waarop de raad voor een belangrijk de financiële kaders vaststelt, de begroting en de voorjaarsnota, amper informatie beschikbaar is over de effecten van de voorgenomen wijzigingen op wijkniveau;

Overwegende dat

- Er vanzelfsprekend botsende belangen zijn tussen individuele wijken en stedelijke afwegingen;
- Deze er vaak toe leiden dat adviezen van wijkraden aan het college of de raad niet, of niet naar bevrediging, overgenomen kunnen worden;
- Een gelijke informatiepositie over welke (financiële) kaders zijn vastgesteld waar wijkraden voorafgaand aan het formuleren van hun adviezen kennis van kunnen nemen ervoor kunnen zorgen dat de wensen van de wijkraden dichterbij de mogelijkheden van de raad en het college kunnen komen te liggen;
- Dit ertoe kan leiden dat meer adviezen (voor een groter deel) overgenomen kunnen worden en de ontevredenheid over de samenwerking vanuit de wijkraden zal afnemen;

Verzoekt het college

- Wijkraden meer mee te nemen in welke keuzes er op de Coolsingel worden gemaakt door met ingang van de volgende periode bij de begroting en voorjaarsnota een bijlage op te nemen waarin op wijkniveau wordt uitgesplitst welke wijzigingen er worden voorgesteld door het college;

En gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. . J.Bokhove en D.P.A Tak en T.S.J. Coşkun

Motie 14. Zicht op participatie door participatieparagraaf

“De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 5 juni 2025 ter bespreking van agendapunt 6.5 Verbeterlijnen Wijk aan Zet na evaluatie.

Constaterende dat

- Uit onder andere het OBI rapport blijkt dat het beeld dat het college onvoldoende opvolging aan vertegenwoordigd is;

Overwegende dat

- Een gebrek aan terugkoppeling aan wijkraden en bewoners na doorlopen participatietrajecten zorgen voor (een gevoel van) schijnparticipatie;
- De raad lang niet bij alle besluiten op de hoogte wordt gesteld van de doorlopen participatietrajecten;
- Inzicht in welke bewoners, organisaties, fondsen en andere partners betrokken zijn geweest bij de totstandkoming van besluiten transparantie biedt die vertrouwen in het stadsbestuur teweeg kan brengen;

Verzoekt het college

- Duidelijk te maken welke Rotterdammers hebben bijgedragen aan de totstandkoming van besluiten door aan ieder collegebesluit een paragraaf toe te voegen over hoe de inbreng van participerende bewoners en andere partijen is meegenomen;

En gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. J.Bokhove en D.P.A Tak

Motie 15. Snellere respons door duidelijke deadlines

“De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 5 juni 2025 ter bespreking van agendapunt'6.5 Verbeterlijnen Wijk aan Zet na evaluatie.

Constaterende dat

- Wijkraden hebben aangegeven de responsiviteit van het stadsbestuur als onvoldoende te ervaren;
- De adviezen van wijkraden, en de beantwoording vanuit het college weliswaar openbaar te raadplegen zijn maar er op deze pagina onduidelijk is welke adviezen nog wachten op respons;

Overwegende dat

- De gemeenteraad als controlerend orgaan van het college graag inzichtelijk heeft of de wijkraadsadviezen tijdig worden beantwoord;
- Het systeem van de raad waarin openstaande vragen en moties wordt bijgehouden met een verwachte datum van afdoening meer inzicht biedt in welke afdoeningen te lang op zich laten wachten;
- Het actiever bijhouden van verwachte afdoeningsdata een stok achter de deur is voor het college om sneller adviezen van wijkraden te beantwoorden, al dan niet op aandringen vanuit de raad;
- Een realtime overzicht waarin duidelijk wordt bij welke adviezen de beantwoordingstermijn is overschreden wijkraadsleden én raadsleden in staat stelt beter in te schatten wanneer ze het college hierop kunnen aanspreken;
- Een overzicht zoals beschreven reeds om de maand wordt gedeeld met de raad;

Verzoekt het college

- De wijkraden en raad beter te informeren over de status van de beantwoording van wijkraadsadviezen door een openbaar, realtime, overzicht beschikbaar te stellen waarin de wijkraadsadviezen, reacties, verwachte reactietermijn en de status hiervan zijn opgenomen;

En gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. J.Bokhove en D.P.A Tak, T.S.J Coşkun en L.P.A. Dekkers

De heer VONK (cu): Dank voorzitter. Ook in de commissie heb ik gezegd we hebben grote stappen gemaakt sinds de invoering van dit nieuwe stelsel en daar is veel dank verschuldigd aan alle wijkraadsleden die zich daar met hart en ziel voor hebben ingezet en ook alle ambtenaren, laten we die niet vergeten, die dit hebben ondersteund en mogelijk gemaakt. Binnen de grenzen van het huidige model willen we concrete verbeterstappen zetten en hebben we ook gezet, en dat ook in goede samenwerking overigens met de wethouder, wil ik toch ook vanaf deze plek gezegd hebben. We hebben best een aantal keren voorstellen gedaan, waar altijd gewoon heel pragmatisch naar is gekeken en zo mogelijk ook doorgevoerd. Daar ben ik blij mee. Zo ben ik er ook blij mee dat er gewoon geld gevonden is voor de uitbreiding van de wijkondersteuning met 4,5 fte. Dat is weliswaar tijdelijk, maar toch voor nu is dat gewoon geregeld. Dat heeft deze wethouder gedaan, dank daarvoor. Het is inderdaad wel tijdelijk, GroenLinks had daar terecht ook een vraag over, en het is altijd even de vraag van wie is er straks scherp om te zorgen dat dat inderdaad blijft? GroenLinks heeft daar een voorstel voor gedaan, maar ik kan me ook voorstellen dat op een andere manier, want het is wel in de volgende periode, er iemand scherp moet zijn. Daar maak ik me wel zorgen over, want ik zit in de volgende periode niet meer in de raad. Wie is er dan scherp? Dus de vraag ook aan de wethouder, hoe zorgen we ervoor dat in ieder geval er op zijn minst even een alarmbel naar de raad gaat dat er iets moet geregeld gaan worden? Dan nog 3 punten, voorzitter, die ik wil noemen over de verbeteringen. Eentje is meer zeggenschap en

bevoegdheid binnen de grenzen van het stelsel naar de wijken. Daar is heel veel over gezegd en ook veel vanuit de wijkraden gekomen. Wij steunen alle moties die dat willen steunen. Ik heb daar niet een eigen motie op. Over de lijstopvolging wilde ik een aantal dingen zeggen, maar dat sla ik nu over, want in feite is het al gelopen, deze race. Nog één ding daar wel over, ik heb gisteren nog lang met iemand van GroenLinks, wijkraadslid, aan de lijn gehangen, die een lang pleidooi hield om dit niet in te voeren en hij wees me er ook op dat dit echt niet vanuit de wijkraden komt. Het stomste wat je kan doen, als je het hebt over Wijk aan Zet, is dan vervolgens de raad weer aan zet laten gekomen en dan het toch beter te weten. Laten we dat niet doen, dat is mijn belangrijkste argument. Dan het laatste punt, voorzitter, en daar heb ik wel een motie over, en dan rond ik af.

De VOORZITTER: Heel snel.

De heer VONK (cu): Ik wil daar alleen nog even een motie indienen, dat gaat over de vergoeding in relatie tot de uitkering. Ik heb dat in de commissie aangekondigd. Juist voor mensen met een te kleine beurs is de vergoeding een zorg en dat kan niet de bedoeling zijn. Met verwijzing naar de Participatiewet wordt participeren in het democratisch proces moeilijk, zo niet onmogelijk. Dat moeten we niet willen, dan zakken we echt door de ondergrens. Daarom een motie om ervoor te zorgen dat we echt alles uit de kast halen om dat te voorkomen, dat er geen mensen nadelige financiële gevolgen ondervinden voor deelname aan het democratisch proces. Die motie is getiteld 'Fair pay bij wijk aan zet'.

De VOORZITTER: De heer Soytekin heeft de volgende motie ingediend.

Motie 16. Fair pay bij wijk aan zet

"De gemeenteraad van Rotterdam bijeen op donderdag 5 juni 2025 ter bespreking van 'verbeterlijnen Wijk aan Zet na evaluatie',

Constaterende dat:

- Er verschillende mensen zich inzetten voor de wijkraad die voor hun inkomen afhankelijk zijn van de bijstand;
- De vergoeding die zij ontvangen voor hun wijkraadswork negatieve gevolgen kan hebben voor hun uitkering;
- Die negatieve gevolgen mogelijk zelfs kunnen betekenen dat ze er financieel op achteruitgaan wanneer ze hun werk als democratisch gekozen wijkraadslid uitoefenen;

Overwegende dat:

- We hierdoor verder dan ooit af zijn van de bedoeling van de participatiewet;
- Verschillende wijkraadsleden hierover aan de bel hebben getrokken en daarbij opties aandragen als mogelijke oplossing;
- Mensen die leven op bijstandsniveau al in veel gevallen te weinig geld hebben om te kunnen leven en te participeren;
- We als gemeente niet kunnen toestaan dat mensen er financieel slechter van worden als ze hun rol als wijkraadslid op zich nemen en daarmee mensen in de bijstand feitelijk uitsluiten van deelname aan de democratie;

Verzoekt het college:

- In gesprek te gaan met de wijkraadsleden die door de combinatie van uitkering en wijkraadsvergoeding financieel nadeel ervaren en met wijkraden te spreken over de aangedragen oplossingen;
- Indien blijkt dat er inderdaad mensen financieel op achteruit kunnen gaan dit zoveel mogelijk via de verordening te voorkomen of anders via maatwerk op te lossen;

- In de aanloop naar de verkiezingen met duidelijke informatie inzicht te geven in de financiële gevolgen voor de combinatie van uitkering en wijkraadsvergoeding;
- Hierover te rapporteren aan de raad.

En gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. T.J. Vonk, D.P.A. Tak, J. Bokhove, L.P.A. Dekkers, R.G.C. Segers-Hoogendoorn, T.S.J. Coşkun, M.R. van Campenhout, R.T.J. van der Velden

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De heer SOYTEK IN (denk): Dank voorzitter. Ik heb ook genoten van het commissiedebat wat we hebben gehad rondom Wijk aan Zet en zeker ook van de gesprekken die regelmatig gevoerd worden met verschillende wijkraadsleden. Ik denk dat Wijk aan Zet alleen een succes is wanneer de wijkraadsleden inderdaad de juiste ondersteuning, mandaat en ook begeleiding krijgen. Daarom zullen we ook de verschillende moties op die punten zeker ondersteunen. Ik zal deze periode nog een laatste compliment geven aan deze wethouder, die voortvarend aan de slag is gegaan met de verschillende wijkraadsleden en tot op heden of nog steeds eigenlijk iedere week wel te vinden is bij een wijkraad of een wijkraadsvergadering. Dat is weleens anders geweest, dus dat is helemaal top. Fijn inderdaad ook dat die ondersteuning wordt geregeld, maar dat hadden we eigenlijk vanaf het begin al zien aankomen. We gingen van 17, dacht ik, naar 39 en dat was natuurlijk voor die wijkmanagers niet te doen. Dus ook een groot dankwoord richting de wijkmanagers, die opeens ook verschillende wijkraadsleden moesten gaan bedienen. Met betrekking tot de lijsten, volgens mij was daar enige ophef over. Ik heb zelf in het commissiedebat al aangegeven dat ik voorstander ben van een hybride vorm, zoals de heer De Waard dat heeft aangegeven. Temeer ook omdat we zien dat bij het aanmeldproces natuurlijk heel veel mensen komen die via een politieke partij worden benaderd, et cetera. Dat zijn mensen die ook betrokken raken bij de wijk, als ze dat al niet waren, of al betrokken zijn bij de wijk en via die weg zich aanmelden als wijkraadslid. Als we het als gemeente zelf zouden moeten doen, ben ik ook wel bang dat de aantallen mensen die zich aanmelden gewoon te laag zouden zijn. Het probleem van opvolging hebben we natuurlijk al ook over gesproken. Dus wat mij betreft een goede zaak, maar, en daar zal ik het voorstel van de heer Tak zeker goed op beoordelen, wel belangrijk, en hij heeft het ook aangegeven, dat individuen die zich aanmelden zich wel moeten begeven op een gelijk speelveld en dat de gemeente dan de juiste ondersteuning moet bieden en dat die mensen niet moeten opgaan in het campagnegeweld van alle politieke partijen. Daarover nog een 2 vragen, want 29 oktober zijn vermoedelijk verkiezingen, dan hebben we 18 maart ook nog verkiezingen. We blijven stemmen de komende maanden dan, in het najaar tot aan het voorjaar, dus ik denk dat het wel goed is als we een strategisch moment kiezen, en ik kijk de wethouder daarvoor aan, om het aanmeldproces in ieder geval duidelijk te maken en inzichtelijk te maken voor de mensen wanneer ze zich kunnen aanmelden voor de wijkraad en hoe dat dan precies in zijn werk gaat. Ik hoop dat hij daar al over heeft nagedacht. Dan het tweede punt, dat is ook gelijk een motie, naar aanleiding van de brief ook van de wethouder, dat gaat over de Meld'R app. Wij hebben in ieder geval signalen gekregen dat het fijn zou zijn als wijkraadsleden regelmatig geïnformeerd worden met data uit die app, dus laten we zeggen om de 3 maanden een overzicht van de plaats en aard van meldingen. We zijn nu uitgekomen op in ieder geval 2 keer per maand en indien de behoefte er is, dat gaat zal de wethouder gaan peilen, om dat in ieder geval vaker te gaan doen, zodat de wijkraadsleden goed geïnformeerd worden en daarop kunnen acteren. Ik vraag me nu af waarom ik een PvdA-motie in mijn hand heb.

(Er wordt buiten de microfoon gesproken)

De heer SOYTEKIN (denk): De bijdrage van de heer Tak heb ik hier ook. Maar dit is hem wel. Ik zal hem indienen. Dank u wel, voorzitter.

De VOORZITTER: Mevrouw Verkoelen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 17. Verbetering informatiepositie Wijkraden via Meld'R-data

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 5 juni 2025, ter bespreking van 6.5 'Verbeterlijnen Wijk aan Zet na evaluatie;

constaterende dat:

- de gemeente één keer per jaar met wijkraden in gesprek gaat over de belangrijkste bevindingen uit de data van de Meld'R-app;

overwegende dat:

- één keer per jaar onvoldoende is om de wijkraden goed zicht te geven over de plaats en aard van meldingen;
- de wijkraden daardoor (urgente) zaken niet op tijd kunnen oppakken of onder de aandacht brengen;

verzoekt het college:

- minstens 2 keer per jaar alle wijkraden een overzicht te verstrekken met de belangrijkste bevindingen uit de data van de Meld'R-app, zoals alle plaats en aard van alle meldingen in hun wijk, rode draden en eventueel thema's die verdere aandacht vragen;
- indien er behoefte is vanuit de wijkraden, de frequentie hiervan te verhogen;
- hierover te rapporteren naar de raad;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. S. Soytekin

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. Mevrouw VERKOELLEN (50plus): Voorzitter, ik heb maar heel kort tijd, want ik heb nog wat anders, dus ik gooi mijn hele programma om. Ik heb een motie, die heeft iets over meer mandaat, meer eigen geld en een dwingender adviesrol in de gemeenteraad. Dan kom ik op het punt waar het mij om gaat, ik sluit me helemaal aan bij het verhaal van de heer Coşkun, was meer dan uitstekend. Ik moet u echt eerlijk zeggen, ik constateer dat de verkiezingen zijn begonnen, erger, de coalitievorming is zelfs al begonnen en het voorstel dat voorligt van Leefbaar samen met GroenLinks-PvdA, dat klinkt als een politieke lijst, het ziet eruit als een politieke lijst en het is een politieke lijst. Ik denk dat het dat gaat worden, dus wat dat betreft is het voor mij een heel duidelijk verhaal. Ik was anders, ik dacht weg ermee. Wijkraden willen geen formele verantwoordelijkheid dragen, maar ze willen op individuele basis. Ik was met een paar, waaronder inderdaad Leefbaar, de hele dag op de conferentie, geen woord over partijpolitiek, niet interessant voor die wijkraadsleden. We gaan het doen. De coalitie is begonnen en de verkiezingen ook.

De VOORZITTER: De heer Coşkun heeft nog een vraag.

De heer COŞKUN (sp): Ja, want ik wil mevrouw Verkoelen 30 seconden geven. Want hoor ik nu goed dat u zegt Leefbaar, GroenLinks-PvdA? Vergeet u dan niet de VVD?

Mevrouw VERKOELEN (50plus): De VVD was altijd al zo voor dit verhaal. De straat, die doen niet mee. Die gaan dadelijk gewoon meeliften aan het eind, maar de echte clash wordt, en de echte samenwerking wordt, natuurlijk dit keer Leefbaar Rotterdam, GroenLinks-PvdA en de VVD mag aansluiten.

De VOORZITTER: De heer Dekkers heeft de volgende motie ingediend.

Motie 18. Wijk aan macht!

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 5 juni 2025, ter bespreking van verbeterlijnen Wijk aan Zet na evaluatie,

Constaterende dat:

- Wijkraden primair zijn opgericht om de stem van bewoners vroegtijdig in het beleidsproces te brengen;
- Uit evaluaties blijkt dat adviezen van wijkraden regelmatig ter kennisgeving worden aangenomen en zelden leidend zijn;
- Wijkraden momenteel slechts beperkte financiële armslag hebben, waardoor snelle, kleinschalige oplossingen in de wijk vaak blijven liggen.

Overwegende dat:

- Een sterke positie van wijkraden de afstand tussen stad en stadhuis verkleint;
- Besluitvorming transparanter wordt wanneer college en raad expliciet moeten motiveren waarom zij afwijken van wijkraadadviezen;
- Een eigen wijkfonds de wendbaarheid en verantwoordelijkheid van wijkraden vergroot.

Verzoekt het college:

- Binnen 3 maanden een voorstel tot wijziging van de Verordening Wijkraden voor te leggen, zodat wijkraden bij beleidsvoorstellen over leefbaarheid, verkeer, buitenruimte en welzijn een advies- én instemmingsrecht verkrijgen (tenzij zwaarwegend algemeen belang anders vereist);
- Vanaf de eerstvolgende begroting een structureel wijkfonds in te stellen, minimaal € x per inwoner per jaar, vrij besteedbaar door de wijkraad binnen de kaders van de gemeentelijke wet en regelgeving;
- De Algemene Plaatselijke Verordening én het Reglement van Orde zodanig te wijzigen dat bij ieder raadsvoorstel:
 - o Het schriftelijke advies van de betreffende wijkraad wordt meegestuurd;
 - o De indiener (college/raadslid) verplicht en gemotiveerd aangeeft in hoeverre van dit advies wordt afgeweken;
- Deze nieuwe werkwijze na 2 jaar te evalueren, inclusief een met de wijkraden opgestelde effectmeting, en de raad hierover te informeren.

En gaat over tot de orde van de dag,

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De heer DEKKERS (volt): Voorzitter, dank u. Ik begon eigenlijk vol goede moed aan dit debat. Ik zag zoveel moties voorbijkomen om de wijkraad weer een stap verder te helpen. Want als Volt zijn we namelijk erg blij met de Rotterdamse wijkraden. Ze staan dicht bij de Rotterdammer, zetten zich enorm in voor de wijk, vol met een frisse blik vanuit wijkniveau en zijn een democratische schakel met een enorm potentieel. We zien ook nog wel wat

beperkingen in dit in dit model. De wijkraden mogen dan wel gevraagd en ongevraagd advies geven, maar de echte invloed in het democratische proces ontbreekt nog. Veel besluiten van het stadsbestuur worden genomen zonder dat de wijkraden daarin gekend zijn. Adviezen worden zeker niet altijd overgenomen en kunnen natuurlijk genegeerd worden. Dat heeft gevolgen, frustratie onder betrokken wijkraadsleden en een zorgwekkend hoog verloop. Dat zien we allemaal. Maar liefst 1 op de 3 wijk raadsleden stopt ook voortijdig. Volt roept daarom het college ook op durf de wijkraden echt te versterken. Geef ze meer zeggenschap over wijkbudgetten binnen bijvoorbeeld de buitenruimte, veranker hun adviezen beter in besluitvorming, zorg dat er een reactie- en verantwoordingsplicht komt vanuit het stadsbestuur wanneer adviezen worden afgewezen. Wij ondersteunen daarom ook de vele goede moties die zijn ingediend. Voorzitter, ik eindig dit debat echter in mineur. Ons advies, blijf nou alsjeblieft met je politieke vingers van de wijkraad af.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer SEGERS-HOOGENDOORN (cda): Dank voorzitter. Ik zei in de commissie al het lijkt een beetje soms een strijd van wie is de grootste wijkradenknuffelaar in deze zaal, maar volgens mij hebben we ook allemaal als partijen misschien toch ook nog niet zo een hele goede herinnering aan hoe snel we alle stelsels achter elkaar hebben lopen veranderen. Volgens mij heeft dat uiteindelijk de grootste schade aangebracht aan ook de democratische participatie in de wijk en in de gebieden van onze stad. Maar goed, dat is een gedane zaak. Ik heb ook hand in eigen boezem gestoken bij de commissie en dat wil ik hier gerust nog een keer doen, dat het ook het CDA de spreekwoordelijke meloen was die wij moesten slikken om dat stelsel nog weer eens een keer te wijzigen in wijkraden. Uiteindelijk hebben we natuurlijk gewoon het mandaat van mensen die actief zijn in hun wijk verder uitgekleeft. Maar dat gezegd hebbende, hebben wij met de bril gekeken naar de voorstellen die hier liggen en de evaluatie die daar is geweest van hoe kunnen we binnen dit stelsel, want we moeten vooral nu niets veranderen aan de fundamenteën van dat stelsel, want dat is veel te snel, een aantal dingen verbeteren? Er zijn al genoeg complimenten denk ik gegeven aan de wethouder, maar ik wil dat toch ook nog wel even doen. Ik heb een hele coöperatieve houding gezien van de wethouder en van het college, ook richting raad en naar de wijkraden toe, dus we hebben daarin ook goed samengewerkt en dat mag ook wel eens een keer gezegd worden. Dus wij hebben gekeken op die manier naar de voorstellen en dus alles wat in de richting gaat van meer budget naar die wijken en wijkraden, zodat ze meer ook zelf kunnen sturen en meer invloed hebben op stedelijke ontwikkelingen, die zullen wij allemaal steunen. Dus alle moties die in die richting gaan, daar zult u de steun van het CDA op vinden. Waar wij zeer op tegen zijn, en ik kan me wat dat betreft volledig aansluiten bij de woorden van D66 en Volt daarover, is het terugbrengen van de partijpolitiek in dat systeem, maar mijn interrupties aan mevrouw Abrahamse, die mogen dat volgens mij wel duidelijk hebben gemaakt. Ook een hybride systeem, het lijkt allemaal heel vriendelijk, maar het is een oplossing voor een vrijwel niet bestaand probleem en het brengt uiteindelijk de partijpolitiek terug. Er werd ook nog een opmerking gemaakt op een gegeven moment, volgens mij door de heer Soytekin net, hoe kunnen we nou voorkomen dat er dan wel een eerlijk speelveld ontstaat? Er is dan geen eerlijk speelveld. Wat dat betreft ben ik het echt voorkomen met al die geluiden eens, dat is geen eerlijk speelveld. Politieke partijen zullen dan weer het heft in handen nemen en hebben daar gewoon dan een veel te grote zeggenschap in. Dus daar zullen wij zeer tegen zijn. Voorzitter, ik sluit af met het indienen van een motie, die denk ik nog net even een kleine leemte vult in al die moties die al ingediend zijn en dat is namelijk de wijkraden ook echt formeel een rol toebedelen en duidelijke taken toebedelen in wat wij hier in huis de inspraak verordening noemen, die binnenkort komt, maar wat eigenlijk de participatie verordening is, maar wij noemen dat hier inspraak verordening, om ze daar een formele rol in te geven. Dat is denk ik wat er nog net even nodig is om die wijkraden verder kracht bij te zetten. Deze motie heet 'Formaliseren van Participeren', is breed ondertekend door meerdere partijen en die dien ik bij deze in. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. De motie 'Formaliseren van Participeren' is voldoende ondertekend en maakt deel uit van het debat. Zijn er nog andere leden die het woord wensen? Niet, dan vraag ik of de wethouder in staat is om alles te beantwoorden.

De heer SIMONS (wethouder): Dank u, voorzitter. Vandaag is de raad aan zet, want dat hoort ook bij de evaluatie. Er zijn een paar vragen gesteld. We hebben hier natuurlijk de afgelopen jaren met enige regelmaat met elkaar over gesproken en ook met elkaar wel een aantal verbeteringen aangebracht, dus dat is wel mooi. Maar dit is natuurlijk wel een moment om nu door te pakken op wat grotere zaken. Ik zal eerst even de vragen beantwoorden. Van de heer Tak, daar begin ik mee, hoe gaat de wethouder ervoor zorgen dat alle moties tijdig worden verwerkt? Het eerste antwoord wat ik kreeg was je kunt niet meer op vakantie en sowieso alle weekenden ook gaan doorwerken. Maar goed, ik verwacht ook een beetje uw steun daarin en medewerking en we gaan gewoon doen wat we kunnen. Dus dat is het antwoord. Hoe gaat wethouder de wijkraadsleden betrekken bij de afdoening van de moties? Daar zou over nagedacht kunnen worden. We hebben hier op het stadhuis een wijkradenkamer en dat moet ook een samenwerking zijn met u. Hoe we dat dan oppakken die moties, daar wil ik wel over nadenken. Kom ik nog op terug dan. De heer De Waard. Hoe kan het zo zijn dat Mijn Rotterdam onvoldoende wordt gebruikt? Eigenlijk als communicatiekanaal voor de wijk- en dorpsraden wordt die onvoldoende gebruikt. Wat we wel zien, voor de participatie verordening en bij grote projecten wordt die wel steeds vaker gebruikt, want hij kan ook gebruikt worden als je een inloopavond hebt en je kunt niet, kun je toch een reactie geven op Mijn Rotterdam. Ik heb ook gezegd, maar daar kom ik straks ook denk ik nog wel terug, bij een aantal moties in de commissie dat we bezig zijn met een uitvraag bij alle wijk- en dorpsraden wat nou een goed communicatiemiddel voor hen is. Het is ook wel de eerlijkheid, als je 3 wijkraden vraagt, krijgen we ook 3 verschillende antwoorden. Dus ik denk dat er gewoon een mix uit gaat komen van communicatiemogelijkheden en dat moeten we dan ook met het budget kijken hoe dat allemaal uitpakt. Dus Mijn Rotterdam is voor die participatie verordening die er ook aankomt een veelbelovend platform, maar niet als communicatiekanaal voor de wijkraden. Mevrouw Bokhove, die maakt zich terecht druk. U vroeg om wat extra geld voor extra wijkmanagers, netwerkers en de coördinator. Ik heb toen ook in de commissie gezegd, ik weet al wat er in de Voorjaarsnota staat, die komt over weken ook naar u toe. Dat is natuurlijk een afgewogen plaatje. Ik heb ook al gezegd ik voorzie dit jaar gewoon niet heel veel financiële ruimte. Ik heb ook gezegd dat het allemaal niet zo somber is als vorig jaar, meer ga ik er echt niet over zeggen. Is natuurlijk ook aan u verder te bepalen. Maar het is ook zo dat dat geld weliswaar een sigaar uit eigen doos is, maar het is ook geld wat ook gewoon over alle wijkraden heen niet opgemaakt wordt jaarlijks. Dus dat is dan voor deze periode wat ik kan doen. Ik heb ook gezegd in de commissie dat natuurlijk aan het front college is bij de onderhandelingen om te bepalen hoeveel geld ze willen vrijmaken voor de ondersteuning. Dat wordt ook altijd voorbereid en dat vroeg de heer Vonk ook, om daar scherp op te blijven. Ik verwacht wel dat er een aantal van u na maart terug zal komen, misschien niet allemaal, dus dan kunt u mij daar dan ook nog aan herinneren.

De VOORZITTER: Mevrouw Bokhove.

Mevrouw BOKHOVE (gl): Dank u wel. Dit college is verantwoordelijk voor de volgende begroting. Dat leg je vast in de Voorjaarsnota en in de begroting en u bent ook verantwoordelijk voor continuïteit van die wijkraden en zorgt voor die ondersteuning. Dus vandaar mijn vraag, kunt u met een aanvullend voorstel komen om dit structureel te gaan borgen?

De heer SIMONS (wethouder): Daar heb ik zowel in de commissie als nu antwoord op gegeven. Dat is niet mijn voorstel, maar mijn voorstel is zoals ik heb verwoord in de brief. De heer Vonk vraagt hoe kan het nou straks zo zijn, als ik er niet meer ben, dat er nog iemand

scherp is in deze raad? Moest ik ook even over nadenken, maar laten we met zijn allen een beetje scherp zijn op dit onderwerp, ook voor de partijen die straks gaan onderhandelen voor het nieuwe college. Dat is wat ik nu kan doen. Ik ga ervan uit dat er ook gewoon een stukje ambtelijke voorbereiding komt voor hoe het nieuwe college met wijkomzet wil omgaan. De ambtelijke ondersteuning luistert ook mee met dit debat, dus ik verwacht zomaar dat dat er wel in komt. Aandachtspunt van de heer Vonk, vragen zich af wie is de heer Vonk dan, want die zit niet in de raad. Nee, die zat in de vorige raad. Dat is natuurlijk allemaal een flauw grapje. De heer Soytekin heeft natuurlijk een heel goede vraag en dat is best wel ingewikkeld tussen alle keuzemomenten, want we gaan 29 oktober naar de stembus, 17 maart geloof ik. Ik heb het antwoord gekregen, het voornemen is om 1 december de aanmelding starten, de campagne voor de wijkraadsleden. Mijn reactie ook net even op de app naar mijn team is het lijkt me wat laat. Ik kom daar nog even op terug. Ik maak wel een veegbrief, ook naar aanleiding van dit debat, als u dat goed vindt, want ik vond het ook een beetje aan de laatste kant, maar daar zal ongetwijfeld een goede reden voor zijn, maar daar heb ik nu even geen tijd voor om dat helemaal precies uit te zoeken. Dus als u mij toestaat, dan zal ik in die veegbrief ook de opmerking van de heer Vonk zetten en op uw vraag waarom er voor 1 december is gekozen. Mijn reactie is kan dat niet wat eerder, maar dat moet ik gewoon even uitzoeken, als u daarmee akkoord gaat. Dan bij deze de vragen. Dan heb ik een hele stapel moties, dus ik ga mijn best doen. We beginnen bij de motie van de PvdA, Leefbaar, ChristenUnie en het CDA. Mooi rijtje, allemaal mooie rijtjes natuurlijk. Die heet 'Een beetje hulp is meer waard dan een lange preek'. Je ziet ook in die titel heel veel dingen terugkomen en daarom kan ik hem ook omarmen. Dan hebben we de volgende motie, dan hebben we PvdA, GroenLinks, Leefbaar, ChristenUnie en Volt, ook een mooi rijtje. Ik moet echt goed opletten dat ik het allemaal goed doe. Die kan ik ook omarmen, moet niet veel gekker worden zo, ga ik alles omarmen. Motie 'Naar een toegankelijk en functioneel wijkcommunicatieplatform', daar hebben we natuurlijk net al even over gesproken, of al heel vaak over gesproken, en die uitvraag heb ik nu uitgezet. Dus ik wil dat eerst uitlopen. We hebben het al besproken in de commissie en daar komt vanzelf iets uit en dat deel ik dan met jullie, met raad. Dus daarvoor wil ik deze motie op dit moment ontraden. Dan hebben we 'Inzicht in de basis', mooie titel. Maar ondanks dat het een mooie titel is, wil ik hem ook weer ontraden. Dat is ook weer heel erg het monitoren. We hebben als zoveel momenten dat we met elkaar erover praten. Misschien is het ook een tip om als we de definitieve verordening bespreken, dat is even uit mijn hoofd 9 oktober en dan 16 in oktober of zo in raad, of 18, dat we daar nog even op terugkomen. Ik vind het nu te vroeg, dus daarvoor wil ik hem ontraden.

De heer TAK (pvda): Dank voorzitter. Dat noteer ik dan inderdaad als een toezegging.

De heer SIMONS (wethouder): Dat is een advies aan u om hem dan misschien nog een keer in te dienen in gewijzigde vorm naar aanleiding van de kennis die we dan hebben opgedaan met de verdere gang van zaken van de evaluatie.

De heer TAK (pvda): Sorry en ik wilde nog één opmerking maken, voorzitter, excuus. Het idee hierbij is ook dat we niet allemaal nieuwe informatie gaan maken, maar eigenlijk gewoon bestaande informatie zo veel mogelijk bundelen, om eigenlijk een soort van kwaliteit van voorzieningen op wijkniveau inzichtelijk te maken. Maar goed, daar kunnen we het anders samen nog even over hebben.

De heer SIMONS (wethouder): Met dit doel ben ik het wel mee eens, maar ik zie dus nu al verschillende bewegingen die daarnaartoe gaan. Ook gezien de andere moties, denk ik dat het nog net iets te vroeg is in dit proces. Dus ik ontraad hem op dit ogenblik. Dan krijg ik de motie 'Adviezen verdienen opvolging: naar een transparant en krachtig adviesproces voor de wijkraden'. We hebben daar natuurlijk gewoon al best wel wat stappen in gezet en we zijn ook een beetje afhankelijk van de huidige, maar u vraagt eigenlijk in het dictum, ik lees hem

even goed, een formeel escalatiepad te creëren waarmee wijkraden bij uitblijvende tijdige reactie op hun advies kunnen doorgeleiden naar de gemeenteraad ter bespreking of agendering. Het is op zich een sympathieke motie. Het kan nu allemaal, we hebben daar al wat stappen op gezet. We moeten nou eenmaal erkennen dat RIS natuurlijk niet het meest gebruiksvriendelijke systeem is, maar ook daar kunt u het uit toveren. Ik twijfel een beetje, maar ik denk ik ga hem omarmen, ik ga mijn best voor u doen of we daar wat van kunnen maken. Dan komen we bij de motie 'Investeren in kennis en gereedschap'. U weet dat we daar ook hard mee bezig zijn, dus ik zie dat, maar, en dat is ook bij andere partijen, ik kijk naar links en rechts, is deze vraag er natuurlijk omdat het bij de start nu gewoon een beetje in het water is gevallen, want iedereen kijkt naar elkaar. Het was er allemaal wel, maar goed, dat hebben we de volgende keer niet. Dus ik kan deze motie omarmen in de context dat ik hem zie als een steuntje in de rug of een steun in de rug om hier verder mee te gaan. Dan hebben we nog een motie 'Van gebied naar wijk: wijkgericht werken als concrete praktijk'. Dit is altijd een beetje vervelend een woord, maar die vind ik echt overbodig, want dat is gewoon wat we nu doen en ook het proces waar we in zitten. Dus ook op dit moment vind ik hem maar overbodig. Dan ga ik naar de volgende motie, 'Wijkaanzet met open armen'. Daar gaat het natuurlijk ook over, wat we wel vaker met elkaar hebben geconstateerd, dat in de communicatie tussen de wijkraden en de dorpsraden met de clusters, dan zien we eigenlijk het grote en kleine bij elkaar komen. Het grote is dan de grote systeemwereld van bijvoorbeeld een afdeling SO, wat ze aan de ene kant ook nodig hebben, maar aan de andere kant vinden ze dat maar lastig, ik zeg het even heel plat, dat die wijkraden weer zeuren over iets kleins in de straat wat al op de planning staat over 3 jaar. Dus zo lees ik deze motie, ik kijk ook even naar de indiener. Vanuit dat perspectief, omdat ik dat ook vaker terugkrijg bij de wijkraden, kan ik hem omarmen. Dan 'Eerlijk zullen we alles delen'. Ik vind het een mooie motie, maar misschien mag ik nog een vraag stellen aan u over dictum 3. Daar staat dus overeenstemming gevonden wordt bij meerderheid in de wijkraad met veto voor de wijkmanager. Ik denk dat u daarmee een beetje de checks en balances wilt houden, dat u ook die wijkmanager niet buitenspel wil zetten, maar het klinkt wel vrij hard. Veto, streng. Dat is dus allemaal de bedoeling, wat er staat. Daar zal over nagedacht zijn en ik zie dan als checks en balances dat in de praktijk ook gewoon op een goede manier mee wordt omgegaan, dat iedereen daar ook blij van wordt. Dus met deze toelichting en uw knikken kan ik omarmen. Dan krijgen we een motie 'Om in te lijsten', zo staat het hier. Ik heb natuurlijk gewoon goed geluisterd en volgens mij is dit in deze raad echt een punt waar verschillend over wordt gedacht. Ik vind het wel heel mooi om te zien dat deze motie streeft naar het beste van beide werelden. Dat is ook zo. Je kunt het natuurlijk allemaal verschillend lezen en ik begrijp in de emotie van het debat dat je eerst natuurlijk even hier korte metten mee wil maken, want dat is natuurlijk niet de bedoeling, of andersom, maar ik denk als je die motie goed leest wat de bedoeling is, dan heb je echt het beste van beide werelden. Dat is best wel mooi, want ik denk een aantal problemen worden er wel mee opgelost. Dat is ook gewoon dat je meer mensen mobiliseert om zich aan te melden voor de wijk- en dorpsraden. Dat was afgelopen periode ook best wel een dingetje. Opvolgingen, daar hebben we het ook allemaal over gehad. Je kunt het allemaal anders organiseren, maar ik vind het wel een hele mooie oplossingsrichting die is gekozen, is ook gewoon goed over nagedacht. Dus ik zou ook zeggen, ga nog eens even met de indieners praten. Dus vanuit dat perspectief, mevrouw Verkoelen, kan ik hem omarmen.

Mevrouw VERKOELLEN (50plus): Ik ben reuzebenieuwd naar de wethouder waarom we er dan niks over in een evaluatie gehoord hebben. Ik vind het echt heel zwak om nu met zoiets te komen. Had er dan iets van gemaakt in de commissie. Ik heb niets gezien van een college en u gaat gewoon nu klakkeloos op een niet onderbouwd verhaal van de motie dit verhaal vertellen.

De heer SIMONS (wethouder): Het mooie van een evaluatie en zeker een brede evaluatie is dat je alle stemmen een plek moet geven. Ik ben het wel eens met mevrouw Abrahamse dat

we misschien die inwoner achteraf, dat vind ik ook erg, toch hadden moeten proberen om die stem ook een betere plek te geven. Dat is natuurlijk heel ingewikkeld, want ga er maar eens uit. Hoe maak je een selectie van 700.000 Rotterdammers? Dat is een beetje een pragmatisch keuze geweest, maar daar ben ik het wel mee eens. Ik zei vandaag ook niet voor niets de raad is vandaag aan zet. U heeft ook gewoon een stem. Het gaat ook over het werk niet alleen van de wijk- en dorpsraden, maar het kan ook gevolgen hebben voor het werk van uw opvolgers. Dus ik zie dat toch anders. Zo werkt het nou eenmaal, u bent met zijn allen gekozen om ook iets te vinden ergens van. Ik vind ook mooi, dat wil ik ook wel als compliment geven aan u, dat ik deze periode ook gewoon echt heel veel raadsleden regelmatig tegenkwam in de wijken of bij meetings. Dus we zijn met zijn allen er druk mee bezig geweest en iedereen, is ook mijn ervaring, hoort vaak net weer even wat anders, maar dat is weer een heel ander verhaal. Dan ga ik nu naar de 'Adopteer een Wijk- of Dorpsraad!'. Dat is een spreek-uitmotie, dus dat is aan de raad. 'Snellere respons door duidelijke deadlines', dat gaat natuurlijk over de gevraagde, ongevraagde adviezen. Daar hebben we stappen in gezet. Als ik hem zo mag lezen, mevrouw Bokhove, dat u oproept om weer een stapje dat proces te verbeteren. Kijk, een snel en flitsend systeem, dat is gewoon onrealistisch. Dat is makkelijk gezegd. Maar als ik hem zo gewoon mag lezen dat wij gewoon ons best gaan doen om elke keer weer een stapje te verbeteren, dan kan ik hem omarmen. U knikt, dus dan ga ik er maar van uit dat het goed is. Eens even kijken of ik niet draad kwijtraak. 'Zicht op participatie door participatieparagraaf'. Het klinkt sympathiek. We zijn natuurlijk met die participatie verordening bezig. Ook in de verordening natuurlijk het organiseren, ook bij grootstedelijke projecten, gewoon meer aan de voorkant een rol geven voor die wijkraden. Dat is allemaal in de maak, ook via verschillende wegen. Dus ik vind hem op dit moment te voorbarig. Het gebeurt ook. Een beetje onaardig woord, maar gewoon op dit moment overbodig. 'Meedenken kan alleen met dezelfde informatie', deze moet ik ook nog even goed lezen hoor, want het zijn natuurlijk zoveel moties allemaal. Even naar het dictum kijken. Dat is wel in de categorie makkelijk gezegd, heel moeilijk uitvoerbaar. Het moet ook wel uitvoerbaar zijn. We hebben nu gewoon in de Voorjaarsnota, ook in de Voorjaarsnota die eraan komt, kunnen wij ook gewoon, en dat heb ik volgens mij ook wel eerder in uw commissie gedaan, de begroting van de wijkraden, de dorpsraden en alles wat ermee samenhangt gewoon op een A4'tje zetten. Dus dat kan ik gaan doen en ook dit jaar. Dat is geen probleem. Die toezegging wil ik doen, maar dan ontraad ik de motie. Ik zie dat u daar akkoord mee bent. Dan hebben we 'Meedenken kan alleen met dezelfde informatie', die heb ik volgens mij net gehad. Dan komen wij bij 'Meld'R in de wijken'. Volgens mij moeten we hier misschien nog eens even verder over praten, want er lopen een aantal dingen door elkaar, 14 010, Meld'R app. Dus ik wou hem nu even ontraden, maar het is niet het einde van het proces. We zijn met een evaluatie bezig, dus er komt in de raad een nieuwe aan en ik bied aan om er nog even verder over te praten, want ik denk, en dat begrijp ik ook wel, dat er een aantal dingen een beetje door elkaar lopen. Dan krijgen we 'Meld'R de wijken in', die heb ik ook gehad. Motie 'Fair pay bij wijk aan zet', ook een brede motie. Ook altijd mooi al die namen erop, maar ik moet hem toch ontraden. Ik lees hem ook nu weer even. Het is natuurlijk een discussie die steeds terugkomt, maar wij kunnen daar gewoon niets aan doen. Het is gewoon landelijke wetgeving. Het is gewoon heel sneu voor mensen die zich inzetten voor de wijk en dan gekort worden op een uitkering, daar komt het eigenlijk op neer. Het is ook een beetje op het werkveld van mijn collega Versnel. We hebben het er natuurlijk vaker over gehad, ik zie daar gewoon geen mogelijkheden vanuit mijn positie om daar echt verandering in te brengen. Dus vandaar wil ik hem ontraden. Ik begrijp uw frustratie, ik voel hem ook, maar ik ben ook nog wethouder en iets met wet is natuurlijk een beetje een gelegenheidsargument, want daar houden we ons natuurlijk altijd aan. Dan een motie van DENK, 'Verbetering informatiepositie Wijkraden via Meld'R-data'.

De VOORZITTER: De heer Tak heeft een vraag. De heer Tak.

De heer TAK (pvda): Dank u wel. Ik dacht, laat ik mij ook verbroederen met mijn achterburen. Nee, omdat de heer Vonk geen spreektijd meer heeft. Kijk, het verzoek in de motie was, en we

hebben deze motie ook medeondertekend, ga nu juist in gesprek om te kijken of maatwerk mogelijk is, ook om een beetje buiten de gebaande paden te kijken. Dat was eigenlijk de oproep in deze motie. Ziet u daar ruimte?

De heer SIMONS (wethouder): Als ik die ruimte zou zien, zou ik het gewoon gedaan hebben. We hebben het gewoon al een paar keer gedaan, ik heb ook echt een paar keer uitgevraagd linksom of rechtsom. Dus dat kan ik dan nog een keer gaan doen, maar daar komt hetzelfde uit. Wij kunnen gewoon niet treden op die landelijke wetgeving, die bepaalt onder welke voorwaarden iemand geld wat die bijverdient, hij of zij bijverdient, moet inleveren. Dat is gewoon het eerlijke antwoord. Dan de motie van DENK, 'Verbetering informatiepositie Wijkraden via Meld'R-data'. Ik praat er elke keer over, maar dat is ook eigenlijk van mijn collega Lansink. Daar is mee overlegd of hij kon leven met het dictum wat u heeft opgeschreven en hij heeft tegen mij gezegd die motie kun je omarmen. Dan krijgen wij Ellen Verkoelen, staat eronder, de motie 'Wijk aan macht!'. Dat is een mooie titel, maar ik moet het toch ontraden. Gaat een beetje te ver, maar dat begrijpt u wel. Dan kan ik toch nog positief afsluiten vandaag, in ieder geval als het de moties betreft. De motie van het CDA Rotterdam, te onderzoeken op welke wijze dus de wijkraad structureel kunnen worden opgenomen in de participatie verordening. Daar zijn we toch mee bezig, de wijk- en dorpsraden hebben daar gewoon een rol in, dus we gaan kijken hoe we dat goed met elkaar kunnen combineren en dan komen we bij u terug. Als het goed is, heb ik alle moties behandeld. Als dat niet zo is, moet u het maar vertellen. Dat was het even voor dit moment.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Ik kijk even of er een veegronde nodig is. Dat lijkt niet het geval en is ook de vraag of dat er nog een tweede termijn nodig is of behoefte aan is? Dat is ook niet het geval. Mevrouw Bokhove, een punt van orde.

Mevrouw BOKHOVE (gl): Ik heb een toezegging gekregen van de wethouder en daarmee wil ik de motie intrekken.

De VOORZITTER: Dan moeten we even weten over welke motie het gaat. De moties.

Mevrouw BOKHOVE (gl): Dat was de motie over meedenken. Ik noem het even kort.

(Er wordt buiten de microfoon gesproken)

De VOORZITTER: Nummer 13 wordt ingetrokken en de toezegging, kunt u dat nog herhalen?

De heer SIMONS (wethouder): Dat wordt natuurlijk heel moeilijk. Als ik allemaal moet onthouden wat ik allemaal toezeg. Ik moet ook even de motie hebben.

De VOORZITTER: Motie nummer 13 is het.

De heer SIMONS (wethouder): Nou weet ik weer wat ik toegezegd heb. Ik zal bij de aankomende Voorjaarsnota gewoon u een A4'tje geven met de begrotingen van de wijken en de dorpsraden, omdat dat best een hele zoektocht is. Dus dat had ik toegezegd.

De VOORZITTER: Met die toezegging wordt motie nummer 13 ingetrokken. Dan is er ook nog een toezegging, naar aanleiding van een vraag van de heer Tak, dat hij ook nog gaat bekijken hoe hij de wijkraden gaat betrekken bij het uitvoeren van de moties.

De heer SIMONS (wethouder): Ik heb er nu alweer spijt van. Nee hoor. Wijkraadskamer hebben we hier, dus ik wil gewoon even kijken of we gewoon een oploople kunnen organiseren voor wijkraadsleden die daar geïnteresseerd in zijn. Dus als u daar ook een beetje bij wil helpen, dan zou dat zijn. Dus ik ga dat gewoon proberen te organiseren. Daarna

is het ook wel gewoon aan de wijkraad- en dorpsraadleden om daar gevolg aan te geven. Het zijn natuurlijk allemaal van die individueel gekozen wijkraadsleden, dus het is moeilijk natuurlijk. Het is niet van de partij, dus hoe vind je ze? Als u ze allemaal kunt oproepen om gewoon hier te komen op het stadhuis, dan is het een flauw grapje wat niet lukt. Dat heb je ook soms, ik heb kort geslapen vannacht. De burgemeester snapte hem wel, maar goed. Dan is hij toch nog een beetje gelukt.

De VOORZITTER: Dan heb ik nog een toezegging dat er een veegbrief gaat komen waarin in ieder geval teruggekomen wordt op de vraag van het lid Vonk over monitoring en de vraag van het lid Soytekin over de datum van 1 december als aanmeldmoment. Ik meen dat ik daarmee de toezeggingen heb. De heer Tak heeft nog een opmerking.

De heer TAK (pvda): Ik wil even 2 moties nog herindienen met het logo van mijn kameraden van de SP erop erbij.

De VOORZITTER: Dan hoeven ze niet opnieuw genoemd te worden, ze kunnen gewoon direct door naar de griffie. Dan zijn wij hiermee aan het einde gekomen van agendapunt 6.5 en dan kijk ik even rond of het lukt om 6.6 ook nog te doen, want we zijn net te vroeg eigenlijk voor de dinerpauze. Iedereen weer even fris?

6.6. *Het voorstel tot vaststelling van de Marktverordening Rotterdam 2025*

De VOORZITTER: Dan gaan we gelijk door naar agendapunt 6.6, Het voorstel tot vaststelling van de Marktverordening Rotterdam 2025. Dan geef ik meteen het woord aan de heer Bonte, want die staat als eerste op mijn lijst.

De heer BONTE (lr): Dank voorzitter. In 2023 heeft Leefbaar Rotterdam een regeling van werkzaamheden aangevraagd over het functioneren van de Rotterdamse buitenmarkten, want de markt vervult een belangrijke sociale functie in de wijk en biedt voor mensen met een smalle beurs een uitkomst. Maar er waren destijds klachten over afval, overlast en leegstand en wij zijn in gesprek gegaan met de marktkooplui, marktmeesters en de wethouder. Natuurlijk bezoeken we hier allemaal elke week een markt en Leefbaar Rotterdam heeft moties ingediend om de aantrekkelijkheid van de Rotterdamse markten verder te verbeteren en de continuïteit te waarborgen. Mede naar aanleiding daarvan, zijn de marktfaciliteiten waar mogelijk verbeterd en ligt er nu een voorstel actualisering Marktverordening met een aantal verbeterpunten. Dat is goed voor de buitenmarkten en complimenten aan de wethouder voor een mooi pakket aan maatregelen. Er zijn nu, zoals onder andere een incentive, maatregelen tegen zwerfafval en overlast en om leegstand te voorkomen is de meelopersregeling aangescherpt. Het echte standwerken wordt weer in ere hersteld en dat maakt de markten aantrekkelijker voor het publiek, want er valt weer wat te beleven. Leefbaar Rotterdam heeft een motie, 'Komt dat zien!', om het gebruik van een aanduidingsbord voor standwerkers toe te staan en dat betreft een aanpassing van artikel 16.7. Dank voorzitter.

De VOORZITTER: Mevrouw Nunnely heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Komt dat zien!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 5 juni 2025 ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de Marktverordening Rotterdam 2025,

constaterende dat

- in het huidige Marktreglement het gebruik van aanduidingsborden door standwerkers niet is toegestaan;

- dit verbod de mogelijkheid belemmert voor standwerkers om klanten duidelijk te informeren over hun product.

overwegende dat

- het wenselijk is dat standwerkers op sobere wijze productinformatie kunnen geven aan marktbezoekers;
- het toestaan van een algemeen aanduidingsbord de transparantie en klantgerichtheid vergroot, zonder het karakter van standwerken aan te tasten.

verzoekt het college

- om het Marktreglement Rotterdam 2025 te wijzigen, zodanig dat het gebruik van een algemeen, sober aanduidingsbord met uitsluitend productinformatie wordt toegestaan, met inachtneming van het bestaande verbod op prijsaanduidingen en geluidsversterking.

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. S.M. Bonte

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Mevrouw NUNNELY (d66): Dank u wel, voorzitter. Ik ga het kort houden omdat ik niet zoveel tijd heb en er staan nog een aantal agendapunten. Als we kijken naar de Marktverordening, in de nieuwe verordening is uitvoering gegeven aan de motie door geen nieuwe vergunningen uit te geven tot 1 januari 2027 en de duur van de vergunningen in te korten. We hebben het in de commissie daarover gehad. Ik heb ook de informatie gevraagd over hoe is de input van de insprekers en van andere marktondernemers meegenomen. Ik heb een brief gezien, of wij hebben een brief gezien, en het zegt dat de spreker betrokken is bij deze besluiten, maar ik zou hem nog duidelijker willen vragen, hoe de informatie is meegenomen in de brief. Ik kan het daar niet lezen. Ik heb gewoon te weinig tijd, maar wij zien eigenlijk nog wel heel veel ongelijkheid in deze Marktverordening, dus daarom 3 vragen. Hoeveel standwerkers zijn er daadwerkelijk in Rotterdam? Welke gevolgen heeft de nieuwe markt verordening op de standwerker zijn? Wat is precies het nut van het inperken van de vergunningen?

De VOORZITTER: Hartelijk dank, is nu het woord aan de heer Van Campenhout.

De heer VAN CAMPENHOUT (bij1): Dank u, voorzitter. Onlangs werd er een nieuwe burgemeester geïnstalleerd en toen werd ik uitgenodigd door NPO, samen met Leefbaar Rotterdam en met een collega van de PvdA, om over de markt te gaan lopen en mensen te gaan interviewen. Op de markt zelf werd ik aangesproken door een marktkoopman en die gaf aan een klacht te hebben en vroeg of ik dit kon voorleggen aan de raad. De klacht ging als volgt, deze marktkoopman staat wel eens op plekken en op sommige plekken worden wel eens evenementen georganiseerd. Wanneer er een evenement georganiseerd wordt, moet deze marktman plaatsmaken voor het evenement, maar moet wel zijn leges betalen voor die standplaats en hij krijgt dat ook niet terug. Dat vond hij niet eerlijk, dus dit punt heb ik meegenomen voor hem bij de raad hierbij. Ook was er een verzoek om te kijken of het mogelijk is dat als er een evenement wordt georganiseerd en de marktman moet zich verplaatsen, of het mogelijk is of gekeken kan worden naar een alternatieve plek in de buurt waar de oorspronkelijke markt zich bevindt, zodat hij op een andere plek zijn zaken kan doen en het evenement op de andere plek kan voortduren. Dus bij deze, marktkoopmannen, de motie namens jullie, en marktkoopvrouwen natuurlijk en alles daartussenin.

De VOORZITTER: Mevrouw Rehim Zadeh heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Compensatie of alternatieve locatie voor marktkraam eigenaren bij evenementen in Rotterdam

“De gemeenteraad van Rotterdam bijeen op 5 juni, ter bespreking van agendapunt 6.6 Het voorstel tot vaststelling van de Marktverordening Rotterdam 2025.

Constaterende dat:

- Marktkraameigenaren in Rotterdam regelmatig hun standplaats moeten opgeven wanneer er een evenement plaatsvindt op de locatie waar zij normaliter hun kramen hebben.
- Deze marktkraameigenaren op deze dagen niet gecompenseerd worden voor het verlies van hun standplaats, terwijl ze wel verplicht zijn stageld te betalen.

Overwegende dat:

- Het belangrijk is dat evenementen in Rotterdam door kunnen gaan en bijdragen aan de levendigheid van de stad.
- Marktkraameigenaren afhankelijk zijn van hun standplaats voor hun inkomsten en onevenredig worden benadeeld wanneer zij hun plaats moeten afstaan zonder compensatie.
- Er alternatieve oplossingen mogelijk zijn die zowel de belangen van evenementenorganisatoren als die van marktkraameigenaren kunnen waarborgen.

Van mening zijnde dat:

- Marktkraameigenaren niet de dupe zouden moeten zijn van de organisatie van evenementen en dat hun belangen serieus genomen moeten worden.
- Het redelijk en billijk is dat marktkraameigenaren compensatie ontvangen wanneer zij hun standplaats verliezen door evenementen.
- Een alternatieve locatie voor de markt in de nabijheid van het evenement een mogelijke oplossing kan zijn, zodat de markten kunnen blijven functioneren en marktkraameigenaren niet hun inkomsten mislopen.

Verzoekt het college om:

- Te onderzoeken of en hoe marktkraameigenaren een alternatieve locatie toegewezen kunnen krijgen tijdens evenementen, bij voorkeur in de nabijheid van het evenement.
- Te zorgen dat, indien een alternatieve locatie niet mogelijk blijkt, marktkraameigenaren in ieder geval hun stageld terugkrijgen voor de dagen dat zij hun standplaats verliezen door een evenement.
- In overleg te treden met marktkraameigenaren en evenementenorganisatoren om tot een eerlijke en werkbare oplossing te komen voor alle betrokken partijen. En gaat over tot de orde van de dag.

En gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. M.R. van Campenhout

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Mevrouw REHIM ZADEH (denk): Voorzitter, ik kan het heel kort houden, want de commissie behandeling was ook erg kort. Ik heb één motie, die gaat over de evaluatie in 2027 over de Marktverordening. Wij vinden het belangrijk dat de marktkooplieden en de standwerkers hierbij goed betrokken worden, dus daar gaat deze motie over.

De VOORZITTER: De heer Simons heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3. Betrek de markt bij de markt

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op donderdag 5 juni 2025, ter bespreking van agendapunt '6.6 Het voorstel tot vaststelling van de Marktverordening Rotterdam 2025';

Constaterende dat:

- de evaluatie van de marktverordening gepland staat voor 2027.

Overwegende dat:

- transparantie en betrokkenheid van ondernemers essentieel zijn voor draagvlak en rechtvaardige uitvoering,
- het risico bestaat dat marktkoopliden en standwerkers het systeem als willekeurig of onduidelijk ervaren.

Van mening dat:

- ondernemers actief betrokken moeten worden bij het opstellen, evalueren en het eventueel bijsturen van het beleid.

Verzoekt het college:

- bij de evaluatie in 2027 expliciet de ervaringen en feedback van marktkoopliden en standwerkers mee te nemen,
- bij toekomstige pilots of wijzigingen in uitvoeringspraktijken m.b.t. de markt voorafgaand overleg te voeren met vertegenwoordigers van de betreffende markt,
- hierover te rapporteren aan de raad,

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. E. Rehim Zadeh

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De heer SIMONS (wethouder): Ik ga mijn best doen. We hebben in de commissie gesproken over dat u een inspreker voor ogen kreeg van 2 jaar geleden en u zei, hoe is nou de bijdrage van die inspreker meegenomen? Die vraag stelt u nu weer, dus daar ga ik nu ook gewoon antwoord op geven. Die insprekers komen inspreken in de commissie om de raadsleden te beïnvloeden of nieuwe informatie te geven, zodat het besluitvormingsproces beter verloopt. Dat is ook gebeurd. Deze inspreker, die u voor ogen had of die u noemde, ik kom hem natuurlijk niet gelijk plaatsen, maar later heb ik nog een stukje teruggekeken, die was tegen de motie die toen voorlag. De raad heeft uiteindelijk, in ieder geval ruim een meerderheid, heeft gewoon voor die motie gestemd en een deel van wat we nu bespreken is de aanpassing van de uitwerking van de motie van de meerderheid van uw raad. Dat is eigenlijk het hele korte antwoord. Dus het is volgens mij volgens alle regels verlopen. Het gebeurt soms dat je komt inspreken, een gloedvol betoog hebt en ook gewoon uit die branche komt, maar dat de gemeenteraad toch beslist, met alle belangen die zij afwegen, om tot een ander oordeel te komen. Dat is nu gebeurd. Dat is gewoon het antwoord. Hoeveel standwerkers zijn er in Rotterdam? Ik dacht dat het er 97 waren, maar het zijn er ongeveer 100.

De VOORZITTER: Mevrouw Nunnely.

Mevrouw NUNNELY (d66): Dank u wel, voorzitter. Deze veranderingen en uitdagen, die brengen best wel veel uitdagingen met zich mee, in het gebied, de gelijkheid, maar ook de uitvoerbaarheid. We halen natuurlijk gewoon ook als raadsleden de informatie op om vooral ervoor te zorgen dat we hier in deze stad, ook in deze sector, zorgen voor die gelijkheid en zorgen juist voor deze economische ontwikkelingen en dat iedereen ook gewoon de mogelijkheid blijft krijgen om op deze manier zijn ondernemerschap uit te dragen. Daarom vind ik het zo belangrijk. Het is niet zomaar een inspreker ineens voor de geest, wethouder, via de voorzitter, het gaat erom dat deze informatie ook serieus wordt meegenomen in alle ontwikkelingen, als we die willen verbeteren voor de stad en voor de ondernemers.

De heer SIMONS (wethouder): Nogmaals, ik begrijp uw betoog, alleen de raad heeft anders beslist. Ik voer gewoon een motie nu uit die door de raad is aangenomen. Die heeft gevolgen voor de standwerkers, dat hebben we ook gewoon gedeeld. Dus dat is het antwoord op uw vraag, eerste vraag. Er zijn ongeveer 100 standwerkers in Rotterdam. Welke gevolgen hebben de stukken voor de standwerkers? Die motie verandert de wereld een beetje en hoe dat precies gaat uitpakken, dat gaan we zien. Wat is het nu van minder vergunningen voor standwerkers? De uitvoering van de motie roept op om standwerkers weer in ere te herstellen, dus daar zat een heel idee achter. Nogmaals, dat denken we met de aanpassing van de verordening en het reglement gewoon te reduceren. Dan heb ik volgens mij alle vragen beantwoord, maar dan ga ik gewoon naar de 3 moties. Ik kom eerst bij de motie 'Komt dat zien!'. U vraagt om de verordening aan te passen. Even gewoon een technische tip, en dan kijk ik ook even naar de griffie, is dan niet een amendement nodig? Sorry, het marktreglement moet aangepast worden, daar is geen amendement voor nodig. Dat kan gewoon per motie. Dat hebben we ook besproken in de commissie. De aanduidingsborden, die waren eruit gehaald. U zegt dat is toch een beetje onhandig, daar was ook volgens mij weinig discussie over, dus ik kan deze motie omarmen. Dan krijgen we de motie van DENK, 'Betrekt de markt bij de markt'. Nou lijkt me een goed plan. Doen we natuurlijk ook al een beetje, maar het kan altijd beter. Dus ook in dat opzicht kan ik deze motie omarmen. Dan heb ik ook nog een motie van BIJ1. Ik wil hem eigenlijk wel omarmen, maar u noemt natuurlijk bij evenementen, daar gaat mijn collega Said Kasmi over en ik heb geen tijd gehad om het bij hem uit te vragen. Dus ik wil enig voorbehoud maken. Als er natuurlijk gewoon op events allemaal opeens marktkooplui rondlopen, want er is een motie aangenomen, daar heb ik gewoon echt geen tijd voor gehad om dat te checken, maar misschien kunt u het nog toelichten.

De heer VAN CAMPENHOUT (bij1): Dank u, voorzitter. De motie vraagt eigenlijk om 2 dingen. Dat is als de marktmensen plaats moeten maken voor een event, dat ze dus hun staangeld terugkrijgen, want blijkbaar moeten ze daar nu voor betalen, mag je daar niet staan en dan ben je dat geld kwijt. Het is eigenlijk niet echt fair. Het tweede is dat we onderzoeken om te kijken of het mogelijk is dat als bijvoorbeeld Feyenoord wint en we besluiten op een dinsdag de Binnenrotte dicht te gooien, dat we bijvoorbeeld kijken of deze marktlui, ik noem maar een voorbeeld, op de Mariniersweg wel de markt kunnen laten doorgaan of op een andere plek. Dus wij vragen dit te onderzoeken.

De heer SIMONS (wethouder): Het is een onderzoeksmotie dus. We hebben dat natuurlijk ook al een paar keer meegemaakt. Het is natuurlijk ook wel gewoon voor hele speciale events. Feyenoord wordt kampioen, daar moet zelfs de markt plaats voor maken. Zo is het nou eenmaal. Of bedoelt u dat niet?

De heer VAN CAMPENHOUT (bij1): Ik noem nu Feyenoord natuurlijk als voorbeeld, maar het kan ook een kermis zijn of iets anders, kleinere attracties, maar dat we ervoor kiezen om de markt niet toe te laten die dag. Het gaat erom dat we echt gaan kijken je kan er vandaag niet staan, krijg je op zijn minst je stageld terug, want je staat er niet, en dat we eens gaan

onderzoeken om te kijken als die plein of de plek een keer bezet is, kunnen we jou dan een alternatieve locatie aanbieden, zodat je alsnog je zaken kan doen.

De heer SIMONS (wethouder): Ik zie het als een oproep om gewoon alles nog een keer goed op een rijtje te zetten, te onderzoeken en ook gewoon te laten zien wat de mogelijkheden zijn, wat wel en niet kan. Met deze afspraak kan ik hem omarmen.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Zijn er nog vragen voor de veegronde? Is niet het geval, nog behoefte aan een tweede termijn? Ook niet, dan zijn wij aan het einde gekomen van agendapunt 6.6. Ik denk dat we toch maar gaan schorsen voor het eten. Nee, we hebben nog één regulier debat. Het Rotterdamse vestigingsklimaat is ook een regulier debat geworden. Ik ga even een voorstel doen. Zullen we gewoon beginnen even met de inbreng van een aantal leden, dat ze gewoon hun inbreng kunnen doen, dat na de dinerpauze we dan gelijk de beantwoording kunnen doen? Ik schors heel even een paar momenten, zodat er even door de wethouder een sanitaire stop gemaakt kan worden. Ik schors een moment.

(De vergadering is geschorst)

7.4. Het Rotterdamse vestigingsklimaat

De VOORZITTER: Wij gaan snel door, want iedereen is weer in huis. Als u uw plaats wil innemen. Het gezag van de voorzitter is ook tanende, constateer ik, want niemand luistert meer. Dus ja. Mijnheer tak, want u staat namelijk weer op het lijstje om te beginnen. Het vestigingsklimaat. U staat bij mij op het lijstje. U mag niet meer.

(Er wordt buiten de microfoon gesproken)

De VOORZITTER: Wil mevrouw Morkoç dan nu meteen? Consistentie is ook wat in dit huis. Dan is het woord aan mevrouw Nunnely. U heeft het woord.

Mevrouw NUNNELY (d66): Dank u wel, voorzitter. Ook hier is tijd heel schaars en daarom ook hier zal ik het heel kort houden. Bij dit agendapunt hebben wij een motie die wij indienen over innovatief aanbesteden, omdat wij het gewoon als D66 enorm van belang vinden dat wij als stad ook innovatief aanbesteden bij de ondernemers, omdat dat een zeer belangrijke bijdrage is voor het economische vestigingsklimaat. Dus hierbij de motie.

De VOORZITTER: Mevrouw Abrahamse heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1a. Innovatief aanbesteden

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 5 juni 2025, ter bespreking van agendapunt 7.4 het Rotterdamse vestigingsklimaat,

Constaterende dat:

- investeringen in onderzoek en ontwikkeling cruciaal zijn voor een concurrerende lokale economie en om onze toekomstige welvaart te behouden;
- Nederland de Lissabondoelstelling om 3% van het BBP te investeren in onderzoek en ontwikkeling niet haalt, en er ook niet in slaagt het Europese ambitieniveau van 17% publiek inkoopvolume te realiseren dat aan innovatieve oplossingen besteed moet worden;

Overwegende dat:

- de gemeente Rotterdam haar inkoopkracht kan benutten om zo investeringen in onderzoek en ontwikkeling te stimuleren, waardoor de Lissabondoelstelling dichterbij

- kan komen en tegelijkertijd de gemeente haar taken efficiënter en effectiever kan uitvoeren;
- de gemeente bij moet dragen aan het creëren van een afzetmarkt voor innovatieve producten, zoals duurzaam plastic en pvc;

Verzoekt het college:

- te verkennen wat het effect is van het hanteren het Europese ambitieniveau van 17% innovatie-gerichte aanbestedingen voor de gemeente Rotterdam per 2030 en hiervan de resultaten begin 2026 te presenteren aan de Raad,

En gaat over tot de orde van de dag.”

J.N. Nunnely, M.Y. Morkoç, D.P.A. Tak, T.S.J. Coşkun en L.P.A Dekkers

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Mevrouw ABRAHAMSE (vvd): Dank u wel, voorzitter. Het kabinet is gevallen, maar de haven kan niet wachten. De afgelopen dagen heb ik mij daarom vooral keihard gemaakt voor het feit dat het energiebeleid stikstof en andere punten die onze haven aangaan niet controversieel moeten worden verklaard landelijk. Ik zou hierbij ook graag aan de andere partijen hier in deze raad een soortgelijke oproep willen doen, want uiteindelijk geloof ik dat wij hier in deze gemeenteraad, de Rotterdamse gemeenteraad, het een stuk meer eens zijn over de oplossingen die onze haven nodig heeft dan hoe de politiek er nu landelijk aan toe gaat. Daarnaast, zoals ik al zei, de problemen zijn dermate groot dat we niet een jaar kunnen wachten, want dan zijn we straks Detroit aan de Maas. Dat is eigenlijk ook de enige lobby die ik vandaag zou willen vragen. Volgens mij komen er nog wat andere moties aan, maar wat ons betreft is dit eigenlijk vooral nu het belangrijkste, want er is verder geen kabinet meer om te belobbyen. Daarom hebben wij als VVD vooral gekeken wat er dus ook lokaal nog moet gebeuren en dan komen wij eigenlijk terecht bij de vergunningverlening. Dit is ook door een aantal sprekers in de technische sessie benoemd. Want wij horen aan de ene kant dat de DCMR zich onderscheidt in enorme kennis en expertise, ook in tegenstelling tot sommige omgevingsdiensten in het buitenland, maar ik wil ook wel weten hoe het zit met de signalen die ik krijg dat ze juist soms strenger handhaven. Daar heb ik eigenlijk in de commissie geen antwoord op gekregen, dus vandaar dat ik er vandaag nog een aantal vragen over wil stellen. Allereerst, hebben de wethouders hier ook signalen over ontvangen? En zo ja, wat is daarmee gedaan? Ik wil graag nogmaals vragen hoe onze omgevingsdienst zich verhoudt tot de diensten in Antwerpen en Hamburg qua regels en vergunningen. Want uiteindelijk, er wordt nu ook vanuit de wethouder van alles gezegd over het landelijk beleid, wat er moet veranderen, maar er wordt niet eigenlijk iets gedaan aan dit lokale aspect, wat echt wel door bedrijven wordt benoemd als een punt wat nu niet zo goed gaat. Dan nog over toezicht op de uitvoering van de handhavingskaders, wie heeft daar nu het toezicht op? De wethouders zitten ook in het dagelijks bestuur, dus zijn er dan ook regels voorbijgekomen waar u dan zicht op hebt dat deze op reguliere regelgeving daarbovenop worden gezet?

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Dan is nu het woord aan de heer Bonte.

De heer BONTE (Iv): Voorzitter, behoud van onze industrie vraagt nu om maatregelen. Bedrijven stoppen met hun activiteiten en investeren niet in de Rotterdamse haven. De belangrijkste oorzaken: netcongestie, hoge nettarieven en een gebrek aan stikstofruimte. De haven heeft het Rijk dringend nodig om vergunningen mogelijk te maken, want zonder die vergunningen verdwijnen duurzame projecten naar het buitenland. De val van het kabinet zorgt voor extra onzekerheid, maar uitstel kunnen we ons niet permitteren. Er zijn nu concrete stappen nodig. Voorzitter, Leefbaar Rotterdam heeft deze regeling van werkzaamheden over het vestigingsklimaat niet voor niets aangevraagd. Het gaat Leefbaar Rotterdam om

havenbanen en gelukkig zien steeds meer partijen in deze raad het belang van het behoud van havenbanen, onze werkgelegenheid, het verdienvermogen en welvaart voor Rotterdammers, nu en in de toekomst. Onze wethouder is al vanaf het begin in actie met stimulerende maatregelen, aan het creëren van randvoorwaarden en het wegnemen van knelpunten en dat is terug te lezen in het afdoeningsvoorstel en die inzet blijft onverminderd doorgaan. In het begin van dit jaar nog stemden partijen nog tegen onze motie, want zij gaven geen steun aan de brandbrief van de wethouder aan het Rijk. Inmiddels is het besef doorgedrongen dat we met de Rotterdamse haven inderdaad goud in handen hebben, maar dat heeft wel lang geduurd. Voorzitter, er is geen level playing field en uit de rondetafel kwamen heldere aanbevelingen. Namelijk, creëer per direct stikstofruimte voor verduurzaming, breng energieprijzen en nettarieven omlaag, in lijn met de rest van Europa, schaf de CO2-heffing volledig af en geen nationale koppen meer op de Europese wetgeving. Rond die maatwerkafspraken met grote bedrijven snel af. Zolang de netcongestie aanhoudt, bied een betaalbaar alternatief zonder boetes. Leveringszekerheid is cruciaal. Gasinstallaties moeten daarom beschikbaar en onderhouden blijven. Als we daarvoor de klimaatdoelen van 2030 niet halen, dan is dat slechts een tussenstand. We kijken verder vooruit. Tot slot, voorzitter, realiteitszin moet het weer gaan winnen van wensdenken. Zonder industrie geen energietransitie. Stop de bureaucratie en de papieren werkelijkheid van stikstofmodellen en kernenergie hoort bij de energiemix van de toekomst. Daarom dient Leefbaar Rotterdam ook de volgende moties in. 'Stikstofruimte voor havenbanen', met een pleidooi aan de stikstofcommissie. Geen controversieel onderwerp, dus gewoon doorgaan, stikstofruimte scheppen. De motie 'Bescherm de democratische rechtsstaat', ik heb gemerkt dat partijen het gebruik van geweld proberen goed te praten en ik wil daar een uitspraak over van de raad. De motie 'De Schoorsteen moet roken', het in de lucht houden van gasinstallaties, energiecentrales, geld voor het onderhoud door een capaciteitsmarkt in te stellen. De motie 'SMR's, da's pas gers', het mogelijk maken van nucleaire kleinere eenheden, SMR's, in de Rotterdamse haven, kijk maar naar Allseas met hun kern aangedreven schepen. De laatste, 'De jeugd heeft de toekomst', het ondersteunen van bedrijfsscholen in de regio. Dank voorzitter.

De VOORZITTER: Er is een vraag van mevrouw Abrahamse.

Mevrouw ABRAHAMSE (vvd): Ik vraag me af, de heer Bonte heeft het over allemaal landelijke dingen die moeten gebeuren, maar als dan de insprekers op zo een technische sessie aangeven dat er ook lokaal nog het een en ander kan worden veranderd, waarom stelt u daar geen vragen over aan uw wethouder?

De heer BONTE (Iv): De prioriteit ligt bij het wegnemen van de belemmeringen en die belemmeringen kun je wegnemen via nationale maatregelen. Daar liggen die belemmeringen. Ik heb het aangegeven, stikstofruimte, netcongestie, nettarieven. Dat is belangrijk. Als je straks geen industrie meer hebt omdat ze in het buitenland gaan investeren, kom je met lokale maatregelen ook nergens.

De VOORZITTER: Dan zijn er een aantal moties ingediend. De motie 'De jeugd heeft de toekomst' is voldoende ondertekend en maakt deel uit van het debat. De motie 'SMR's, da's pas gers', het zijn meestal Engelse termen, maar goed, die is ook voldoende ondertekend en maakt deel uit van het debat. De motie 'De Schoorsteen moet roken' is voldoende ondertekend en maakt deel uit van het debat. De motie 'Bescherm de democratische rechtsstaat' is voldoende ondertekend en maakt deel uit van het debat en de motie 'Stikstofruimte voor havenbanen' is voldoende ondertekend en maakt deel uit van het debat. Dan is nu het woord aan mevrouw Rehim Zadeh. Hoeft niet? Ook al door de tijd heen. Dan mevrouw Morkoç. Mevrouw Morkoç is haar motie kwijt. Zijn er nog andere leden die het woord wensen? Dan kijk ik daar eerst naar. Ik kijk nog wanhopig naar de heer Dekkers, maar die wil ook niet. U gaat nu de bijdrage doen en dan kijken we zo nog eventjes.

Mevrouw MORKOÇ (gl): Voorzitter, de toekomst van onze haven ligt niet in het verleden. Zonder actie loopt Rotterdam achterop alle andere havens en blijven wij zitten met een verouderde, vervuilde, fossiele haven. Voorzitter, het gaat desastreus. Niet dat wij in de illusie leefden dat dit extreemrechtse kabinet ons uit deze crisis zou gaan helpen, maar de val van het kabinet kan wel zorgen voor nog meer vertragingen. Ons pleidooi, geef voorrang aan duurzame bedrijvigheid, vergroot de vraag, maak duurzame aanbesteding de norm, zet in op groene omscholing en bereikbaarheid van de haven. Voorzitter, schouders eronder en maak duidelijk hoe we er nu voor staan. Welke vertragingen de landelijke stilstand nu veroorzaakt en wat we er zelf wel aan kunnen doen. Over dat laatste gaat onze motie, die u zo krijgt, en we tekenen ook mee met de motie van D66, want, voorzitter, de wereld wacht niet op Rotterdam en wij mogen Rotterdam niet laten wachten. GroenLinks zegt geen onzekere toekomst, maar juist een groene koers. Aan de VVD, ik hoor uw pleidooi, maar wij zijn al in contact met onze GroenLinks-PvdA Kamerleden. Zij zetten zich hier al dagelijks voor in. Ik zou u willen vragen, kijk naar uw eigen partij, wat zij nog kunnen repareren in deze zelfgemaakte ramp. Dank u wel.

De VOORZITTER: Hartelijk dank en er komt dus nog een motie. Mevrouw Morkoç, er komt dus nog een motie? Wat we nu gaan doen dan, want ik denk dat er geen andere sprekers zijn die nog het woord wensen, we gaan het debat schorsen tot 19.45 uur. Als mevrouw Morkoç dan meteen haar motie ook kan inleveren, dat zou heel fijn zijn, want dan kunnen de wethouders meteen gaan antwoorden. Ik schors de vergadering tot 19.45 uur.

(De vergadering is geschorst)

Notulen van de raadsvergadering van 5 juni 2025 (avondzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 7

Voorzitter: mevrouw drs. C.J. Schouten, met dien verstande dat het voorzitterschap van 21.22 uur tot 22.02 uur is waargenomen door mevrouw A. Kockelkoren

Voor de presentielijst wordt verwezen naar de ochtendzitting van deze vergadering

Namens het college zijn tegenwoordig: C.M. Zeegers, R.A.C.J. Simons, F. Achbar, T.B. Versnel

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders

Heropening

7.4 Het Rotterdamse vestigingsklimaat

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering. Wij zijn gebleven bij agendapunt 7.4. Wij zijn aangekomen bij de beantwoording van de kant van het college. Mevrouw Morkoç had nog een motie die ze inderdaad nog zou indienen. Daar had ik gezegd dat ze dat nu mocht doen. Mag ik even stilte? Dan heeft ze nu ruimte om de motie in te dienen.

Mevrouw MORKOÇ (gl): Dank, voorzitter. De motie heet 'de Rotterdamse haven weer in de wacht door val kabinet' waarin we vragen om een inventarisatie van alle vertragingen en wat de gemeente kan doen om die in te halen. Dank u wel.

De VOORZITTER: Mevrouw Morkoç heeft de volgende motie ingediend.

Motie 7. De Rotterdamse haven weer in de wacht door val kabinet

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 5 juni 2025 ter bespreking van agendapunt 7.4 Het Rotterdamse vestigingsklimaat;

constaterende dat;

- al vóór de val van het kabinet, juist door dit kabinet, sprake was van een onzeker vestigingsklimaat en het vooruitschuiven van belangrijke beslissingen die nodig zijn voor de transitie naar een duurzame haven;
- door de val van het kabinet belangrijke besluitvorming helemaal stil dreigt te vallen;
- dit leidt tot hoge drempels voor toekomstgerichte bedrijven om zich te vestigen, en tot het risico dat gevestigde bedrijven de haven verlaten;
- bedrijven, organisaties en het college gezamenlijk al aan de bel hebben getrokken over deze ontwikkeling¹;

overwegende dat;

- de klimaatdoelen hierdoor opnieuw onder druk staan en het allang 5 over 12 is;
- het noodzakelijk is om zo snel mogelijk inzicht te krijgen op welke punten nóg meer vertraging opgelopen wordt en wat dit betekent voor het vestigingsklimaat en verduurzaming in de haven, zodat daarop geacteerd kan worden;

- het college hierin niet alleen moet signaleren en agenderen richting het Rijk, maar ook moet onderzoeken welke rol zij zelf kan pakken om te versnellen;

verzoekt het college;

- een inventarisatie te maken van alle vertragingen in besluitvorming die gevolgen hebben voor de Rotterdamse haven, haar klimaatdoelen en haar vestigingsklimaat, inclusief voorstellen voor maatregelen waar de gemeente zelf in kan faciliteren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.Y. Morkoç, D.P.A. Tak en T.J. Vonk

1 Nieuwsbericht Deltalings 'De wereld wacht niet op Nederland - snel nieuwdooortastend kabinet nodig' 3 juni 2025. AD.
'Rotterdam gaat veel merken van de kabinetsval, denken wethouders 'Het is heel slecht nieuws' 3 juni 2025

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Wie gaat er beginnen? Wethouder Zeegers gaat eerst.

Mevrouw ZEEGERS (wethouder): Dank u wel, voorzitter. Er is een aantal vragen aan mij gesteld door mevrouw Abrahamse over de handhavingspraktijk van DCMR en in hoeverre die nou te streng zou zijn, dat daar toch signalen over zijn binnengekomen. Het lijkt me heel goed om daar nader in gesprek over te gaan met elkaar. Er is één handhavingsstrategie, landelijk is die strategie neergezet en er wordt natuurlijk daarmee gewerkt. U vraagt ook: u zit in het DB, komen dat soort issues dan voorbij als je in het dagelijks bestuur zit van de DCMR? Dan hebben we het niet over dat soort zaken. De rol van het dagelijks bestuur is vooral de instandhouding van de dienst. Dus hoeveel personeel zit er, hoe zijn de taken verdeeld en het jaarverslag. Dat soort elementen wordt vooral in het dagelijks bestuur besproken. Het dagelijks bestuur onder voorzitterschap van de provincie. Het algemeen bestuur zitten alle deelnemende gemeentes in. Daar zit ik dan ook in natuurlijk. Daar gaat het minder over de inhoud van de uitvoering, maar meer over hoe de dienst functioneert. Klachten, geld, personeel, dat soort zaken. De handhavingsstrategie is dus, zoals gezegd, landelijk vastgelegd. De landelijke wetgeving wordt, het toezicht daarop, de vergunningverlening vanuit DCMR. Tegelijkertijd, u zegt dat u een aantal signalen heeft en ik kan me ook voorstellen, maar in zijn algemeenheid is het heel moeilijk te zeggen of DCMR nou strenger zou zijn dan anderen. Dat is te algemeen om daar een beeld van te geven, want uiteindelijk volg je gewoon de wetgeving die er is en zou het moeten gaan over de ruimte die er in handhaving zit. Dat is in sommige gevallen wel zo. Op het moment dat je bijvoorbeeld, bij kankerverwekkende stoffen is er toch een handhavingskader dat zegt: ga op zoek naar de best mogelijke alternatieven om te voorkomen dat deze stoffen nodig zijn. Wat is dan precies het best mogelijke alternatief? Daar is ook niet een uitputtend lijstje van, dus daar zou je eventueel ruimte in kunnen hebben. Dus er is altijd wel enige discretionaire bevoegdheid of ruimte, maar in zijn algemeenheid is dat dus heel lastig te vergelijken. Dan zou het toch echt over concrete voorbeelden moeten gaan. Dus dat is wat ik daar in ieder geval over zou kunnen zeggen. Ook als we kijken naar andere steden: Antwerpen, Hamburg of binnen Nederland, is het gewoon heel moeilijk om in zijn algemeenheid daarover een vergelijking te doen. Dat was jaren werk. Maar goed, ik kan me wel voorstellen, als u concrete signalen heeft, dat we daarnaar kunnen kijken. Dat is zeer goed mogelijk.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Dan is nu het woord aan wethouder Simons.

De heer SIMONS (wethouder): Dank u, voorzitter. We hebben het hier vaak, natuurlijk, over waar onze nationale overheid in gebreke blijft. Maar het is ook altijd goed om even te kijken

wat we dan zelf doen. Daar heb ik op 12 mei een uitgebreide brief over gestuurd. Ik heb nog even geteld, er staan tenminste 17 concrete maatregelen, samenwerkingsverbanden in en nog allerlei ook randvoorwaarden waar we in werken. Dus daar wil ik toch ook nog wel op wijzen, dat we binnen de beperkte mensen en middelen toch heel veel doen, wat we kunnen doen. Dat geldt eigenlijk ook voor het havenbedrijf. Verder zijn er geen vragen aan mij gesteld, dus dan ga ik gelijk bij de moties beginnen. Ik denk het wel een soort goednieuwsshow is, behalve, ja, er is altijd een behalve: innovatief aanbesteden. Deze motie doe ik even namens de wethouder financiën. U vraagt vooruitlopend op Europese regelgeving om ook 17 procent innovatieve gerichte aanbestedingen te doen. Dat is mooi. Alleen de financiële consequenties kan ik gewoon nu niet overzien. Dus ik wil u voorstellen dat ik een toezegging doe dat ik gewoon ga uitzoeken wat de financiële consequenties zijn. Ik kan de motie alleen op dit ogenblik ontraden door de genoemde argumentatie die ik u net heb gegeven. Dus het is ook aan u of u genoeg kunt nemen met deze toezegging of dat u gewoon uw motie wil aanhouden en ter stemming brengen.

De VOORZITTER: Mevrouw Nunnely.

Mevrouw NUNNELY (d66): Dank u wel, voorzitter. We zijn natuurlijk voor het economische vestigingsklimaat en dat we ook die innovatie. Ik vind het gewoon echt spijtig om te horen dat we hem niet gewoon kunnen omarmen, omdat we hiermee ook de bedrijven kunnen aanmoedigen. Maar ik hoor wat u zegt. Ik neem het even mee en kom daar in het stemvenster op terug.

De VOORZITTER: De wethouder.

De heer SIMONS (wethouder): Dank u. Dan gaan wij naar de volgende motie, 'stikstofruimte voor havenbanen'. Dat is een spreekt-uitmotie, dus dat is aan uw raad. 'Bescherm de democratische rechtsstaat' is ook een spreekt-uitmotie, dus dat is ook voor uw raad. 'SMRs, da's pas gers' en dat is ook zo. Tenminste, daar ben ik het hartgrondig mee eens. Er stond vanochtend in het Financieele Dagblad nog een artikel wat ik van mevrouw Morkoç als attentie toegestuurd kreeg. Dat ging over Ansys. Toevallig heb ik 2 weken geleden met Ansys gesproken hierover en dat is echt wel veelbelovend. Het is een Nederlands bedrijf die er echt gewoon een businesscase in ziet om SMRs te maken voor aan boord, maar ook op land. Zeker ook in de Rotterdamse haven zou dat gewoon echt, in het licht van de netcongestie, ik zou bijna zeggen een zegen zijn. Want vanuit de duurzaamheidsgedachte is natuurlijk als je bij de fabriek ook je krachtbronnen hebt staan. Beter kan het niet. De verwachting is 2030, even uit mijn hoofd, dat de landzijde mogelijk wordt en de AMO is er ook mee bezig, een andere organisatie. Het is de verwachting dat het in 2032. Ansys staat echt bekend als een Nederlands bedrijf. We hebben het net over innovatieve bedrijven en de Pioneering Spirit, die ligt hier in de Rotterdamse haven, Tweede Maasvlakte, grootste schip ter wereld. Pijpenlegger. Het is echt mooi om een keer een werkbezoek te doen, zou ik zeggen. Maar die brengen ook die transformatorhuisjes van 30 ton, zetten ze op die stellages op zee voor de windparken. Geweldig bedrijf. Dus vanuit dat perspectief kan ik deze motie omarmen. Ja, de schoorsteen moet roken. Ik kijk ook even naar de plaatjes hier om ons heen, in de goede oude tijd, de schoorsteen rookte in Rotterdam. Vandaar dat we hier ook nog allemaal zijn. Dus deze motie kan ik ook omarmen. De jeugd heeft de toekomst, dat is ook belangrijk, maar het gaat natuurlijk even om een serieus onderwerp natuurlijk, de bedrijfsscholen. Dat is ook goed, want het is best wel ingewikkeld om onze jongeren te verleiden om ook gewoon in de haven te gaan werken. Dus alles wat daaraan kan bijdragen, zie ik als steuntje in onze rug. Dat geldt trouwens ook voor wethouder Versnel en de anderen. Dan heb ik nog een motie van GroenLinks, PvdA en ChristenUnie een inventarisatie te maken van alle vertragingen in de besluitvorming naar aanleiding van de val van het kabinet. Het lijkt me gewoon heel

verstandig om dat in beeld te krijgen. We zullen natuurlijk ook onze lobby, we waren gericht op Prinsjesdag om nog een aantal dingen voor elkaar te krijgen. We weten ook niet precies, op dit moment, wie die posten gaat waarnemen, maar we gaan ons best doen. Dus ook deze motie kan ik omarmen. Dan heb ik, volgens mij, alle moties gehad, voorzitter.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Is er nog behoefte aan een veegronde? Dat is niet het geval. Is er nog behoefte aan een tweede termijn? Ja. Mevrouw Abrahamse.

Mevrouw ABRAHAMSE (vvd): Zeer kort. Ik ben geen wethouder en ook geen expert op alles rondom de DCMR, het is zeer ingewikkeld, al die vergunningen. Ik wil hier wel graag verder over in gesprek met de wethouder. Ik hoop ook dat de wethouders, zowel haven als klimaat, hun oren en ogen voor dit soort signalen open blijven houden, want dit is wel iets wat we lokaal kunnen doen. Dus ik dien nu geen motie in, maar ik ga wel verder dit onderzoeken en in samenspraak met de wethouder.

De VOORZITTER: Anderen nog een tweede termijn? Niet. Dan wethouder Zeegers nog.

Mevrouw ZEEGERS (wethouder): Dat lijkt mij een uitstekend plan. Zeker, doe ik graag.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Dan heb ik een toezegging onder voorbehoud genoteerd. Afhankelijk van of mevrouw Nunnely haar motie al dan niet in stemming brengt, zegt de wethouder toe om de financiële consequenties te onderzoeken van het Europese ambitieniveau voor innovatiegerichte aanbestedingen. Dan zijn we daarmee aan het einde gekomen van agendapunt 7.4.

7. TWEEMINUTENDEBATTEN

De VOORZITTER: Dan komen we nu bij de tweeminutendebatten. We moeten de wethouder even optrommelen. Achbar, ja, een moment. We wachten even tot de wethouder er is.

7.1 *Het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Doelbewust, maar niet doeltreffend' en het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport.*

De VOORZITTER: Dan zijn wij aangekomen bij agendapunt 7.1: het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'doelbewust, maar niet doeltreffend' en het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit het rapport. Hartelijk welkom aan de wethouder. Het woord is aan de heer Elbay. De heer Elbay hoeft niet. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw KOCKELKOREN (gl): Dat is boffen, voorzitter, want ik ben altijd dol op spreken over toegankelijkheid. Dat is een ontzettend belangrijk onderwerp voor de stad, want 1 op de 8 Nederlanders heeft een beperking en toegankelijkheid betekent zorgen dat zij, net als iedereen, volwaardig mee kunnen doen in onze samenleving. Daarom diende GroenLinks in 2020 ook het initiatiefvoorstel fysiek toegankelijk stad voor iedereen in, zodat wij, als gemeente Rotterdam, daar voortvarend mee aan de slag zouden gaan. Dit rekenkamerrapport laat zien dat het vergroten van de toegankelijkheid in de stad nog steeds keihard nodig is, want er zijn nog steeds een heleboel zaken te doen. Ik ben ook blij dat de Rekenkamer dat geconstateerd heeft en ons blijft aanmoedigen voor en urgent houden dat we daaraan werken. GroenLinks wil dan ook dat alle aanbevelingen worden overgenomen. Ik ben blij dat de wethouder dit ook heeft toegezegd in de commissie, onomwonden, want in de collegebeantwoording was het nog iets omfloerst en daar verwachten wij bovendien bij dat de wethouder binnen 6 maanden, gewoon als Sinterklaascadeautje, 5 december is namelijk precies 6 maanden van nu, met de uitwerking komt van hoe de aanbevelingen worden

opgevolgd. Dus ik hoop dat de wethouder dat kan toezeggen, want dat geeft ons ook nog deze periode gewoon de gelegenheid om er goed op toe te zien dat ook daadwerkelijk die toegankelijkheid in de stad vergroot wordt. Bovendien denken wij dat het budget nodig blijft om stappen te kunnen blijven zetten. De wethouder gaf aan: dat moeten wel goedkomen met dit budget, maar wij willen graag de wethouder aanmoedigen om daar verder mee te gaan en dienen daar ook, met alle liefde, een motie voor in bij de voorjaarsnota, om dat budget verder te verzekeren. We hopen natuurlijk op u allen steun.

De VOORZITTER: Hartelijk dank, precies binnen de tijd. De heer Van Campenhout.

De heer VAN CAMPENHOUT (bij1): Dank u, voorzitter. Steeds als we het hebben over toegankelijkheid, valt Rotterdam BIJ1 een paar dingen op. Ten eerste: mensen met een beperking worden keer op keer buitengesloten van besluitvorming, juist als het om hun levens gaat, ook hier. Geen wonder dat de maatregelen nauwelijks echt iets hebben veranderd voor de gemeenschap zelf en wij vragen ons dan af: voor wie doen we het dan eigenlijk? Dit is simpelweg een campagnetruc, want als het gaat om beleid wat echt uitmaakt, blijft het, wat ons betreft, bij praatjes. Wat ons ook opvalt, is het gebrek aan aandacht voor intersectionaliteit. Racisme, seksisme en klassisme versterken de uitsluiting van mensen met een beperking en mensen van kleur zijn al helemaal ondervertegenwoordigd in de belangenbehartiging. De wethouder kent de signalen, maar de vraag is: wat doet hij ermee? We willen graag concreet weten op welke manier er meetbare doelen gemaakt gaan worden voor intersectionaliteit in het toegankelijkheidsbeleid. Intersectionaliteit is namelijk geen bijzaak. Daarom dienen wij de motie voor een echt intersectioneel toegankelijkheidsbeleid, want toegankelijkheid is immers geen gunst, maar het is een mensenrecht voor iedereen.

De VOORZITTER: De heer Van Campenhout heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Voor écht intersectioneel toegankelijkheidsbeleid

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 5 juni 2025, ter bespreking van agendapunt 7.1 Het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Doelbewust, maar niet doeltreffend' en het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport;

constaterende dat;

- de Rekenkamer in het rapport 'Doelbewust, maar niet doeltreffend' stelt dat het huidige toegankelijkheidsbeleid onvoldoende resultaat oplevert voor de mensen om wie het gaat;
- mensen met een beperking die óók te maken hebben met andere vormen van uitsluiting, zoals racisme, seksisme of armoede, haast onzichtbaar blijven in beleid, belangenbehartiging en monitoring;
- intersectionaliteit in het huidige beleid vrijwel niet wordt meegenomen;

overwegende dat;

- rechtvaardig beleid alleen mogelijk is als ook de ervaringen van mensen die meervoudige vormen van uitsluiting ervaren, expliciet worden onderzocht, erkend en meegenomen;
- een structurele aanpak van toegankelijkheid vereist dat de gemeente weet wie wordt bereikt, en wie structureel wordt gemist;

verzoekt het college om;

- om een intersectioneel onderzoek uit te voeren onder Rotterdammers met een beperking die daarnaast ook te maken hebben met andere vormen van uitsluiting (zoals racisme,

seksisme of klassisme), met als doel hun ervaringen met toegankelijkheid, gemeentelijke dienstverlening en participatie in kaart te brengen;

- om dit onderzoek participatief op te zetten, in samenwerking met ervaringsdeskundigen en organisaties die werken vanuit een intersectioneel perspectief;
- om op basis van dit onderzoek structureel intersectionele indicatoren te ontwikkelen voor de monitoring van het toegankelijkheidsbeleid;
- deze indicatoren op te nemen in de voortgangsrapportages over de uitvoering van de 10 aanbevelingen van de Rekenkamer;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. M.R. van Campenhout

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Dan is nu het woord aan de heer Akhatab. Hoeft niet. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw VERKOELLEN (50plus): Voorzitter, toegankelijkheid voor iedereen. Het zijn mooie woorden, maar het ontbreekt nog aan daden. Want wat blijkt uit het rapport van de Rekenkamer ‘Doelbewust, maar niet doeltreffend’? We willen wel, maar we doen het niet. Rotterdam loopt zich warm voor inclusie, zelf in Saoedi-Arabië, maar vergeet de warming-up in eigen stad af te maken. Had u kunnen verwachten. Papieren beleid is er ondertussen genoeg, maar de uitvoering laat zwaar te wensen over. Het blijft hangen bij intentie, lijstjes en goede bedoelingen en ondertussen staat de drempel voor duizenden Rotterdammers nog steeds te hoog. Letterlijk en figuurlijk. Voorzitter, als we willen dat iedereen, dus ook iemand met een rolstoel, een gehoorapparaat, met taalachterstand of een ouderdomskwaal volwaardig meedoet in onze stad, moet de toegankelijkheid niet het sluitstuk zijn van beleid, maar het begin, het fundament, het checkvakje bovenaan elk beleidsdocument: geschikt, ongeschikt. Voorzitter, het gaat om mensen die slecht zien, niet goed kunnen horen, bewegen, begrijpen of lezen. Voorzitter, ik kan het u uit eigen ervaring vertellen: met het ouder worden komen dezelfde gebreken. Als we onze groeiende groep ouderen serieus willen nemen, als we onze ouderen zo lang mogelijk mee willen laten doen, als we onze ouderen zo lang mogelijk zelfstandig willen laten zijn, zorgen we nu voor een Rotterdam zonder beperkingen. Voorzitter, als we nu niet zorgen voor een stad zonder barrières, bouwen we aan een samenleving waarin te veel mensen buitenspel staan. Dat moet anders. Geen losse flodders meer, maar gerichte actie. Geen beleidsnota's met loze beloften, maar heldere regels. Dat begint vandaag. Daarom dient mijn fractie de motie in: ‘maak toegankelijkheid het leidende principe!’. Tot zover.

De VOORZITTER: Mevrouw Verkoelen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Maak toegankelijkheid het leidende principe!

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 5 juni 2025, ter bespreking van het rapport van de Rekenkamer Rotterdam Doelbewust, maar niet doeltreffend”;

constaterende dat;

- 1 op de 8 Rotterdammers een beperking heeft;
- beperking breed is: fysiek, verstandelijk, zintuiglijk of taalkundig;
- de Rekenkamer stelt: “veel beleid, weinig resultaat”;
- de VN zegt: iedereen moet mee kunnen doen, maar Rotterdam laat steken vallen.

overwegende dat;

- urgentie ontbreekt. Dat voelt elke Rotterdammer met een beperking;
- beleid zonder uitvoering is als een lift zonder knoppen: je komt nergens;
- we waardevolle inwoners verliezen die afhaken door ontoegankelijkheid;

verzoekt het college;

- elk beleidsvoorstel te toetsen op gevolgen voor Rotterdammers met een beperking;
- brieven en communicatie voortaan standaard op B1-niveau te schrijven;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Zijn er nog anderen die het woord wensen? Dat is niet het geval. Dan vraag ik de wethouder om te antwoorden. *(Er wordt buiten de microfoon gesproken)*. U heeft nog geen één? U kunt al beginnen. De laatste motie wordt zo nog rondgedeeld, maar dan kunt u in ieder geval nu alvast beginnen.

De heer ACHBAR (wethouder): Voorzitter, ik heb ook wel mijn dank uitgesproken richting de Rekenkamer die met dit rapport is gekomen. Ik heb toen ook in de commissie gezegd: ik zie dit niet als iets vervelends, maar eerder als juist feedback van waar wij staan als organisatie, wat juist nodig is voor dit belangrijke onderwerp. We hebben meegedaan met de competitie om meest toegankelijke stad van Nederland te worden binnen VNG, wetende dat we nog echt wel heel wat stappen te maken hebben, maar wel dat we daarmee de ambitie hebben om iedereen in Rotterdam maximaal mee te kunnen laten doen, ongeacht wie je bent, waar je vandaan komt, waar je van houdt of welke beperkingen je hebt. Dus ik zie het eerder ook als, we hebben toen de aanmoedigingsprijs gewonnen vanuit VNG. Ik zie dit ook als een soort van aanmoediging met duidelijke aanbevelingen waarvan wij hebben gezegd: die onderschrijven we, daar gaan we ook mee aan de slag. Op de vraag: zouden we dat voor 5 december kunnen hebben om met een plan van aanpak te komen hoe we handen en voeten gaan geven aan de aanbevelingen in dit rapport? Dat is ook wat er gevraagd wordt, binnen 6 maanden van het rapport te komen met een plan van aanpak. Dus dat kunt u ook van mij verwachten dat dat hopelijk uiterlijk 5 december zal plaatsvinden. Dan de uitdagingen die we hebben die veelal fysiek van aard zijn, ook mevrouw Verkoelen gaf het aan in haar bijdrage. De drempels die soms letterlijk te hoog zijn, dat zijn echt wel fysieke maatregelen die we veel zien bij mensen met een beperking. We willen toegankelijkheid creëren op allerlei niveaus, maar hij ligt veelal daar en ja, daar heb je ook vaak budget voor nodig. De opdracht ligt ook integraal bij ons, binnen het college. Hij wordt ook zo opgepakt vanuit de lokale agenda toegankelijkheid. En ja, er moet ook geld komen als je aanpassingen wil hebben. Of dat nou per se meer geld is, dat is een tweede vraag. Daar kan ik nu geen antwoord op geven. Maar dat is wel eentje die straks in de uitwerking misschien een beter beeld geeft bij de uitwerking van hoe we de aanbevelingen handen en voeten gaan geven. Dan, voorzitter, om een onderzoek uit te voeren onder Rotterdammers met een beperking, die daarnaast ook te maken hebben met andere vormen van uitsluiting en met als doel hun ervaringen met toegankelijkheid, gemeentelijke dienstverlening en participatie in kaart te brengen en vooral vanuit intersectioneel perspectief, oftewel vanuit verschillende assen van discriminatie onderzoek uitvoeren of iemand met een beperking en een bepaalde huidskleur veel meer te maken heeft met uitsluiting. Ik begrijp de motie, voorzitter, hij is ook sympathiek, maar ik zou echt wel willen wachten om eerst de uitwerking van die aanbevelingen te hebben om daar handen en voeten aan te geven van dit gaan we op deze manier doen. Om nu al een motie in

de vorm van een onderzoek mee te nemen, vind ik iets te voorbarig. Dus om die reden zal ik hem ontraden, voorzitter.

De VOORZITTER: Excuus. De heer Van Campenhout.

De heer VAN CAMPENHOUT (bij1): Dank u, voorzitter. Dus eigenlijk geeft u aan: u bent bezig met een traject en intersectionaliteit gaat u daar al in meenemen, begrijp ik uit uw antwoord. Klopt dat?

De heer ACHBAR (wethouder): Nee, dat heeft u niet zo goed begrepen. Wat ik heb gezegd, is: we hebben aanbevelingen uit het rapport. Daarvan heb ik gezegd: daar komt een plan van aanpak voor hoe wij op basis van al die aanbevelingen uit het rekenkamerrapport dat gaan aanpakken. Om dan nu parallel daaraan een intersectioneel onderzoek uit te voeren, vind ik iets te voorbarig op dit moment. Daarom zal ik deze motie ontraden.

De VOORZITTER: Er is nog een motie van mevrouw Verkoelen.

De heer ACHBAR (wethouder): Voorzitter, wij hebben het programma Rotterdam Onbeperkt, waarbij we echt wel met elk beleidsvoorstel proberen te toetsen wat de gevolgen precies zijn voor Rotterdammers met een beperking, ook als het gaat om onze communicatie naar buiten toe. De meest recente actie die we hebben gedaan, ook met een vertegenwoordiger uit uw midden in de persoon van mevrouw Kockelkoren, met een klein groepje om toch even te kijken naar de toegankelijkheid van de website. Ook daar zijn we de komende tijd stappen in aan het zetten, dus ik begrijp ook de sympathie van deze motie, maar we hebben daar al wat stappen in gezet, dus het maakt deze motie overbodig. Dus ik moet om die reden deze motie ontraden.

De VOORZITTER: Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw VERKOELEN (50plus): Elk beleidsvoorstel toetsen we hierop? Daar geloof ik niets van.

De VOORZITTER: Misschien kunt u het in een vraagvorm doen. Als het een vraag is, zou ik hem als een vraag stellen.

Mevrouw VERKOELEN (50plus): Dat is toch een vraag: is dat zo, nee toch?

De VOORZITTER: De wethouder.

De heer ACHBAR (wethouder): Voorzitter, ik lees de motie in zijn geheel. Daar staan 2 punten in en ik heb dus aangegeven: vanuit Rotterdam Onbeperkt proberen we elk beleidsvoorstel wel te toetsen op wat voor effect dat heeft ook op Rotterdammers met een beperking. Het tweede dictum vraagt naar de communicatie ook ten aanzien van brieven. Ook daarin zijn we echt wel de nodige stappen aan het zetten. Het rekenkamerrapport is een aanmoediging om het nog beter te doen. Als dat uw vraag is van zijn we al op het niveau wat we graag zouden willen? Nee, maar dat zijn wel de stappen die we nu aan het zetten zijn. Met die aanbevelingen die we ook nu hebben, denk ik dat we toch wat stappen moeten gaan zetten om het nog beter te doen in Rotterdam.

De VOORZITTER: Hiermee zijn wij aan het eind gekomen van agendapunt 7.1.

7.2 *Het voorstel om geen zienswijze in te dienen op de ontwerpbegroting 2026 van de Grondbank Zuidplas.*

De VOORZITTER: Dan gaan wij verder met agendapunt 7.2, het voorstel om geen zienswijze in te dienen op de ontwerpbegroting 2026 van de Grondbank Zuidplas. Mevrouw Bruin staat

daar als eerste spreker. Mevrouw Bruin wil niet. De heer De Haan zie ik niet. Wil de heer de Haan ook niet? Zijn er nog andere leden die het woord wensen? Ja, mevrouw Verkoelen. Mevrouw Verkoelen heeft het aangevraagd? *(Er wordt buiten de microfoon gesproken)* Het is vanuit de commissie gekomen. Mevrouw Verkoelen, gelukkig, u redt het agendapunt.

Mevrouw VERKOELLEN (50plus): Dank u wel, voorzitter. Luister, 20 jaar geleden, heb ik zelf nog aan meegedaan, was de Zuidplaspolder de belofte van de regio. Tienduizenden woningen voor Rotterdam en Zuid-Holland. Met de Grondbank hadden we de kans om gezamenlijke regie te voeren op woningbouw, op natuur en duurzame ontwikkeling. Ik spreek vandaag niet alleen als raadslid, maar ook als iemand die nu oud-directeur, maar toen directeur van de natuur- en milieubeweging was en zich al 20 jaar geleden hard maakte voor deze ontwikkeling. Toen was al duidelijk dat Nederland op een wooncrisis afstevende, ook al wilde minister Blok ons doen geloven dat Nederland af was. Voorzitter, natuurlijk bouw je liever niet op het laagste puntje van Nederland, maar 15 tot 30.000 woningen kun je niet zomaar kwijt in het bestaande gebied. Daarvoor lag er een geweldig terpenplan en toen waren de waterschappen het er overigens ook erg mee eens, maar wat is ervan gekomen? Twintig jaar lang besluiteloosheid, politieke lafheid en bestuurlijk gedraai. Het resultaat: een plan dat niet eens meer de naam van een wijk verdient. Geen ambitie, geen visie, geen ruggengraat. Voorzitter, de feiten liegen er niet om. De grote belofte is gekrompen tot maximaal 4000 woningen, waarvan de bouw hoogst onzeker is. Ondertussen blijven de kosten voor Rotterdam oplopen, miljoenen verlies per jaar en een risico van 28 miljoen euro en een bestuur dat vooral vergadert en geen keus durft te maken. Dat is te gênant voor woorden, voorzitter. Het wordt tijd voor bestuurders met visie en lef die kiezen voor duidelijkheid en verantwoordelijkheid nemen. Geen doormodderen meer. Met deze motie trek ik de grens: óf er wordt binnen 2 jaar echt gebouwd, óf Rotterdam stapt eruit. Het is pompen of verzuipen.

De VOORZITTER: Mevrouw Verkoelen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. RZG Zuidplaspolder stoppen tenzij....!

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 5 juni 2025, ter bespreking van het
onderwerp Zuidplaspolder/RZG;

constaterende dat;

- de Zuidplaspolder/RZG oorspronkelijk bedoeld was om grootschalig bij te dragen aan de woningbouwopgave van Rotterdam en de regio, maar deze ambitie de afgelopen twintig jaar niet is waargemaakt;
- de huidige planvorming is gekrompen tot een maximaal programma van 4.000 woningen, waarvan de realisatie hoogst onzeker is;
- Rotterdam via de Grondbank RZG voor 40% van het financieel risico (ca €28 miljoen) opdraait, terwijl jaarlijks verliezen worden geleden door rentelasten en het uitblijven van ontwikkeling;
- bestuurlijke drukte en overlegstructuren nu niet meer in verhouding staan tot het maatschappelijk en financieel resultaat;
- er in de afgelopen jaren meerdere pogingen zijn gedaan om het project vlot te trekken, maar deze tot op heden niet tot daadwerkelijke woningbouw of gronduitgifte hebben geleid;

overwegende dat;

- het maatschappelijk en bestuurlijk niet verantwoord is om zonder concreet perspectief door te gaan met deelname aan de Grondbank RZG;

- door blijven modderen leidt tot verder oplopende kosten, onduidelijkheid voor de stad en bestuurlijke vermoeidheid;
- het nemen van een duidelijke keuze in het belang is van de gemeente, haar inwoners en de regio;

verzoekt het college;

- uiterlijk binnen 24 maanden na vaststelling van deze motie aantoonbaar resultaat te boeken, waarbij onder 'aantoonbaar resultaat' wordt verstaan:
 - minimaal 1.000 woningen waarvoor het bestemmingsplan onherroepelijk is vastgesteld én waarvan voor minimaal 500 woningen de bouw daadwerkelijk is gestart (eerste paal de grond in), of
 - de uitgifte of verkoop aan marktpartijen/ontwikkelaars van minimaal 25 hectare bouwrijpe grond voor woningbouw (waarbij 25 hectare gelijkstaat aan ongeveer 2.000 woningen volgens de gemiddelde plandichtheid in het Vijfde Dorp), of
 - het tekenen van bindende contracten voor de realisatie van minimaal 50% van het huidige beoogde woningbouwprogramma (dat wil zeggen: minimaal 2.000 woningen in het Vijfde Dorp) met ontwikkelaars/marktpartijen, inclusief financiële sluiting van de betreffende deelprojecten;
- als deze aantoonbare resultaten niet binnen de genoemde termijn zijn behaald, voorbereidingen te treffen voor beëindiging van de deelname aan de Grondbank RZG Zuidplas en de gemeenteraad daarover een concreet voorstel voor te leggen;
- de gemeenteraad jaarlijks te informeren over de voortgang, risico's, contracten, bouwactiviteiten en eventuele signalen dat de gestelde doelen niet tijdig worden gehaald;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Zijn er nog andere leden die het woord wensen? De heer Coşkun.

De heer COŞKUN (sp): Voorzitter, het was verzuipen vanaf het allereerste begin, zeg ik dan tegen mevrouw Verkoelen. We hadden er nooit aan moeten beginnen. Het is ons grondgebied niet, je moet ook niet denken dat wij op andermans grondgebied kunnen gaan bouwen. Dat was een slecht idee, nog uit de tijd van de heer Kombrink, met alle risico's van dien. We zien nu het debacle. We moeten er zo snel mogelijk vanaf, we moeten er ook zo goedkoop mogelijk van af. Ik heb begrepen dat Zuidplas eindelijk haar eigen grondgebied weer terugkoopt met, wat ons betreft, een zo laag mogelijke schade. Het idee dat je in een badkuip huizen moet bouwen, dat moet je niet doen. Hadden we nooit aan moeten beginnen. We moeten zo snel terug naar ons eigen grondgebied en Zuidplas de problemen van Zuidplas oplossen. We hebben in Rotterdam al problemen genoeg.

De VOORZITTER: Dank u wel. Andere leden nog het woord? Heeft u de motie al kunnen zien? Anders vraag ik heel even de motie. Excuses. *(Er wordt buiten de microfoon gesproken)* Ik vraag heel even de motie, dan kan de wethouder gelijk eventjes bekijken. Gaan we hem daarna ronddelen. Dank u wel. Aan de wethouder.

Mevrouw ZEEGERS (wethouder): Dank u wel. Hij was keurig doorgestuurd, maar ik heb hem per ongeluk op mijn kamer laten liggen. Heel fijn dat het ook zo kan. Zuidplas, we hebben er uitgebreid over gesproken. Het is natuurlijk inderdaad een keuze van al echt ruim 20 jaar

geleden, waar we nu verstandig mee om moeten gaan. Ik denk dat dat het beste is wat we kunnen doen. We hebben inderdaad een risicoprofiel van zo'n 28 miljoen, maar waar wij natuurlijk op aan steunen, is dat er toch alsnog gebouwd kan worden en dat de grondbank de gronden van de grondbank kan verkopen voor een goede prijs aan de gemeente Zuidplas, zodat wij toch minder financiële aderlating zullen moeten laten. Ik kan me goed voorstellen dat het niet helemaal rond gaat komen, maar laten we er zoveel mogelijk toch op een goede manier uit zien te komen en hopen op een goede ontwikkeling van die wijk. Daar moet nog een hoop voor gebeuren, maar dat is wel de inzet. We hebben beoogd daar 8000 woningen in dat gebied te realiseren. Althans, dat is de gemeente Zuidplas van plan. Mocht dat allemaal lukken, dan is dat natuurlijk een heel mooi resultaat. We hebben nu nog een hoop hobbels te nemen, zoals ik al zei, om daar te komen, maar het lijkt me wel verstandig om dat echt per jaar goed te bekijken wat ons risicoprofiel is, hoe we toch die gronden kunnen verkopen aan de gemeente Zuidplas om daarmee toch in de zwarte cijfers te blijven. Maar u verzoekt mij toch iets anders om binnen 24 maanden al minimaal 1000 woningen de grond in te krijgen. Die toezegging kan ik u niet doen. We zijn daar te afhankelijk van processen met de Raad van State, met investeringen die nog allemaal meer gedaan zijn. Dus dit moet ik echt ontraden, dat is een te onzeker traject. Tegelijkertijd wilt u wel goed geïnformeerd blijven over de onderhandelingen die ook plaatsvinden, natuurlijk, tussen de grondbank en de gemeente Zuidplas. Wij staan garant voor de leningen die de grondbank heeft afgesloten en, zoals in de commissie ook besproken, is het goed als ik u betrek bij het onderhandelingskader dat we willen meegeven aan de grondbank voor de verkoop van die gronden. Dat zal ik zeker doen. U wilt ook dat wij u op de hoogte stellen van de risico's in de voortgang en signalen ook proactief terugkoppelen. Nou, dat kan ik u zeker doen. Ik kan u zeker goed meenemen in de voortgang van zaken, de risico's die wij daarin hebben. Dus dat kan ik u toezeggen. U vindt het ook belangrijk dat we doelmatig met onze financiën omgaan. Zo zie ik deze motie ook, dat u dat graag wil en dat ben ik helemaal met u eens. Dus dat kan ik zeker toezeggen, maar de motie moet ik in zijn geheel ontraden.

De VOORZITTER: Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw VERKOELLEN (50plus): Ik snap het, voorzitter, en ik vind het dramatisch. Ik hoop dat u gezien heeft dat gisteren binnen Zuidplas er alweer een motie van wantrouwen was over 70 miljoen rond het eigen beheer en onderhoud van de gemeente. Zuidplas gaat het niet redden. Dus ik hoop echt dat u na gaat denken wat we gaan doen, want wij zijn iets aan het spekken wat we niet meer kunnen spekken.

De VOORZITTER: Dan zijn wij hiermee aan het eind gekomen van agendapunt 7.2 en de stemmingen doen we straks bij het stemvenster. *(Er wordt buiten de microfoon gesproken)* Had ik hem nog een toezegging? *(Er wordt buiten de microfoon gesproken)* Met de toezegging dat wethouder Zeeger toezegt de raad te blijven informeren over de voortgang met betrekking tot de grondbank en de verkoop van gronden aan de gemeente Zuidplas.

7.5 Jaarverslag 2024 'Rotterdam gaat voor groen', Groenagenda 2023-2026

De VOORZITTER: Dan gaan wij door naar agendapunt 7.5, het jaarverslag 2024 'Rotterdam gaat voor groen', de groenagenda 2023-2026. Als eerste spreker staat hier op mijn lijst mevrouw Abrahamse, maar die is er niet. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw MORKOÇ (gl): Voorzitter, ik heb goed nieuws. Ik heb een beginnende activist gevonden bij de VVD, met woorden die de wethouder uitsprak als 'radicale vergroening' en 'ik ga ontregelen in het groen', komt de wethouder stap voor stap richting GroenLinks. Wij pleiten al decennia voor een nieuwe interpretatie van groen waar wild en rauw toegestaan is,

iets wat echte biodiversiteit laat zien. Nu zien we het ook terug in het beleid. Prachtig, maar we zijn er nog niet helemaal. Er wordt nog te veel gekapt in Rotterdam, bomen heb ik het dan over. Vogels en vissen sterven door slechte waterkwaliteit en Rotterdammers hebben nog veel te veel last van hittestress en slechte luchtkwaliteit. We hebben een aantal suggesties gedaan tijdens de commissie en daar hebben we ook een paar mooie toezeggingen op gekregen. Aanvullend hebben wij 3 moties. De een gaat over het gebruikmaken van modulaire bomen om die in te zetten waar hittestress groot is, maar waar beplanting niet kan. Dus niet structureel, maar echt wanneer het niet kan. Verder vragen wij aandacht voor bodemdieren, helaas soms ondergewaardeerde dieren, niet ondergewaardeerd door ons, maar door anderen. Als laatste: het is duidelijk dat we door klimaatverandering niet ons kunnen vasthouden aan inheemse soorten flora. Elke dag komt er weer nieuwe informatie over hoe beplanting eruit zou moeten zien en welke variatie daarvoor nodig is. We vinden het belangrijk om daar ook open voor te staan en dat ook mee te nemen. Daar hebben we ook een motie voor. Dank u wel.

De VOORZITTER: Mevrouw Morkoç heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Rotterdam is fan van bodemdieren

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 5 juni 2025 ter bespreking van agendapunt 7.5, Jaarverslag 2024 'Rotterdam gaat voor groen', Groenagenda 2023-2026;

constaterende dat;

- bodemdieren als pissebedden en duizendpoten essentieel zijn voor het opruimen van plantmateriaal en de biodiversiteit in de stad;
- deze dieren als 'minder schattig' worden gezien dan bijvoorbeeld vogels, egels en vlinders, waardoor Rotterdammers minder geneigd zijn om te zorgen voor het bodemleven;

overwegende dat;

- het juist in een versteende stad als Rotterdam belangrijk is om blijvend aandacht te vragen voor het belang van dier- en plantensoorten voor de biodiversiteit;
- de '10 van 010' een goede en effectieve campagne was met bovenstaand doel, maar helaas geen aandacht schonk aan het bodemleven;
- het ontbreken van bodemleven in campagnes een uiting van speciësisme kan zijn (onderscheid tussen levende wezens op basis van hun soort);

verzoekt het college;

- in communicatie over biodiversiteit meer aandacht te besteden aan bodemdieren en andere ondergewaardeerde dieren;
- hierin hun belang voor de Rotterdamse natuur te benadrukken;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. M.Y. Morkoç, M.E. Vogelaar en L.P.A. Dekkers

Motie 2. Modulaire bomen tegen hittestress

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 5 juni 2025 ter bespreking van agendapunt 7.5, Jaarverslag 2024 'Rotterdam gaat voorgroen', Groenagenda 2023-2026;

constaterende dat;

- hittestress op veel plekken in de stad een probleem is in de zomer;

- het niet op elke plek mogelijk is om bomen te planten, bijvoorbeeld op kades, dijken en op plekken waar geen ruimte is in de ondergrond;
- verplaatsbare, modulaire boombakken op deze plekken een oplossing kunnen bieden voor hittestress;

overwegende dat;

- op sommige plekken met veel hittestress de aanplant van permanente bomen niet mogelijk is (bijvoorbeeld op de zwevende kade aan de Schiehaven);
- permanente bomen natuurlijk de voorkeur hebben, maar modulaire bomen meer doen tegen hittestress dan stenen;
- uit de geleerde lessen van het 'Bos op poten' op het Handelsplein in Feijenoord blijkt, dat modulair groen ook voor verbinding in de buurt kan zorgen;

verzoekt het college;

- in beeld te brengen op welke plekken in de stad, waar de hittestress groot is, modulaire bomen kunnen helpen die tegen te gaan;
- de raad voor het einde van het jaar te informeren over deze locaties en plannen te maken voor de plaatsing van deze bomen;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. M.Y. Morkoç, M.E. Vogelaar, L.P.A. Dekkers en T.J. Vonk

Motie 3. Beplanting voor de toekomst, verder kijken dan inheems

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 5 juni 2025 ter bespreking van agendapunt 7.5, Jaarverslag 2024 'Rotterdam gaat voor groen', Groenagenda 2023-2026;

constaterende dat;

- de gemeente Rotterdam primair inzet op de aanplant van inheemse planten, bijvoorbeeld in subsidies vanuit het Rotterdams Weerwoord;
- door de gevolgen van klimaatverandering mogelijk niet alle inheemse soorten in onze stad kunnen overleven;
- gevarieerde beplanting noodzakelijk is voor een goede biodiversiteit;

overwegende dat;

- we klimaatverandering tegen moeten gaan, maar ook moeten leren leven met de gevolgen van de opwarming van de aarde;
- onze stad beschikt over veel kennis over welke soorten wel en niet klimaatbestendig zijn (bijvoorbeeld bij het Arboretum Trompenburg) en passen in een gevarieerde beplantingsstrategie;
- sommige niet-inheemse soorten beter bestand zijn tegen de opwarming van het klimaat dan inheemse soorten en tegelijkertijd een vergelijkbare bijdrage leveren aan de biodiversiteit;

verzoekt het college;

- bij de aanplant van nieuwe flora te kiezen voor soorten die bestand zijn tegen de verwachte klimaatverandering;
- de beplantingsstrategie voortdurend bij te stellen op basis van de nieuwste inzichten over gevarieerde en klimaatbestendige beplanting;

en gaat over tot de orde van de dag.”

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Dan geef ik het woord aan mevrouw Bruin. Ook niet. De heer De Haan, die is ook weer niet aanwezig. De heer Dahoe.

De heer DAHOE (denk): Dank u wel, voorzitter. Ik zal het kort houden. We zijn blij met de plannen voor groene agenda, de groenblauwe pleinen, 20 hectare bijenlandschap, groene verbindingen rondom verschillende wijken, hittestress tegengaan. Wat kan ik nog meer vertellen? Samenwerkingen aangegaan met groene connecties. Beter en verbindend. Dus dank u wel.

De VOORZITTER: U hebt geen motie? Nee. Zijn er nog anderen die het woord wensen? De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer SEGERS-HOOGENDOORN (cda): Voorzitter, ik heb gewoon nog spreektijd op deze tijd van de dag. Ik kon het toch niet laten om nog één ding te zeggen over de bodemdieren, de motie van GroenLinks. Ik had overigens verwacht dat er ook nog een motie zou komen over zwerfafval of plastic. Maar goed, die bodemdieren, u het CDA als een partij die natuurlijk voor subsidiariteit is en dan betekent het dat je de dingen op een zo laag mogelijk niveau neerlegt, daar waar de verantwoordelijkheid is en zoals mevrouw Morkoç dat in haar motie zo prachtig heeft omschreven van die plek van die bodemdieren, kunnen wij natuurlijk niet anders dan dat van harte steunen. Dus bij dezen dank.

De VOORZITTER: De subsidiariteit redt de bodemdieren. Dan zou ik gewoon ook nog zeggen: de soevereiniteit in eigen kring voor de bodemdieren moet er natuurlijk ook zijn. Dus dat zetten we daar gelijk tegenover. Zijn er nog anderen? De heer Dekkers.

De heer DEKKERS (volt): Dank u wel, voorzitter. Wij zijn ook wel blij met wat we aan het doen zijn in deze stad met groen. Want we zien best wel een aantal dingen die goed gaan. De bewonersparticipatie is goed, de vergroening is dicht bij huis, we zien groene daken, innovatieve projecten en als we gewoon kijken naar de KPI's die we hebben gesteld, ook daar maken we mooie bewegingen op. Dus daar zijn we erg blij mee. Echter zien we altijd ook nog ruimte voor meer groene ambitie. Dus ik blijf nog even bij het bodemleven, want ook daar hebben wij een motie voor, overigens samen met GroenLinks dienen wij die in. We zouden graag in spoor 6 bodemdiversiteit expliciet benoemen, daar zouden we daar graag een nulmeting uitvoeren, zodat we ook zien: wat is nu eigenlijk de staat van het bodemleven? En daarna ook kijken welke maatregelen nodig zijn om dat ook echt te gaan verbeteren. Ik blijf nog even bij spoor 6, want biodiversiteit vinden we een belangrijk thema. Wij vinden een aantal jaar geleden dat we met de 10 van 010 dat enorm goed onder de aandacht hebben gebracht. Dus we hebben ook de motie 'heb jij de 10 van nul 10 (al)weer gezien?' want ze zijn weer even weg en wij denken dat dit een enorm mooi middel is om biodiversiteit ook weer meer aandacht te geven. Daarnaast stap ik nog even door naar de bomenbalans. Dat is de derde motie die we in willen dienen, samen met GroenLinks. Dat is de motie 'niet snoeien in het bomenaantal'. Wat we nu soms zien in gebieden in de stad, is dat het aantal bomen afneemt. Vaak ook wel gecorrigeerd, maar eigenlijk zouden we daar ook gewoon een grens willen trekken. Dus we willen eigenlijk per gebied binnen Rotterdam dat het bomenaantal op peil blijft. Dus niet dat de bomen in het centrum allemaal verdwijnen en naar de rand van de stad gaat, maar dat in elk gebied we voldoende bomen behouden. Dat was hem. Dank u wel.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Ik kijk nog even rond of er andere leden zijn. De heer van der Velden.

De heer VAN DER VELDEN (pvdd): Dank u, voorzitter. De aandacht voor onze stadsnatuur, de dieren en de biodiversiteit stemt ons natuurlijk vreugdevol. We zijn ook blij dat het onderwerp niet alleen bij het college, maar ook in de gemeenteraad, maar vooral bij de bewoners op de kaart staat. Dat blijkt ook uit de enquêtes. Het is gewoon mooi om in de stukken te lezen over de kleine dwergvleermuis, de meervleermuis, de egel, noem alles maar op. Het is gewoon goed dat dat in Rotterdam in dit soort stukken terecht komt en dat we daarover spreken. Waar wij ons wel zorgen over maken, je kunt aan de ene kant de biodiversiteit versterken, daar zijn zat plannen voor, maar aan de andere kant breken we ook weer de biodiversiteit af. Neem natuurpolder De Esch, daar komt een brug. Daar wint de auto het weer van de vele soorten die daar leven die ook aangetoond zijn. Dus dat is echt een doodzonde dat de natuurpolder De Esch voor het grootste gedeelte op de schop gaat en daarmee de soorten verdwijnen. Ik zal in ieder geval als raadslid mij blijven verzetten tegen de komst van die stadsbrug. Voorzitter, dat brengt mij nog bij het volgende. Het is natuurlijk hartstikke goed dat je werkt aan klimaatadaptatie, maar daar moeten we ons niet alleen op richten. Het hoofddoel is gewoon terugdringen van de CO2-uitstoot en dat zo snel mogelijk en zo effectief mogelijk. Klimaatadaptatie blijven altijd maatregelen op de klimaatmitigatie. Dus wij zullen blijven strijden om de CO2-uitstoot ook in Rotterdam helemaal terug te brengen. Ik dank u.

De VOORZITTER: De heer Dekkers heeft de volgende moties ingediend.

Motie 4. Heb jij de 10 van 010 al(weer) gezien?

De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 5 juni 2025 ter bespreking van het agendapunt 7.5 'Jaarverslag 2024 'Rotterdam gaat voor groen', Groenagenda 2023-2026';

constaterende dat:

- de gemeente Rotterdam in 2021 de bewustwordingscampagne 'De 10 van 010' lanceerde, waarin 7 dieren en 3 planten symbool staan voor de biodiversiteit in onze stad;
- deze campagne een laagdrempelige, aansprekende en educatieve manier bood om biodiversiteit zichtbaar en beleefbaar te maken voor bewoners;
- na 'De 10 van 010' de campagne 'Goede buur van de stadsnatuur' is gestart;

overwegende dat;

- de biodiversiteit afgelopen jaren flink is afgenomen;
- biodiversiteit vaak abstract is ("variatie in genen, soorten en ecosystemen") maar door het aan specifieke dieren en soorten te koppelen het een gezicht en verhaal krijgt;
- 'De 10 van 010' grote potentie heeft om veel mensen aan te spreken gezien de Rotterdamse identiteit als onderdeel van de campagne en de concrete voorbeelden;

verzoekt het college;

- zodra de campagne 'Goede buur van de stadsnatuur' tot een einde komt te sturen naar het terugbrengen van 'De 10 van 010' campagne;
- in gesprek te gaan met ecologen om te kijken of 'De 10' moet worden herzien;
- om voortaan in het Jaarverslag Groenagenda te rapporteren over deze campagne(s);

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. L.P.A. Dekkers en M.Y. Morkoç

Motie 5. Bodem eerst: fundament voor stadsnatuur

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 5 juni 2025 ter bespreking van het
agendapunt 7.5 'Jaarverslag 2024 'Rotterdam gaat voor groen', Groenagenda 2023-2026”;

constaterende dat;

- bodems wereldwijd en ook in stedelijke gebieden verarmen, met verlies aan biodiversiteit, bodemleven en veerkracht als gevolg;
- bodembiodiversiteit essentieel is voor gezonde stadsnatuur, waterberging, koolstofopslag, boomgroei, luchtzuivering en bestuivende insecten;
- Rotterdam in de Groenagenda 2024 nauwelijks tot geen aandacht besteedt aan bodembiodiversiteit, bodemgezondheid of herstel van verstoorde stedelijke bodems;

overwegende dat;

- Europese en Nederlandse kennisinstituten, zoals Wageningen University & Research en het Joint Research Centre van de Europese Commissie, waarschuwen dat het verlies aan bodembiodiversiteit een "stille crisis" vormt met grote ecologische én economische gevolgen;
- diverse steden (zoals Amsterdam, Arnhem en Utrecht) al actief beleid ontwikkelen voor bodembescherming en -herstel, onder andere via bodemvriendelijk beheer, ontstening, en het vermijden van overbodige grondverstoring;
- het betrekken van bodemkwaliteit bij stedelijke herinrichting, vergroening en nieuwbouw kan leiden tot robuustere ecologische netwerken;

verzoekt het college;

- om bodembiodiversiteit expliciet te benoemen binnen spoor 6 'biodiversiteit en koesteren groen';
- om een nulmeting uit te voeren naar de staat van stedelijke bodems en bodemleven;
- en te onderzoeken welke maatregelen (zoals bodemvriendelijk maaibeheer, compostering, groenbemesters, mycorrhizanetwerken, en educatie) bijdragen aan het versterken van bodembiodiversiteit in de openbare ruimte;
- dit mee te nemen in de 2025 bespreking van het jaarverslag Rotterdam gaat voor Groen;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. L.P.A. Dekkers en M.Y. Morkoç

Motie 6. Niet snoeien in het bomenaantal

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 5 juni 2025 ter bespreking van het
agendapunt 7.5 'Jaarverslag 2024 'Rotterdam gaat voor groen', Groenagenda 2023-2026”;

constaterende dat;

- uit de Bomenbalans 2024 blijkt dat in sommige gebieden, zoals IJsselmonde, Overschie en Rotterdam Centrum, het aantal gemeentelijke bomen in het openbaar gebied is afgenomen;
- deze afnames deels het gevolg zijn van (tijdelijke) omstandigheden zoals gebiedsontwikkelingen, infrastructuurprojecten of boomziekten;
- bomen van grote waarde zijn voor de stad als natuurlijke airco's, waterbuffers, koolstofopslag en leefgebied voor flora en fauna;

overwegende dat;

- de Groenagenda inzet op een groene, klimaatbestendige en leefbare stad;

- bomen daarin een onmisbare rol spelen;
- de huidige groenagenda geen norm bevat die garandeert dat het aantal bomen per gebied op termijn op peil blijft;
- een norm die structurele afname van het aantal bomen per gebied uitsluit, zorgt voor duidelijkheid richting ontwerp, uitvoering en compensatiebeleid;

verzoekt het college;

- als minimale, maar harde, eis te stellen dat het aantal bomen per stadsgebied ten minste gelijk moeten blijven;
- het aantal bomen zoals gerapporteerd in de 2024 bomenbalans hierin als startpunt te nemen;
- hierbij wel ruimte te bieden voor tijdelijke afnames door werkzaamheden en/of gebiedsontwikkelingen;
- dit op te nemen in de groenagenda en als eerst over te rapporteren in het eerstvolgende Jaarverslag Rotterdam gaat voor Groen;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. L.P.A. Dekkers

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Zijn er nog anderen die het woord wensen? Nee. Wethouder, lukt het al om te antwoorden? *(Er wordt buiten de microfoon gesproken)* Dan hebt u het woord.

De heer LANSINK-BASTEMEIJER (wethouder): Dat kan ik, omdat ik de moties gelukkig van heel veel fracties al van tevoren heb ontvangen. Dat het samenwerken in ieder geval een heel stuk prettiger. Ik heb geen vragen gehoord van u. Wel een aantal opmerkingen, maar die zie ik als een standpunt van de verschillende fracties. Dan kan ik ook, gezien de tijd, maar beter gelijk overgaan naar het appreciëren van de moties. GroenLinks Rotterdam is fan van bodemdieren. Deze wethouder is ook bijzonder fan van bodemdieren. Dus ik kan niets anders dan deze omarmen. Ik zou hem dan wel graag in de bestaande communicatie mee willen nemen. Dus in een goede buur van de stadsnatuur bijvoorbeeld, maar daar geen aparte communicatie voor regelen. Als u dat mij toestaat, kan ik hem omarmen. Modulaire bomen tegen hittestress. Ik snap de aard van deze motie heel goed, maar in de middelen die ik heb, geef ik toch de voorkeur liever aan echt waardevol en veel duurzamer groen. Ik kan de euro maar één keer uitgeven. Dus daar waar het echt niet kan, moeten we vooral ook kijken, daar zijn we ook mee aan het kijken van hoe kan het dan wel op een duurzame manier? Die zal dan ook kostbaarder zijn. Ik zie hem dus liever op een manier waarop een boom ook 50, 60 jaar meekan in plaats van dat die toch uiteindelijk na 10, 15 jaar ook alweer wordt afgeschreven. Dat zien we eigenlijk ook al bij bomen die bijvoorbeeld in de volle grond staan, maar een boomspiegel hebben die eigenlijk te klein is. Dus in de afweging van middelen, gaat mijn voorkeur echt naar een andere investering uit. Dus ik snap uw motie, ik vind ook dat we wat moeten doen in die hele warme wijken. Dat doen we natuurlijk ook met de groenagenda, maar ik wil hem toch ontraden met de onderbouwing zoals zojuist gegeven.

De VOORZITTER: Mevrouw Morkoç wil daarop reageren.

Mevrouw MORKOÇ (gl): Dank, voorzitter. Ik begrijp natuurlijk ook dat de middelen die er zijn, moeten gaan naar duurzaam groen en kijken waar de bomen voor een heel lange tijd erin kunnen zitten. Ik vraag dit vooral ook voor de bewoners die bij een kade wonen waar niet beplant zal kunnen worden, want er is geen bodem. Kades waar gewoon geen ondergrond van is, bijvoorbeeld. Dit is nou wel zo'n plek waar alleen een modulaire boom plaats zou

kunnen hebben en dus die vergroening en het tegengaan van hittestress, daar is zo'n modulaire boom de enige oplossing voor. Dus ik vraag het vooral eigenlijk alleen voor die kades.

De VOORZITTER: Wethouder.

De heer LANSINK-BASTEMEIJER (wethouder): Toch zie ik dat dan weer meer in het kader van rivieroeveren bijvoorbeeld, in het kader van de wateratlas, et cetera, om te kijken of we op die manier slimme programmering aan de waterkant kunnen zetten. Dus ik vind hem eigenlijk voor in de groenagenda dan weer eigenlijk niet passend. Dan blijf ik toch bij mijn ontraden, maar ik snap werkelijk uw punt. Dat geef ik u mee. Beplanting voor de toekomst, verder kijken dan inheems. Dat heb ik ook in de commissie aangegeven: wij komen met een nieuwe beplantingsgids en u zegt eigenlijk dat we zeer frequent moeten updaten. Daar zien wij in de basis niet het nut van in we. Maar het punt wat u wilt maken, namelijk dat we goed naar klimaatadaptieve soorten moeten kijken, dat zijn we helemaal met u eens. Dat doen we ook in samenwerking met Arboretum en daar waar nodig passen we hem periodiek aan, maar dan wel in een andere cyclus dan u voorstelt. Dus de aard van de motie voeren we uit, maar niet in de frequentie die u gewenst vindt.

De VOORZITTER: Mevrouw Morkoç. U hebt eigenlijk geen tijd meer, dus een heel korte vraag.

Mevrouw MORKOÇ (gl): Dank, voorzitter. Ik begrijp dat het al wordt meegenomen in het beleid en dat doet ons heel erg goed. Mijn zorg ligt hem in, ik mis soms de informatie over het inheemse en niet-inheemse en waar zouden we dan moties over moeten indienen, die kennis mist soms. Dus ik zou willen zeggen: wethouder, ik zou de motie terug willen trekken als u kan toezeggen dat u daar ook meer informatie over zou delen als u samenwerkt met Trompenburg of als u andere inzichten heeft, dat u die inzichten rondom inheems en niet inheems met ons deelt.

De heer LANSINK-BASTEMEIJER (wethouder): Zal ik anders een procesbriefje ook laten opstellen, naar u toesturen over hoe die hele beplantingsgids tot stand komt? Dat u daar wat meer gevoel bij krijgt. Dat kan ik prima. *(Er wordt buiten de microfoon gesproken)* Dit is motie 3, 'beplanting voor de toekomst, verder kijken dan inheems' heb ik dus afgedaan met een toezegging waar ik graag aan meewerk. Dan 'heb je de 10 van 010 (al)weer gezien', Volt, GroenLinks, motie 4, als mijn administratie goed gaat. Ook die begrijp ik, maar die zou ik eigenlijk op een andere manier willen doen dan hem zomaar even ontraden. Ik zou eigenlijk aan u willen vragen, campagnes willen we eigenlijk altijd evalueren en kijken wat er nodig is om een volgende stap te maken en u legt eigenlijk al een claim op de richting die een campagne op biodiversiteit wil geven. Dat zou ik net even een paar stappen te vroeg vinden. Dus als ik hem zou mogen zeggen in de vervolgstappen van communicatie over biodiversiteit nemen we in ieder geval de gedachte: moeten we daar de 10 van 010 nog eens een keertje herprogrammeren, maar dat u mij de ruimte geeft ook voor iets anders te kiezen als wij denken vanuit gebruikersonderzoek et cetera dat iets anders beter werkt, dat ik die mogelijkheid nog zou kunnen hebben, dan zou ik hem op die manier willen toezeggen. Maar in de huidige vorm legt u net even wat te veel richting al op een vervolgcampagne en dat vind ik niet verstandig. Dus dat is aan u en daarmee ontraad ik hem dus in de huidige vorm. 'Bodem eerst, fundament voor de stadsnatuur', dat is motie 5. Die ontraad ik omdat we in 2024 al zijn gestart met het programma bodem en ondergrond en we zijn momenteel ook een bodematlas aan het maken. Dus daar voldoen we eigenlijk al aan de motie zoals u die voorstelt en daarmee is hij overbodig. Ik hou u natuurlijk graag op de hoogte van de voortgang van de plannen die we daarvoor hebben.

De VOORZITTER: Mijnheer Dekkers wil daar nog graag op reageren.

De heer DEKKERS (volt): Misschien even een aanvullende vraag: dus komt u er dan op terug in het jaarverslag middels spoor 6, dus in biodiversiteit, of hoe moet ik dat dan zien?

De heer LANSINK-BASTEMEIJER (wethouder): Bodem eerst, fundament voor stadsnatuur, daar komt dus een apart beleidsprogramma voor. Dus we zijn het programma bodem en ondergrond al gestart en dus ook een visie op bodem en het fundament eigenlijk van onze stad, dat komt dan feitelijk in een bodematlas zoals we ook de wateratlas hebben et cetera. Ik heb er nog eentje. Bomenaantallen, niet snoeien in het bomenaantal, ook van Volt. Die zou ik echt willen ontraden, ook vanwege het feit dat ik hem overbodig vind en hij op punten ook echt te ver gaat, waardoor er een enorme bureaucratische situatie gaat ontstaan. Ik heb liever dat mijn mensen werken aan het realiseren van groen dan het rapporteren over groen. Die discussie heb ik met mevrouw Morkoç in de commissie ook gehad. We snappen allemaal dat we proberen het meetbaar te maken hoe onze beleidsinzet werkend is, maar daar zit ook een grens aan. Op een gegeven moment ga je overanalyseren en rapporteren, we hebben de bomenbalans daarvoor. Daarin ziet u stedelijk, maar ook op gebied hoe het staat. Maar echt op wijkniveau, dat wordt echt te micro en dat gaat te veel tijd kosten. We hebben de bomenbalans en daar zou ik hem dan ook bij willen houden. Daarmee ontraad ik deze motie

De VOORZITTER: De heer Dekkers.

De heer DEKKERS (volt): Dan toch even aan aanvullende vraag op deze. Wij willen dat ook zeker niet op wijkniveau. Dus juist kijken naar de bomenbalans, wordt er gerapporteerd op gebiedsniveau en juist op die rapportage zeggen wij: laten we dan wel een lat leggen, per gebied, dat het niet mag afnemen. Dus wat ons betreft geen extra bureaucratie of extra rapportage, de huidige rapportage voldoet. Het enige wat wij zeggen is: we willen dan niet dat het in een gebied afneemt of als het afneemt, dat er dan in ieder geval aan herstel wordt gewerkt.

De heer LANSINK-BASTEMEIJER (wethouder): Het streven is altijd behoud. We hebben per definitie herplantplicht, ook als u kapt. Dat geldt ook voor gemeentelijke groen. Het kan soms zijn dat we er dan voor kiezen ergens anders te compenseren, maar wel nog binnen het gebied. Dus het streven is nu juist om niet groen af te laten nemen. Sterker nog: het streven is om het groen toe te laten nemen.

De heer DEKKERS (volt): Ik begrijp dat het streven is om het toe te laten nemen, maar als elke keer in het centrum het groen sneuvelt, dan hebben we nu niet de garantie dat er ook in het centrumgebied het terugkomt. Dus het kan ook in andere gebieden. Dus daar gaat het ons nu juist om dat we niet alleen aan de buitenranden groen hebben, maar dat we per gebied in Rotterdam dat op peil houden.

De heer LANSINK-BASTEMEIJER (wethouder): Nogmaals, het streven ernaar is om het altijd in het gebied ook terug te plaatsen. Daar waar dat niet kan, doen we het ergens anders. Dus de inspanning is altijd om het in het gebied terug te planten. Dat zien we zowel voor particuliere bedrijven die een kapvergunning hebben. Er wordt altijd gevraagd het ook weer terug te planten en de voorkeur gaat bij ons altijd uit naar in het gebied waar je het ook wegneemt.

De VOORZITTER: U hebt geen tijd meer. Ik heb al wat ruimte gegeven. Eén korte vraag.

De heer DEKKERS (volt): Het is geen vraag. Het is nog even terugkomen op de eerste motie waar een halve toezegging werd gedaan als ik hem terugtrek, dus over de 10 van 010. Dus we

zijn het eens met het voorstel van de wethouder om het dan mee te nemen in het vervolg en dan trek ik de motie terug.

De VOORZITTER: Helder.

De heer LANSINK-BASTEMEIJER (wethouder): Dat kunt u als een toezegging neerzetten.

De VOORZITTER: Dan heb ik in ieder geval de toezegging gehoord van de wethouder om een brief te sturen over de inheemse en niet-inheemse beplantingen van de soorten. Daarmee is motie 3 van mevrouw Morkoç ingetrokken. Motie 4 van de heer Dekkers, de 10 van 010 is ook ingetrokken. Dus motie nummer 3 en 4 zijn beide ingetrokken naar aanleiding van de toezegging van de wethouder. Dan zijn wij hiermee aan het einde gekomen van agendapunt 7.5.

7.6 Voortgangsrapportage Grondstoffennota 2024

De VOORZITTER: Dan komen we bij agendapunt 7.6, de voortgangsrapportage grondstoffennota 2024. Als eerste op de rij staat mevrouw Morkoç.

Mevrouw MORKOÇ (gl): Dank, voorzitter. De staking bij AVR drukt ons met de neus op de feiten. Rotterdam produceert elke dag enorm veel afval. Als de inzameling ook maar één dag stopt, is dat meteen pijnlijk zichtbaar op onze straten en stoepen. Dat laat ook weer zien hoe belangrijk het werk is van alle geweldige mensen die werken bij de afvalinzameling, AVR en elders in de keten. We hopen dat deze staking de leden van het nu demissionair kabinet en de Tweede Kamer heeft wakker geschud en dat zij inzien hoe onverantwoordelijk het is om de kosten van plastic afval bij de afvalverwerkers neer te leggen in plaats van bij de bedrijven die het afval veroorzaken. Over afval die bedrijven veroorzaken, we hebben een motie waarin we de wethouder vragen om bedrijven, supermarkten ook, te vragen om hun verpakkingsafval zelf in te gaan zamelen. Want als je een keer boodschappen doet, weet iedereen met hoeveel plastic je naar huis gaat. Dank u wel.

De VOORZITTER: Mevrouw Morkoç heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Minder verpakkingen = minder afval = minder betalen

“De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 5 juni 2025 ter bespreking van agendapunt 7.6, Voortgangsrapportage Grondstoffennota 2024;

constaterende dat;

- plastic en andere verpakkingsmaterialen een groot deel van het restafval zijn;
- het collegetarget voor het aantal kg restafval per persoon waarschijnlijk niet wordt gehaald;
- Rotterdam een van de hoogste tarieven van Nederland heeft voor de afvalstoffenheffing;

overwegende dat;

- supermarkten en andere winkels nauwelijks verpakkingsvrije opties aanbieden;
- inzameling door supermarkten kan leiden tot een kleinere hoeveelheid restafval en een hoger scheidingspercentage van plastic;
- dit kan leiden tot een lagere afvalstoffenheffing voor Rotterdammers;
- dit een goede stimulans voor supermarkten kan zijn om bij leveranciers aan te dringen op het gebruik van minder verpakkingsmateriaal;

verzoekt het college;

- in gesprek te gaan met supermarkten over het op locatie inzamelen van plastic verpakkingsafval;
- de resultaten en inzichten die uit dit gesprek volgen voor de zomer van 2026 met de raad te delen;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. M.Y. Morkoç en M.E. Vogelaar

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: De heer De Haan.

De heer DE HAAN (d66): Dank u wel. Voorzitter, heel kort. Rotterdam doet al veel om de grondstoffen en afval te scheiden en het werk is zeker nog niet af, maar we hebben vertrouwen er op dat we op de goede weg zijn. Net als veel anderen storen ons aan het zwerfafval, juist ook omdat zulk afval zo verstorend is voor de Rotterdammers. Specifiek statiegeldverpakkingen, in zijn algemene zin, zijn een lastig probleem. Vandaar ook een motie.

De VOORZITTER: De heer De Haan heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Met hetzelfde gemak, zet je het naast de bak

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 5 juni 2025, ter bespreking van agendapunt 7.6 Voortgangsrapportage Grondstoffennota 2024;

constaterende dat;

- er nog steeds veel statiegeldverpakkingen zoals blikjes en flesjes rondom openbare afvalbakken worden aangetroffen;
- bestaande maatregelen, zoals doneerringen, waardevol zijn maar nog niet het gewenste effect hebben bereikt;

overwegende dat;

- het belangrijk is om blijvend te zoeken naar manieren om zwerfafval te verminderen;
- sommige Rotterdammers bewust statiegeldverpakkingen naast afvalbakken plaatsen zodat anderen deze kunnen verzamelen;
- gedragssturing (nudging) hierbij mogelijk een positief effect kan hebben;

verzoekt het college;

- bestaande nudging instrumenten van de gemeente in te zetten om Rotterdammers aan te sporen om statiegeldflesjes en-blikjes naast de afvalbakken te plaatsen zodat dit gemakkelijker te verzamelen is voor collectanten;
- hierover de raad in Q3 2026 te informeren;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. T. de Haan, M.Y. Morkoç en R.N. Dahoe

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: De heer Dahoe.

De heer DAHOE (denk): Dank u wel, voorzitter. Deze motie hebben wij meegetekend. We hebben al een aantal keer gepleit voor handige vakjes naast het afvalbakken voor statiegeld en we willen nog vragen of de wethouder extra inzet kan hebben in kwetsbare wijken op de communicatie over afval, op een gepaste manier, die zo mogelijk aansluit bij de bestaande wijkstructuren. Dank u wel.

De VOORZITTER: Geen motie. Nee. Mevrouw Vogelaar.

Mevrouw VOGELAAR (pvda): Hoe toepasselijk dat wij het juist deze week over afval hebben in de week, dat las ik op Rijnmond Vandaag, de meeuwen en ratten feestvieren. Maar gelukkig wordt het vuilnis, volgens mij vanaf vandaag weer opgehaald. De uitrol van gfe-containers in de wijken, daar wil ik het graag nog even over hebben, want die containers in de wijk met gestapelde bouw is voortvarend door het college opgepakt. Uit rapportage blijkt desondanks dat gfe+t-afval de stroom is die het meest in het restafval terechtkomt. Slechts 15 procent van het gfe+t-afval wordt gescheiden aangeboden in Rotterdam. Het staat onomstotelijk vast dat scheiden van afval bij de bron in algemene zin de meest efficiënte vorm is om circulariteit van afval als grondstof te bevorderen. De PvdA-fractie vraagt zich echter hardop af of dit principe ook in de buurten van Rotterdam opgaat met veel hoogbouw of veel kleine appartementen. Daarom vraag ik de wethouder om bovenop de uitrol van de wijkcontainers voor gfe-afval te zitten en verzoek ik het college om een pilot te starten waar wordt gerapporteerd over de verschillen tussen de scheiding van gfe+t-afval in de laagbouwwijken en in de gestapelde bouw, inclusief het onderscheid tussen huiscontainers en wijkcontainers. Daartoe dien ik een motie in.

De VOORZITTER: Mevrouw Vogelaar heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3. GFE-containers: Groen, Futureproof, Efficiënt

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 5 juni 2025, ter bespreking van de 'Voortgangsrapportage Grondstoffennota 2024';

constaterende dat;

- de gemeente Rotterdam sinds 2024 de verplichting heeft om groente, fruit, etensresten en tuinafval (GFE+T) gescheiden bij de bron in te zamelen;
- de uitrol van GFE-containers in wijken met gestapelde bouw voortvarend door het college is opgepakt;
- uit de grondstoffenmonitor blijkt dat ondanks deze aanpak, GFE+T-afval de afvalstroom is die het meest in het restafval terecht komt;
- in 2024 3% minder GFE+T-afval in Rotterdam is ingezameld en slechts 15% van het GFE+T-afval gescheiden door Rotterdammers wordt aangeboden;

overwegende dat;

- het scheiden van afval bij de bron in algemene zin de meest efficiënte methode is om circulariteit te bevorderen;
- het twijfelachtig is of dit principe ook in Rotterdam opgaat omdat er voornamelijk onvoldoende GFE+T-afval gescheiden wordt van het restafval en daardoor alsnog het gros van het GFE+T-afval wordt verbrand i.p.v. gecomposteerd;
- dit leidt tot inefficiënties, hogere kosten en dubbele afvalstromen waarin GFE+T-afval wordt afgevoerd en verwerkt;

verzoekt het college om;

- een pilot te starten waarin in meer detail wordt gerapporteerd over de verschillen tussen de scheiding van GFE+T in laagbouwwijken en in gestapelde bouw, inclusief het onderscheid tussen huiscontainers en wijkcontainers;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. M.E. Vogelaar

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Andere leden? De heer Verhoef.

De heer VERHOEF (lr): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, de grondstoffennota, zoals reeds aangegeven in de commissie, vinden wij op zich een prima stuk. Wat ons wel is opgevallen, en eerlijk gezegd ook heeft verbaasd, zijn de kosten van de glasbakcampagne van 2 ton. Toen wij hierover een vraag stelden, gaf de wethouder aan dat er inmiddels alweer een nieuwe campagne in aantocht is, ditmaal voor oud papier. Hoe stop je papier in de papierbak. Daarom zullen wij een regeling van werkzaamheden gaan indienen en het gesprek aangaan over nut, noodzaak en effectiviteit van dit soort communicatie-uitgaven. Tot zover, dank u wel.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Anderen niet? Dan kijk ik even of dat wethouder kan antwoorden.

De heer LANSINK-BASTEMEIJER (wethouder): Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Ik zeg altijd maar: *I am born ready*. (Er wordt buiten de microfoon gesproken) Zelfs op het late uur heb ik nog een beetje humor in mij zitten. We hebben echt een heel fijne behandeling in de commissie gehad over eigenlijk 2 stukken, zowel groen als de grondstoffennota, waarin we op groen echt supergoed scoren en onze targets halen, maar op die grondstoffennota natuurlijk echt nog wel een paar beentjes bij moeten zetten, maar waarbij u ook onderkent dat de inzet massaal is en dat u me dat niet gelijk heel zwaar heeft aangerekend. Dat is ook wel eens fijn dat u niet gelijk zegt: u hebt een onvoldoende en daarmee bent u klaar, dan ben je gezakt. Dat u ook ziet: maar je hebt wel ontzettend je best gedaan. Er moet nog een stapje bij en daar denken we graag over mee. Dat is fijn om ook een raad te hebben die op die houding naar een wethouder kijkt. We kunnen niet overal gelijk 100 procent op scoren. Dat gezegd hebbende, heeft u mij natuurlijk bijzonder gunstig gestemd in de moties, die er ook nog een paar binnendruppelen, maar ik kan ze beantwoorden. Minder verpakking, minder afval is minder betalen. Dat is dan nou net eentje die ik moet ontraden, omdat u weet, daar hebben we een ideologisch conflict. Mevrouw Morkoç is gewoon groot voorstander van bronscheiding. Dat ben ik al jaren niet, dat weet u. We hebben bronscheiding massaal ook geprobeerd in onze stad, kom je op ongeveer 7 procent uit. In de nascheiding zitten we boven de 70 procent, zelfs tegen de 80 procent aan. Ik snap uw wens, maar dat is een ideologisch verschil in hoe je deze afvalsoort, afvalstroom, deze grondstof het beste uiteindelijk weer scheidt in een aparte fractie. Ik denk dat u ook wel aan voelde komen dat ik deze ging ontraden.

De VOORZITTER: Mevrouw Morkoç.

Mevrouw MORKOÇ (gl): Voorzitter, ik voelde hem inderdaad wel aankomen. Het is misschien ook wel een ideologisch verschil, maar het gaat mij niet zozeer om het scheiden deel ervan, maar ik probeerde hem vooral te pakken op het preventieve deel. Echt kijken naar de bron, dat zijn de bedrijven die overmatig plastic faciliteren. Als we hen nou eens de

verantwoordelijkheid zouden geven om dat ook weer in te zamelen, zouden we uiteindelijk ook minder die ...

De heer LANSINK-BASTEMEIJER (wethouder): Ik snap uw punt, maar ik snap ook dat we steeds meer vragen van onze winkels. U weet hoe ik erin sta met plastic statiegeld. Ik vind eigenlijk dat alle ondernemers die dat aanbieden feitelijk ook voor de inlevering en dus ook voor de statiegeldregeling in moeten staan. Als ik dat ook van hen vraag, plus het opvangen van het door hen geproduceerde of verkochte plastic, dat gaat, denk ik, ook een beslag leggen op de ruimte die ze niet hebben naast dat het dus in het Rotterdamse systeem feitelijk onnodig is, omdat we zo'n ongelooflijk efficiënte nascheiding hebben. Dus we blijven toch een beetje uit elkaar, maar ik hoop dat we ooit nog een keertje wat dichterbij elkaar komen. Maar dan wel naar mijn kant toe, natuurlijk, dat snapt u wel. Motie 2: 'met hetzelfde gemak zet je het naast de bak' van D66, GroenLinks en DENK. Die kan ik omarmen en gezien de tijd laat ik het daarbij, want volgens mij gaat hij het ook wel halen. Afval scheiden is geen eenheidsworst en volgens mij zit dat een beetje ook in de richting van de Leefbaar-motie, want Leefbaar had ook een motie ingediend of niet? *(Er wordt buiten de microfoon gesproken)*

De VOORZITTER: Die zou bij de regeling van werkzaamheden komen.

De heer LANSINK-BASTEMEIJER (wethouder): U gaf aan, die campagne, waar is dat nou allemaal goed voor? Ook DENK zegt van kun je niet wat meer differentiëren pp verschillende doelgroepen om te kijken wat nou de belemmeringen zijn in communicatie. Ik zou eigenlijk aan beide heren willen voorstellen om daar eens een technische sessie over te organiseren van hoe communiceren we nu als gemeente, waar lopen we tegenaan, zien we überhaupt belemmeringen en als we die belemmeringen zien, hoe gaan we daar dan in de dagelijkse praktijk mee om? Ik zou u dat eigenlijk willen aanbieden. Dan kunt u het geheel ook zien, niet alleen vanuit de fracties die we recyclen, maar ook bijvoorbeeld met betrekking tot het restafval, naastplaatsingen et cetera. Dus dan maken we er een beetje een grote show over communiceren, over afval scheiden et cetera van en dan kunt u daar eens ook met de experts praten over uw behoeftes. Dan kunnen we het wat breder trekken. Dat zou ik u eigenlijk mee willen geven. In de huidige vorm zou ik de versie van DENK nog even willen ontraden. Toch eens eventjes naar die technische sessie en daar met elkaar eens over eventuele belemmeringen praten. Dan sla ik er volgens mij eentje heel stiekem over.

De VOORZITTER: De heer Dahoe heeft nog een vraag.

De heer DAHOE (denk): Met die toezegging kunnen we de motie intrekken.

De heer LANSINK-BASTEMEIJER (wethouder): Goed zo. Dat is motie 3, mevrouw de voorzitter.

De VOORZITTER: Maar er is geen motie ingediend. Dat is helemaal een soort parallel universum waar we in zijn beland.

De heer LANSINK-BASTEMEIJER (wethouder): Ik geef u altijd zoveel complimenten over het feit dat u met mij samenwerkt op de moties, maar soms worden ze gewoon niet ingediend en dan heb ik ze al wel genummerd. Maar goed, de toezegging gold ook richting de heer Verhoef, dus in die zin heeft u gewoon een bonustoezegging gekregen, mijnheer Dahoe. Excuus voor deze verwarring. Dan moet dit dan motie 3 zijn, denk ik. Ja, dit is motie 3, ik heb er maar 3. Die kan ik omarmen.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Dan hebben we één toezegging. De wethouder heeft toegezegd een technische sessie te organiseren of te beleggen over het afval in het kader van

de grondstoffennota (*Er wordt buiten de microfoon gesproken*) over de communicatiecampagne over afval in het kader van de grondstoffennota. Dan zijn wij daarmee aan het einde gekomen van agendapunt 7.6.

7.7 Verzuimaanpak Werk en Inkomen

De VOORZITTER: Dan gaan wij door met agendapunt 7.7, de verzuimaanpak werk en inkomen. Wethouder Versnel is al aangeschoven, dat is heel fijn. Welkom. Mevrouw Maassen staat als eerste op mijn lijst. Nee? U wilt iets later. De heer Van Campenhout.

De heer VAN CAMPENHOUT (bij1): Dank u, voorzitter. BIJ1 maakt zich zorgen over de huidige uitvoering van de verzuimaanpak. In woorden horen we veel over de menselijke maat, maar in de praktijk zien we een systeem dat zich sterk richt op controle en het opleggen van sancties. Dat terwijl mensen die met verzuim te maken krijgen, vaak kampen met mentale, fysieke en sociale problemen. Voorzitter, laten we duidelijk zijn, een waarschuwing is ook een maatregel en in 61 procent van de gevallen is duidelijk een maatregel opgelegd. Als deze maatregelen ertoe leiden dat iemand zijn uitkering verliest of fors gekort wordt, kan dat desastreuze gevolgen hebben. Denk aan een alleenstaande ouder die in de schulden raakt of iemand met psychische kwetsbaarheid die al was afgegleden, nog verder afglijdt. We weten dat stress, trauma en armoede niet worden opgelost door sancties, maar worden opgelost door hulp, ondersteuning en door vertrouwen. De wethouder zegt dat mensen extra dichtbij worden gehouden, maar wat betekent dat eigenlijk precies? Krijgen ze de juiste hulp of worden ze alleen maar meer extra in de gaten gehouden? Met deze motie vragen we iets heel redelijks: als er signalen zijn van zorg of instabiliteit, schuldenstress of dreigende dakloosheid, trauma, schors dan de sanctie op en kijk wat deze personen echt nodig hebben. Beleid moet namelijk mensen ondersteunen en niet verder breken. Wij roepen daarom het college op deze motie te omarmen en samen met ons te kiezen voor een aanpak waarin menselijkheid niet alleen een woord is, maar ook een daad. Tot zover.

De VOORZITTER: De heer Van Campenhout heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Schors sancties bij signalen van zorg of instabiele levenssituatie

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 5 juni 2025, ter bespreking van agendapunt 7.7 Verzuimaanpak Werk en Inkomen;

constaterende dat;

- in de uitvoering van de verzuimaanpak in 61% van de gevallen daadwerkelijk een maatregel is opgelegd;
- mensen in een kwetsbare positie, zoals alleenstaande ouders of mensen met psychische problematiek, extra risico lopen op marginalisering bij het toepassen van sancties;
- sancties zoals verlaging van de uitkering kunnen leiden tot verdere armoede, schulden of zelfs dakloosheid;

overwegende dat;

- de menselijke maat en hulpgerichtheid centraal zouden moeten staan in het sociaal domein;
- er vaak sprake is van onderliggende oorzaken van verzuim, zoals stress, mentale problemen, taalbarrières of traumatische ervaringen;
- de huidige praktijk, ondanks het vierogenprincipe, nog steeds sterk maatregelgericht is, en een waarschuwing ook al als maatregel geldt;
- de wethouder aangeeft dat mensen "extra dichtbij gehouden worden", maar dit onvoldoende concreet is in termen van daadwerkelijke hulpverlening;

verzoekt het college om;

- te zorgen dat bij constatering van zorg of instabiele leefsituaties sancties worden opgeschort;
- dat bij constatering van zorg of instabiele leefsituaties eerst passende hulpverlening wordt ingezet in plaats van bestraffing;
- deze informatie beschikbaar te stellen in de rapportage;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. M.R. van Campenhout

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: De heer Soytekin staat ook op mijn lijstje en de heer Dahoe misschien? Nee. De heer Vicario.

De heer VICARIO (vvd): Dank u, voorzitter. Voorzitter, Rotterdam moet een stad zijn waar werken loont. Een stad waarin we mensen vooruithelpen, niet oneindig blijven vasthouden, een stad waar we mensen ondersteunen als het nodig is, maar ook durven los te laten als het kan. Doen we dat niet, dan houden we mensen klein en afhankelijk. Wij moeten Rotterdammers dan ook activeren en niet pamperen. We moeten stoppen met het idee dat de overheid elk risico kan wegnemen of wegmasseren. Juist door mensen verantwoordelijkheid te geven en zelfredzaam te maken, helpen wij ze vooruit, bijvoorbeeld met iets simpels als een baan. We moeten als stad alles eraan doen en nooit ophouden of opgeven om mensen aan het werk te krijgen. Dit geldt ook voor mensen in de bijstand. Mensen die gemeenschapsgeld krijgen in de vorm van een uitkering en ze verder in staat zijn om te werken, hebben te maken met verplichtingen richting de gemeente, richting ons. Oftewel dat je beschikbaar bent om te werken en dat je aan je sollicitatieplicht voldoet of het moeten volgen van een cursus of een opleiding. En ja, mijnheer Van Campenhout, soms hoort daar een prikkel bij. Prikkel is noodzakelijk, zeker wanneer mensen, bewust of onbewust, al jaren in de bijstand blijven zitten. Ik heb een interruptie.

De VOORZITTER: De heer Van Campenhout.

De heer VAN CAMPENHOUT (bij1): Vindt u deze maatregel ook passend als het de gemeente Rotterdam meer geld kost dan het oplevert?

De heer VICARIO (vvd): Kunt u iets specifieker zijn? Welke maatregel?

De heer VAN CAMPENHOUT (bij1): Stel je voor dat we iemand zijn uitkering volledig 100 procent gaan schorsen, dan komt hij vanzelfsprekend in de schuldhelpverlening, omdat iemand met een uitkering een maximale afloscapaciteit heeft van 50 euro per maand, een huur is al 600 euro, de zorgverzekering is al 100 euro. Dus hoe gaat dat ons niet meer kosten dan het oplevert?

De heer VICARIO (vvd): U was zelf ook bij de commissie, we hebben namelijk te horen gekregen van deze wethouder dat het echt een heel lange weg is voordat überhaupt iemand een boete krijgt, laat staan dat hij zijn uitkering kwijtraakt. Gelukkig ook, dat willen we ook helemaal niet. Maar het moet wel een stok achter de deur zijn. Het moet een kleine waarschuwing zijn van let er eventjes op, doe het niet. Doe gewoon mee, want het kan zijn dat je een boete krijgt. Maar mijn boodschap richting de doelgroep in kwestie is: laat het niet zover komen.

De VOORZITTER: De heer Van Campenhout.

De heer VAN CAMPENHOUT (bij1): Dan tot slot, voorzitter, het is natuurlijk geen tweeminutendebat. Wij zijn natuurlijk wel voorstander van dat we eerst kijken naar wat de problemen zijn en hoe het komt dat ze zover zijn gekomen voordat we überhaupt gaan schorsen. Dus daar liggen we misschien wat anders in of wellicht ook hetzelfde, maar dat laat ik aan u.

De heer VICARIO (vvd): Dank u, eens. Boetes zijn dan ook, wat ons betreft, nogmaals absoluut geen doel. We zijn dan ook blij te horen van de wethouder, nogmaals, dat het echt een heel lange weg is voordat men een boete krijgt. Maar het moet duidelijk zijn dat het wel een reële optie is en gevolg op je eigen handelen en nalatigheid. Daarom dienen wij vandaag, samen met Leefbaar Rotterdam, de motie in 'werken loont: van bijstand naar betekenis. Dan tot slot, voorzitter, nog één laatste zin, nogal belangrijk en liberaal, ik doe toch eventjes. De mooiste vorm van hulp is zorgen dat iemand je niet meer nodig heeft. Dank u.

De VOORZITTER: Mevrouw Maassen heeft nog een interruptie.

Mevrouw MAASSEN (d66): Voorzitter, ik vind het ook inspirerend dat werken altijd loont. En fulltime werken vanuit de bijstand, dat loont ook altijd. Maar we weten ook dat het niet altijd even makkelijk is om vanuit de bijstand meteen een fulltimebaan te krijgen. Dan zien we dat mensen in hele ingewikkelde situaties terechtkomen waarin ze er financieel niet per se op vooruitgaan. Wat is dan het antwoord van de VVD daarop?

De VOORZITTER: De heer Vicario.

De heer VICARIO (vvd): Ik denk dat het belangrijk is dat de mensen in ieder geval het gevoel krijgen, daadwerkelijk ook zo is, dat ze ook daadwerkelijk altijd kunnen aankloppen bij de gemeente. Op het moment dat jij dus de stap maakt richting een baan en je zou er financieel niet uit kunnen komen, dan kan dat natuurlijk niet. Dan is het van belang dat je in gesprek gaat met de gemeente om te kijken naar de beschikbare middelen om ervoor te zorgen dat de transitie van bijstand of een halve parttimebaan richting uiteindelijk een fulltimebaan, dat dat wel gaat lonen. Dus altijd een gesprek aangaan richting de gemeente. Volgens mij heeft ook de wethouder aangegeven dat die loketten altijd open zijn voor dit soort gesprekken. Dus ik zou ook aanraden, die mensen, om dat juist op te zoeken. Echt heel belangrijk. Een goed punt van u.

De VOORZITTER: De heer Vicario heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Werken loont: Van bijstand naar betekenis

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 5 juni 2025, ter bespreking van het tweeminutendebat over werkverzuim Werk en Inkomen";

constaterende dat;

- er nog altijd te veel Rotterdammers in de bijstand zitten die in staat zijn om te werken;
- een deel van deze groep structureel afspraken ontwijkt of verzuimt, en daarmee kansen op werk laat liggen;
- bij verzuimmomenten vaak voordeurbezoeken plaatsvinden en er documenten via de brievenbus worden achtergelaten, waaronder een uitnodiging voor een hoor- en wederhoorgesprek;

overwegende dat;

- juist deze momenten kansrijk zijn om mensen bewust te maken van wat zij missen, financieel en persoonlijk;
- communicatie in deze context niet alleen informatief, maar vooral activerend en motiverend moet zijn;
- een motiverende boodschap zoals "Werken loont. Altijd." mensen kan helpen de stap naar werk alsnog te zetten;
- dit een belangrijk communicatiemoment is om gedragsverandering teweeg te brengen;
- het belangrijk is dat werkzoekenden niet alleen geïnformeerd, maar ook gestimuleerd en gemotiveerd worden richting werk en eigen verantwoordelijkheid;

verzoekt het college;

- op strategische momenten en contactmomenten in te zetten, bijvoorbeeld door het uitdelen van flyers of visuele reminders tijdens verzuim, noshows of intakegesprekken;
- hierin concreet en confronterend te laten zien dat men geld misloopt door niet te werken, en welke persoonlijke groei gemist wordt;
- de raad bij de eerstvolgende brief een terugkoppeling te geven;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J. Vicario en C. Aafjes-van Aalst

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: De heer Soytekin is ook binnengekomen. Wenst hij nog het woord hier? Nee, dat wenst hij niet. Dan kijk ik even naar mevrouw Maassen.

Mevrouw MAASSEN (d66): Voorzitter, dank u wel. Mevrouw Vlieger heeft al tijdens het commissiedebat een korte bijdrage voor mij geleverd wat betreft de huisbezoeken. Ik begrijp dat dat allemaal binnen de wettelijke kaders mag. Op het moment dat mensen niet komen op hun afspraken, dan is er natuurlijk meer aan de hand. Mijn vraag is: wordt bij die huisbezoeken dan ook aandacht besteed aan alle verschillende soorten armoederegelingen die we bijvoorbeeld ook hebben in Rotterdam? Want we zien ook uit de verzuimaanpak: niet iedereen die onderdeel is van de verzuimaanpak, stroomt uit naar een baan. Sommige mensen blijven in de bijstand zitten. Die hebben misschien wel hulp nodig om te kunnen rondkomen en we weten dat de armoederegelingen eigenlijk te kampen hebben met onderuitputting. Dus niet iedereen die er recht op heeft, maakt er gebruik van. Zouden we bij die huisbezoeken, die met een positieve insteek, zoals ik het van de wethouder heb begrepen, worden ingezet, zouden we daar dan ook aandacht aan kunnen besteden van weet ook, als u moeilijk kunt rondkomen, hier kunt u het vinden. Dan hebt u ook geen last van terugvorderingen, maatregelen die misschien worden opgelegd, omdat dat juist wel de routes zijn om het wat breder te hebben. Dank u wel.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Zijn er nog anderen die het woord wensen? Mevrouw Morkoç.

Mevrouw MORKOÇ (gl): Voorzitter, ik doe het even namens mevrouw Vlieger, mijn collega, zij is er nu even niet, maar ik heb een tekst van haar gekregen. Voorzitter, dit college houdt van hard straffen. Dit college gelooft erin dat hard straffen ervoor zorgt dat mensen uit de bijstand gaan. Tal van onderzoeken en zelfs de notitie over de hervorming van de participatiewet stellen duidelijk dat dit niet zo is. GroenLinks vindt dat we menselijk moeten omgaan met onze Rotterdammers en hen niet moedwillig kapot moeten maken. We zijn erop tegen dat iemand 3 maanden achter elkaar geen uitkering ontvangt. Daarom heb ik deze motie.

De VOORZITTER: Mevrouw Morkoç heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3. Stop met strenger straffen dan nodig

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen 5 juni 2025 ter bespreking van agendapunt 7.7 Verzuimaanpak Werk en Inkomen;

constaterende dat;

- tijdens de pilots verzuimaanpak 9 keer een '100% maatregel' voor 3 opeenvolgende maanden is opgelegd zonder dat deze vooraf zijn gegaan aan een maatregel voor een of 2 maanden;
- de Participatiewet (artikel 18 lid 5 t/m 8) een duidelijk escalatiemodel bevat en voorschrijft dat het college deze maatregel pas verplicht is om voor 3 maanden op te leggen wanneer de bijstandsgerechtigde tot 2 keer toe binnen de periode van een jaar verplichtingen niet nakomt;
- de gemeente Rotterdam hiermee een harder handhavingsbeleid hanteert dan de wet verplicht;

overwegende dat;

- een 100% maatregel opgelegd krijgen en dus het volledige inkomen missen een enorme invloed heeft op het leven van iemand in de bijstand en kan leiden tot bijvoorbeeld problematische schulden;
- wanneer de gemeente iemands leven dusdanig op zijn kop zet, door het inkomen af te nemen, het onrealistisch is om te verwachten dat mensen verplichtingen wel na gaan komen;
- onderzoek, waaronder de probleemanalyse Participatiewet, aantonen dat de strenge maatregelen uit de wet niet goed werken om het gedrag van bijstandsgerechtigden te beïnvloeden;
- een effectieve verzuimaanpak vooral gebaseerd moet zijn op vertrouwen in de bijstandsgerechtigden en niet op harde straffen;

verzoekt het college;

- per direct te stoppen met het direct opleggen van een 100% maatregel voor 3 opeenvolgende maanden;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. L.S. Vlieger

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Anderen nog? Ja, mevrouw Reitema.

Mevrouw REITEMA (pvda): Voorzitter, ik hou het kort. Het moet voor mensen natuurlijk zo makkelijk mogelijk gemaakt worden om hun weg naar duurzaam werk te vinden. De PvdA heeft wel zorgen over het voorstel om mensen hun uitkering voor meerdere maanden te ontfangen. Dat hebben we ook in de commissie bekendgemaakt. Want hoe wordt hierbij dan voldoende oog gehouden voor de menselijke maat? Dat blijft voor ons een vraag. Vandaag geen moties vanuit onze kant op dit onderwerp. Wel steunen we de motie van GroenLinks.

De VOORZITTER: Dank u wel. Niemand meer? Dan vraag ik aan de wethouder of hij kan antwoorden.

De heer VERSNEL (wethouder): Mevrouw de voorzitter, hartelijk dank. Ook dank aan uw raad voor de goede vragen en ook de ingediende moties. Ik kan iedereen geruststellen: wij zijn maar met één ding bezig en dat is iedereen in deze stad vooruit helpen. We hebben nog steeds de twijfelachtige eer om bijstandshoofdstad van dit land te zijn. We hebben met de stand van deze week 32.254, mijnheer Tak, mensen met een bijstandsuitkering in onze stad. Dank u wel. Dat is niet goed, hoe je het ook wendt of keert, dat betekent dat er veel en veel te veel mensen die echt allemaal kwaliteiten hebben, die echt ook allemaal voor zichzelf beter zouden willen dan die troostprijs des levens, namelijk een bijstandsuitkering. Die hebben nog steeds allemaal een weg te gaan. Dat is waar wij voluit in investeren. Ik heb het u in de commissiebehandeling ook voorgerekend. Ik heb de berekening niet opnieuw gemaakt, maar op dat moment hadden wij totaal dit jaar 50.981 contactmomenten met onze bijstandsgerechtigden, in fysiek, dan wel telefonisch, daarvan zijn er 383 over een maatregel gegaan, waarvan het overgrote deel een waarschuwing. Dat betekent dat in 99,997 procent van alle contacten die we hebben gehad met bijstandsgerechtigden, dat een positief contact is geweest, gericht op positief coachen, mensen helpen om ook weer in hun eigen kunnen te geloven, daarop te vertrouwen en te helpen om de vele kansen te vinden die deze stad biedt. Dus woorden als 'mensen moedwillig kapotmaken' dat is echt in een alternatief universum, daarover hadden wij het net toevallig, waarin dat soort dingen gebeuren. Eerlijk gezegd een ridicuul verwijt wat ook echt, ik bedoel, ik kan daar zelf best tegen, zo gaat het eenmaal in deze zaal, maar wat echt grof onrecht doet aan het ontzettend goede werk dat de vele ambtenaren van werk en inkomen elke dag doen. Dus ik neem daar zo'n groot mogelijke afstand van. Dan kom ik bij mijnheer Van Campenhout, die heeft gesproken over controleren in plaats van vertrouwen. Dat is niet zo. Bij ons staat de verwachting dat mensen zelf ook beter willen, dat mensen ook uiteindelijk kunnen, maar dat mensen soms een proces nodig hebben. Dat staat voorop. Maar we zijn ook niet gekke Henkie. Als het tegendeel blijkt, in een proces, dan handelen we daar ook naar. Dat betekent dat we fair zijn, dat we niet handelen vanuit een algeheel negatief mensbeeld, maar dat we altijd handelen vanuit het beeld van de mensen die we tegenover ons hebben. Dat is in ieder geval een uniek mens die ook in een fase kan verkeren waarin diegene domme beslissingen neemt of de verkeerde prioriteiten stelt. Dan is het ook aan ons om diegene te helpen weer op het juiste pad te geraken. Dat betekent zeker niet dat zo iemand dan binnen een maand moet uitstromen naar werk, maar dat betekent wel dat zo iemand het samenwerken aan uiteindelijk die stap naar werk weer hervat. Daar sta ik ook echt achter. Zijn motie, daar staat geen woord op waar ik het mee oneens ben, maar ik moet die toch ontraden, want als ik die zou omarmen, dan zou ik daarmee eigenlijk het impliciete verwijt omarmen dat wij nu niet volledig volgens die menselijke maat handelen en dat wij niet nu ook al volledig rekening houden met natuurlijk iemand zijn mentale gezondheidsgesteldheid, bijvoorbeeld, als dat impact heeft op diens re-integratie.

De VOORZITTER: De heer Van Campenhout.

De heer VAN CAMPENHOUT (bij1): U zou de motie ook kunnen gebruiken om het te borgen, zodat u juist laat zien dat u erom geeft en daarom de motie omarmt.

De heer VERSNEL (wethouder): Ja, maar dat zou voor mij een rare redenering zijn. Kijk, wij beoordelen moties op hun toegevoegde waarde ten opzichte van het beleid dat wij voeren en een motie die mij met strenge bewoordingen oproept om mensen niet onrecht aan te doen, als ik die omarm, dan aanvaard ik daarmee impliciet het verwijt dat we dat onrecht aandoen nu wel zouden doen en daar neem ik dus juist afstand van.

De VOORZITTER: De heer Van Campenhout.

De heer VAN CAMPENHOUT (bij1): Tot slot. Dus eigenlijk is inhoudelijk de motie prima, maar omdat de toon niet bevalt, wordt hij niet omarmd. Begrijp ik het zo goed?

De heer VERSNEL (wethouder): Nee. Het verwijt waar de motie vanuit vertrekt, is onterecht. Dus mijnheer Van Campenhout gaat in zijn motie uit van de suggestie dat we een bepaalde praktijk hebben die heel ver afstaat van de daadwerkelijke praktijk. Daarom ga ik die motie dus echt niet omarmen. Dan kom ik bij mijnheer Vicario, die heeft een betoog gehouden waar ik mij zeer bij thuis voel, mensen vooruithelpen. Ook zeker zijn oproep aan iedereen in de stad: laat het niet zover komen dat we uiteindelijk zouden moeten overgaan tot een maatregel, daar schaar ik mij natuurlijk vooral achter. Het is helemaal niet de bedoeling van ons of van wie dan ook, ook niet in uw raad, om mensen maar maatregelen op te leggen, maar het is ook wel een instrument in onze gereedschapskist, als we denken dat het passend en nodig is, omdat iemand zich verwijtbaar niet aan zijn re-integratieverplichtingen houdt. De motie die oproept om beter ons best te doen in de communicatiemiddelen om ook de voordelen van werk, naast ook het financiële voordeel, goed onder de aandacht te brengen, wil ik omarmen. Ik wil hem wel vragen om wat ruimte te nemen bij de specifieke invulling daarvan. Ik zie hem knikken en dan wil ik die omarmen. Dan mevrouw Maassen. Het gesprek aan de voordeur is altijd gericht op het helpen van de betrokkenen, zorgen dat de samenwerking op weg, uiteindelijk, naar uitstroom naar werk weer op gang komt. Dat betekent ook dat de vraag in eerste instantie ook natuurlijk vriendelijk is van is er iets aan de hand en hoe kunnen we helpen om te zorgen dat je de volgende keer wel weer komt? Wat we willen, is dat het normale gesprek van intensieve samenwerking weer op gang komt. Onderdeel daarvan is altijd ook: kunnen we je helpen om je financiële basis nu zo stevig mogelijk te maken, zodat je van daaruit met een geruster gevoel ook kunt werken aan een opleiding of aan andere dingen die je nodig hebt om weer aan het werk te komen. Dus dat is ten dele specifiek gespreksonderwerp aan de voordeur, maar het is zeker onderwerp van het samenwerkingsproces dat dan daarna weer op gang moet komen. De inbreng van mevrouw Morkoç heb ik op gereageerd. En mevrouw Reitema, de menselijke maat is *my middle name*, zou ik haast zeggen. Dus natuurlijk doen we dat met inachtneming van de menselijke maat. Dank u wel.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Dan zijn wij hiermee aan het einde gekomen van agendapunt 7.7 en gaan wij over naar agendapunt 7.8. Oh, mevrouw Rehim Zadeh.

Mevrouw REHIM ZADEH (denk): Voorzitter, ik zei net op de gang gedag tegen mevrouw Zeegers omdat ze de dag zou afsluiten, maar ik heb haar weer moeten terughalen, omdat ik een kleine wijziging heb in het dictum van de motie op klimaat burgerberaad.

De VOORZITTER: Wilt u even het onderwerp en het nummer van de motie noemen?

Mevrouw REHIM ZADEH (denk): Klimaat burgerberaad.

De VOORZITTER: De evaluatie burgerberaad klimaat, is dat hem? Dat is 6.4 en dan motie nummer, de titel van de motie.

Mevrouw REHIM ZADEH (denk): Burgerberaad, een daadwerkelijke afspiegeling van de stad.

De VOORZITTER: Nummer 3 bij agendapunt 6.4 is een gewijzigde motie, dus dat wordt 3A. Als u die even wil geven, dan kunnen we die gelijk van een oordeel voorzien. Aan mevrouw Zeegers.

Mevrouw ZEEGERS (wethouder): Ja, er is inderdaad een kleine wijziging in de manier waarop we de deelnemers omschrijven waar het om gaat. Dus dat is helemaal prima. Dat kunnen wij zeker doen. Dank u wel. Oordeel raad.

De VOORZITTER: Motie nummer 3A is oordeel raad. Wil de heer Segers-Hoogendoorn zo ook nog even een melding doen voordat we naar het volgende agendapunt gaan?

De heer SEGERS-HOOGENDOORN (cda): Voorzitter, dank voor die gelegenheid. We hebben op het agendapunt van het initiatiefvoorstel rookvrije terrassen de hele middag zo'n beetje met elkaar over en weer getoept en er komt straks nog een amendement wat ingediend gaat worden door DENK. Dus als u dan zo vriendelijk zou willen zijn heel kort het debat nog even te openen, dan kunnen we dat netjes doen en kan het vandaag allemaal door.

De VOORZITTER: Dan zal, ik na agendapunt 7.8, agendapunt 6.3 heropenen en dan kan er een amendement ingediend worden. Dan kan dat ook beoordeeld worden door de indieners. Ik weet niet of de wethouder daar ook nog iets van moet vinden. Is dat niet nodig? Dat kunt u altijd vinden. Anders moeten we de wethouder even terug gaan halen.

De heer SEGERS-HOOGENDOORN (cda): Ik denk, voorzitter, dat het niet nodig is. Niet alleen omdat we niet ook heel intensieve afstemming hebben gehad met de wethouder, maar ook omdat we als indieners heel makkelijk op de wijzigingen kunnen reageren. Dus in die zin onze verantwoordelijkheid kunnen nemen als indieners.

De VOORZITTER: Helder, dan doen we het gewoon met de indieners. Dan gaan de indieners het amendement beoordelen. Dat zal dan dus zo meteen na agendapunt 7.8 zijn, want daar zijn wij nu aangekomen.

7.8 *Tweeminutendebat over 'Vervolg op Actualiteit 'Doorvoer van militaire onderdelen naar Israël via de Rotterdamse haven', aangevraagd door het lid Van Campenhout*

De VOORZITTER: Ik open agendapunt 7.8. Ik zou even willen vragen of iemand mij wil vervangen als voorzitter, aan mevrouw Kockelkoren. Ik draag het voorzitterschap even over aan mevrouw Kockelkoren.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): Aan de orde agendapunt 7.8, tweeminutendebat over vervolg op actualiteit doorvoer van militaire onderdelen naar Israël via de Rotterdamse haven, aangevraagd door het lid Van Campenhout. Die krijgt dan ook als eerste het woord. De heer Van Campenhout.

De heer VAN CAMPENHOUT (bij1): Dank u, voorzitter. De Rotterdamse haven staat wereldwijd bekend als economisch knooppunt, maar recente onthullingen brengen ook een minder fraaie waarheid aan het licht. Uit grondig onderzoek blijkt dat onze haven een sleutelrol speelt in de wereldwijde militaire infrastructuur die de F-35 vliegtuigonderdelen ondersteunt. Vliegtuigen die onder andere door Israël worden ingezet bij de vernietiging van Palestina. Wij willen niet dat Rotterdam medeplichtig is aan oorlog en genocide. Daarom roepen wij het stadsbestuur op transparantie te brengen in hoe onze haven bijdraagt aan internationale mensenrechtenschending. We roepen ook op om meer diplomatieke druk uit te oefenen in Den Haag om militaire logistiek via Rotterdam te beëindigen in navolging van Spanje en sinds vanmiddag ook een haven in Frankrijk. Actie te ondernemen door schepen te controleren, die bij overtreding te weren, zoals afgesproken in artikel 1 van het genocideverdrag dat wij als onderdeel van de Nederlandse staat er alles aan moeten doen om genocide tegen te gaan. De scheepvaart rederij noemt de onthullingen misleidend en tijdens de actualiteitenraad heeft de wethouder ons een nee gegeven, maar de data spreken boekdelen. Wij vragen ons het volgende af: hoe wordt gecontroleerd op de aanwezigheid van

F35-onderdelen die aanvaren in onze haven? De wethouder gaf aan contact te hebben gehad met de havenmeester. Die kwam tot de conclusie dat er geen F35-onderdelen op het schip aanwezig waren. Wat kan de wethouder alsnog toelichten of reflecteren op de vorige raad ten opzichte van deze? Graag uw reflectie. Tot zover.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): Dank u wel. U hebt een interruptie van de heer Ceulemans.

De heer CEULEMANS (lr): Voorzitter de heer Van Campenhout staat hier met allerlei grote woorden en verwijten, maar het enige wat hij zou moeten doen, is zich kapot schamen. Hij moet zich kapot schamen. Hij staat hier als wandelend doorgeefluik van gemaskerd tuig dat zich gisteren voor het stadhuis beestachtig heeft misdragen, zich agressief heeft opgesteld, politieagenten heeft aangevallen en in plaats van dat u daar afstand van neemt, gaat u op social media er nog een keer overheen, gaat u de politie betichten van geweld tegen demonstranten en gaat u hun eisen hier nog een keer de raadzaal in slingeren. Nogmaals, u moet zich kapot schamen.

Mevrouw REITEMA (pvda): Een punt van orde.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): Een punt van orde van mevrouw Reitema.

Mevrouw REITEMA (pvda): Sorry, ik vind het niet normaal om zo tegen collega's te praten, één, en ik vind het niet normaal om onze inwoners als tuig weg te zetten. Dus ik vraag me af wat de heer Ceulemans hier aan het doen is.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): De heer Ceulemans.

De heer CEULEMANS (lr): Voorzitter, het verschil tussen de PvdA en Leefbaar Rotterdam kan niet beter geschetst worden. Wij vinden gemaskerde mensen die onze agenten aanvallen tuig. U vindt dat gewone inwoners, wij vinden het tuig en nogmaals, het verschil kan niet groter zijn.

Mevrouw REITEMA (pvda): Hij mag ook reageren op hoe hij met zijn collega's hier omgaat. Ik vind het echt verschrikkelijk wat de heer Ceulemans aan het doen is. Het is een heel belangrijk thema. We hebben niet voor niets dat debat 2 weken geleden aangevraagd. Dat blijkt ook uit latere berichtgeving en om hier dit toneelspel te spelen, vind ik echt ongelooflijk.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): Geachte leden, ik wil graag u de ruimte geven om een inhoudelijk debat te voeren, maar ik wil ook graag stoppen met elkaar hier dan te betichten, want ik denk dat dat uiteindelijk het debat niet ten goede komt. Daarover is, denk ik, gezegd wat er gezegd moet worden. Misschien kan ik eerst even de heer Van Campenhout het woord geven om te reageren op uw eerste interruptie. De heer Van Campenhout.

De heer VAN CAMPENHOUT (bij1): Dank u, voorzitter. Dit debat is aangevraagd om nogmaals terug te komen op de onderwerpen die we hebben aangekaart in het vorige actualiteitsdebat over de F35-onderdelen, het vervoer daarvan, hoe dat later aan het licht gekomen is dat de wethouder niet volledig geïnformeerd was. Daar komen we graag op terug. Als de heer Ceulemans met mij in debat wil gaan over de acties die plaats hebben gevonden in de stad, gisteren, raad ik aan: vraag een actualiteitsdebat aan, dan gaan we graag dit gesprek met u aan. Maar nu gaat het over dit onderwerp. Dus als u zich op dit onderwerp wil houden, ga ik daarin met u mee. Anders stel ik voor: vraag een actualiteitsdebat aan.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): De heer Ceulemans.

De heer CEULEMANS (lr): Dit zijn geen gescheiden onderwerpen. U gooit een op een de eisen van die mensen hier in de raadzaal in, u ruit ze op social media om erheen te komen, u neemt het achteraf voor ze op. Niet alleen u, ook een GroenLinks-raadslid doet dat. Daar is geen enkel onderscheid tussen. Dus ik kan hier in dit debat heel goed die demonstratie van gisteren en, wat niet eens demonstratie is, het geweld tegen politieagenten van gisteren aankaarten. Dat blijf ik doen. Of u het nou leuk vindt of niet, of u er nou voor wil wegkruipen of niet. En in de richting van mevrouw Reitema: ik mag alles, ik moet niets en ik sta achter iedere letter die ik heb uitgesproken.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): Ik constateer wel dat er weer mensen die op dat moment nog geen deelname aan het debat, in een debatje worden getrokken. Dat vind ik echt niet kies en dat zou ik ook niet willen toelaten, eigenlijk. Dus probeer dat niet te doen, want dat draagt ook niet bij aan de inhoud van het debat. De heer Van Campenhout. Dan laat ik eerst de heer Soytekin en dan kom ik bij u.

De heer SOYTEKIN (denk): De laatste woorden van de heer Ceulemans waren: ik mag alles en ik doe wat ik wil. Dat geldt ook voor de heer Van Campenhout, die mag dit debat aanvragen. Het is gewoon een debat wat hij heeft aangevraagd om wat vragen te stellen aan de wethouder. Dus stop met ingestudeerde boosheid of woede dat van tevoren is bedacht en uitgeschreven. Laat de heer Van Campenhout de vragen stellen. De wethouder kan gewoon antwoord geven.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): Dank u wel. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw MORKOÇ (gl): Dank, voorzitter. Ik werd aangesproken, want ik ga ervan uit dat de heer Ceulemans het over mij heeft. Ik maak gebruik van mijn demonstratierecht en dat mag gewoon.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): Dan gaan we naar andere sprekers. Dan zag ik eerst mevrouw Reitema of wilt u nog bijdragen aan dit debatje? Uw bijdrage. Dan ga ik eerst naar mevrouw Reitema en dan kom ik dan bij de heer Coşkun.

Mevrouw REITEMA (pvda): Voorzitter, vandaag werd in de haven van Marseille een lading geweigerd van een schip dat naar Israël zou gaan. De vakbond CGT verklaart: we weigeren mee te werken aan de genocide van de Israëlische regering. De voorman licht toe: we hebben de container met militaire onderdelen eruit kunnen pikken en hebben hem apart gezet. Het nieuws vandaag kopte ook: de Erasmusuniversiteit bevriest de samenwerking met 3 Israëlische onderwijsinstellingen. Voorzitter, we zien dat steeds meer en het is dan ook niet gek dat Rotterdammers zich afvragen: wat kan ons bestuur doen, wat kan onze stad doen? Heeft onze haven een rol in deze genocide distributieketen of niet? Op 22 mei vroegen we dat ook in de actualiteitenraad: zitten er F-35-onderdelen op die container? Niet alleen gaf de wethouder ons verkeerde informatie, het was ook de houding van de wethouder die ons zowat voor schut zette dat we überhaupt een debat hebben aangevraagd. Maar wat blijkt nu? Er zaten wel onderdelen op die container. Wat is nu de reactie van de wethouder hierop richting ons de raadsleden, wat heeft hij hier nu op te zeggen en was het nog steeds een overbodig debat, is mijn vraag. Wij willen duidelijkheid en transparantie, want er heersen gewoon veel zorgen in de stad en het is in niemands belang om bij elke container die onze haven passeert een demonstratie te hebben. Niemand is voor genocide en hoe kunnen wij weten dat wij als stad niet deze genocide op de Palestijnen faciliteren? Hoe minimaliseren wij onze mogelijke betrokkenheid als stad, als haven, als bestuur bij deze mensenrechtenschendingen? Wij dienen dan ook samen met BIJ1 en andere partijen de motie in om de mogelijke betrokkenheid van onze haven in kaart te brengen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de heer Coşkun.

De heer COŞKUN (sp): Voorzitter, het zal u niet verbazen dat ook de SP 2 van de moties die de heer Van Campenhout net heeft ingediend, heeft ondersteund. Ik zeg dit ook tegen de collega Ceulemans: het gaat niet om gemaskerde mensen die iets doen. In half mei maar ook volgende week zondag zijn er weer 100.000 mensen met open vizier die opkomen tegen de mensenrechtenschendingen, tegen de oorlogvoering en die niet willen dat Nederland gebruikt wordt als pion in dat drama wat zich daar afspeelt. Dat zou ook zeker moeten gelden voor ons grondgebied. Het hele havengebied is Rotterdams grondgebied en bewoners van deze stad willen niet dat ons grondgebied wordt gebruikt in de oorlogvoering tegen de Palestijnse staat, die sommigen ontkennen dat die er is, daar willen we niet aan meewerken. Sterker nog, de rechter heeft dat eigenlijk ook gezegd. Nu kwam dat schip. Vorige week werd er lachwekkend over gedaan, badinerend in de krant en haha, er zat niets in de container. Nu blijkt, de wethouder moet het zelf toegeven, dat er wel degelijk F-35 onderdelen vanuit Israël via Rotterdam met nieuwe onderdelen richting Amerika gaan. Er worden daar vliegtuigen van gemaakt waarbij bommen worden gegooid op de kinderen in Gaza, op de Westbank en op andere delen. Daar willen wij niet aan meewerken. Daar vragen onze bewoners ons op volledig vreedzame wijze, 2 weken geleden hier op de stoep, gisteren het eerste uur ook volledig vreedzaam op de stoep. Dat sommige mensen menen een masker te moeten dragen, moeten zij weten, maar dat geeft nog niet dat u het recht hebt om dat tuig te noemen. Wij zijn volksvertegenwoordigers en in grote mate, dan gaat het om duizenden mensen, zelfs veel achterban van uw partij, vragen om een wapenstilstand en niet aan meewerken aan wapenhandel richting Israël en Gaza. Mijnheer Ceulemans zou eens met zijn eigen achterban moeten gaan praten.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): Mag ik u ook vragen om via de voorzitter te spreken, want dat is hoe we dat hier doen in de raadzaal.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): De heer Van Campenhout heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Onderzoek naar mensenrechtenschendingen via de Rotterdamse haven

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 5 juni, ter bespreking van agendapunt 7.8 Tweeminutendebat van Campenhout over Vervolg op Actualiteit 'Doorvoer van militaire onderdelen naar Israël via de Rotterdamse haven;

constaterende dat;

- de haven van Rotterdam een centrale rol speelt in mondiale handelsketens;
- Nederland een cruciale schakel is in de toeleveringsketen van F-35 gevechtsvliegtuigen die door Israël worden ingezet in Palestina;
- ondanks de uitspraak van de Nederlandse rechter en de aanscherping van het beleid een kans bestaat dat toch vanuit Nederland onderdelen terechtkomen in Israël;

overwegende dat;

- Rotterdam zich als mensenrechtenstad profileert en betrokkenheid bij militaire operaties waarbij burgers getroffen worden, hiermee op gespannen voet staat;
- de Nederlandse staat- en daarmee ook Rotterdam als onderdeel daarvan- is verplicht genocide, zowel in vreedstijd als in oorlogstijd, te voorkomen en te bestraffen, zoals bepaald in artikel 1 van het Genocideverdrag;
- de rol van de haven bij dergelijke militaire toeleveringsketens onvoldoende transparant is;

verzoekt het college om;

- de mogelijke ongewenste betrokkenheid bij mensenrechtenschendingen van de gemeente Rotterdam via de haven, in het bijzonder voor de militaire logistiek rond F-35 onderdelen en Israël, in kaart te brengen;
- de mogelijkheden tot het minimaliseren van deze betrokkenheid daarbij te betrekken;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. M.R. van Campenhout, T.S.J. Coşkun, S. Reitema, J. Bokhove, L.P.A. Dekkers en S. Soytekin

Motie 2. Geen F-35 onderdelen in onze haven

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 5 juni, ter bespreking van agendapunt 7.8 Tweeminutendebat van Campenhout over Vervolg op Actualiteit 'Doorvoer van militaire onderdelen naar Israël via de Rotterdamse haven;

constaterende dat;

- het onderzoeksrapport van 27 mei 2025 Rotterdam aanwijst als cruciaal knooppunt in de F-35-keten;
- scheepvaartbedrijven structureel vleugels, batterijen en andere onderdelen vervoert van en naar Israël en Amerikaanse defensiebedrijven via de haven van Rotterdam;
- deze F-35's worden ingezet bij militaire operaties waarbij duizenden burgerslachtoffers vallen;

overwegende dat;

- Rotterdam zich niet mag laten misbruiken als logistieke hub voor oorlogstuig dat wordt ingezet bij mensenrechtenschendingen en genocide;
- gemeenten een verantwoordelijkheid hebben in het voorkomen van medeplichtigheid;

verzoekt het college om;

- bij de (demissionaire) minister van Buitenlandse Zaken en de (demissionaire) minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingshulp te pleiten voor het stopzetten van transporten van F-35 onderdelen van én naar Israël via de haven van Rotterdam;
- te voldoen aan de behoefte aan transparantie over de al dan niet correcte uitvoering van het beleid en dit op regelmatige basis terug te koppelen aan de gemeenteraad;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. M.R. van Campenhout, T.S.J. Coşkun, J. Bokhove en L.P.A. Dekkers

Motie 3. Controle op MAERSK-schepen en weren F-35 onderdelen

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 5 juni, ter bespreking van agendapunt 7.8 Tweeminutendebat van Campenhout over Vervolg op Actualiteit 'Doorvoer van militaire onderdelen naar Israël via de Rotterdamse haven;

constaterende dat;

- scheepsgegevens en vrachtmanifesten aantonen dat MAERSK structureel onderdelen van F-35's transporteert via Rotterdam;

- het schip Maersk Izmir op 30 december daadwerkelijk met F-35 onderdelen is doorgevaren naar Ashdod, Israël en datzelfde schip op 21 mei 2025 is aangevaard in de haven van Rotterdam;
- Maersk zelf heeft toegegeven betrokken te zijn bij vervoer van onderdelen, al noemt het dat 'geen wapenvervoer';

overwegende dat;

- deze onderdelen essentieel zijn voor het functioneren van F-35's en dus bijdragen aan de inzet ervan in Palestina;
- het nodig is om controlemechanismen op te zetten die het weren van deze militaire goederen mogelijk maken;

verzoekt het college om;

- te onderzoeken en uitvoeren hoe MAERSK-schepen systematisch gecontroleerd kunnen worden op het vervoer van F-35 gerelateerde onderdelen;
- bij aanwezigheid van deze onderdelen de schepen toegang te weigeren tot de Rotterdamse haven;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. M.R. van Campenhout

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): Zijn er andere sprekers op dit onderwerp? De heer Dekkers.

De heer DEKKERS (volt): Dank u, voorzitter. Niet bekend bij de douane, het is gecontroleerd. Dus met de informatie die we nu hebben, gaat dit debat over iets wat er niet was. Dat waren de woorden van de wethouder. Eigenlijk hebben we 1 vraag: kunt u daarop reflecteren? We zijn benieuwd hoe u daartegen aankijkt.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): Dank u wel. Nog andere deelnemers aan dit debat? Mevrouw Maassen.

Mevrouw MAASSEN (d66): Voorzitter, ik hou het heel kort, want we hebben eigenlijk geen spreektijd. Het internationaal gerechtshof heeft lidstaten zwaarwegend geadviseerd om af te zien van handels- en investeringsbetrekkingen vanwege de conflictsituatie in de Palestijnse gebieden en bij Israël. Om die reden zullen wij ook ieder voorstel wat hier ligt, in dat licht afwegen, in lijn met ook onze landelijke fractie.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): Dank u wel. De heer Soytekin.

De heer SOYTEKIN (denk): Dank u wel, voorzitter. Daar waar wij actie kunnen ondernemen, moeten we dat ook doen. Schepen waarvan we weten dat die naar Israël gaan met militaire onderdelen aan boord, moeten we geen doorgang verlenen, om daar een genocide te stoppen. Verschillende landen doen het al, waaronder ook Spanje. Voorzitter, dan nog het debat over vorige week met de wethouder. Hij blijkt verkeerd geïnformeerd te zijn. Uit de papieren zou toen niet gebleken zijn dat er F35-onderdelen werden vervoerd. De vraag is nu of die papieren überhaupt zijn gecontroleerd, niet zijn bekeken, of dat er bewust informatie is achtergehouden voor de wethouder. Ik hoor daar graag een reactie op, voorzitter. Dank u wel.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): Dank u wel. Mevrouw Bokhove.

Mevrouw BOKHOVE (gl): Dank u wel, voorzitter. De situatie in Gaza is schrijnend, daar hebben we vanuit de raad geprobeerd alles aan te doen, om dat te stoppen en in ieder geval te zorgen dat Rotterdam daar niet medeplichtig aan is, door te zorgen dat wapenleveranties of onderdelen van wapens niet via onze haven gaan. We hebben dat op een nette manier via de raad geprobeerd vorige week. Het is ook het geluid wat wij in de stad horen. Wij steunen ook demonstranten die zeggen: dit moet stoppen. Wij snappen dat mensen machteloos worden van deze situatie. Dan is het des te schrijnender, ik vond het echt heel erg pijnlijk hoe wij vorige week werden weggezet door de wethouder, dat er niets aan de hand was, er zou niets zijn doorgevoerd. In de rebound heb ik nogmaals aan u gevraagd op welke manier er was gecontroleerd. Toen werd er echt enorm lachwekkend gedaan. Nu zegt de wethouder: ik ben verkeerd geïnformeerd, maar, wethouder, u hebt de raad verkeerd geïnformeerd, terwijl er meerdere keren om juiste informatie is gevraagd en dat had u moeten doen. U had nogmaals moeten navragen wat er nou precies aan de hand is, omdat dit moet stoppen. Nou wil ik niet alleen dat u zegt van hoe reflecteert u nu, ik vind echt dat u hier uw excuses moet maken, want u hebt vorige week een debat doodgeslagen wat dat niet had mogen zijn. De mensen hebben meer dan terechte punten ingebracht. Ik vind ook dat daar excuses voor op zijn plaats zijn en die hoor ik dan ook graag vandaag van u. Verder wil ik graag horen wat het bestuur nu gaat doen om te verkopen dat er weer schepen aanleggen waar onderdelen van wapens zitten die in andere landen gebruikt worden voor kindermoord en mensen vermoorden omdat ze op een plaats op de aarde wonen waar ze, volgens mij, volledig recht hebben om te wonen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): Dank u wel. De heer Ceulemans.

De heer CEULEMANS (lr): Voorzitter, we zijn weer aanbeland bij het wekelijksse Gaza-toneelstukje. Volgende week ongetwijfeld weer een nieuwe akte van raadsleden die het kennelijk niet goed kunnen verkroppen dat ze niet in de Tweede Kamer zitten of voor de VN werken en daarom de Rotterdamse gemeenteraad misplaatst misbruiken voor dit circus. Het is heel simpel: de gemeente gaat hier op geen enkele manier over. We kunnen het hier nog 100 keer over hebben, de uitkomst zal 100 keer hetzelfde zijn. Ik wil graag afsluiten, namens mijn fractie respect en waardering uit te spreken voor politieagenten die gisteren onder heel moeilijke omstandigheden de openbare orde en veiligheid hebben moeten waarborgen, met gevaar voor eigen lijf en leden en als beloning daarvoor hoon van linkse partijen over zich heen krijgen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): Mevrouw Bokhove.

Mevrouw BOKHOVE (gl): Denkt u echt dat die demonstranten hier gisteren hadden gestaan als de wethouder vorige week serieus op onze vragen en onze verzoeken was ingegaan?

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): Ik heb net het woord gegeven aan mevrouw Bokhove. Het was een interruptie op de heer Ceulemans. Zijn er nog andere sprekers? Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw VAN GRONINGEN (vvd): Voorzitter, het werd net al gezegd: een nieuwe week, een nieuw Palestina-debat. Daar gaan we weer. Ik vraag me echt, vanuit de grond van mijn hart, hardop af waarom het nou zo nodig is om zo'n ver conflict naar deze raad te halen. Want het helpt onze Rotterdammers niet en het zorgt voor polarisatie. Deze polarisatie is hetgeen waardoor zogenaamde activisten het rechtvaardig vinden om ruiten van een bedrijf in te slaan, een vlag van een bondgenoot te verbranden en sterker nog, waardoor het gisteren zo ver kwam dat een agent werd mishandeld. Hoe haal je het in je hoofd? Het doet pijn in mijn hart en het maakt me ook boos. Want in Rotterdam zijn nog zo ongelooflijk veel uitdagingen om aan te pakken. We moeten huizen bouwen, we willen de stad groener maken, we willen

mensen aan het werk helpen. We willen een stadsbrug bouwen. Sterker nog, we willen dat onze economie aan de top van de markt staat, zodat wij vooruitgaan en dan ondanks al dat werk dat wij doen hier in Rotterdam en dat we ons inzetten voor veiligere straten, kunnen vrouwen en homo's 's avonds niet veilig over straat, omdat ze worden lastiggevallen. Dat je dus niet kunt zijn wie je bent. Het is mooi dat je een mening hebt, maar daar hoeft je niet andere mensen mee te beschadigen. Wat ik wil zeggen, voorzitter, is dat we niets hebben aan polarisatie.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): U hebt een interruptie van de heer Dekkers.

De heer DEKKERS (volt): Voorzitter, daar gaan we weer, want we hebben het over wapens in de haven en mogelijke medeplichtigheid en daarna hebben het over homo's die lopen in het park en politieagenten. Er wordt van alles bijgehaald. We zouden het graag bij dit topic houden en horen: hoe kijkt de VVD hier tegenaan? Bent u voorstander van het doorvoeren naar van wapens naar Israël zodat daar mogelijk mensenrechten mee worden geschonden? Daar ben ik benieuwd naar.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw VAN GRONINGEN (vvd): Voorzitter, ik ben er niet voor om een conflict wat elders in de wereld speelt, hier naar Rotterdam te halen. Er is een oorlog tussen Oekraïne en Rusland waar ook wapens aan worden geleverd, er is een oorlog in Soedan, een oorlog inderdaad tussen Israël en Gaza. Ik vind het verschrikkelijk, ik vind het verschrikkelijk dat er onschuldige mensen aan beide kanten doodgaan. Maar uiteindelijk zijn wij een doorvoerhaven, is het aan partijen om daar wapens doorheen te sturen. Ik zou gewoon graag willen dat wij ons in Rotterdam richten op de dingen die voor onze samenleving belangrijk zijn en dat we stoppen met elke week hier een debat over te voeren, terwijl we problemen moeten oplossen waar onze Rotterdammers last van hebben. Dus dat zou ik willen dat wij zouden doen in Rotterdam.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): U hebt nog een interruptie van de heer Dekkers en eigenlijk ook van de heer Coşkun.

De heer DEKKERS (volt): Voorzitter, de grens stopt niet bij Rotterdam. Rotterdam is een stad van Nederland, van Europa en van de wereld. In mijn straat in de Afrikaanderwijk zitten Oekraïense vluchtelingen. Dus we kunnen onze oogkleppen niet op doen en niet kijken naar wat er in de wereld gebeurt. Maar we hebben het hier vandaag over een concreet iets wat in onze haven gebeurt en het is, denk ik, relevant dat we daar vragen over stellen. Nogmaals mijn vraag aan de VVD: bent u er dan voorstander van dat wij wapens doorleveren aan Israël als daar mensenrechten mee worden geschonden? Dat is mijn vraag.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): Ik geef even nog het woord aan de heer Coşkun om aanvullend een vraag te stellen.

De heer Coşkun (sp): Zeker, want niet wij halen de wereld naar Rotterdam, Israël en de Amerikaanse regering haalt de wereld naar onze haven. Zij brengen die wapens hiernaartoe en gebruiken die weer tegen de onschuldige bevolking daar in Palestina. Dat zijn wij niet. We hebben er absoluut geen behoefte aan bij dit topic dat u het verkiezingsprogramma van de VVD gaat voorlezen, omdat u weer solliciteert naar een baantje in Den Haag. Dan gaat u dat helemaal voorlezen over mensen die hier niet kunnen lopen. Het is echt het verkiezingsprogramma van de VVD. Dat kennen we uit ons hoofd. Laten we het hebben over de wapentransporten die via Rotterdams grondgebied plaatsvinden. Daar moeten we het over hebben en daar gaat dit debat over.

De heer CEULEMANS (Iv): Voorzitter, punt van orde.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): Punt van orde, de heer Ceulemans.

De heer CEULEMANS (Iv): Ik heb kritiek op een collega, ze staan daar allemaal op. Mij moet het woord ontnomen worden, ik moet van allemaal dingen terugnemen. Er wordt nu iets gezegd over de integriteit van een collega. Ik val tenminste nog iemand aan op zijn standpunten, maar mevrouw Van Groningen wordt nu op haar integriteit aangevallen. Dat is 10 keer lager.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): Ik wilde daar ook als voorzitter wat over zeggen.

Mevrouw VERKOELEN (50plus): Daar wil ik me ook bij aansluiten, dit gaat echt te ver.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): Het is ook buiten de orde van het debat. Dus ik zou ook aan de heer Coşkun willen vragen om dat soort dingen niet erbij te halen, want dat helpt echt op geen enkele manier om dit debat te voeren. Ik wilde even terug naar mevrouw Van Groningen. Die krijgt natuurlijk nu 30 seconden om te reageren, maar dan bent u verder ook door uw tijd heen. Dus probeer dat ook te benutten om tot een afronding te komen.

Mevrouw VAN GRONINGEN (vvd): Voorzitter, dat zal ik proberen. Zoals ik al eerder heb aangegeven: ik vind het gewoon überhaupt belangrijk dat we deze conflicten niet naar Rotterdam halen. Wij gaan niet over die oorlogen elders in het land. En natuurlijk, het is verschrikkelijk dat er overal mensen doodgaan, maar ik ga niet voor wapens liggen die daar worden overgeslagen omdat die wellicht naar hele andere landen in deze wereld gaan. Nogmaals, wij gaan er niet over. Ik zou het fijn vinden dat we ons concentreren, in deze stad, op de dingen die voor onze samenleving belangrijk zijn en dat we alles wat polariseert en het alleen maar groter maakt, dat we dat achterwege laten. Ik denk dat iedereen daar veel meer aan heeft. Dank u wel.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): Dank u wel. Ik wil eigenlijk dit punt afronden, want mevrouw Van Groningen heeft ook geen tijd meer. Het is een tweeminutendebat, dus laten we gewoon even kijken of er nog andere bijdrages zijn op dit onderwerp. Mevrouw Reitema, een korte reactie.

Mevrouw REITEMA (pvda): Wel een korte reactie, maar geen vraag aan de VVD of Leefbaar. Wel een herinnering dat het grootste kwaad niet, de genocidepleger zelf is, maar de massa die wegkijkt. Dat hebben we geleerd van de geschiedenis. Ik zou het wel waarderen als in ieder geval erkend wordt dat het Nederlandse beleid is dat wij dus niet alles zomaar door mogen voeren naar Israël en dat gaat door onze Rotterdamse haven. Dus het zou wel fijn zijn als mevrouw Van Groningen ook op de vragen van Volt reageert en kan erkennen dat wij inderdaad dat niet mogen doorvoeren in onze Rotterdamse haven.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw VAN GRONINGEN (vvd): Voorzitter, ik vind het diep triest dat we inmiddels tot dit niveau zijn aanbeland en dat wij dus schijnbaar ook geen enkel vertrouwen meer hebben in onze rechtsstaat en in de keu6 die er hier worden gemaakt. Ik vind, nogmaals, het conflict verschrikkelijk. Dat heeft meerdere kanten, maar volgens mij zijn wij niet degene die ons daarover moeten uitspreken.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): De heer Ceulemans.

De heer CEULEMANS (Iv): Voorzitter, echt een treurig niveau en ook een lachwekkend laag niveau. Mevrouw Van Groningen en ik zijn kennelijk nog lager of erger of gevaarlijker dan

genocideplegers. Dat vindt mevrouw Reitema van ons. Dat staat genoteerd. U maakt zichzelf compleet belachelijk.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): Zijn er nog andere sprekers op dit onderwerp? Dat is niet het geval. Dan gaan we naar de zijde van het college. De heer Simons.

De heer SIMONS (wethouder): Dank u, voorzitter. Natuurlijk een van de belangrijkste taken van een wethouder in een college om de raad juist en tijdig te informeren. Dat heb ik gelukkig gedaan en dat zal ik ook gewoon toelichten. 2 weken geleden was het debat over de actua. Van tevoren hadden wij, ik heb gezegd: ik heb eerst de havenmeester gebeld die zei: je moet bij de douane zijn. Die heeft het doorgezet naar het hoofd van de douane, de vraag wat voor spullen er op dat schip waren. Voor het debat hadden we nog niets gekregen. Tijdens het debat kreeg ik van mijn team door van er is met een medewerker van de douane gesproken. Daar zal ik zo nog verder op terugkomen. Die heeft een app gestuurd. Die app heb ik ook vanochtend in mijn brief gezet en ik ging er toen vanuit: is gecontroleerd bij de douane, dus dat moet kloppen. Dus ik ergens moet ergens van uitgaan. Vervolgens was er een stuk in het AD op 2 juni en ondanks dat ik op dienstreis was, heb ik gewoon wel gezegd tegen mijn medewerkers: het is toch wel vreemd. Kunnen jullie gewoon eens bij MAERSK zelf navraag gaan doen, want ik wil het gewoon wel weten. Na dit bericht snap ik het gewoon niet. Dat is gebeurd. Gisteren, eind van de middag, kreeg ik een telefoontje. Nou, Robert, ik heb met MAERSK gesproken en die zeggen: er waren wel F35-onderdelen. Nou, ik zeg: nu snap ik er helemaal niets van. Ik heb dus na laten gaan hoe dat contact met de douane is verlopen. Dat is ook nog gisteravond geweest en daar werd bevestigd wat er was gemeld. Sterker nog: vanmiddag stond in het AB een reactie van de douane, ik kijk ook even naar de journalisten of ik het niet verkeerd citeer, van Marije Kuiper, woordvoerder van douane Nederland, die zei: normaliter communiceert de douane niet over individuele gevallen. Wat we in dit geval hebben kunnen vertellen, is dat op basis van een algemeen signaal over mogelijke F35-onderdelen op het betreffende schip door de douane is gekeken naar de douaneaangifte van de zending op de gegevens over containernummers *bill of lading* op dat moment niet bekend waren, zijn er naar andere aanwijzingen gezocht. Op basis van dit korte onderzoek vond de douane geen signalen dat er zich F35-onderdelen bevonden aan boord van het schip. Deze informatie is gedeeld met de gemeente Rotterdam. Dus ook vandaag zetten ze dat gewoon in de krant. Die informatie is toen tijdens het raadsdebat via een app naar mij gekomen. Dus dan kan ik niets anders dan dat met u delen. Als het van de douane komt, dan mag ik er ook van uitgaan dat het klopt. Ik heb wel gezegd: dat is de informatie die ik nu heb. Nogmaals, het wordt zelfs in de krant door de douanemedewerkster bevestigd dat dat zo is gegaan. Dan kom ik zo terug op het volgende punt.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): Mevrouw Bokhove.

Mevrouw BOKHOVE (gl): U zegt dat u daar dan van uit mag gaan en dat dat de informatie was die u toen had. Dat heeft u toen niet gezegd, want ik heb nadrukkelijk gevraagd: u hebt nu geen aanwijzingen, maar heeft u op deze en deze en deze manier verder, kunt u dat verder controleren? Dat vertikte u op dat moment, want u vond het wel voldoende. Dus u wilde het niet weten. Dat is echt iets anders. U hebt ons daarmee verkeerd geïnformeerd en ik wil graag horen of u daar uw excuses voor aan gaat bieden.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): De wethouder.

De heer SIMONS (wethouder): Ik heb ook in mijn brief van vanochtend gewoon de letterlijke tekst van het aapje gezet wat ik van de douane heb gekregen. Nogmaals, daar mag ik van uitgaan, ook omdat de douane, dat hebben we ook gedeeld, bevoegd gezag is. Dus als het bevoegd gezag zegt, tegen ons, van die spullen zijn niet aan boord, zover we nu weten, en dat

zetten ze vandaag ook gewoon nog in de krant daarmee wordt het bevestigd. We hebben gisteravond ook gewoon navraag gedaan, daar werd het ook nogmaals bevestigd. Maar dit staat gewoon in de krant, dus dat kunt u ook makkelijk nalezen. Dus voor mij was er toen op dat ogenblik geen aanleiding om nader onderzoek te doen, want ik ga ervan uit: als de douane nieuwe informatie heeft die van belang is voor het college, dat ze die ook deelt.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): De heer Van der Velden.

De heer VAN DER VELDEN (pvdd): Dank u, voorzitter. Ik heb dan wel een vraag over de verklaring van de douane. Als lading verscheept wordt, dan gaat het via een *bill of lading*. Dat weet u ook. Op de *bill of lading* hoort te staan welke goederen er verscheept worden. Dus dan is mijn vraag: wat staat er dan op de betreffende *bill of lading* van die vliegtuigonderdelen? Staat er dan daadwerkelijk juiste omschrijving op? Dat zou ik dan wel willen weten.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): De wethouder.

De heer SIMONS (wethouder): U hebt volkomen gelijk, want zo werkt het ook. Alleen die informatie is niet bij ons beschikbaar, die is alleen bij de douane beschikbaar. Die mogen ook gewoon alleen die gegevens inzien. Die hebben gereageerd zoals ze hebben gereageerd en ze hebben ook gezegd: we gaan verder onderzoek doen. Mijn reactie was ook van, het was volgens mij 22 mei, het is nu 5 juni, ik vind het erg lang duren. Ik heb ook in mijn brief gezet van daar ga ik wel over in gesprek met de douane. Daar had ik natuurlijk vandaag geen tijd meer voor, want u hebt gelijk: bij elk schip *bill of lading* wordt gewoon van tevoren aangegeven naar de bestemming, dat is gewoon verplicht, moet je aangeven wat er aan boord van je schip zit. Maar nogmaals, die gegevens hebben wij niet, die krijgen we ook niet. Wij zijn het bevoegd gezag niet. Als de douane dan tegen mij zegt, op dat moment, dan kan ik niet meer doen dan dat gewoon aan u mededelen. We hebben het, nogmaals, van de week heb ik gezegd: nu staat er weer een stuk van in de krant. Kun je gewoon niet bij MAERSK gaan informeren bij de andere kant? Want ik vond het ook langzamerhand wel een beetje vreemd worden. Dat hebben we dus proactief gedaan. Daar kwam dus gistermiddag, eind van de middag, kreeg ik een telefoontje van MAERSK zegt wat anders dan de douane. Ik zeg: nu snap ik er helemaal niets meer van. Dat heb ik ook gewoon in de brief neergezet. Dit is ook gewoon echt oprecht wat ik weet en tot welke informatie ik toegang heb. Dus ik heb alles wat ik heb met u gedeeld en zelfs gewoon het appje wat ik binnenkreeg tijdens het debat. Ik zou echt niet weten wat ik meer moet doen. Dus op mevrouw Bokhoven: ik ben best bereid mijn excuses aan te bieden, maar alleen voor dingen als ik gewoon bewust dingen verzwegen heb of gewoon dingen verkeerd heb gedaan. Ik zou niet weten wat ik hier anders had moeten doen. Ik heb u gewoon oprecht geïnformeerd en ik heb ook het initiatief genomen om ook bij de andere kant nog te informeren, terwijl ik dat echt een taak van de douane vind ook om ons in zo'n gevoelige kwestie te informeren. Dat is ongeveer wat ik erover kan zeggen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): De heer Van der Velden.

De heer VAN DER VELDEN (pvdd): Dank u. Dan zou ik een vraag aan de wethouder willen meegeven die aan de douane gesteld moet worden. Want zo moeilijk is het niet. Je hebt een *port of loading*, je hebt een *port of destination*, je hebt een *bill of lading* met de community omschrijving. Het lijkt me dat douane dat heel simpel had kunnen opzoeken en u juist had kunnen informeren. Maar goed, dat is een vraag die waarschijnlijk ook bij uzelf leeft.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): De wethouder.

De heer SIMONS (wethouder): Dat is gewoon een heel terechte vraag, die hebben wij ook. Ik kijk ook even naar de burgemeester want ik heb misschien niet de allerlaatste stand van zaken, maar zover ik weet, is op grond van de informatie die wij ontvangen hebben, gewoon

de douane nog met een onderzoek bezig en gaat de douane ons daarover informeren. Ik denk dat de douane, vermoed ik zo, misschien ook wel meekijkt naar dit debat. Maar dat weet ik niet zeker, natuurlijk, het is al laat. Maar ik vind het heel terecht vragen. Ik heb niet voor niets gewoon gevraagd om mijn ondersteuning. Ga nou eens even bij die andere kanten informeren, want ik heb hier mijn twijfels over, want ik weet ook hoe de scheepvaart werkt. Dus ik vind het allemaal lang duren. Maar goed, ik kan alleen maar delen met u en vertellen wat ik heb gedaan, hoe ik het heb gedaan. Dat is het wel een beetje, want anders ga ik mezelf herhalen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): Mevrouw Bokhove.

Mevrouw BOKHOVE (gl): Ik moet toch echt constateren dat de wethouder veel te laat pas wakker is geworden, pas toen dit in de krant stond, toen er geen ontkomen meer aan was. Maar toen u in de raad stond, heeft u eigenlijk ook wel het debat platgeslagen door te zeggen van we hebben een debat over niets, want er is niets. U hebt daar een enorm lelijk frame neergelegd en dat dat verwijt ik u echt. Sterker nog: op dat moment hadden GroenLinks en meerdere partijen wel hun twijfels. We hebben gevraagd om aanvullende informatie. U vond het niet nodig. Pas op het moment dat het in de krant staat dan zegt u: ja, maar ik heb er daarna nog wel een heleboel aan gedaan, want toen kreeg ik ook twijfels. Maar u had de raad serieus moeten nemen en die demonstranten die dat al veel eerder aan de kaak hebben gesteld.

De heer CEULEMANS (lr): Mag ik heel even een ordepuntje maken? Voor zover ik weet is het een tweeminutendebat.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): Een punt van orde, ja. De heer Ceulemans.

De heer CEULEMANS (lr): Het is een tweeminutendebat. Het liep al niet terug van 2 minuten. Iedereen heeft veel meer dan 2 minuten kunnen praten, ikzelf waarschijnlijk ook. Maar nu krijgen doorlopend mensen het woord die al op 0 minuten staan. Dus ik weet niet wat daar de bedoeling van is.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): De heer Ceulemans, u hebt gelijk. Er stond nog wat tijd op de klok, dit is het laatste debat, dus dat is de ruimte die ik heb gegeven. Maar ik zal daar verder strak op letten. Nu staan een aantal partijen op alle klokken op 0, dus die krijgen ook niet meer het woord. De heer Simons.

De heer SIMONS (wethouder): Gelukkig krijg ik nog wel eens woord. Ik wil toch even teruggaan naar mevrouw Bokhove. U mag mij alles verwijten, maar dat moet wel terecht zijn. Ik heb tijdens het debat wat ik met u had, dat was niet vorige week, dat was volgens mij 2 weken geleden, de actua of een week daarvoor. Ik heb op dat moment de meest actuele informatie die ik had met u gedeeld. Nogmaals, we hebben het niet over de schillenboer op de hoek, we hebben het over de douane. We hebben het over een gerespecteerd instituut in dit land. Als ik daar de informatie van krijg, we moeten toch ergens van uitgaan? Ik heb daarvoor ook de havenmeester geconsulteerd, die zegt nee, dan moet je echt bij de douane zijn. Dat is bevoegd gezag. Dat heb ik gedaan. Ik heb het met u gedeeld. We hebben het gisteravond nog nagevraagd. Ze hebben zelf in de krant gereageerd en ze zeggen nog steeds: die informatie hebben we met de gemeente gedeeld. Die heb ik u verteld en meer kan ik niet doen. Dan ga ik nu, voorzitter, met uw welbevinden naar de motie, de motie controle op MAERSK-schepen en weren van F-15 onderdelen. Het dictum vraagt 2 dingen: te onderzoeken uitvoeren hoe MAERSK-schepen systematisch gecontroleerd kunnen worden op het vervoer van F-35 gerelateerde onderdelen. Het bevoegd gezag is de douane. Ik ben niet de douane, dus ik kan dit deel van het dictum niet uitvoeren, maar ik ga natuurlijk even voor de zorgvuldigheid ook

het tweede deel. Bij de aanwezigheid van deze onderdelen schepen toegang te weigeren tot de Rotterdamse haven. Dat tweede deel kan ik ook niet uitvoeren, ook niet mijn bevoegdheid. We leven in een rechtsstaat en dat wordt altijd vaak aangehaald. In deze rechtsstaat hebben we deze instantie als bevoegd gezag gegeven, dus het is aan de douane om hier iets mee te doen en in samenhang, natuurlijk, met de nationale regering die daar ook een bevoegdheid heeft. Bevoegdheid hebben we niet, hebben we in dit college niet. Dus deze motie is voor mij niet uitvoerbaar, dus ik kan hem alleen maar ontraden.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): Dank u wel. De burgemeester.

Mevrouw SCHOUTEN (burgemeester): Dank u wel, voorzitter. Het is een tweeminutendebat, maar er is inderdaad al wat langer gediscussieerd hier. Dat begrijp ik, want dit is een situatie in de wereld, dit is zo heftig wat er gebeurt in Gaza. De bommen die daar elke dag vallen, de mensen die daar gedood worden, de kinderen die daar sterven. Dan snap ik heel goed, zeg ik ook tegen mensen die zeggen: ja, we moeten het hier niet in de raad misschien erover hebben, ik snap dat dat altijd een zoektocht is. Maar die onmacht, die frustratie en die boosheid zit ook bij onze inwoners en dat is wat wij ook op straat merken. Dat is wat wij ook merken als er gedemonstreerd wordt, dat is ook wat wij merken als hier het in de raad aan de orde moet komen. Ik vind dat dat gewoon moet kunnen, want dit is ook een belangrijk onderwerp voor heel veel mensen en dan is dat ook iets wat hier besproken kan en misschien ook wel moet worden. Voorzitter, de wethouder heeft net uitgelegd hoe het 2 weken geleden is gegaan rondom de actua en er zijn nog 2 moties die daarvoor zitten die meer op het algemene punt van de mensenrechtenschendingen en ook van de lobby zitten. Dus die ga ik ook nalopen. De eerste vraagt om de ongewenste betrokkenheid bij mensenrechtenschendingen te onderzoeken, of in kaart te brengen eigenlijk. De mogelijkheden te minimaliseren en de resultaten hiervan per brief in een technische sessie voor de zomer terug te koppelen aan de gemeenteraad. Laat ik hem even heel feitelijk pakken. Wat de wethouder net zei, dat klopt. Het is het rijk dat bepaalt welke goederen wel of niet ingevoerd mogen worden hier in de haven. De douane controleert daarop en vervolgens wordt dan bepaald of er schepen zijn die daar wel of niet met die lading binnen mogen komen. Dus in principe, als dit zo is goedgekeurd, dan is dat ook gewoon mogelijk dat die binnen kunnen komen. Wij hebben als gemeente zelf ook niet de bevoegdheid om te zien wat er in die schepen allemaal zit. Dat is ook wel fysiek bijna onmogelijk, maar dat is ook niet bij ons belegd. Dus het punt wat hier gemaakt wordt, gevraagd wordt eigenlijk, van om de militaire logistiek rondom F-35-onderdelen in kaart te brengen. Al zouden we het willen, ik vrees dat we dat ook gewoon niet voor elkaar krijgen. Dat is iets wat echt op een ander niveau ligt dan hier bij deze gemeente. Dus ik zou hier ook de motie willen ontraden. Ik ga even door naar de tweede motie die is ingediend. Dat gaat over de, ik noem het maar de lobby, om te pleiten voor het stopzetten van transporten van F-35-onderdelen van en naar Israël via van Rotterdam en te voldoen aan de behoefte aan transparantie over de al dan niet correcte uitvoering van het beleid. Deze motie, ik ga zo ook nog even zeggen waarom ik hem niet helemaal precies zo kan doen, maar wat ik wel een terecht punt vind, daar hebben wij het ook vandaag nog over gehad, de wethouder en ik, wij gaan ervan uit dat de douane gewoon natuurlijk de controles uitvoert op wat hier binnenkomt en ook dat ze dat doen op basis van de kaders die zijn afgesproken. Dat is waar wij op moeten gaan. Het is voor ons ook ingewikkeld om dat te zien, want wij zitten ook al die lijsten niet bij te houden, zelf, wat daar binnenkomt. Maar ik wil wel graag in het gesprek ook met de douane wel ook echt de garantie hebben dat als er gewoon kaders zijn afgesproken, in dit geval is dat de uitvoer van F-35-onderdelen naar Israël, daar heeft de rechter ook echt een uitspraak over gedaan. Dus daar waar de rechterlijke uitspraak zit, dat dat ook hetgene is waar ook op gecontroleerd wordt en waarnaar gekeken wordt. Ik wil wel zeker weten dat de douane dat ook echt precies

wel in het oog houdt. Dus de motie zoals die nu is geformuleerd, zou ik hem moeten ontraden, maar ik wil wel de toezegging doen aan de heer Van Campenhout dat wij ook dat juist bij de douane wel bevestigd willen zien en herbevestigd willen zien. Want het is waar: als er gewoon afspraken zijn gemaakt, ook door gerechtelijke uitspraken die gevolgd moeten worden, dan vind ik dat wij daar als Rotterdam ook de zekerheid voor moeten hebben dat we dat ook op die manier vormgeven. Dus ik moet technisch die motie zo ontraden, maar deze toezegging wil ik wel doen aan de heer Van Campenhout.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): De heer Van Campenhout.

De heer VAN CAMPENHOUT (bij1): Voorzitter. Dank u, burgemeester, dat u die toezegging heeft gedaan. U bent mij eigenlijk voor en daar ben ik u erkentelijk voor, want ik wil eigenlijk vragen wat kan er wel en dat heeft u nu toegezegd. Dus ik kijk ernaar uit. Binnen de stad is er gewoon veel onzekerheid, onduidelijkheid en ik hoop dat dit wat meer duidelijkheid kan brengen in de stad, zodat er ook wat meer rust in de stad komt. Dat is nog wel ons ultieme doel. Dus tot zover. Dank.

Mevrouw SCHOUTEN (burgemeester): Dat is prima. Wij zullen ook, denk ik, als we dat gesprek voeren, ik neem aan dat wij dat met zijn tweeën gaan doen, ook met de douane. Dan zullen wij uw raad ook informeren over de uitkomsten van dat gesprek, want ik denk dat het goed is dat uw raad daar ook kennis van kan nemen. Zeker.

De heer VAN CAMPENHOUT (bij1): Door toezegging trek ik dan de motie in en dan neem ik genoegen met de toezegging.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): De burgemeester.

Mevrouw SCHOUTEN (burgemeester): Motie 2 is, volgens mij, nu ingetrokken. Motie 1 heb ik ontraden.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren): Dan is dus motie 2 ingetrokken en motie 1 en 3 zijn geadviseerd. Zijn daarbij alle vragen afdoende beantwoord? Dat is het geval. Dan zijn we aan het eind gekomen van agendapunt 7.8. Dan geef ik de hamer weer over aan de burgemeester, want dan zijn we aangekomen komen bij onderdeel 8, de benoemingen.

De VOORZITTER: We zijn nog niet bij de benoemingen, want de heer Segers-Hoogendoorn had nog gemeld dat er nog een amendement zou worden ingediend op zijn initiatiefwetsvoorstel samen met mevrouw Kockelkoren over het roken op de terrassen, noem ik het maar even. De heer Akhatab heeft, denk ik, een amendement.

De heer AKHATAB (denk): Dank u wel, voorzitter. Inderdaad, ik heb een amendement en zoals in mijn bijdrage ook aangegeven, hadden wij best wel wat moeite met een aantal punten van de initiatiefnotitie, maar tegelijkertijd vinden wij dit een dermate belangrijk onderwerp en daarom zijn we in afstemming ook met de wethouder tot dit amendement gekomen. Daarom willen wij op een aantal punten een wijziging voorstellen. Dat heeft betrekking op punt 3, 4, 5, 6 en 7, daar dienen wij een amendement voor in.

De VOORZITTER: De heer Akhatab heeft het volgende amendement ingediend.

Amendement A. Rookvrije terrassen

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 5 juni 2025 ter bespreking van agendapunt 6.3 Initiatiefvoorstel Segers-Hoogendoorn en Kockelkoren over 'De volgende stap op weg naar een rookvrij Rotterdam'

Besluit:
het ontwerpbesluit als volgt te wijzigen:

De volgende tekst te wijzigen:

3. Te verkennen of en hoe horecaondernemers die hun terras (gedeeltelijk) rookvrij maken, daarvoor een passende incentive kunnen ontvangen, bijvoorbeeld in de vorm van extra terrasruimte, financiële stimulans of andere gemeentelijke faciliteiten.
4. Uit te zoeken welke juridische mogelijkheden de omgevingswet biedt om tot rookvrije terrassen binnen de daghoreca te komen en deze mogelijkheden vervolgens voor te leggen aan de Raad.
5. In het gezondheidsbeleid "Gezonder010" een concrete doelstelling op te nemen om het aantal rookvrije plekken in Rotterdam te vergroten.
6. In het gezondheidsbeleid "Gezonder010" een doelstelling op te nemen dat in 2030 tenminste 50% van de terrassen in de daghoreca rookvrij is en te streven naar volledige rookvrije terrassen waar kinderen aanwezig zijn.
7. Bij de Rijksoverheid aan te dringen op verdere maatregelen om het aantal rookvrije plekken, waaronder rookvrije terrassen, te vergroten en gemeenten daarbij ook meer instrumenten te bieden.

te wijzigen in:

3. Te verkennen of en hoe horecaondernemers die hun terras (gedeeltelijk) rookvrij maken, daarvoor een passende incentive kunnen ontvangen.
4. Uit te zoeken welke instrumentarium beschikbaar is binnen het juridische en wettelijke kader om rookvrije terrassen binnen de daghoreca te stimuleren en deze mogelijkheden vervolgens voor te leggen aan de Raad.
5. In het gezondheidsbeleid "Gezonder10" een doelstelling op te nemen om het aantal rookvrije plekken in Rotterdam te vergroten en te streven naar volledige rookvrije terrassen waar kinderen aanwezig zijn.
6. In het gezondheidsbeleid "Gezonder010" een doelstelling op te nemen in lijn met het Nationaal Preventieakkoord voor een Rookvrije Generatie in 2040.
7. Bij de Rijksoverheid te pleiten voor verdere maatregelen om het aantal rookvrije plekken, waaronder rookvrije terrassen, te vergroten en gemeenten daarbij ook meer instrumenten te bieden.

En gaat over tot de orde van de dag."

w.g. N. Akhatab

Het amendement is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER: Dus wijziging in de tekst van het initiatiefvoorstel. Ik denk dat het omwille van de tijd ook gewoon goed is dat we ook de initiatiefnemers zelf het oordeel geven over deze wijzigingsvoorstellen. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer SEGERS-HOOGENDOORN (cda): Dank, voorzitter. Dat kan ik kort doen en daarmee ook de wijzigingen even duiden. Het ging ons om incentives, prikkels, in het Nederlands. Daar hadden we een aantal voorbeelden van gegeven, maar we willen dat nu juist ruim formuleren, dus de voorbeelden zijn weg. Hetzelfde, ongeveer, is rondom het juridisch kader. Daar hadden wij als voorbeeld gegeven de omgevingswet, maar dat maakt het dan eigenlijk ook weer concreet. Dus hebben we omgevingswet weggehaald, zodat je naar het gehele

juridische kader kunt kijken. Het is ook gegaan met elkaar over die Rotterdamse ambitie in gezond 010 zetten en daarvan hebben we gemaakt, want dat werd ook hier en daar wat moeilijk gevonden, daarvan hebben we gemaakt dat we aansluiten bij die landelijke ambitie om in 2040 een rookvrije generatie te hebben. Dat is het preventieakkoord. Die aanpassing hebben we gedaan. En ten slotte, rondom de lobby, hebben we een net iets andere bewoording gekozen, maar dat is minor. Dat is het vierde puntje. En wat ons betreft, als indieners, kunnen we daar heel goed mee leven als het op deze manier op de steun van de raad kan rekenen. Dank.

De VOORZITTER: Dus de conclusie is dat het amendement dat is ingediend ook omarmd kan worden door de indieners. Dan weet u dat ook voor de stemmingen. Hartelijk dank dat dit op dit moment nog kon. Er zijn nog wat mensen die nog wat willen gaan wijzigen, schat ik ook zo in. Mevrouw Nunnely.

Mevrouw NUNNELY (d66): Dank u wel, voorzitter. Ik heb een wijziging op mijn motie die ik heb eerder heb ingediend, innovatief aanbesteden, behorende bij het agendapunt 7.4, het Rotterdams vestigingsklimaat.

De VOORZITTER: Mevrouw Nunnely heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1A. Innovatief aanbesteden

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 5 juni 2025, ter bespreking van agendapunt 7.4 het Rotterdamse vestigingsklimaat;

constaterende dat;

- investeringen in onderzoek en ontwikkeling cruciaal zijn voor een concurrerende lokale economie en om onze toekomstige welvaart te behouden;
- Nederland de Lissabondoelstelling om 3% van het BBP te investeren in onderzoek en ontwikkeling niet haalt, en er ook niet in slaagt het Europese ambitieniveau van 17% publiek inkoopvolume te realiseren dat aan innovatieve oplossingen besteed moet worden;

overwegende dat;

- de gemeente Rotterdam haar inkoopkracht kan benutten om zo investeringen in onderzoek en ontwikkeling te stimuleren, waardoor de Lissabondoelstelling dichterbij kan komen en tegelijkertijd de gemeente haar taken efficiënter en effectiever kan uitvoeren;
- de gemeente bij moet dragen aan het creëren van een afzetmarkt voor innovatieve producten, zoals duurzaam plastic en pvc;

verzoekt het college;

- te verkennen wat het effect is van het hanteren het Europese ambitieniveau van 17% innovatie-gerichte aanbestedingen voor de gemeente Rotterdam per 2030 en hiervan de resultaten begin 2026 te presenteren aan de Raad;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. J.M. Nunnely, M.Y. Morkoç, D.P.A. Tak, T.S.J. Coşkun en L.P.A. Dekkers

De VOORZITTER: Ik zag mevrouw Van Wifferen ook nog opstaan, maar ik weet niet of zij nog iets heeft.

Mevrouw VAN WIFFEREN (d66): Voorzitter, mijn motie inzet resterende middelen bij het debat over het burgerberaad, 6.4, daar heb ik een paar meetekenaars erbij: CDA en de PvdA tekenen met GroenLinks.

De VOORZITTER: Meetekenaars mogen altijd en die mogen met liefde meteen door naar de griffie. Dus heel veel dank. Mevrouw Nunnely nog.

Mevrouw NUNNELY (d66): Voorzitter, dank u wel. Ik verwacht wel dat ik een oordeel krijg van de wethouder op dit agendapunt en de aanpassing van mijn motie, als dat nog mogelijk is. Ik hoop dat hij nog in huis is.

De VOORZITTER: Ik moet even kijken of de wethouder nog in huis is. *(Er wordt buiten de microfoon gesproken)*. Er moet nog wel een wethouder bij de stemming zijn. *(Er wordt buiten de microfoon gesproken)* Ik moet even nazoeken welke wethouder nu in huis is die dit kan doen. Ik weet niet of u al afstemming hebt gehad met de wethouder zelf. Hier stond ook nog een toezegging tegenover. Als deze motie niet ingediend zou worden, dan zou er een toezegging tegenover staan. U dient nu een motie in, dus die toezegging vervalt in ieder geval. U hebt nu een gewijzigde motie ingediend. Wethouder Zeegers is er. Die gaan we even oproepen om te kijken of zij namens wethouder Simons nog een reactie kan geven. Hij was 24 uur wakker, dus hij wilde wel naar huis, dus ik weet niet of hij al het pand uit is. We gaan het even na, we gaan het even na. We gaan even door, mevrouw Nunnely, we zijn zoekende. Mevrouw Bokhove.

Mevrouw BOKHOVE (gl): Ik ga de motielijst wat korter maken door bij 6.5, motie 14, zicht op participatie door participatieparagraaf. De wethouder gaf aan dat hij wat voortijdig was. Dat wil ik aannemen, in dit geval, en die wil ik dus ook intrekken. Motie 14 bij 6.5 bij wijk aan zet.

De VOORZITTER: Motie nummer 14 bij 6.5 wordt ingetrokken. Dank u wel. Zijn er nog anderen die iets inhoudelijk willen wijzigen? Mevrouw Abrahamse.

Mevrouw ABRAHAMSE (vvd): Ik zou graag bij agendapunt 6.4, de evaluatie burgerberaad klimaat een aangepast dictum willen indienen. Dus dan valt er eigenlijk weg dat het expliciet in regelgeving moet worden aangepast. Dus ik laat het ietsje vrijer aan de wethouder hoe hij deze gaat onderzoeken.

De VOORZITTER: Dan moeten we even de gewijzigde motie hebben en dan moeten we ook wethouder Zeegers weer. Zeegers komt nu binnen. Ze zijn er allebei nog. U houdt ons wel scherp zo op de late avond met alle wijzigingen. Wethouder Simons kan reageren op motie onder 1A bij 7.4.

De heer SIMONS (wethouder): De motie 1A kan ik omarmen. Hebt u toevallig nog andere dingen van mij, want ik ben er nu toch. Anders ga ik echt weg.

De VOORZITTER: Motie nummer 1A bij agendapunt 7.4 staat op omarmen. Dan weet u dat. Nu gaat de wethouder echt weg. Dus eenmaal andermaal, dan moeten we het nu zo doen. Wethouder Zeegers had nog een aangepast dictum van de motie van mevrouw Abrahamse, 'leve de democratie'. Met een eervolle vermelding van onze bodes die heel snel een sprint aan het trekken zijn.

Mevrouw ZEEGERS (wethouder): Ik denk dat de heer Simons hier goed mee uit de voeten kan. Hij zegt altijd: omarmen. Ik zeg: oordeel raad. Dus dat is het dan bij dezen.

De VOORZITTER: Motie 2A onder agendapunt 6.4 is oordeel raad of omarmen.

8. BENOEMINGEN

De VOORZITTER: Dan zijn wij nu echt aangekomen bij de benoemingen.

8.1 *Het voorstel tot benoeming van een vierde plaatsvervangend voorzitter van de raad.*

De VOORZITTER: Mag ik even uw aandacht, beste mensen, want dit is wel even belangrijk. Dit gaat over het voorstel tot benoeming van een vierde plaatsvervangend voorzitter van de raad en dat heeft het karakter van een aanbeveling. Er zijn 2 kandidaten voorgedragen vanuit de fractie. Dat zijn in alfabetische volgorde mevrouw Merel Vogelaar en de heer Joey de Waard. Aangezien er 2 kandidaten zijn, zou ik ze in de gelegenheid willen stellen om kort allebei toe te lichten waarom zij graag voorzitter willen worden. Ik ga niet op tijd letten, maar u hoeft geen Castro-achtige speeches te gaan houden, maar dat het daarmee ook duidelijk is ook wat uw motivatie is om ook plaatsvervangend voorzitter te worden. Vervolgens zal ik dan ook een aantal leden in het stembureau gaan benoemen. Maar ik wil eerst mevrouw Vogelaar de kans geven om haar voordracht ook toe te lichten.

Mevrouw VOGELAAR (pvda): Geachte raad, geachte lieve collega's weer. Daar sta ik dan zomaar, want vanuit de PvdA-fractie willen wij graag onze bijdrage blijven leveren als vicevoorzitter en vierde, geloof ik, derde, vierde van de raad. De heer Engberts mag dan naar Den Haag vertrokken zijn, helaas, gelukkig ben ik er. Want: ook al heb ik het nog nooit gedaan, ik denk wel dat ik het kan. Ik hoop op uw vertrouwen en uw stem.

(Applaus)

De VOORZITTER: Hartelijk dank. Dan vraag ik nu of de heer De Waard het woord wil nemen.

De heer DE WAARD (Iv): Voorzitter, bedankt en welkom bij agendapunt 8.1. Een warm welkom aan de burgemeester, de wethouders, aan u, collega's, de pers, de belangstellenden op de tribune en ook natuurlijk degene die thuis deze uitzending kijken via de podcast. Wij gaan zo stemmen over een eervolle, maar ook belangrijke positie, namelijk die van vierde plaatsvervangende voorzitter van deze raad. Ik stel me graag hiervoor beschikbaar. Ik heb een ruime ervaring als voorzitter, ik ben ook begonnen als voorzitter van de gebiedscommissie Hoek van Holland, dat is heel ver weg. Maar u kent mij natuurlijk ook als voorzitter van de commissie WIOSSAN of als plaatsvervangend voorzitter van de commissie MHEK, plaatsvervangend voorzitter van de commissie BOFV. Wanneer u mij hier niet heeft gezien, misschien ben ik nog een keer plaatsvervangend voorzitter van de commissie ZWCS of BWB, geen probleem, dat doe ik ook gewoon. Ik geniet daarvan en als u mij dat heeft zien doen, ziet u mij ook genieten. Het debat is mooi en mag scherp gevoerd worden, maar wel op de bal. Ik faciliteer daar graag in als uw neutrale voorzitter, maar ook, zoals u mij kent, met een knipoog. Wat ik dan ook enorm belangrijk vind, als voorzitter, en hiermee ben ik anders dan andere voorzitters, ik ben een man van de tijd. Jazeker. Ik begin daarom ook heel erg graag op tijd. 9:30 is 9:30 uur, dus ik begin ook om 9:30, zeker. Iets wat ik ook belangrijk vind is continuïteit. Ik beloof u dan ook dat ik tot aan de verkiezingen en ook daarna niet zal verhuizen. Als het mij is gegeven om nog een termijn door te gaan, zal ik wederom tot uw beschikking staan. Tot slot, voorzitter, vind ook ik diversiteit belangrijk. En na een x-aantal vrouwelijke voorzitters, plaatsvervangers weliswaar, denk ik dat ik heel mooi in het rijtje ga passen. Dank u wel.

(Applaus)

De VOORZITTER: Hartelijk dank, de heer De Waard. Nu weet u ook eens een keer hoe dat voelt om een minderheid te zijn. Ik ga een aantal leden benoemen in de stemcommissie. Ik vraag om als lid van het stembureau benoemd te worden mevrouw Maassen, als voorzitter.

De heer Oostdijk, mevrouw Van de Peppel en de heer Vonk. Ik vraag de leden echt te gaan zitten, de overige leden. De bodes zijn al de stembiljetten aan het uitdelen. U kunt voor de kandidaten aangeven voor te stemmen of de naam van een raadslid naar wens in te vullen. U kunt aangeven de kandidaten waar u wenst voor te stemmen, maar u mag ook een naam van een raadslid naar wens invullen. U mag maar 1 regel aankruisen, dat is wel een heel belangrijke. U mag even blijven zitten nu de bodes de stembiljetten gaan ophalen, behalve de leden van de stemcommissie, die vraag ik inderdaad om naar voren te komen. Die mogen dan gaan tellen. Mag ik u vragen te gaan zitten en even te luisteren naar de voorzitter van de stemcommissie. U hebt het woord.

Mevrouw MAASSEN (d66): Hartelijk dank. In totaal zijn er 42 stemmen uitgebracht waarvan er 19 op mevrouw Vogelaar zijn uitgebracht en 23 op de heer De Waard. Dat betekent dat de heer De Waard als vierde plaatsvervangend voorzitter voor de gemeenteraad is verkozen.

De VOORZITTER: Hartelijk dank aan de stemcommissie. Dan stel ik ook officieel vast dat de heer De Waard is benoemd tot vierde plaatsvervangend voorzitter van de gemeenteraad voor de duur van de zittingsperiode van deze raad.

8.2 *Het voorstel tot benoeming van een lid van de commissie tot onderzoek van de geloofsbrieven.*

De VOORZITTER: Dan gaan we ook over tot het voorstel tot benoeming van een lid van de commissie tot onderzoek van de geloofsbrieven. Dat heeft ook het karakter van een aanbeveling. Er is 1 kandidaat voorgedragen vanuit de fracties en dat is de heer Segers-Hoogendoorn. Is er behoefte aan een stemming? Volgens mij is er een enorm breed draagvlak voor de heer Segers-Hoogendoorn. *(Applaus)* Dan is dus ook het voorstel om zonder stemming de heer R.G.C. René Segers-Hoogendoorn te benoemen als lid van de commissie tot onderzoek van de geloofsbrieven voor de duur van de zittingsperiode van deze raad.

9. MOTIE VREEMD AAN DE ORDE VAN DE DAG

De VOORZITTER: Dan is er geen motie vreemd aan de orde van de dag.

10. *Stemvenster*

De VOORZITTER: Dan komen we dus bij het stemvenster. Ik kijk even rond hoelang u nog behoefte heeft aan een schorsing. 10 Minuten? Mevrouw Maassen.

Mevrouw MAASSEN (d66): Wij willen er 20, alstublieft. *(Er wordt buiten de microfoon gesproken)* Ik kan ook 10 doen en straks over 10 minuten terugkomen met 10 vragen.

De VOORZITTER: We proberen even: als we om kwart voor terugkomen, dan hebben jullie 17, 18 minuten Dat moet volgens mij te doen zijn.

Mevrouw MAASSEN (d66): Dat zijn 20 minuten, toch? Kwart voor. Vind ik helemaal goed.

De VOORZITTER: De heer Van Oostdijk heeft ook nog een vraag. 22:45 uur bent u hier stipt terug en ik schors de vergadering tot dat moment.

(De vergadering is geschorst.)

Heropening

De VOORZITTER: Aan de orde is de besluitvorming naar aanleiding van de debatten van vandaag en de amendementen en moties die hierbij zijn ingediend. We hebben een aantal

gepaarde mensen. De heer Van Dommelen is gepaard met de heer Kind en mevrouw Vlieger is gepaard met mevrouw Aafjes-van Aalst. Ik zie de heer Van Campenhout staan.

De heer VAN CAMPENHOUT (bij1): Voorzitter, dank u. Wij hebben een wijziging in onze motie en dictum aangebracht. Het gaat om motie 7.8, motie 1. Die willen we graag opnieuw indienen.

De VOORZITTER: De wethouder is al wel vertrokken, maar dan vind ik het wel fijn om even te weten hoe die eruitziet. Staat u mij even toe. Nu even de switch van voorzitter naar burgemeester. Dan doe ik het maar eventjes zo.

Mevrouw SCHOUTEN (burgemeester): Het verzoek is nu om de mogelijke ongewenste betrokkenheid bij mensenrechtenschendingen van de gemeente Rotterdam via de haven in het bijzonder voor de militaire logistiek rond F-35-onderdelen in Israël in kaart te brengen en de mogelijkheden tot het minimaliseren van deze betrokkenheid daarbij te betrekken. De wethouder heeft zojuist al aangegeven dat de bevoegdheid om te controleren wat er allemaal in en uitgaat, dat dat bij de douane ligt. Ik heb begrepen dat het ook echt om vele schepen gaat die hier naar binnen komen elk jaar. Dat is ook echt wel een ingewikkeldheid om dat als gemeente allemaal te gaan controleren. Dus ik heb al toegezegd dat wij met de douane het gesprek ook zullen aangaan op hun inzicht over van dat zij daar ook echt de garantie geven dat wat niet vervoerd mag worden, dat ze dat ook daadwerkelijk handhaven, dat ze daarop toezien. Dat is de rolverdeling en daarmee blijft deze motie op ontraden.

Mevrouw VERKOELEN (50plus): Voorzitter, ik vind het prima dat we het gaan doen, maar ik wil toch wel hopen dat dit een hoge uitzondering was dat dit gebeurt. Want serieus, als wij met zijn allen hier uit elkaar gaan om serieus te gaan onderzoeken wat we met elkaar willen stemmen en we gaan op het moment dat we gaan stemmen nog een keertje een ronde van gewijzigde moties doen, denk ik: had daar dan eventjes wat eerder op gedaan. Dat vind ik echt gewoon niet netjes, vind ik ook niet chique naar de hele andere 45. Ik vind het prima zoals we het nu afhandelen, maar je moet er toch niet aan denken dat we hier nog een wethouder weer voor opnieuw hadden moeten laten komen. Vind ik niet netjes, kan niet en ik hoop dat het een uitzondering was.

De VOORZITTER: Ik ga niet nog een heel debat doen, mevrouw Maassen. U mag nog 1 opmerking maken, maar dan gaan we echt over naar de stemrondes.

Mevrouw MAASSEN (d66): Ik zou graag tegen mevrouw Verkoelen willen zeggen: welkom in de politiek.

Mevrouw VERKOELEN (50plus): Dat is niet netjes, mevrouw Maassen. Zo gaan we niet met elkaar om. Het had gewoon eventjes gezegd kunnen worden tegen de rest. We zitten hier met zijn allen meer dan een half uur klaar, had het ook eventjes in gekund: jongens, er is een probleem met de motie. Hadden we er ons allemaal op kunnen voorbereiden. Nee, zo werkt het helemaal niet. Als het zo werkt, moeten wij met zijn tweeën ervoor zorgen dat de politiek wat netter wordt.

De VOORZITTER: Punt is gemaakt. Technisch kan het, of het collegiaal is, is een weging van u als raad ook. Dan is het de vraag of er nog stemverklaringen zijn. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw MORKOÇ (gl): Dank, voorzitter. Wij hebben een aantal stemverklaringen. Op de motie 'stikstofruimte voor havenbanen' stemmen wij voor. We hadden de motie nooit zo ingestoken, en met betrekking tot stikstofruimte willen we juist prioriteit voor de natuur, maar in de strekking van de motie kunnen we ons vinden. Daarom stemmen wij voor. Op de motie de schoorsteen moet blijven roken of zoiets stemmen wij tegen. Capaciteitsmarkt is

een interessante optie, maar de hoeveelheid bescherming van de fossiele industrie in deze motie zorgt ervoor dat wij onmogelijk voor kunnen stemmen, dus we stemmen tegen. Op de motie 'bescherm de rechtsstaat' stemmen wij tegen. Leefbaar Rotterdam framet hier doelbewust geweldloze demonstranten, maar wij zijn uiteraard tegen dingen die niet binnen het demonstratierecht vallen. Dat is iets wat de rechter beslist en niet wij.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. De heer Tak.

De heer TAK (pvda): Dank u, voorzitter. Nog even een klein beetje in de dubbeling voor mijn collega Morkoç. Wij stemmen inderdaad ook tegen de motie 'bescherm de rechtsstaat'. Geweld en vandalisme zijn, wat ons betreft, totaal onacceptabel, maar Leefbaar Rotterdam framet hier doelbewust geweldloze demonstranten. Daarom stemmen wij tegen deze motie.

De VOORZITTER: Mevrouw Rehim Zadeh.

Mevrouw REHIM ZADEH (denk): Ja, voorzitter, dezelfde motie, 'bescherm de rechtsstaat' uiteraard keurt DENK geweld en vernielingen af, maar deze motie zet alle vormen van activisme weg als een bedreiging voor de rechtsstaat. Dat vinden wij onterecht.

De VOORZITTER: De heer Vonk.

De heer VONK (cu): Dank u wel, voorzitter. Ik had gezegd dat ik voor de moties zou stemmen die wijkraden meer bevoegdheden en middelen geven. Daarbij is 1 uitzondering, ik moet mevrouw Verkoelen teleurstellen, dat is 'wijk aan macht', omdat een deel van die motie al in andere moties zit vervat. Daarom kan ik en zal ik dan ook tegen deze motie stemmen.

De VOORZITTER: Mevrouw Nunnely.

Mevrouw NUNNELY (d66): Dank u wel, voorzitter. De motie 'bescherm de democratische rechtsstaat' zullen wij ook tegenstemmen. Demonstreren is een recht. Daarnaast 'de jeugd heeft de toekomst' die zullen wij voorstemmen, maar wij willen daar wel de stemverklaring om daar wel echt goed onderzoek te doen zodat we ook de Mbo-scholen hier bij betrekken. Met betrekking tot de marktverordening zullen wij ook tegenstemmen, omdat wij toch de betrokkenheid van de ondernemers op de markt heel erg belangrijk vinden. Die zien we nog niet voldoende meegenomen in tot stand komen tot deze verordening.

De VOORZITTER: Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw VERKOELLEN (50plus): Voorzitter, een beetje hetzelfde als de rest met betrekking tot 'bescherm de democratische rechtsstaat'. Ik vind dat echt vragen naar de bekende weg. Dat is bijna eigenlijk zoïets vragen als goh, mevrouw Verkoelen, vindt u ook dat we niet door rood mogen rijden? Als we dat soort moties allemaal krijgen, dan vind ik dat echt te gek voor woorden. Dus ik ga daartegen stemmen.

De VOORZITTER: Mevrouw Abrahamse.

Mevrouw ABRAHAMSE (vvd): Voor punt 6.5 en dan de motie 11. Wij zullen daar tegenstemmen, over het adopteren van wijk- of dorpsraden, maar dat is vooral omdat wij niet als raad over ons graf heen willen regeren. We laten dat vooral aan de volgende raad. Dan bij agendapunt 7.4. Er zijn best een aantal moties over een lobby richting het rijk of spreekt. Ik heb al eerder aangegeven dat, wat ons betreft, dat nou niet echt tot actie leidt terwijl dat nu nodig is. Maar ja, uiteindelijk zijn we het wel met de strekkingen eens. Ook al zijn we niet per een voorstander, omdat we dan het wel met strekking eens zijn, stemmen we wel voor.

De VOORZITTER: De heer Coşkun.

De heer COŠKUN (sp): Voorzitter, bij 7.4 over het vestigingsklimaat lijken de moties van Leefbaar Rotterdam wel aardig, maar het is toch een achterhoedegevecht. Stilstand leidt tot achteruitgang, terwijl we een havenvisie nodig hebben naar de vooruitgang toe. Dus daar zullen wij tegenstemmen. Bestendig het oude wat geen toekomst heeft. Alleen 'de jeugd heeft de toekomst' die motie zullen wij steunen, maar de andere vinden wij achterhaald en zouden we niet meer moeten willen.

De VOORZITTER: De heer Van Dommelen. De heer Verweij, sorry, excuus.

De heer VERWEIJ (vvd): Ik ben moe, maar ben ik nou zoveel ouder geworden binnen één vergadering? Het is mijn favoriete collega, hij kan het hebben. Hij zou hier om lachen als hij het zou horen. Goed, 6.3. We hebben daar als fractie vrije keuze, dus er zal misschien afwisselend gestemd worden, Ik stem voor het amendement. Hoewel ik heb geklaagd over een van de punten die erin zitten, is het amendement beter dan het voorstel onderaan de streep. Toch sympathie voor wat er nu in het amendement staat en daarom stem ik toch voor, ondanks dat daar een negatief betoog heeft geklonken, vandaar.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. De heer Oostdijk.

De heer OOSTDIJK (fvd): Dank u wel, voorzitter. 6.5, motie 16. Al vinden wij de motie sympathiek, zouden er voorstemmen als die haalbaarheid niet in het geding is. De opdracht met betrekking tot het informeren van een aspirant wijkraadslid over de financiële impact van de benoeming, is een belangrijk punt en dat moet zeker meegenomen worden. Maar zoals die nu er is, zullen we tegenstemmen. Dan motie 2 en 3 van 7.4. Voor beide moties geldt dat we, ook al staan we als partij niet voor 100 procent achter de constatering waarin de nadruk gelegd wordt op de energietransitie, maar wel gecharmeerd zijn van de gewenste uitkomst, dat is dat een impuls aan kernenergie en behoud van een goed vestigingsklimaat en werkgelegenheid is, zullen we toch voorstemmen. Dan als laatste: 7.4 motie 6. Alhoewel we een groot voorstander zijn van het stimuleren van de aantrekkelijkheid van het werken in de haven en het aantrekken van technisch personeel, kunnen we niet volledig achter de inhoud van de constatering staan, met betrekking tot de nadruk op de transitie. Er is simpelweg technisch personeel nodig. Daarom zullen we tegenstemmen. Dank u wel.

De VOORZITTER: Hartelijk dank. De heer Van der Velden.

De heer VAN DER VELDEN (pvdd): Dank u, voorzitter. Eén stemverklaring bij agendapunt 7.8, motie 1 en 3. De bevoegdheid ligt bij de douane, dat weten we, maar wij zijn tegen elke wapendoorvoer door de Rotterdamse haven. Niet alleen Israël, maar alle wapens willen wij niet door Rotterdam gevoerd hebben, dus wij zullen voor deze moties stemmen.

De VOORZITTER: Zijn er nog andere leden? De heer Bonte.

De heer BONTE (lr): Dank u wel, voorzitter. Motie 7.4.4, 'bescherm de democratische rechtsstaat'. Ik wil graag een hoofdelijke stemming aanvragen. Dit is een principiële punt en ik wil elk individueel raadslid in de gelegenheid stellen om zonder last en ruggenspraak te stemmen. Want spreek je uit tegen het rechtvaardigen van geweld door activisten, dat is heel belangrijk, bescherm inderdaad de democratische rechtsstaat, ga bij jezelf te rade: dit pad moeten we niet opgaan. Ik doe een klemmend beroep op u: bescherm de democratische rechtsstaat.

De VOORZITTER: Andere leden? Dan gaan wij stemmen.

6.1 Renovatie Museum Boijmans van Beuningen.

- a. *Voortgangsrapportage Renovatie Museum Boijmans van Beuningen, incl. Voorlopig ontwerp april 2025.*
- b. *Herijking Nota van Uitgangspunten renovatie Museum Boijmans van Beuningen en museumtuin en Ambitiedocument Museumtuin.*

Motie 1, 'Veilig door het park'. De motie is met 39 stemmen voor en 2 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van BIJ1 en Groep de Jong.

Motie 2, 'Boijmansbouwbarometer'. De motie is met 31 stemmen voor en 10 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van VVD en D66.

Motie 3, 'Geen horizonvervuiling in het Museumpark'. De motie is met 35 stemmen tegen en 6 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van Partij voor de Dieren, BIJ1, SP 50PLUS en Groep de Jong.

Motie 4, 'Museumpark geen bouwput maar een visitekaartje'. De motie is met 24 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van PvdA, ChristenUnie, GroenLinks, BIJ1, SP, Volt, Partij voor de Dieren, CDA, 50PLUS en Groep de Jong.

Motie 5, 'Terug naar een realistische renovatie!'. De motie is met 37 stemmen tegen en 4 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, ChristenUnie en Groep de Jong.

Besluit. Het besluit is met 39 stemmen voor en 2 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van 50PLUS en Groep de Jong.

6.2 Concept-beleidskader 'Brede ondersteuning toeslagenschandaal' en zevende voortgangsrapportage toeslagenschandaal.

Motie 1, 'Fouten herstellen na eenzijdig afsluiten dossiers'. De motie is met 26 stemmen tegen en 15 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, PvdA, BIJ1, SP, Volt, Partij voor de Dieren, 50PLUS en Groep de Jong.

Motie 2, 'Herstel de ongelijkheid voor jongeren betrokken bij het toeslagenschandaal bij het vinden van een huurwoning'. De motie is met 25 stemmen voor en 16 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam, VVD, 50PLUS, Forum voor Democratie.

6.3 Initiatiefvoorstel Segers-Hoogendoorn en Kockelkoren over 'De volgende stap op weg naar een Rookvrij Rotterdam'.

Amendement A, 'Rookvrije terrassen'. Het amendement is met 28 stemmen voor en 13 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van 50PLUS, Forum voor Democratie, Leefbaar Rotterdam en Partij voor de Dieren

Het initiatiefvoorstel is met 25 stemmen voor en 16 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van 50PLUS, Forum voor Democratie, Leefbaar Rotterdam en VVD.

6.4 Evaluatie burgerberaad klimaat

Motie 1, 'Onbegrensd burgerberaad, laat de kaders los'. De motie is met 26 stemmen tegen en 15 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, PvdA, ChristenUnie, Partij voor de Dieren, Volt, SP, BIJ1 en Groep de Jong.

Motie 2A, 'Leve de democratie'.

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 5 juni 2025, ter bespreking van agendapunt 6.4 'Evaluatie burgerberaad klimaat';

constaterende dat;

- uit de evaluatie van het burgerberaad Klimaat blijkt dat er beïnvloeding van de deelnemers van het burgerberaad heeft plaatsgevonden door de Klimaatcoalitie;

overwegende dat;

- het uiterst onwenselijk is dat een democratisch proces als het burgerberaad onderhevig is aan politieke beïnvloeding;
- beïnvloeding de legitimiteit van het burgerberaad klimaat schaadt;
- het Wetboek van Strafrecht in artikelen 126 en 129 vergelijkbare activiteiten als kiesdelicten benoemt, en daarmee strafbaar stelt;
 - o Artikel 126 Sr: Het dwingen van een kiezer tot een bepaalde stem of om niet te stemmen is strafbaar;
 - o Artikel 129 Sr: Belemmering van stemgerechtigden of ambtenaren tijdens de verkiezing (bijvoorbeeld door het verstoren van het stemlokaal) is strafbaar;
- hoewel een burgerberaad formeel geen verkiezing betreft, het wel een democratisch instrument is dat bescherming verdient tegen beïnvloeding;

verzoekt het college om;

- te onderzoeken wat er nodig is om soortgelijke inmenging bij een burgerberaad (het beïnvloeden van de mening van de deelnemers) te voorkomen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.S. Abrahamse

De motie is met 28 stemmen voor en 13 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van GroenLinks, PvdA, SP, Volt, BIJ1, 50PLUS en Groep de Jong.

Motie 3A, 'Burgerberaad: een daadwerkelijke afspiegeling van de stad'.

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op donderdag 5 juni 2025, ter bespreking van agendapunt '6.4 Evaluatie Burgerberaad Klimaat';

constaterende dat;

- de evaluatie laat zien dat er bij de selectie van deelnemers relatief weinig mensen met een opleidingsniveau tot en met mbo-niveau 1 aanwezig waren;
- dit pas na uitval van hbo-/wo-deelnemers enigszins is bijgesteld;
- opleidingsniveau een van de selectieve criteria was, maar niet leidde tot voldoende balans;

overwegende dat;

- opleidingsniveau van invloed is op hoe burgers informatie verwerken, in gesprek gaan en beleidsvoorstellen beoordelen;

- de diversiteit in opleiding belangrijk is voor een goed functionerend burgerberaad;

verzoekt het college;

- bij toekomstige grootschalige participatietrajecten zoals burgerberaden in het lotingskader specifiekere waarborgen op te nemen voor betere spreiding naar opleidingsniveau;
- daarbij expliciet aandacht te besteden aan de ondervertegenwoordiging van praktisch opgeleide bewoners;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. E. Rehim Zadeh

De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 4, 'Toegankelijk burgerberaad: communicatie op orde'. De motie is met 40 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen heeft gestemd de fractie van Forum voor Democratie.

Motie 5, 'Van experiment naar democratisch instrument'. De motie is met 25 stemmen voor en 16 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam, VVD, Forum voor Democratie en 50PLUS.

Motie 6, 'Inzet resterende middelen'. De motie is met 25 stemmen voor en 16 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam, VVD, Forum voor Democratie en 50PLUS.

6.5 *Verbeterlijnen Wijk aan Zet na evaluatie*

Motie 1, 'Een beetje hulp is meer waard dan een lange preek'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 2, 'Een container hier en een boompje daar, de wijkraden krijgen het dit keer wél voor elkaar!'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 3, 'Naar een toegankelijk en functioneel wijkcommunicatieplatform'. De motie is met 24 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van PvdA, GroenLinks, ChristenUnie, SP, BIJ1, Partij voor de Dieren, 50PLUS, CDA, Volt en Groep de Jong.

Motie 4, 'Inzicht in de basis'. De motie is met 26 stemmen tegen en 15 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van PvdA, GroenLinks, ChristenUnie, SP, BIJ1, Partij voor de Dieren, 50PLUS, CDA, Volt en Groep de Jong.

Motie 5, 'Adviezen verdienen opvolging: naar een transparant en krachtig adviesproces voor Wijkkraden'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 6, 'Investeren in kennis en gereedschap'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 7, 'Van gebied naar wijk: wijkgericht werken als concrete praktijk'. De motie is met 25 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van PvdA, GroenLinks, ChristenUnie, SP, BIJ1, Volt, Partij voor de Dieren, CDA, en Groep de Jong.

Motie 8, 'Wijkaanzet met open armen'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 9, 'Eerlijk zullen we alles delen'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 10, 'Om in te lijsten'. De motie is met 27 stemmen voor en 14 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van D66, Partij voor de Dieren, SP, BIJ1, Volt, ChristenUnie, 50PLUS, Groep de Jong en CDA.

Motie 11, 'Adopteer een Wijk- of Dorpsraad!'. De motie is met 25 stemmen voor en 16 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam, VVD, 50PLUS en Forum voor Democratie.

Motie 12, 'Meld'R de wijken in'. De motie is met 27 stemmen tegen en 14 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, PvdA, Partij voor de Dieren, SP, Volt, BIJ1 en Groep de Jong.

Motie 15, 'Snellere respons door duidelijke deadlines'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 16, 'Fair pay bij wijk aan zet'. De motie is met 24 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van ChristenUnie, PvdA, GroenLinks, Volt, CDA, SP, BIJ1, Partij voor de Dieren, 50PLUS en Groep de Jong.

Motie 17, 'Verbetering Informatiepositie Wijkraden via Meld'R-data'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 18, 'Wijk aan macht!'. De motie is met 35 stemmen tegen en 6 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, Partij voor de Dieren, Volt, BIJ1 en Groep de Jong.

Motie 19, 'Formaliseren van Participeren'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

6.6 *Het voorstel tot vaststelling van de Marktverordening Rotterdam 2025*

Motie 1, 'Komt dat zien!'. De motie is met 27 stemmen voor en 14 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van PvdA, D66, Partij voor de Dieren, BIJ1, 50PLUS en Groep de Jong.

Motie 2, 'Compensatie of alternatieve locatie voor marktkraam eigenaren bij evenementen in Rotterdam'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 3, 'Betrekt de markt bij de markt'. De motie is met 36 stemmen voor en 5 stemmen tegen aangenomen. Tegen heeft gestemd de fractie van D66.

Raadsvoorstel. Het voorstel is met 36 stemmen voor en 5 stemmen tegen aangenomen. Tegen heeft gestemd de fractie van D66.

7.1 *Het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Doelbewust, maar niet doeltreffend' en het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport*

Motie 1, 'Voor écht intersectioneel toegankelijkheidsbeleid'. De motie is met 27 stemmen tegen en 14 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van BIJ1, GroenLinks, PvdA, Partij voor de Dieren, Volt, SP en Groep de Jong.

Motie 2, 'Maak toegankelijkheid het leidende principe!'. De motie is met 27 stemmen tegen en 14 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, GroenLinks, PvdA, Volt, SP, BIJ1, Groep de Jong en het lid Van de Peppel van de Partij voor de Dieren.

Besluit. Het voorstel is met algemene stemmen aangenomen.

7.2 *Het voorstel om geen zienswijze in te dienen op de ontwerpbegroting 2026 van de Grondbank Zuidplas*

Motie 1, 'RZG Zuidplaspolder stoppen tenzij...!'. De motie is met 38 stemmen tegen en 3 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1 en Groep de Jong.

Besluit. Het voorstel is met algemene stemmen aangenomen.

7.4 *Het Rotterdamse vestigingsklimaat*

Motie 1A, 'Innovatief aanbesteden'.

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 5 juni 2025, ter bespreking van agendapunt 7.4 het Rotterdamse vestigingsklimaat;

constaterende dat;

investeringen in onderzoek en ontwikkeling cruciaal zijn voor een concurrerende lokale economie en om onze toekomstige welvaart te behouden;

Nederland de Lissabondoelstelling om 3% van het BBP te investeren in onderzoek en ontwikkeling niet haalt, en er ook niet in slaagt het Europese ambitieniveau van 17% publiek inkoopvolume te realiseren dat aan innovatieve oplossingen besteed moet worden;

overwegende dat;

de gemeente Rotterdam haar inkoopkracht kan benutten om zo investeringen in onderzoek en ontwikkeling te stimuleren, waardoor de Lissabondoelstelling dichterbij kan komen en tegelijkertijd de gemeente haar taken efficiënter en effectiever kan uitvoeren;
de gemeente bij moet dragen aan het creëren van een afzetmarkt voor innovatieve producten, zoals duurzaam plastic en pvc;

verzoekt het college;

te verkennen wat het effect is van het hanteren het Europese ambitieniveau van 17% innovatie-gerichte aanbestedingen voor de gemeente Rotterdam per 2030 en hiervan de resultaten begin 2026 te presenteren aan de Raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.M. Nunnely, M.Y. Morkoç, D.P.A. Tak, T.S.J. Coşkun en L.P.A. Dekkers

De motie is met 28 stemmen voor en 13 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam, BIJ1, 50PLUS, Groep de Jong en Forum voor Democratie.

Motie 2, 'SMRs, da's pas gers'. De motie is met 21 stemmen voor en 20 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van D66, GroenLinks, PvdA, Partij voor de Dieren, BIJ1, SP, 50PLUS, ChristenUnie en Groep de Jong.

Motie 3, 'de schoorsteen moet roken'. De motie is met 21 stemmen tegen en 20 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam, VVD, DENK, CDA en Forum voor Democratie.

Motie 4, 'Bescherm de democratische rechtsstaat'. Er wordt hoofdelijk gestemd.

De motie is met 24 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen.

VOOR hebben gestemd de leden: Verhoef, De Waard, Koster, Roskam, Crielaard, Segers-Hoogendoorn, Ceulemans, Vonk, Bruin, Van Schaik, Bonte, Oostdijk, Vicario, Becker, Abrahamse, Van Groningen en Verweij.

TEGEN hebben gestemd de leden: Van Wifferen, Verkoelen, Dekkers, Coşkun, Van Campenhout, Bokhove, Van der Velden, Kockelkoren, Dahoe, Tak, Reitema, Yildirim, Nunnely, Rehim Zadeh, Soytekin, Biljoen, De Haan, Van de Peppel, Morkoç, Maassen, Akhatab, Elbay, Vogelaar en De Jong.

Motie 5, 'Stikstofruimte voor Havenbanen'. De motie is met 35 stemmen voor en 6 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Partij voor de Dieren, BIJ1, SP, 50PLUS en Groep de Jong.

Motie 6, 'De jeugd heeft de toekomst'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 7, 'De Rotterdamse haven weer in de wacht door val kabinet'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

7.5 *Jaarverslag 2024 'Rotterdam gaat voor groen', Groenagenda 2023-2026*

Motie 1, 'Rotterdam is fan van bodemdieren'. De motie is met 40 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen heeft gestemd de fractie van Forum voor Democratie.

Motie 2, 'Modulaire bomen tegen hittestress'. De motie is met 23 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, PvdA, Volt, ChristenUnie, Partij voor de Dieren, BIJ1, SP, CDA, 50PLUS, Groep de Jong en Forum voor Democratie.

Motie 5, 'Bodem eerst: fundament voor stadsnatuur'. De motie is met 25 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van Volt, GroenLinks, PvdA, Partij voor de Dieren, BIJ1, SP, CDA, ChristenUnie en Groep de Jong.

Motie 6, 'Niet snoeien in het bomenaantal'. De motie is met 24 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van Volt, GroenLinks, PvdA, Partij voor de Dieren, BIJ1, SP, CDA, ChristenUnie, 50PLUS en Groep de Jong.

7.6 *Voortgangsrapportage Grondstoffennota 2024*

Motie 1, 'Minder verpakkingen = minder afval = minder betalen'. De motie is met 24 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, PvdA, Partij voor de Dieren, Volt, BIJ1, SP, CDA, ChristenUnie, 50PLUS en Groep de Jong.

Motie 2, 'Met hetzelfde gemak, zet je het naast de bak'. De motie is met 31 stemmen voor en 10 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam en Forum voor Democratie.

Motie 3, 'GFE-containers: Groen, Futureproof, Efficiënt'. De motie is met 31 stemmen voor en 10 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam en Forum voor Democratie.

7.7 Verzuimaanpak Werk en Inkomen

Motie 1, 'Schors sancties bij signalen van zorg of instabiele leefsituatie'. De motie is met 26 stemmen tegen en 15 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van BIJ1, GroenLinks, PvdA, Partij voor de Dieren, Volt, SP, 50PLUS en Groep de Jong.

Motie 2, 'Werken loont: Van bijstand naar betekenis'. De motie is met 28 stemmen voor en 13 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van GroenLinks, PvdA, Partij voor de Dieren, BIJ1, SP en Groep de Jong.

Motie 3, 'Stop met strenger straffen dan nodig'. De motie is met 25 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, PvdA, Partij voor de Dieren, Volt, BIJ1, SP, 50PLUS, Groep de Jong en Forum voor Democratie.

7.8 Tweeminutendebat over 'Vervolg op Actualiteit 'Doorvoer van militaire onderdelen naar Israël via de Rotterdamse haven', aangevraagd door het lid Van Campenhout

De VOORZITTER: Mevrouw Bokhove heeft een opmerking.

Mevrouw BOKHOVE (gl): Excuses. De stemverklaring doen we altijd vooraf, maar ik ben vergeten bij 7.8 een stemverklaring te geven. Die hangt namelijk af van de uitslag op motie 1. Als motie 1 het haalt en motie 2 is ingetrokken vanwege toezegging van de burgemeester, dan vinden wij, als motie 1 het haalt, met die toezegging, zouden we motie 3 overbodig vinden. Dus als de motie overbodig is, dan zullen wij daar tegenstemmen.

Mevrouw REI TEMA (pvda): De PvdA hanteert dezelfde redenering voor deze stemverklaring. Dus motie 3 wordt overbodig als motie 1 wordt aangenomen en door de toezegging op motie 2.

De VOORZITTER: Dan gaan wij over tot de stemming.

Motie 1A, 'Onderzoek naar mensenrechtenschendingen via de Rotterdamse haven'.

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 5 juni, ter bespreking van agendapunt 7.8 Tweeminutendebat van Campenhout over Vervolg op Actualiteit 'Doorvoer van militaire onderdelen naar Israël via de Rotterdamse haven;

constaterende dat;

- de haven van Rotterdam een centrale rol speelt in mondiale handelsketens;
- Nederland een cruciale schakel is in de toeleveringsketen van F-35 gevechtsvliegtuigen die door Israël worden ingezet in Palestina;
- ondanks de uitspraak van de Nederlandse rechter en de aanscherping van het beleid een kans bestaat dat toch vanuit Nederland onderdelen terechtkomen in Israël;

overwegende dat;

- Rotterdam zich als mensenrechtenstad profileert en betrokkenheid bij militaire operaties waarbij burgers getroffen worden, hiermee op gespannen voet staat;
- de Nederlandse staat- en daarmee ook Rotterdam als onderdeel daarvan- is verplicht genocide, zowel in vreedstijd als in oorlogstijd, te voorkomen en te bestraffen, zoals bepaald in artikel 1 van het Genocideverdrag;
- de rol van de haven bij dergelijke militaire toeleveringsketens onvoldoende transparant is;

verzoekt het college om;

- de mogelijke ongewenste betrokkenheid bij mensenrechtenschendingen van de gemeente Rotterdam via de haven, in het bijzonder voor de militaire logistiek rond F-35 onderdelen en Israël, in kaart te brengen;
- de mogelijkheden tot het minimaliseren van deze betrokkenheid daarbij te betrekken;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. M.R. van Campenhout, T.S.J. Coşkun, S. Reitema, J. Bokhove en L.P.A. Dekkers.

De motie is met 23 stemmen voor en 18 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam, VVD, CDA, 50PLUS, ChristenUnie en Forum voor Democratie.

Motie 3, 'Controle op MAERSK-schepen en weren F-35 onderdelen'. De motie is met 37 stemmen tegen en 4 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van BIJ1, Partij voor de Dieren en Groep Jong.

11. Sluiting

De VOORZITTER: Dan zijn wij daarmee aan het einde gekomen van deze vergadering. Ik sluit deze vergadering. Dank u allen voor uw aanwezigheid en uw bijdrage.

Inhoudsopgave

Onderwerp	Pagina
Opening	907
Toelating van mevrouw M.E. (Merel) Vogelaar als lid van de gemeenteraad	908
Beëdiging van mevrouw M.E. (Merel) Vogelaar als lid van de gemeenteraad	908
Toelating burgercommissielid	908
Beëdiging burgercommissielid	909
Aanbieden van adviesrapport van de commissie tot onderzoek van de rekening en het accountantsverslag m.b.t. de jaarstukken 2024 aan de voorzitter van de raad	909
Mededelingen	912
Vaststelling van de agenda voor de raadsvergadering van 5 juni 2025	914
Vaststelling van de notulen van de openbare raadsvergadering van 15 mei 2025	918
Mededeling van de ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2025 week 20 tot en met 22	918
Het voorstel tot vaststelling van een zienswijze op de ontwerpbegroting 2026 van het recreatieschap Rottemeren	919
Het voorstel tot vaststelling van het projectambitiedocument en de nota van uitgangspunten 'Tijdelijke studentenhuysvesting Toepad'	919
Het voorstel tot vaststelling van een zienswijze op de ontwerpbegroting 2026 van de GR Jeugdhulp Rijnmond	919
Het voorstel tot vaststelling van een zienswijze op de ontwerpbegroting 2026 van de GGD Rotterdam Rijnmond	919
Het voorstel tot het intrekken van de Verordening Rotterdams Restauratiefonds 2006	919
Het voorstel tot vaststelling van een zienswijze op de ontwerpbegroting 2026 van de DCMR	919
Het voorstel tot vaststelling van de Noodverordening NAVO-top 2025 Rotterdam	919
Het voorstel tot opheffen van de geheimhouding en openbaarmaking van de brief inzake Ruimte voor Defensie	920
Initiatiefvoorstel Segers-Hoogendoorn en Kockelkoren over 'De volgende stap op weg naar een Rookvrij Rotterdam'	920
Evaluatie burgerberaad klimaat	932
Renovatie Museum Boijmans van Beuningen	950

Onderwerp	Pagina
Concept-beleidskader 'Brede ondersteuning toeslagenschandaal' en zevende voortgangsrapportage toeslagenschandaal	972
Verbeterlijnen Wijk aan Zet na evaluatie	989
Het voorstel tot vaststelling van de Marktverordening Rotterdam 2025	1024
Het Rotterdamse vestigingsklimaat	1029
Het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Doelbewust, maar niet doeltreffend' en het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport	1036
Het voorstel om geen zienswijze in te dienen op de ontwerpbegroting 2026 van de Grondbank Zuidplas	1040
Jaarverslag 2024 'Rotterdam gaat voor groen', Groenagenda 2023-2026	1043
Voortgangsrapportage Grondstoffennota 2024	1052
Verzuimaanpak Werk en Inkomen	1057
Tweeminutendebat over 'Vervolg op Actualiteit 'Doorvoer van militaire onderdelen naar Israël via de Rotterdamse haven', aangevraagd door het lid Van Campenhout	1064
Het voorstel tot benoeming van een vierde plaatsvervangend voorzitter van de raad	1081
Het voorstel tot benoeming van een lid van de commissie tot onderzoek van de geloofsbrieven	1082
Stemvenster	1082
Sluiting	1093

Aldus ongewijzigd vastgesteld in de openbare vergadering op 26 juni 2025.

De griffier,

De voorzitter

